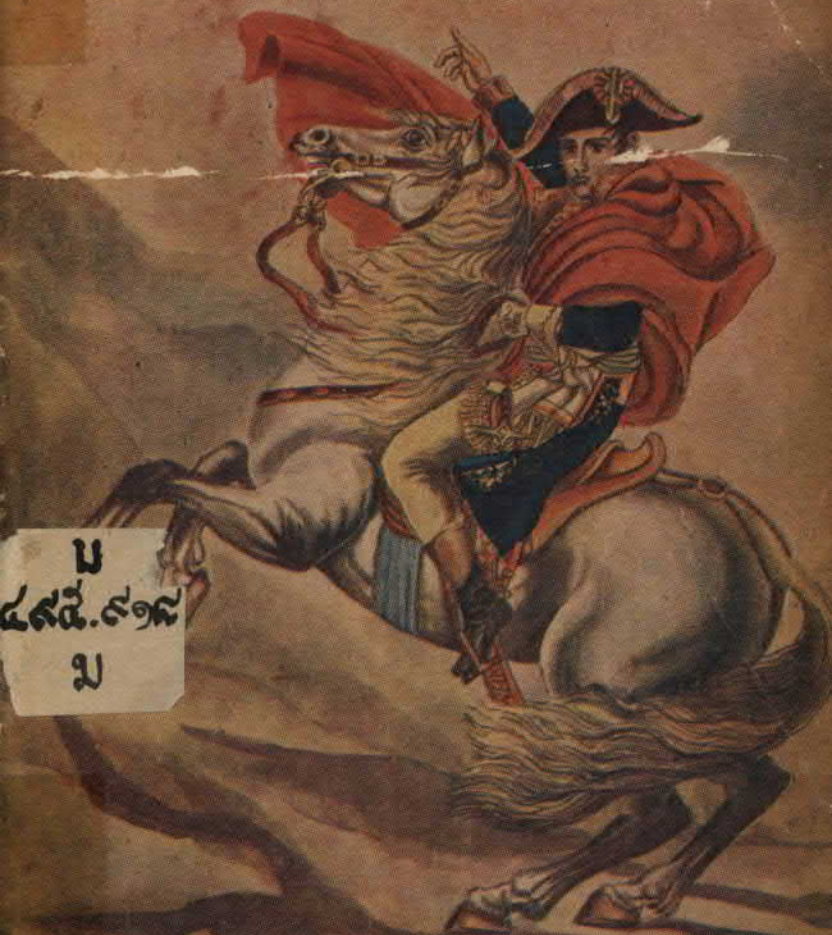

ਪ੍ਰਿੰਸ ਸੇਖਾਨ

ਪ
ਦਸਵੇਂ. ੧੧੮
੨

၇၀၄၄၂၄ - ၇၀၄၄၃၀

၇၀၄၄၂၄

แบบเรียนของกระทรวงศึกษาธิการ
หนังสืออ่านประกอบ

นโปเลียน

เล่ม ๒

พิมพ์ครั้งที่สอง ๑๕,๐๐๐ เล่ม

พ.ศ. ๒๕๐๐

ปกกระดาษราคาเล่มละ ๑๓.๐๐ บาท

พิมพ์ที่โรงพิมพ์คุรุสภา

ปากคลองบางลำพูบน พระนคร

มีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติ

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง อนุญาตให้ใช้แบบเรียนในโรงเรียน

ด้วยกรมวิชาการได้คัดเลือกหนังสือ “นโปเลียน”
ซึ่งพลเอก มังกร พรหมโยธี เรียบเรียง เป็นหนังสือ
อ่านประกอบสำหรับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย และ
ชั้นเตรียมอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณา
แล้ว อนุญาตให้ใช้เป็นหนังสืออ่านประกอบใน
โรงเรียนได้.

ประกาศ ณ วันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๔๙๕

พลอากาศเอก เชษฐา ธรรม

รัฐมนตรีช่วยว่าการ ฯ ลงนามแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

สารบัญ

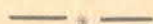
หน้า

คำนำ	—	ก
บทที่ ๑๐	เผชิญหน้าไบเซพิน	๑
บทที่ ๑๑	ยกทัพข้ามเขาสูงเรียบ	๑๘
บทที่ ๑๒	สนามรบโลดี (LODI)	๕๗
บทที่ ๑๓	มูลฐานแห่งชัยชนะ	๗๘
บทที่ ๑๔	ซึ่งขอมมองตว	๙๔
บทที่ ๑๕	ความรัก - สงคราม	๑๒๙
บทที่ ๑๖	ราชสำนักวาทกน และจักรพรรดิฟรานซิส ๑๕๐	
บทที่ ๑๗	ในหุบภูเขาคีและภรรยา	๑๖๑
บทที่ ๑๘	เดินทางกลับกรุงปารีส	๑๗๙
บทที่ ๑๙	แผนการโจมตีของญี่ปุ่น	๑๙๐

บทที่ ๒๐	เขาสือจิปต	๒๐๗
บทที่ ๒๑	สุลต่าน เอล. เกบร์ - นโปเลียน	๒๒๓
บทที่ ๒๒	กลีบเข้าปารส	๒๓๒
บทที่ ๒๓	แผนการรัฐประหาร	๒๕๑

คำนำ

หนังสือโนโปเลียนเล่ม ๑ ที่ได้พิมพ์ไปแล้ว
กล่าวถึงเรื่องราวในปฐมวัยของโนโปเลียน และใน
เล่ม ๒ ที่ท่านกำลังอ่านอยู่นี้ กล่าวถึงชนชั้นแห่ง
ความมั่งคั่งเสียงร่ำโรจน์ การรบ ความรัก การเมือง
ของโนโปเลียน เริ่มแต่มีอายุน้อยเข้ามามีชัยอันเป็น
ตอนต่อจากเล่ม ๑ และเพื่อประโยชน์แก่ผู้ที่ใฝ่หา
ความรู้จึงขอถือโอกาสตัดตอนคำนำที่ท่านผู้เรียบเรียง
ได้เขียนไว้ เมื่อคราวพิมพ์ใน พ.ศ. ๒๔๘๗ มาลง
ไว้ดังต่อไปนี้

โนโปเลียนเป็นมหาบุรุษผู้หนึ่งซึ่งโลกรู้จักดี เป็น
ผู้นำความเจริญ ให้ แก่ประเทศ ฝรั่งเศส อย่าง มากมาย
แม้แต่ประเทศใกล้เคียง เช่น อิตาลีและอียิปต์
โนโปเลียน ก็ได้ ช่วย ให้ มีความ เจริญ รุ่งเรือง อยู่ มาก
เหมือนกัน ชาวตะวันออกโรจน์ รัศมีอันฉายแสงไปทั่วโลก

แต่ต้องถูกคัมมิตไปเช่นเดียวกับกลางวันและกลางคืน
อันเป็น ธรรมดา ของโลก ที่ต้อง หมุน เวียน เปลี่ยนไป
ฉับไฉน ชีวิตของนโปเลียน ก็ได้สิ้นสุดลงที่เกาะ
เซนต์เฮเลนา อย่างน่าโศกเศร้าและสลดใจอย่างเดี่ยว
กันฉับนั้น

กษัตริย์ มหาบุรุษ รัฐบุรุษย่อมมีบุคลิก
ลักษณะและมันสมองเป็นพิเศษ สามารถทำอะไรได้
สำเร็จแทบทุกอย่าง จึงเข้าใจว่าอุดมคติของตนนั้น
อาจทำได้และถูกต้อง ทั้งไม่มีใครขัดขวางด้วย จึง
พยายามที่จะทำความดี ความรุ่งเรืองให้แก่ประเทศ
ชาติของตน โดยไม่เหลียวแลดูในสิ่งที่จะทำอะไรไม่ได้
ด้วยเหตุนี้ นโปเลียนจึงได้ตัดคำว่า “ไม่ได้” ออกเสีย
คำว่าไม่ได้จึงปรากฏว่า ผู้เข้มแข็งในชาติและประเทศ
ทั่วไปได้ตัดออกเสียด้วยเช่นเดียวกัน แต่ผลสำเร็จ
ที่ได้นั้นย่อมได้แตกต่างกัน

ก

อุดมคติของผู้ที่กล่าวมาในวรรคต้นนั้น จะต้อง
ถูกหักสะบั้นลงขณะหนึ่งในปัจจุบัน แล้วก็จะ
โผล่ขึ้นมาในอนาคต เมื่อผู้นั้นมีชีวิตอยู่ หรือล่องลับไป
แล้วก็ได้

เป็นของ ธรรมดา มนุษย์ เราย่อม มี อคติอัน เป็น
ธรรมชาติของมนุษย์ (Human Nature) แต่โลกก็
ได้ พยายาม ที่จะ ขัดเกลา เพื่อ ให้ มนุษย์ มี อารยธรรม
แต่ถึงกระนั้นก็ยอมทำไปได้เป็นผลสำเร็จน้อย เพราะ
เกิดจากสันดานเดิม (Primitive instinct) ยังมี
แทรกแซงอยู่ ฉะนั้นโลกของเราจึงต้องมีการรื้อนวย
รบพุ่งช่วงชิงความเป็นเจ้าเป็นใหญ่ เพื่ออาณาจักร
ให้กว้างขวางออกไป เพื่อแย่งการตำราหากินให้อยู่
ในอำนาจของตน และแย่งอำนาจซึ่งกันและกัน

หนังสือเล่มนี้ผู้อ่านจะได้พบการ ขน บั่นไต่ และ
ก้าวต่อไปของนโยบายว่าเป็นอย่างไร หากไม่ใช่เป็น

สมัยปฏิวัติแล้วไปเลียนก็คงไม่มีชื่อเสียง หรือไม่มี
 การแสดง ความดีเด่นให้เกิดขึ้นได้ถึงเพียงนั้นเป็นแน่
 แต่เป็นโอกาสอันสบโชค นโปเลียนได้เตรียมตัว
 ไว้นานแล้ว ซึ่งผู้อ่านจะได้พบข้อรำพึง การพูด การ
 กระทำของนโปเลียนในหนังสือเล่มนี้อย่างแจ่มแจ้ง

การชนะศึกในอิตาลี นอกจากจะทำชื่อเสียง ให้
 นโปเลียนเด่นชัดขึ้นแล้ว ยังทำให้ประเทศใกล้เคียง
 ซึ่งเป็นศัตรูต่อประเทศฝรั่งเศสกรันครามยังขึ้น การ
 รบในโบฮีเมีย ลอมบาร์ดี และโรมได้กล่าวไว้โดย
 ย่อ ๆ เป็นการแสดง เพียงการนำทัพของนโปเลียนซึ่ง
 ได้ใช้ยุทธศาสตร์ยุทธวิธีอย่างไร เช่นใช้หลักการ
 เดินทัพตามเส้นในโดยมีกำลังน้อยกว่าข้าศึก ใช้ความ
 ฉับไวรรวมกำลังไปตีข้าศึกเสียแห่งหนึ่ง ทำการโดย
 กล้าหาญพร้อมกับตั้งกองทัพ ตั้งแต่ตัวนโปเลียน
 เองลงไปจนถึงแม่ทัพ นายกอง ตลอดจนทหาร
 ทั้งหลายด้วย

นโปเลียน ได้จัดกองทัพให้ดีขึ้น โดยให้ โอวาท
ปลุกใจทหาร จัดการปกครองบังคับบัญชาให้ทหาร
มีวินัยเคร่งครัด รู้จักเกียรติและรักประเทศชาติได้
เป็นอย่างดี ผู้ใดทำการพลาดพลึงก็ตักเตือนว่ากล่าว
สั่งสอนให้ทำดีต่อไปอีก การศึกในอิตาลีในหนังสือ
เล่มนี้กล่าวไว้อย่างประวัติศาสตร์ทั่วๆ ไป เพื่อให้
ผู้อ่านได้รู้จักสรบเห็นว่าเป็นอย่างไรด้วย ถ้าจะศึกษา
การรบโดยละเอียดแล้ว ได้มีกล่าวอยู่ในหนังสือ
พงสาวดารยุทธศิลป์^๑

ประเทศ อิตาลี เมื่อ ก่อน ศตวรรษที่ ๑๕ แห่ง
คริสต์ศักราชได้มีการปกครองโดยโป๊ป กษัตริย์ เจ้า
ผู้ครองนคร แบ่งออกเป็นหลายรัฐ คือ

๑. ราชอาณาจักรเนเปิ้ลและซิซิลี มีกษัตริย์
ราชวงศ์ บูร์บอง ปกครอง โดย สมบูรณาญา
สิทธิราชย์

๑ หนังสือพงสาวดารยุทธศิลป์ ของสมเด็จพระอนุชาธิราชเจ้า
กรมหลวงพิษณุโลกประชานารถ

๒. รัฐของโป๊ปซึ่งมีกรุงโรมเป็น นครหลวง อยู่
ภาคกลางของแหลมอิตาลี
๓. นครเวนิส อยู่ทาง ตะวันออกเฉียงเหนือของ
อิตาลีเป็นมหาชนรัฐ
๔. รัฐทัสกานี มีฟลอเรนซ์เป็นนครหลวง มี
พระเจ้าแผ่นดินชน แกรนด์ุก ปกครองโดย
สิทธิขาด
๕. ดัชชแห่งปาร์มา มีพระเจ้าแผ่นดินปกครอง
๖. ดัชชแห่งโมเดนา มีพระเจ้าแผ่นดิน
ปกครองเช่นเดียวกับดัชชแห่งปาร์มา
๗. มหาชนรัฐเยนัว อยู่ริมฝั่งทะเลติกูเรีย
เป็นเมืองที่สำคัญในการค้าขาย
๘. แคว้นปเอดมอนด์ ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตก
เฉียงเหนือของแหลมอิตาลี มีนครตูริน
เป็นเมืองหลวง

นอกจากยังมีแคว้นต่าง ๆ ทางภาคเหนือของ
อิตาลี ได้ตกเป็นของออสเตรียอีก

สมัณไปเยือนเมื่อทำสงครามชนะในอิตาลีและ
ได้เป็นมหาราชาธิราชแล้ว จึงรวมรัฐใหญ่น้อยใน
แหลมอิตาลีขึ้นเป็น ๓ อาณาจักร คือ

๑. อาณาจักร ตะวันตก เนียงเหนือ มี ชาวอิต
เลียนมองต์ ลิกูเรีย ปาร์มา ทัสกานี และโรมรวม
เข้าเป็นอาณาจักรของประเทศฝรั่งเศส

๒. อาณาจักร ตะวัน ออก เนียงเหนือ มี
ลอมบาร์ดี เวนิส โมเดนา ตลอดจนมาจนจดตอนกลาง
ของแหลมอิตาลี รวมเข้าเป็นอาณาจักรอิตาลี แล้ว
ให้เออเจนโบฮาร์เนสบุตรเลี้ยงปกครอง

๓. อาณาจักรเนเปิ้ล นโปเลียนได้ให้โยเซฟ
พี่ชายปกครอง

ช

ต่อมาในศตวรรษที่ ๑๕ การวิว^๑ มหาบุรุษ
แห่งประเทศอิตาลีเกิดขึ้น จึงได้รวบรวมอาณาจักร
ต่าง ๆ ซึ่งแยกกันอยู่รวมเข้าเป็นอาณาจักรเดียวกัน
เป็นประเทศอิตาลีจนทุกวันนี้

ในหนังสือ เล่มนี้ ยังได้กล่าวถึง ความรักระหว่าง
นโปเลียนกับโยเซฟินไว้มาก เพื่อเป็นการเปรียบเทียบ
ว่านโปเลียนมีความรักระหว่างภรรยาเป็นอย่างไร และ
ชายชาติทหารอันเข้มแข็ง บางครั้งก็ยิ่งอ่อนเปี้ยกสู่
ความอ่อนหวานแห่งความรักนั้นไม่ได้ นโปเลียน
หลงใหลใฝ่ฝันโยเซฟิน มากอยากอยู่ใกล้ชิดกันเสมอ
ตรงกันข้ามโยเซฟินต้องการอยู่ห่างนโปเลียน เพื่อ
แสวงหาความรื่นเริงบันเทิงตามสบายใจ หากว่า
หญิงอื่นใด ที่มีใจโยเซฟิน เมื่อได้ฟังคำพูดท่าทาง
แสดงความรักและจดหมายรักของนโปเลียนแล้ว คง

1 หนังสือการวิว ของพระเจ้าวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าจุลจักรพงษ์

ซ

จะมีความรักใคร่กันไปเกลียนเป็นอย่างยิ่ง แต่ความ
หมุนเวียนเปลี่ยนไปของโลกเรานี้ย่อมเป็นของธรรมดา
และสิ่งอะไรใน มนุษย์ ก็ไม่มีความแน่นอนเช่นเดียวกัน
ในที่สุดความรักกลับกลายตรงกันข้าม เมื่อนโปเลียน
เป็นมหาราชาราชแล้วและต้องการหย่าร้างกับโยเซฟิน
โยเซฟินมีความรักกันไปเกลียนเป็นอย่างยิ่ง ไม่ยอม
หย่าร้างแต่เคราะห์กรรม และ โชคชะตา เป็น ของ คู่ กัน
โยเซฟินต้องถูกหย่าร้าง แล้ว ไป อยู่ คุกหาสน์
มาลเมซอง (Malmaison) และสิ้นชีวิต ณ ที่นั้นเอง

การเมืองนั้นเล่า นโปเลียน นับว่าได้ปฏิบัติไปใน
ขั้นสูงแล้ว ทั้งการเมืองภายนอกและภายในไม่มี
ผิดพลาด นโปเลียนได้ทำสัญญาสงบศึกกับออสเตรีย
เอง ได้ยื่นข้อสันติภาพอย่างมีเปรียบในเมื่อมีชัยชนะ
ต่อออสเตรียในอิตาลี นโปเลียนได้จัดการปกครอง
แคว้นต่าง ๆ ในอิตาลี โดยให้มีธรรมนูญการปกครอง
แผ่นดิน ให้ประชาชนมีเสรีภาพดังนี้ เป็นต้น จน

ชาวอิตาลีเองนี้ก็ว่ากันไปเลยนะมิใช่ชาวฝรั่งเศส การ
เมืองภายใน เมื่อเข้าไปเลยเห็น ว่า สภา ก้อง วังขียอง
รวนเร ก็พยายามเข้าช่วยเพื่อให้นั่นคงขึ้น

ผู้เขียนหวังว่า เมื่อท่านทั้งหลายได้อ่านหนังสือ
เล่มนี้แล้ว หากมีสิ่งใดบกพร่องก็ขออภัย เพราะ
ผู้เขียนหวังแต่อย่างเดียวว่า การพิมพ์หนังสือเรื่องนชน
ก็เพื่อให้ท่านผู้อ่าน ได้ทราบประวัติบุคคลสำคัญนั้น
ได้ทำอะไรไว้บ้างในโลกเท่านั้นเอง.

กรมวิชาการ

ความโดยย่อ

ใน

หนังสือโนโปเลียน เล่ม ๑

บทระกอลของโนโปเลียน คือ กิโยม บ็องนาปาร์ต
เป็นชาวอิตาลีคนแรกแต่ปลายศตวรรษที่ ๑๓ จนถึงศตวรรษ
ที่ ๑๖ สืบตระกูลถึง ๘ ชั่วคน จนถึงชาร์ลส์ - มาร์
ซึ่งทำการสมรสกับเลติเชีย ผู้มีเชื้อสายเป็นชาวอิตาลี
เหมือนกัน มีภมิลำเนาอยู่ที่เกาะคอร์ซิกา ยังเกิดบุตร
คนแรก ชื่อ โยเซฟ ถิ่นมากคือ โนโปเลียน โบนาปาร์ต
และมีน้องหญิงน้องชายอีกหลายคน

โนโปเลียนระหว่างเป็นเด็กมันสยมทะเล คุ้นเคย
ชอบเล่นเป็นทหารและการต่อสู้ชกต่อย หรือไม่ก็เป็นผู้นำก
พวกตน

ท่านบิดาไต่พานโนโปเลียน จาก เกาะ คอร์ซิกา ไปเข้า
โรงเรียนไอเท็ง ที่ประเทศฝรั่งเศส เรียนภาษาฝรั่งเศส

ไต่หน้อย ก็ไต่ย้ายไปเรียนที่โรงเรียนทหารบกที่เมือง
เบรียน ศึกษาอบรมอยู่ทนนเป็นเวลา ๕ ปีเต็ม นโปเลียน
ไต่ก็ทศत्वในการศึกษาวิชาทหาร ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์
สมัยโบราณ ประวัติศาสตร์ประเทศฝรั่งเศส ประวัติ
คนสำคัญในอดีต วิชาพลศาสตร์ วิชาปรัชญา ทรรกวิทยา
วรรณคดี และภาษาละติน และชอบอ่านบทประพันธ์ของผู้
มีชื่อเสียง

นโปเลียนไต่ไปประจำกรมทหารลาแฟร์ที่นครวาลังซ์
ไต่รับยศเป็นร้อยตรีทนน

นโปเลียนไต่แต่เป็นเพียงคนขยันหมั่นเพียรและอดทน
เท่านั้นไม่ ซ้ายังเป็นคนมีนิสัยในการกินอยู่และการ
นั่งหมั่น ทงนเพื่อเจตเอาเงินไว้เช่าหนังสือ ชอบหนังสืออ่าน
และสั่งเงินให้แม่เลี้ยงชีพและเลี้ยงน้อง ๆ แม่เป็นนายทหาร
ชั้นผู้ใหญ่แล้วนโปเลียนยังอุตสาหอกอดมถงขนาดกินขนมปัง
กยนาเพียงให้อม ความมุ่งมั่นสำคัญอันเป็นประการแรก

ของนโปเลียนก็ขอ จะพยายามปลดปล่อยให้เกาะคอรัลกา
หลุดพ้นจากอิทธิพลของฝรั่งเศส เพราะฝรั่งเศสได้ขอ
เกาะนี้มาจากอิตาลี

การปฏิวัติได้ทำให้ นโปเลียนเข้าจับอาวุธปราบปราม
การก่อกบฏในปารีส และโดยเฉพาด้วยความเจ็บแค้นแทน
ชาติอย่างยิ่งเมื่อถูกรุกรานจากชาติต่างประเทศ นโปเลียน
ได้เลือกนยศชนเป็นองนายพลเมอริชชเนตทอลอง แล้วได้รบ
ยกย่องว่าเป็นผู้ปราบปรามกบฏในปารีส และได้รบแห่งตง
เป็นผู้บัญชาการกองทัพเขตภายใน

บทที่ ๑๐

เผชิญหน้าโยเซฟิน

..... นโปเลียนกำลังอยู่ในวัดแห่งโชคชะตาที่ใหญ่ยิ่ง
กำลังไต่ขึ้นไป - และไต่ขึ้นไปโดยที่จะไม่ยอมปล่อยให้สิ่งใด
สิ่งหนึ่งมาเหนี่ยวรั้งไว้ได้อีก.....

เมื่อไต่ปราชัยเหล่านักบุญ อันมีนายพลคานกิงเป็น
หัวหน้า ตลอดเวลาตั้งแต่เที่ยงคืนวันที่ ๑๒ แห่งเดือน
วงกลมแอร จนถึงวันที่ ๑๓ เดือนเดียวกันนั้น (๔ ตุลาคม
ค.ศ. ๑๗๙๖) สันเสี้ยนหนามของคณะรัฐบาลใหม่ซึ่ง
โดยเฉพาะได้อาศัยนายทหารชั้นใหญ่หนึ่มนโปเลียนเป็นหัว
แรงสำคัญ แล้วกรุงปารีสทั่วหน้าก็ตกอยู่ในความสงบ
ภายใต้ความระมัดระวังการฉกฉวยของคณะทหาร

นโปเลียนได้เป็นที่รู้จักของคณะกรรมการในสภาของ
วงชัยอง ทั่วเขตแห่งการเกี่ยวพันฐานผู้สาวระหว่าง

เฟรรองก็ไปแลตน้องสาวคนสวยของนโปเลียนเอง ทั้งเป็น
ททราชอยแลวนน

แท้จริงนโปเลียนนั้น เพียงเหตุแห่งชัยชนะในการ
ปราบกบฏชั่วคราว ซึ่งได้ใช้เวลาทำการเพียงชั่ว ๒ วันก็
สำเร็จ เป็นของธรรมดาสำหรับนโปเลียนเสียแล้ว การ
ปรบมือชมเชยของคณะกรรมการสภาองวงษ์ของ จึงเกือบ
ไม่ก่อให้เกิดความรู้สึกสนใจอะไรขึ้นเลย หากแต่นโปเลียน
ได้มองครอบ ๆ ห้องประชุมในลักษณะอาการของคนที่ไม่คุ้น
กับสถานที่เช่นนั้น พร้อมกันด้วยการครุ่นคิดอย่างทะนง
ใจว่า “ท่านเหล่านั้นหรือที่เป็นผู้นำของประเทศ ผู้ซึ่งตัวสัน
เมื่อไยนั้นเสียงบนกงวาน ท่านทั้งหมดคน เมื่อไรข้าพเจ้า
ได้เป็นผู้ของกันท่านแล้ว เมื่อนั้นแหละ ท่านจะทอดทิ้ง
สถานที่ยังขึ้นไปอีก ข้าพเจ้าจะเป็นผู้ของกันท่านต่อ ๆ ไป
จนกว่าท่านจะอยู่ได้อ่านาข้าพเจ้า

เมื่อใครบดแตกตงให้เป็นผู้บัญชาการกองทัพเขตภายในแล้ว
ฐานะของนโปเลียนก็เริ่มดีขึ้น มีลูกน้องมาก มี

เผชิญหน้าโยเซฟิน

๓

เหล่านายทหารผู้ซึ่งเบื้องหน้าเป็นท่วงท่าจะเป็นนายพล
ผู้นำใจรวมรบกรำศึกกันไป ทงยังได้ช่วยเหลือ
นายทหารที่นำกลัวจะถูกปลุกให้ได้ดำรงตำแหน่งอยู่อย่าง
เดิมอีก แตกยังเป็นที่เกลียดชังในค่านประชาชนอยู่ข้าง
เพราะนโปเลียนได้เป็นท้าวการส่งยงพลเมืองที่เขาจับพวกกษัตริย์
เสียชีวิตไปนัยยะ แตกมีได้ทำให้ไปเลียนวิตกกังวล
เท่าใดนัก เพราะนโปเลียนไม่ต้องการความรักจากประชาชน
พลเมืองในระยะนี้

นโปเลียนที่เคยยากจนจนแต่เดิมมาแต่เดิมนั้น บัดนี้
ได้มีทงเงิน ทงคนรับใช้ และมีรถช แต่สำหรับตัวนโปเลียน
เอง ไม่ปรารถนาอะไรมากไปกว่าที่จะให้ ความ สมบูรณ์
พูนสุขแก่วงศ์าคณาญาติ โดยเฉพาะมารดาของนโปเลียน
ก็มีเงินพอใช้สอยชน หลยสันของชายก็ได้นำตำแหน่งงานที่
ทงโยเซฟผู้พี่ชายก็ได้รับตำแหน่งเป็นที่พอใจหลายตำแหน่ง
ญาติอื่น ๆ ก็พลอยมีส่วนได้รับประโยชน์นี้ ๆ ไปตามกัน
จากหมายที่เคยมีติดต่อกันถึงบรรดาญาติกลคนอยลง ๆ แตกยัง

แรกทมิไป ซึ่งมีข้อความแสดงถึงความเปลี่ยนแปลงใหม่ใน
 ตอนหนึ่งว่า “ฉันจะพยายามทำทุกสิ่งทุกอย่างที่จะช่วย
 เหลืออื่นชกน ทั้งจะไม่ลดละความพยายามในอันจะเพิ่ม
 พูนความสุขในหมู่ญาติของเรา” จะเห็นได้ว่าจากฐานะ
 ความเป็นน้อง นโปเลียนก็ได้กลายเป็นผู้ปกครองและเป็น
 ผู้นำในครอบครัว

ในระยะเวลา ๒-๓ สัปดาห์แห่งการเปลี่ยนแปลง
 ชีวิตเขาสู่ชนชั้นบรรณพูนสุข นโปเลียนก็ได้พบกับหญิง
 คนหนึ่ง และเป็นหญิงผู้ซึ่งได้ชักชวนให้นโปเลียนได้ตกลง
 ไปในวังแห่งความรัก

คือ ภายหลังจากที่ ไตรยแท่งทองให้ เป็น ผู้บัญชาการ
 กองทัพเขตภายในแล้ว นโปเลียนก็ได้ออกคำสั่งห้าม
 ประชาชนออกอาวูธ มีเจ้าหน้าที่คอยตรวจคนอาวูธในมือ
 ประชาชนทั่วไป และถ้าคนใดก่อกวนให้รบกวน ในวันหนึ่ง
 มีเด็กชายอายุ ๑๒ ปี ได้ปรากฏตัวในที่ทำงานของนายพล
 ใหม่ - หนุ่ม และร้องขอรับคนคาบอนเป็นของขวัญจากไท่กาย

เผชิญหน้าโยเซฟิน

๕

ไปแล้ว แต่เจ้าหน้าที่รีบมาจากมารดาของเขา นโปเลียน
ก็รีบส่งให้คนตายให้แกเด็กนั้นไป และแล้วมารดาของ
เด็กก็โศกเศร้า ความ ขอบใจ ต่อ นโปเลียน ณ ทททการ
มารดาของเด็กนั้นนนักคือ โยเซฟิน เป็นหญิงซึ่งในต่อไป
ก็โตเป็นผู้หาหัวใจของนายพลหนุ่มนโปเลียน

โยเซฟิน (Josephine) เป็นชาวเกาะมาตินิก

(Martinique) อายุในวัย ๓๐ ปีเศษ มีเชื้อสายตระกูลผู้ดี

แม่ไม่สู้จะสวย ก็ยังมีสง่าผ่าเผย มีเสน่ห์ประกอบด้วย

รูปทรงสง่าสูงงาม กระแสเสียงและลักษณะอย่างชัดเจนว่า

ไม่ใช่ชาวปารีส ผิวดำ ตามผิวของคนชาวเกาะ ไท่จาก

ถนนแตกแต่ขงเล็ก ๆ มาเจริญวัยเติบโตขึ้นในกรุงปารีส

ไท่สามชื่อ วิกองต์ เดอ โยฮานเนย์ แต่ไท่เล็กร่างอยู่แยก

กันเป็นเวลานานมาแล้วและไท่ให้กำเนิดเด็กชายคนหนึ่งเขาไป

ร้องขอคนตายจากนโปเลียนถึงกล่าว ในขณะที่เกิดปฏิวัติ

เป็น “สงครามกลางเมืองฝรั่งเศส” มีการเชือดเนื้อเชือดคอ

กัน วิกองต์ เดอ โยฮานเนย์ ก็ไท่ถูกประหารไปด้วยใน

โยเซฟิน

เผชิญหน้าโยเซฟิน

๗

ฐานเป็นทาสี่ขวาน ยมรักพระเจ้าแผ่นดิน ตลอดทั้ง โยเซฟิน
เองก็ถูกจับไปขังอยู่ในคุก เฟิงฟันโทษถูกปล่อยต่อเมื่อ
โรแบตส์แอร์ตายลงแล้ว และนำแปลกที่ถูกปล่อยพร้อม ๆ
กับวันทนไปเลี้ยงดูกึ่ง ในฐานที่คณะผู้แทนราษฎรไม่ไว้
วางใจ

ได้มีเพื่อนฝูงให้ความอุปการะช่วยเหลือ ในระยะที่
โยเซฟินอยู่ในความทุกข์ยาก แต่ในด้านการเงินนั้นค่อนข้าง
จะขาดแคลน ไม่พอจับจ่ายใช้สอย อาศัยทนทางมีลักษณะ
ซวดตรงส่งสู่ฐาน - มากไปด้วยเสน่ห์ เป็นที่ของใจคน
ประกอบกับมีแววเจ้าชู้เป็นนิสัย ชอบทำอะไร ๆ ตามใจ
ตัวเองเสมอ ๆ จึงทำให้นางพ้นผ้อปัสรรคในสมัยแห่ง
“สงครามกลางเมือง” มาได้โดยตลอดครึ่ง ทั้งได้เป็น
ทาสทสันมคยหากัย บาราส (Barras) คนสำคัญคนหนึ่ง
ในคณะผู้แทนราษฎรในฐานซูด โยเซฟินยังมีเพื่อนหญิง
คู่ใจอีกคนหนึ่ง ชื่อ ทาลเลียน (Tallien) ซึ่งขณะเดียวกัน
นั้นทาลเลียนผู้กำลังตกพินาศใคร่อยู่กับนายธนาคารที่มั่งคั่ง

คนหนึ่ง และกตลเคยงเพอนหญิงผูนแหละทเป็นผุทไคยก
 มอขบาราสม่าให้เป็นกรรมสัททอแกโยเซฟัน อย่างไกรัก
 หญิงทงคน ทางกไคช่วยกันผกมตรคณาไยบาราสไว้วัยกัน
 ทำให้นางมีฐานะความเป็นอยู่คชน คณะกรรมการรักษา
 ความปลอดภัยประชาชน ไคจกทงมาทงรธมาสำหรับหญิง
 ทง ๒ น อนงไคมีการสมาคมเลียงตักนกับคณะกรรมการเมือง
 ทง ๒ ชาโกแยงและชรองแคงเป็นทสนทสนมชงกเป็นไปก้วย
 ความเปรื่องปราษฎ ในเชิงชันของการสมาคมของโยเซฟัน
 เพราะนางไคเคยกัยการอบรมมาทงแคเยาววัย มีพวก
 ชุนนางเปลี่ยนหน้ามาหาสโยเซฟันมีไคชาค ทง ๓ ชุนนาง
 เหล่านทงกมีภรรยาทวยกันแล้วทงสน อย่างไกรักตาม
 นาทะนัยว่า โยเซฟันเป็นหญิงนักผจญภัยสมัยการปฏิวัติไคย
 แท ถึงแม้นไปเลี่ยนเองกเชนกัน คอว่าทงมชวตคหลาย ๓
 ทงอยู่บ่นปลายหอกปลายดาบคอจะชาคหลดเมือไรไม่รู้ ถ้า
 แม้นว่ามีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองชุนอย่างไร และ
 เมือไร เมื่อนนก็จะทของเอาชวคเขาเลียงไปทุก ๓ ระยะ

เผชิญหน้าโยเซฟิน

๕

สมัยแห่งการปฏิวัติของเลอคเชนนั้น ก็สุดแต่ว่าใครจะรู้จัก
ทวิรอกด้วยประการใดเท่านั้น

การผกผันพันธกัณระหว่างชาย - หญิง นโปเลียน -
โยเซฟิน ทั้งคน เป็นเหตุอันเนื่องมาจากการที่เด็กเล็ก ๆ
ไปร้องขอให้คนตายแท้ ๆ

นโปเลียนได้ไปเยี่ยมเยียนมารดาของเด็กอายุ ๑๒ ปี
นั้น ณ ที่บ้านเล็ก ๆ ตั้งอยู่นอกเมือง และในวัยหนุ่มฉกรรจ์
แห่ง ๒๗ ปี มีเงินอันเป็นเครื่องอุปการะดำรงฐานะใดเป็น
อย่างดีที่สุด นโปเลียนมีนิสัยชอบเงินแต่ไม่ยินยอมคนมีเงิน
และในทัศนะของนโปเลียนนั้น ในเรื่องของคน นโปเลียน
ยินยอมในแง่ที่ว่า คือใครมีความสามารถที่จะทำอะไรได้เป็น
อย่างไร ในฝ่ายเฉพาะสตรีเพศก็พึงใจไปในอีกแง่หนึ่งว่า
อาจสามารถในทางที่จะทำให้ถูกใจคนใดอย่างไร จะด้วย
รูปร่าง ด้วยคุณสมบัติ หรือโดยเหตุหนึ่งเหตุใดก็ตาม
นโปเลียนย่อมจะฝังความพอใจลงไป ในคนที่ใดใคร่ครวญ
แล้วว่า มีลักษณะควรแก่การเป็นบุคคลที่มีลักษณะอย่างใด
อย่างหนึ่งแต่ไม่ใช่เป็นโฉมชน

หมายความว่า โยเซฟินยังเป็นที่กังวลใจในชีวิต
อนาคตของหน้า ในเมื่อถ้าได้แต่งงานกับคนนั้นแล้ว เพราะ
นโปเลียนมันสยดยากได้ในทุกสิ่งทุกอย่าง ทั้งไม่ค่อยยอม
อุทิศตัวให้แก่คนหนึ่งคนใด และสิ่งใด ๆ โดยเฉพาะ หาก
แต่ปรารถนาจะมีกรรมสิทธิ์ในตัวคนทุก ๆ คน เมื่อนโปเลียน
จะอุทิศตัวเป็นครั้งแรกในชีวิตให้แก่โยเซฟิน เช่นนั้นแล้ว
โยเซฟินเองก็เกิดรู้สึกว่ไม่ค่อยจะแน่ใจในตัวเอง

นโปเลียนเขียนจดหมายถึงโยเซฟิน ความตอนหนึ่ง
ว่า “..... ความรู้สึกนึกคิดของฉันเคยวน วนเวียน
อยู่เฉพาะแต่โยเซฟินเท่านั้น ฉันกำลังคอย - และคอยอยู่
ด้วยความกระวนกระวายใจ ใต้อาทิตย์แผ่นรบนเป็น
เพื่อนใจ ช่วยบรรเทาความหงอยเหงา แต่ก้ช่วยได้เพียง
ชั่วขณะเท่านั้น ตลอดครึ่งวันจะเป็นอันจะหลบลงใต้ ยังพิศรูป
หัวใจยังเพิ่มความปรารถนา ความอ่อนหวานจากภาพนั้น
เร้าใจให้กระหวัคคถึงเจ้าของรูป โยเซฟินทรก เธอ
ช่างอ่อนหวานอย่างที่จะหาที่ไหนอีกนั้นไม่ได้แล้ว ฉันรู้สึก

ทวเหมอนักขว่า เธอได้เก็บกำหวัใจฉันไว้ ฉันได้
 ครุ่นคิดกลบทยทวนถึงสิ่งที่ได้เคยไปนั้น มาตร मैं
 ว่าเธอไม่พอใจหรือนอยเนื้อคำใจด้วยประการใด ๆ อันใดเกิด
 ขึ้นแล้วในระหว่างเราทั้ง ๒ ก็จะไม่ยอมผิดหรือภัยมาฉก
 ทว แต่อย่างไรก็ตาม ถ้าหวัฉันเอง เมื่อนักถ
 ษณครั้งไรหวัใจก็เป็นสุข ความที่ใดสนิทชิดเชอ กลั่นไ
 แห่ง ความ หอม หวลจาก ริมฝีปาก ของ คนผู้ เป็นทรก ของ
 ฉัน ฉันนกว่าจะเย็นประกรรรอยทจารกประทยแนสนิท
 คคอย เหมอนหนึ่งว่าจะไม่มวนเลอนลมไปจากความ
 รุสคของฉันใดเลย จากนั้น - อีก ๓ ชั่วโมง ฉันจะ
 มาหา ที่ใจที่จะได้มาอยู่ใกล้ ๆ แต่ว่าฉันกว่าจะถึงเวลาอีก
 ๓ ชั่วโมงนั้น ฉันขอฝากความรักให้ล่องหนามาก่อน
 สักพนครว

ทวประการฉะนี้ หญิง - ชาย ซึ่งทวแยกของ
 หญิงหม้าย - ชายหนุ่ม ก็ได้ผูกกรฝากหวัไวคอกกันเป็น
 อย่างสนิทสนมกลมกลืน สมแบบสมลักษณะของฐานะแห่ง

เผชิญหน้าโยเซฟิน

๑๓

คนทั้ง ๒ น และจากจดหมายที่โตมถึงกันนั้นจะเห็นไปเลยน
ไคซึทึคตัวท่มเทความหวังลงไปนโยเซฟิน อย่างที่ว่าน
การเอาจริงเอาจริงอย่างแนแท้

แต่อย่างไกรก็ตาม นไปเล่นกัมีไคแพรงพรายขยาย
แผนการค้ำเนินการต่าง ๆ แกโยเซฟินอย่างไคเลยหากแต่
ไคกล่าวเพียงความ ขอหนึ่งไวอนพาคพิงพวกคณะการเมอง
ต่าง ๆ “.....พวกคณะกรรมการเหล่าน คคิดว่าน
ตองการความคุ้มครองจากเขา แทนนแหละวนไควนหนึ่ง
ข้างหน้า คนเหล่านจะไคมีความสุขและพอใจที่จะไครับ
ความคุ้มครองจากนเอง นจะถางทางของนไป
ด้วยกาย.....” แล้วโยเซฟินช่างคึก ก็เกยเอาความ
คึกนมาคคอก แล้วยงส่งเรื่องทคคอบนให้คนอนไป
ช่วยคึกเช่นเคย ทงมีความนจดหมายทส่งไปถงเพอน
ว่า “..... เธอคคิดว่ากระไรทคนคหนึ่งมีความเชอมั่นน
ความล้ำเรจ และความเชอมั่นเช่นนจะเกคชนไคจากอะไร
เล่านอกไปเลยจากความทเกคชาคมานะพยายทม นายพล

จิตวาคิจะขบถกันคุมครองคณะกรรมการ ข้าพเจ้าเองไม่
 วิตกระคึกใดอย่างไร แต่การเชื่อมั่นในตนเองอย่างน่า
 หวเราะเช่นนกทำให้ข้าพเจ้าเชื่อว่า ทุก ๆ สิ่งย่อมจะเป็น
 ไปได้จริงสำหรับแก่คนประหลาดฉัน

เรื่องทนโปเลียนมุ่งหมายไต่โยเซฟีนเป็นเอกภรรยา
 น เป็นเรื่องนาคค จระพาเพื่อความเป็นเจ้าของตัวโยเซฟีน
 เสียเฉพาะแก่คนเดียวก็ไมแน หรือเพื่อประโยชน์อันใด
 ทางการเมืองก็ยังไม่แน่ อนึ่งใคร ๆ ที่ไปต่างก็เคยว่า
 กันว่า หากจะเป็นด้วยโยเซฟีนเป็นหญิงหม้าย ชนค
 ู่ไก่แม่ปลาช่อน ชินแก่เชิงชาย - คร้าแก่เชิงเส้นให้
 ท่วงทนโปเลียนจะลุ่มหลงอยู่เอง นกยงน่าสงสัยอยู่

แต่มีความปรารถนาของนโปเลียนอยู่อย่างหนึ่งในอัน
 ึ่งที่จะไต่ททายาททมเลือดเนอเชอไซเป็นตระกูลผูกพันทางก
 นโปเลียน เองก็ถกถามในตระกูลผูกพันและตระกูลนก
 ึ่งใดมีเครื่องหมายประจำตระกูล คอขาว ๒ ดาว ทางฝ่าย
 โยเซฟีนเล่า ก็เชอสายตระกูลผูกพันแห่งเกาะมาตินิก ความ

เผชิญหน้าโยเซฟีน

๑๕

ปรารภนาของนโปเลียน ที่ใครจะโต้ผลสยบตระกูล ทมเลอคัสท์
เป็นทั้งตนทั้งกก จะเป็นไปโต้สั่มหวังก็ระไคจากการร่วมหอ
ลงโรงกยโยเซฟีน ทั้ง ๆ ที่แม้ว่าชื่อเสียงของโยเซฟีน
จะต่างพรอຍมีความอย่อย่างก็ตามที่ ทวยเหตุทุนการแต่งงาน
ของคนทั้งสองก็ไต่บังเกิดชนตามจารตประเพณี เป็นอันว่า
ทางก็เป็นผลชาวเกาะทวยกันทั้งคโคคอรส์กา - มาตินิก
แต่ในการแต่งงานนี้ ยังมีคนหนนหลังอย่อีกคโค
ขาราส์ ประธานคณะกรรมกรฝัฒอานาจึงใหญ่ในขณะนั้น
และคนฝัฒอานา นโปเลียนเป็นมอชวาลำคัญของเขา ทั้ง
เพอที่จะยกคนาใจนโปเลียนให้เป็นสั่มครพรรคพวกคโคไปทวยค
จึงพลอยเห็นคเห็นงาม ควย โอกาสยกมอຍโยเซฟีนให้พรอຍ
กยสัญญาภยโยเซฟีนว่า ถ้าแต่งงานกยนโปเลียนแล้ว
จะแต่งทงให้นโปเลียนเป็นแม่ทัพภาคอิตาลี อย่างนโยเซฟีน
ก็พลอยหมคความล่งเลใจหายก้งวล เพอนคนหนนของนาง
ไคให้คำรับรองมาว่า โยสำมะโนครัวแลคกยเกิดของ
โยเซฟีนนอยู่เกาะอินเทียตะวันตก และบัจจุบันกำลัง

ถูกบีบคั้นอยู่ไม่สามารถจะนำหลักฐานล้ำมะโนครว้นมา
ไต่ ยิงแถมอ้างอิงว่า โยเซฟีนมีอายุเพียง ๒๘ ปี ซึ่งตา
กว่าอายุจริง ๆ ถึง ๕ ปี แล้วนโปเลียนเองก็แกล้งบอกอายุ
ให้สูงกว่าอายุจริง ๆ จนไปอีกหนึ่งปี ฉะนั้นการแต่งงาน
ครั้งนี้ อายุของคู่บ่าวสาวจึงผิดไปด้วยกันทั้งคู่

อันการที่ยาราสไต่แต่งตั้งให้นโปเลียนไปรับตำแหน่ง
แม่ทัพภาคอิตาลีนั้น เหตุผลก็สมควรอยู่ ด้วยว่าเป็นการ
ทัพในตำแหน่งที่ยากลำบากแสนเข็ญ ประกอบกับแผนการรบ
ของนโปเลียนที่ไต่ส่งไปเมืองนซันนี แม่ทัพพันโทส่ง
กลับคืนมาพร้อมด้วยข้อวิจารณ์ต่าง ๆ นานา ทั้งไต่แถม
เสริมความเห็นกาบียาทายมาด้วยบอกว่า คนที่วางแผนการ
รบนั้นเป็นคนบ้า ควรจะไต่ส่งตัวให้มาลงมือทำการตาม
แผนการนั้นด้วยตัวเขาเอง ด้วยประการฉะนี้ คณะ
กรรมการจึงไต่เรียกตัวแม่ทัพพันโทกลับและสั่งนโปเลียนคน
ที่เขาว่าบ้าคนนั้นไป

เผชิญหน้าโยเซฟิน

๑๓

๒ วันต่อมา คอลหลังจากการแต่งงานได้ ๓ วัน
นโปเลียนก็ออกจากกรุงปารีส และทุก ๆ แห่งที่นโปเลียน
หยุดพักระหว่างทางก็ไม่ล้มที่จะจดหมายส่ง ชาวคราว ถึง
โยเซฟิน รวมระยะทางที่หยุดพัก ๑๑ แห่งด้วยกัน
นโปเลียนก็ได้ส่งจดหมายถึงโยเซฟินรวม ๑๑ ฉบับเช่นกัน
ครั้นเมื่อบรรลุลงเมืองนิซ (Nice) แล้วก็ได้เข้าขานุญาตการทัพ
ในทันที

บทที่ ๑๑

ยกทัพข้ามเขาลีกูเรีย

ภูเขาสแอลป์สูงตระหง่านเสียดฟ้า ยอดปกคลุมด้วย
หิมะขาวโพลงอยู่ตลอดปี เข็มเขาคำนไต่ลาดลงสู่ทะเล
หลวง เป็นเหมือนกำแพงใหญ่กางกั้นระหว่างพรมแดน
ฝรั่งเศสกับเกาะคอร์ซิกา ซึ่งเป็นย่านเกิดเมืองมารต

นโปเลียน มีใจใ่วางใจในกำลังแห่งกองทัพอย่าง
เดียว แต่ได้พยายามใช้ความรอบคอบประกอบด้วยอย่าง
ระมัดระวัง ฮันนิบาล (Hannibal) ได้เคยข้ามยอด
ภูเขาสแอลป์ แต่นโปเลียนจะข้ามภูเขาสแอลป์ ถ้าหาก
ว่าไปพบกับข้าศึกตรงที่จุดอ่อนแอที่สุดระหว่างภูเข
าสแอลป์นั้นมาจากภูเขาสแอลป์ มีช่องเขาซึ่งพอจะเป็นทาง
ผ่านได้ นโปเลียนก็ไม่จำเป็นต้องรอถึงฤดูร้อน พร้อมที่
จะโรมรันไต่หนทางในตอนคนขมหมดลงจิต แต่ก็ไม่ตอง
กลัวว่านาแซงจะละลายลงมาทันที

อย่างไรก็ตาม ถ้าชนวีรชนจะเป็นภัย ไม่ใช่ภัย
 จากข้าศึก เพราะข้าศึกยังนอนใจพักผ่อนอยู่ในค่ายพัก
 ฤดูหนาว กองทัพออสเตรียยังอยู่ทางภาคตะวันออกของ
 แคว้นลอมบาร์ดี ทหารซาร์ก็เข้านอนอยู่ทางตะวันตกของท
 ราชลอมบาร์ดี (Lombardy) ส่วนสาธารณรัฐเล็ก ๆ และ
 เจ้าเมือง นครต่าง ๆ ซึ่งเป็นดินแดนแคบ ๆ ของ อิตาลี
 ก็ยังนอนใจไม่ไหวหวังว่าจะได้ประลัยการโจมตีจากฝรั่งเศสจน
 กว่าหิมะจะละลายลงเสียก่อน แต่ภยันตรายก็เกิดขึ้น
 ทหารฝรั่งเศส ในบังคับบัญชา ของ ตนเอง ซึ่ง ขณะนั้น กำลัง
 ขาดแคลนออกซิเจน ทางกรุงปารีสหรือเลากัมอาการเหมือน
 ว่ากำลังจะล้มละลายเพราะเงินหมดค่า อย่าหวังเลยว่า
 จะสามารถส่งอะไรมาให้กองทัพได้ นอกจากเงินกระดาษ
 ซึ่งไม่มีราคาค่างวดอะไร นอกไปกว่านั้น ยังพอกระเทียม
 ประมูลส่งของให้กองทัพ ยังเห็นแก่ตัวในภาวะคับขัน
 ฉวยโอกาสกินนอกกินใน เป็นอากาจากบาตรเสียอีกเล่า
 นายพลคนหนึ่ง ซึ่งก่อน หนานโปเลียน จะ มา รับ ตำแหน่ง

ไคเขียนจดหมายบอกไปทางบ้านว่า “ประชาชนฝรั่งเคส
จะคงตกใจ ถ้าไครู้ว่ามีคนตายเพราะอดอยาก และโรค
ภัยไข้เจ็บมากเพียงไร”

แล้วไปเลียนจะทำอย่างไร

นโปเลียน เรวก สนวน สนาม ทหาร และกล่าวคำปลุก
ขวัญต่อหน้ากองทัพ ทหารทั้งหลาย ท่านฮัมเฟยงครึ่งทอง
เปลือยอยู่ครึ่งท่อน รัฐบาลเห็นท่านเป็นอันมาก แต่ก
มิไคช่วยอะไรท่านเลย ความอดทนความกล้าหาญท่านน
จะทำให้ท่านเป็นผู้มีเกียรติ แต่กมิไคทำให้ท่านมีชื่อเสียง
อะไร ไม่มีประโยชน์อย่างใดเช่นเลย ข้าพเจ้าจะพา
ท่านไปสู่แคว้นแคว้นที่อุดมที่สุดในโลก ท่านจะไคเห็นเมืองที่
รุ่งเรืองสมบูรณ์ด้วยเนอปลาธัญญาหาร ท่านจะไครับ
ชื่อเสียง ความรุ่งโรจน์และทรัพย์สินเงินทองจากถนน
ทหารทั้งหลายแห่งกองทัพภาคอิตาลี ท่านยังจะทำตัวให้
เป็นคนไรเร และซบถลาค่อยอย่างนหรือ”

ทั้งกองทัพโตให้รองทอนรับคำขวญของนายทัพหนุ่ม
คนใหม่ แต่แท้จริงก็ไม่ค่อยสู้จะเต็มเสียงนัก เมื่อใดกลับ
ไปยังค่ายพักแล้ว ต่างก็ปรารภกันว่า “นายพลคน
ทำทางเห็นจะทนอากาศหนาวไม่ไหว คุชบซัคผิวเหลือง
นาคาทพคพังคิกเพราะติ แต่เราต้องการรองเท้าเสียก่อน
จึงจะเดินทัพไปสู่ดินแดนอันอุดมหวานใด

ความจริงกองทัพนั้นได้มาถึงมณียบนเขาถึง ๒ บแล้ว
ไม่มีใครเคยโคย่นชอชของนโปเลียนเลย อนึ่งทหารที่อยู่
ในกองทัพขณะนั้น มีทกำลังขวยเจ็บเสียถึง ๑ ใน ๔ ท
รบตายและถูกจับไปเป็นเชลยพร้อมกบฏโตหลายพันไปเสียอก
เป็นอีก ๑ ใน ๔ ในส่วนพวกชนนายทหารเลากคทวงท
กระทางกระเทืองไม่ใครจะเชอพง และทางกปากนเผา
สังเกทม้องนโปเลียนนายพลคนใหม่ด้วยความพิศวง

นโปเลียน ทงนงเขยน ทงนงคค ผมทตรงหน้าผาก
ยอยหอยลงมาข้างหน้า และผมทอนหลังยาวไปข้างหลัง
หอยลงระบ่า เสอทคกลมอยคชอมชอไม้มยกประคตประคอย

ยกทัพข้ามเขาฉกรรจ์

๒๓

มากเหมือนนายพลอนเขาทั้งหลาย พุทภาษามฝรั่งเศสเวลา
ออกคำสั่งก็ยังไม่ค่อยจะถกถ่วงภาษาแท้ และในบรรดา
นายทหารทั้งหมดยกคนทั้งรกรกก็ออกไปเล่น ก็มันย
ตัวโตเพียงสัก ๓-๔ คน ซึ่งไปเล่นโตพากันตัวมาด้วย

พวก ๆ นายทหารต่างพากันคิดเป็นเชิงหมิ่นว่า
นโปเลียนเป็นนักคิดเลข เป็นนักฝันสร้างวิมานลอย

นโปเลียนเขียนจดหมายถึงคณะกรรมการธิการ ชะนะท
กาลังขณชาการทพอยนั้นว่า “ท่านต้องการให้ข้าพเจ้า
ทำสิ่งทพนวิสัยมนุษย์ ข้าพเจ้าทำอย่างนั้นไม่ได้.....

เราจะทำการใหญ่ให้สำเร็จ ก็ต้องอาศัยความรอบคอบ
และการกะแผนการฉะฉาน การแพ้และการชนะผิดกัน
นักเคยว และข้าพเจ้าเชื่อว่า ในกิจการที่สลักสำคัญ
ทั้งหลายผลจะดีหรือร้ายอยู่ที่เรื่องเล็ก ๆ”

แต่เมื่อกลับหนังสือถึงคาร์โน ผู้อำนวยการใหญ่
ฝ่ายทหารอย่างแคบเคอง และอย่างที่ไม่สัมพันธ์จะเป็นคำ
ของผู้น้อยพูดกับผู้นั้น “..... ท่านรู้ไหมว่าข้าพเจ้า

ไม่มีนายทหารช่างแม่แก่สักคนเดียวเลย ที่เคยปฏิบัติกา
 ในการโจมตีข้าศึก ข้าพเจ้าเห็นเทือกเขินแค่นอย่าง
 ทศทิศที่มีชนใหญ่เพียงพอ

เป็นความจริง กำลังทัพของนโปเลียนในขณะนั้น
 มีชนใหญ่อยู่ ๒๔ กระบะ มีม้าแต่ผสมโกโรโกโส
 ๔,๐๐๐ ตัว มีเหรียญเงินจำนวน ๓๐๐,๐๐๐ ฟรังก์
 และมีอาหารทัพพอจะเลี้ยงทหาร ๓๐,๐๐๐ คนไปได้สัก
 เดือนเดียว แต่โดยทหารจะช่วยเหลือกันหว่านทองอดมอกนม
 จงจะมีพอแก่ระยะเวลาที่หาเดือนนั้นได้ ทง ๆ ที่กำลัง
 ทัพเพียงเท่าที่มียุทธยาน นโปเลียนจะต้องไปยึดเอา

ถึงอย่างไรก็ไ้ไ้เรมลงมอมางชนนแลวนไปเลียน
 ก็พยายามใช้กำลังเท่าที่มียุทธยานอย่างที่สุด นโปเลียนจะ
 ต้องจัดการกับคนที่ทอดทิ้ง หมก กำลังใจ และ ด้วยความ
 อดสาหระประกอขกับความเค็ดเคียวเซมแซ้ง นโปเลียน
 ก็จัดการ ปรับปรุง ให้กองทัพเป็นรูป เป็นร่าง มีลักษณะ เป็น
 กองทัพจริง ๆ ชนมาได้

ยกทัพข้ามเขาลูกเรียว

๒๕

สมรภูมิของสงครามครั้งน

คือทราบลุ่มแคว้น

ลอมบารด

ไม่มณคนส่วนใดในโลกน ซึ่งจะเตรียมไวเพอการ

แสดงการรบของกองทัพ ยิ่งไปกว่าพนทรายแคว้นลอมบารด

มนเป็นยุทธภูมิทมิฬลอมบารดเหมาะ สำหรับเป็นเวที

สงครามซึ่งจะโคตรคสืนโซคชะตาของมนุษย์ เป็นบริเวณที่

ค้อยๆกว้างใหญ่ขึ้นโดยลำดับ ชนแรกก็มีส่วนกว้างขนาด

เพียงเกินทัพ ๒ วัน แล้วก็ค้อยกว้างขึ้นเป็นขนาดเกินทัพ

๓ วันจนกระทั่งเกินทัพได้ ๑๕ วัน คำนวณ ๔ ของทรายบน

ด้านตะวันออกเริ่มตั้งแต่ชายทะเลขึ้นไปทางเหนือ ซึ่งมีภูเขา

แอลป์เป็นกำแพงยาวตลอดไป แล้วก็วกอ้อมไปสู่ทะเล

อีกในทิศตะวันออก นับว่าเป็นทรายทมิฬลอมบารดอยู่

อย่างแปลกประหลาด ภูเขาแอลป์ซึ่งมียอดค้อยมากมาย

สูงประหนึ่งว่ามนุษย์จะข้ามไม่พ้น มีหิมะปกคลุมเป็นแนว

ยาว ชาวโพล่งสงสัยศจนแลเห็นขึ้นไปกลมกลืนเขากบัส

ทองฟ้า เป็นค้อยเด่นสงเยยมปรากฏอยู่ จากบริเวณลอม

บารดน จึงคิดล่ายกขว่าทรายบนใดถูกชกคนคคชาตจากโลก

ภายนอก ส่วนทางอกด้านหนึ่งคือด้านไต้บนกมทวเขา
 แอปเปินไนน์เคย ๗ เป็นพตยาวกนเป็นอาณาเขต ทราบลุ่ม
 ชงอยู่ในเขตห้อมล้อมทั้ง ๔ ทิศอุดมด้วยพืชพันธุ์ธัญญาหาร
 และพลเมือง มีแม่น้ำไหลลงมาจากเขตแดนด้านทิศตะวันตก
 และในทิศข้างไต้มีเมืองเล็กเมืองใหญ่ตั้งอยู่ระเกระระ เป็น
 ตลาดการค้า เป็นคลังเก็บข้าวสาลี เป็นแหล่งแห่ง
 โภคทรัพย์สมบูรณ์ซึ่งไต่ละลี่ยกันอยู่ถึง ๒๐๐๐ กว่าขมา
 แล้ว และก็ในดินแดนแห่งนี้เองจะไต่เป็นสนามรบชนอกใน
 เวลาอันไม่ช้านแล้ว ทหารชาติฝรั่งเศสก็ไต่ยกเข้ามา
 เหมอนกบตเมื่อครั้งโบราณไต่มีกองทัพของซารัสส์มาญยก
 มาฉะนั้น

นโปเลียนไต่ไต่ใช้กลยุทธ์พมจคร้าเคร่งอยู่กบแผ่นกระดาษ
 และแผนที่ในอนจะแกไขปัญหาการสงครามคร่งน เพื่อให้
 ประสยชัยชนะเค็ดชาติ นบไต่ ๔ วันจากวันทมารบตาแห่ง
 ไต่ออกคำสั่ง ล้งคน ๑๑๐ คนไปสร้างถนน ปราบพวก
 ก่อการจลาจลในกองร้อยกองหนึ่ง โยกย้ายกองพลขึ้นใหญ่

ยกทัพข้ามเขาลูกเรียว

๒๓

๒ กองพล ออกคำสั่งถึงนายพล ๒ คนควยเร่องที่เกิดม
การขโมยมากนขนในกองทัพ สั่งนายพลทเมืองตลองให้
ยกทหารมาเมืองนซ สั่งให้นายพลคนหนึ่งสืบหาทวนนาย
ทหาร ทมความสามารถเป็นเท่าที่สุดในกองร้อยที่ก่อการ
จลาจล กล่าวสุนทรพจน์แก่คณะนายทหารฝ่ายเสนาธิการ
และตรวจทัพ

แล้วก็มาถึงปัญหาสำคัญที่ว่า ควยวิถีใดจึงจะกักตวง
และปราบขาคักของมหาชนรัฐฝรั่งเศสซึ่งมีกองทัพชุมนุมกัน
ในทรายลอมบาร์คน

ตามชายเขตแดนด้านตะวันออกของฝรั่งเศส ยกเว้น
ด้านทมิอาณาเขตของสวิตเซอร์แลนด์คนอยู่ ก็มีศัตรูของ
ฝรั่งเศสที่ไม่นิยมการปฏิวัติทั้งที่ทราบแล้ว คอชอัสเตรีย
ปรัสเซีย ซึ่งรวมหัวกันเป็นสมพันธมิตรชน และพร้อมที่
จะจับโจมเข้ามายังฝรั่งเศสเพื่อทำลายล้างใต้ทุกขณะ

กิจสำคัญของคณะรัฐบาลปฏิวัติฝรั่งเศสก็คือ จะต้อง
หยุดการรุกรานทางด้านแม่น้ำไรน์และด้านเบลเยียม ซึ่งมี

นายพลยอร์ก กับ นายพลมอโร เป็นแม่ทัพ ฝ่ายฝรั่งเศสยังคง
บัญชาอยู่

ในภาคอิทาลิน นโปเลียนได้รบมอโรเป็นผู้นำทัพ
จะคง สรรบกับ ฝ่าย สัมพันธมิตร ด้วย จำนวนพล ที่น้อยกว่า
กองทัพบกฝ่ายสัมพันธมิตรมากกลางพลมากกว่าถึง ๒ เท่าและ
มีชนกว่าอีก ๒ เท่าด้วย ฉะนั้นโอกาสที่จะมีชัยชนะ
ได้ ก็ค่อนข้างน้อยที่จะคงตกตกตอนแบ่งแยกกองทัพของ
ข้าศึกกันให้ข้าศึกออกจากกัน แล้วโหมกำลังเข้าช่วย
ทำลายเสียทีละคราว

แต่การที่จะทำเช่นนั้น จะทำโดยยกกองทัพข้าม
ภูเขาสแอลป์ส ๗ โดยผ่านช่องภูเขานั้นย่อมเป็นไปได้
ทหารฝรั่งเศสแม้ว่าจะยื่นเข้าข้ามลงไป จนถึงที่ราบเชิงเขา
ใกล้กอกโรย เมื่อเผชิญหน้ากับข้าศึกซึ่งคงทัพรออยู่แล้ว
นั้น ก็อย่าหวังเลยว่าจะสู้กับข้าศึกที่มากกลางสัมพันธมิตร และ
เตรียมพร้อมที่จะคอยทำลายล้างอยู่ได้ แต่หากว่าแยก
ทัพข้ามเทือกเขาสแอลป์สซึ่งคงทัพลงมาจากรัน โดยการ

ยถัพพชาัมเขาลูกูเรีย

๒๕

เกินทพเลียบไปตามฝั่งทะเลแล้วข้ามเขาลูกูเรียซึ่งกนทราย
 ลอมบารกจากทะเลเมคิเตอร์เรเนียน ก็มทางที่จะสามารถ
 โจมตีข้าศึกได้ตรงที่ ๆ แนวทัพข้าศึกตั้งขยายแถวเป็นแนว
 ยาวอยู่และอาจจะสกัดคองทัพของข้าศึกออกเสียได้เป็น ๒
 ท่อน แล้วจะโต้เข้าทำการรบเป็นทีละครั้ง ทิววยวิ
 ทำลายข้าศึกท่อนเล็กเสียก่อน และรวมเข้าขยอย่าง
 รวดเร็วอีกซัก ๑ แต่โดยวิธีนี้จะต้องการทำการโดย
 ไม่ให้ศัตรูรู้ตัว ต้องฉวยพลันและรวดเร็วเป็นพิเศษ

ในระหว่างที่ นไปเลียน ศึกษาแผนท เพื่อเตรียมร่าง
 รายงานเสนอคณะกรรมาธิการนั้น นไปเลียนได้พิจจุ
 ลาคัญอันหนึ่ง คือบริเวณพนทซึ่งเป็นต้นแม่น้ำของหีบเขา
 ทง ๓ นั้น ในบริเวณเนอทซึ่งอยู่บนถนนไปสู่ทิศตะวันออก
 เฉียงเหนือ จากเมืองซาโวนาชนชายฝั่งทะเล แล้วข้าม
 เทือกเขาต่าง ๆ ซึ่งเป็นระยะทางเดินจากทะเลเพียงวันเดียว
 และทบริเวณเนอทเองทอยู่ใกล้ทิศกยจุทหมายตรงทกาลง
 ทัพของข้าศึกทง ๒ ส่วนมาจรทกัน ฉะนั้นทนจึงเป็น

ตำแหน่งซึ่งเหมาะที่สุดที่จะทำการตักกองทัพให้ขาดออกจาก
กัน เมื่อเขายกตำแหน่งนี้ไปแล้ว ก็จะได้จัดการหักโหม
ซัดศึกเสียเป็นทีละคราว ทำลายกองทัพใดท่านหนึ่งแล้ว
ก็รวมกำลังทัพทั้งสองเข้าดขยอกท่านหนึ่งที่เหลือ

แต่ว่าในการจะกระทำการให้ใดเปรียบด้วย การเอา
ทหารเข้าไปตั้ง ณ ตำแหน่งท่ามกลางหุบเขาเหล่านั้นไม่ใช่
ของง่าย จำจะต้องทำการอย่างรวดเร็วและฉับพลันทันที
เป็นพิเศษ ทั้งทหารทั้งหลายก็ต้องมีความอดทนอย่าง
พิเศษ นโปเลียนจึงจำต้องปลุกใจทหาร “ทหาร
ทั้งหลาย ! ท่านอมเพียงครึ่งทองเปลือยอยู่ครึ่งทอง รัฐบาล
เป็นหนท่านเป็นอันมาก แต่ก็ไม่ได้อะไรท่านเลย
ความอดทน ความกล้าหาญท่านจะทำให้ท่านเป็นผู้
เกียรติ แต่ก็ไม่ทำให้ท่านมีชื่อเสียงอะไร ไม่มีประโยชน์
อย่างใดจนเลย ข้าพเจ้าจะพาท่านไปสู่แคว้นที่อุดม
ที่สุดในโลก ท่านจะได้เห็นเมืองทรงเรอของสมบัติด้วยเนอ
ปลาดัญญาหาร ท่านจะได้รบชื่อเสียงความรุ่งโรจน์และ

ยักทัพข้ามเขาลูกเรียว

๓๑

ทรพยสินเงินทองจากทนน ทหารทั้งหลายแห่งกองทัพภาค
อิตาลี ท่านยังจะทำตัวให้เป็นคนโง่และซื่อลาคอยู่
อย่างนหรือ

ด้วยการ กล่าว คำปลุกใจ อย่าง ตรงไป ตรงมา การ
เคลื่อนไหวโดยบัญชาการ ของนโปเลียน ครั้นนั้นก็เช่นไป
อย่างรวดเร็วประดุจสายฟ้าแลบ ไม่มีการลุ่มหลงแมสก็
อย่าง ตลอดจนการเคลื่อนไหวและถอยทัพซึ่งกระทำกัน
ตลอดทั้งวันทั้งคืน ประเดิมชัยในครั้งแรกของนโปเลียน
ก็คือ การไล่เขาคัททกกลางของข้าศึกออกจากกัน
ขกขยให้ข้างหนึ่งยอมแพ้เสียก่อน แล้วรวมกำลังเข้าโจมตี
ซีกข้างหนึ่งย่อยยับพินาศไป

เพื่อที่จะรู้ถึงแผนการสงครามนี้ เราจะต้องพิจารณา
ภูมิฐานแห่งยุทธบริเวณตามความจำเป็นไว้ก่อนคือ อาณา
จักรของแคว้นยเซกมองค์มเมืองทรนเป็นนครหลวง และ
ฝ่ายจักรภพของออสเตรียคือแคว้นลอมบาร์ดิกมเมืองมิลาน
เป็นนครหลวง ทั้งแคว้นยเซกมองค์มและนครมิลาน ต่าง

ก็มีอาณาเขตอยู่ทางซีกตะวันตกของทวีปลอมบาร์ดี ใน
ซีกตะวันตกลักษณะเป็นทราวยาว มีเขาล้อมรอบทั้งแต่
ทิศเหนือ - ตะวันตก - และทิศใต้ ส่วนทิศตะวันออก
เป็นทราวยโล่ง กว้างใหญ่ ไปจนจรด แคว้นแคว้น ของมหาชน
รัฐเวนิส

มีความแตกต่างกันอย่างเด่นชัด ระหว่างภูเขาสูง ๆ
ทางทิศเหนือและทิศตะวันตก คือภูเขาแอลป์สกับทิวเขา
แอปเปไนน์ ซึ่งอยู่ทางทิศใต้กับทวีปลอมบาร์ดีจากทะเล
เมดิเตอร์เรเนียน ภูเขาแอลป์สนั้นมีแนวยาวเป็นพทจาก
เหนือลงไปใต้ จนกระทั่งจรดกับเขาทางทิศใต้ที่เลี้ยวขึ้น
บรรจบกับภูเขาแอลป์สทำให้มีลักษณะเป็นมุมแหลม และ
ณ ทิศเหนือหลายลูก นับแต่ตะวันตกไปทางตะวันออกซึ่ง
จะโงกเงวมลงไปสู่ชายฝั่งทะเล เขาเหล่านี้ทอดตอนปลาย
ของทิวเขาแอปเปไนน์ (Appenines) ซึ่งเฉพาะตรงนั้นชื่อ
เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าเขาลิกเรีย (Ligurian Mt.) ส่วนภูเขา
แอลป์ส ซึ่งกันเขตพรมแดนระหว่างทวีปลอมบาร์ดกับ
ฝรั่งเศสนั้น สูงจนเหลือวัดสยที่จะข้ามได้ มีหิมะ

ก่อนหน้าแข็งกองใหญ่ ๆ และโชคหิน ส่วนมากไม่มีทางเดิน
แม่มดอยู่เป็นทางแคบ ๆ ก็จะได้เดินได้ โดยใช้ลาเป็นพาหนะ
ไม่สามารถจะนำรถแล่นผ่านไปได้

มีทางเดินสำคัญอยู่สองทางที่ใช้กัน จากลุ่มแม่น้ำ
ไรน์ไปยังแคว้นปีเอมอนต์ (Piedmont) คือทางเขามองต์
เซนิชกับเขามองต์เยแนฟ โดยทางผ่านทั้ง ๒ นกของทัพ
อาจจะข้ามภูเขาจากฝรั่งเศสไปสู่ที่ราบลอมบาร์ดีได้ แต่ว่า
ตรงที่จุดทางเดินผ่านช่องเขา ๒ ช่องนั้นมีมาจรตกับทรายนัน
กัมเมืองซึ่งมีขอมคายแข็งแรงถึง ๒ เมือง คือเมืองซุซา
(Susa) และเมืองบันเยอโรโล (Pignerolo)

การจะเดินทัพจากที่ใดเข้าสู่แคว้นปีเอมอนต์นั้น ถ้า
ข้ามทางเขาลีกูเรียจะง่ายกว่าข้ามภูเขาแอลป์
เขาแอปเปินไนในตอนทเวีกชอวา "ลีกูเรีย" นั้น
แม้ว่าจะสูงแต่ก็เกลี้ยงเกลาไม่เป็นโชคเขิน เป็นผาชันใน
บางตอน มีหิมะปกคลุม แต่พอถึงฤดูใบไม้ผลิก็ละลายไปหมด
ใช้เป็นทางเดินทัพได้ ฉะนั้นในเดือนเมษายน ๑๗๙๖ ก็อาจ

จะพากองทัพข้ามพทเขายาวน โดยไม่เหลือความสามารถ
 นัก ทพทเขายาว เป็นทเกิดของแม่น้ำหลายสาย อนึ่งเขาน
 กเป็นเขาซึ่งกนอาณาเขตแคว้นเณว และคชนซึ่งชายเขา
 ทเลยขกบผงทะเลไปน นมีเส้นทางเดินชานนกับเขาไป ซึ่ง
 จากทางเดินนยังมีทาง แยกชนไปทางทิศเหนือและตะวันตก
 แม้ไม่สจะมีความสำคัญนัก แต่ก็อาจใช้เป็นทางสำหรับชน
 ยุทธสัณการ และเสียบยงหรือย่นใหญ่ข้ามไปได้

มีจุดศูนย์กลางใกล้ ๆ กับเขาน ซึ่งอยู่ทางทิศเหนือ
 เมืองซาโวนา (Savona) ซอเมืองคาคาร (Carcare)
 ณ ทนกมเทอกเขาเป็นหย่อมยอยอยู่ ๓ เทอกเขาค้วยกัน
 ลักษณะของเทอกเขาแห่งนี้ เป็รยบไ้เช่นกับพท
 คามจวซึ่งกางออก ในหยาเขาของเทอกเขาเหล่าน มีแม่น้ำ
 อันอาจข้ามไ้โดยง่าย เมื่อถึงคราวจำเ็น มีแม่น้ำอยู่
 ๓ สาย ที่ไหลจากตะวันออกไปทางตะวันตกเฉียงเหนือ
 คือแม่น้ำอาโร (Erro) บอร์มีตาน้อย (lesser Bormida)
 บอร์มีตาใหญ่ (greater Bormida) และมีลำน้ำคานาโร

ยกทัพข้ามเขาตึกเรย

๓๕

(Tanaro) อีกสายหนึ่ง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ
ของแม่น้ำทง ๓ นน

ด้วยพณภูมิประเทศดังนี้ แม่น้ำทงซึ่งมีทหารอยู่ใน
ตอนต้นแม่น้ำทง ๓ น มีทางที่จะยกทัพลงมาได้เป็น
๒ ทาง ทางนี้จะทอดสลับเขาคักทชนมาใต้ทง ๒ ทางด้วย
และถ้าหากว่ากองทัพของนโปเลียนได้เดินลงไปทางหนึ่งแล้ว
ก็อาจเรียกให้ถอยกลับมาตรงจุดชุมทางได้ ส่วนเขาคักชง
ยกชนมาจากหุบเขาทาง ๒ ข้างนั้นก็ได้ หรือมาจากหุบเขา
แม่น้ำอาโรกก็ย่อมไม่สามารถจะเอาทหารตามมาช่วยเหลือ
กันได้ หากว่าไม่แบ่งกำลังเป็น ๒ ส่วน และชนยกชนมา
ทางเดียว ก็จะต้องเสียเปรียบ เพราะว่าจะต่อสู้ได้เพียง
เฉพาะแนวหน้าเท่านั้น

เนื่องจากการพิจารณาภูมิประเทศ ที่เป็นยุทธบรเวณ
ได้เปรียบอย่างนี้ นโปเลียนได้ทำการฉวยโอกาสได้ช้อย่าง
เหมาะ ๆ ทำการด้วยความฉับไวรวดเร็ว จากตำแหน่งหนึ่ง
ไปอีกตำแหน่งหนึ่ง และตำแหน่งทุก ๆ ตำแหน่งมีทางติดต่อ

กันสะดวก ทั้งสามารถและพร้อมที่จะสกัดกั้นกองทัพฝ่ายข้าศึก
ที่จะรุกชนจากหุบเขาต่าง ๆ มาโจมตีได้

แคว้น ปิเอมอนต์ สามารถจัดหาทหารเข้าสนามรบได้
๒๕,๐๐๐ คน ภายใต้การบัญชาการของนายพลคอลลิ
(Colli) นอกจากนั้นยังมีกำลังทหาร ซึ่งไปคอยระวังการรุก
ของนโปเลียน ที่คาดว่าจะข้ามภูเขาแอลป์มาอีกส่วนหนึ่ง

กองทัพของนายพลคอลลิ ตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันตก
ของแนวทิวเขาสเทรีย ซึ่งเป็นพนธมิตรและบกชายศึก หรือ
ทางทิศตะวันตกนั้น ก็อยู่ในหุบเขาซอร์มีตาใหญ่ ส่วนทหาร
ฮอสเทรียภายใต้บัญชาการของนายพลโบลีเออ (Boaulieu)
มีกำลัง ๓๕,๐๐๐ คน พร้อมด้วยปืนใหญ่ และโต้แย้ง
แยกกำลังออกเป็นหน่วย ๆ ต่างหากจากกัน ตั้งเป็นแนว
ยาวไปทางทิศตะวันออก ทางบกขวาสุดนั้น อยู่ใน
หุบเขาซอร์มีตาน้อย ทหารฝ่ายสัมพันธมิตรมีกำลังทหาร
๖๐,๐๐๐ คน ปืนใหญ่ ๑๕๐ กระบอก แค้นนโปเลียน
มีทหาร ๓๐,๐๐๐ คน มีปืนใหญ่อยู่ ๖๐ กระบอก

ยักทัพขามเขาลูกเรย

๓๗

เหตุที่ทหารออกเตรียม กำลังน้อยมากใน อิตาลีนั้น
เพราะเหตุว่ากำลังส่วนใหญ่ นั้น กำลังสู้รบอยู่ในเยอรมัน
ทางบ้านแม่น้ำไรน์ ซึ่ง ณ ที่นั้นกองทัพฝรั่งเศสก็ชุมนุม
พลเป็นจำนวนมาก

ทุกคนเชื่อว่าการสงครามคราวนี้ จะต้องตัดสินกันที่
แม่น้ำไรน์และที่แม่น้ำดานูบ และตรงที่แม่น้ำทั้งสอง
บรรจบกัน ส่วนสนามรบอิตาลีนั้นเป็นภาคไม่สำคัญ ซึ่ง
ความจริงกันจะเป็นเช่นนั้น หากแต่จะไปเล่นไต่ทำการรบ
มีชัยชนะหลายครั้ง ซึ่งการกระทำนั้นเป็นผลที่ทำลาย
ผลสำเร็จ ซึ่งเกิดจากการรบในดินแดนเยอรมัน ซึ่งในที่สุด
การรบด้านอิตาลี ก็กลายเป็นหว่านล้อม หว่านล้อม สำคัญ ในการ
สงครามครั้งนี้

ไปเล่นมีกำลังทหารเป็นรอง ๑ ต่อ ๒ และมีปืน
เป็นส่วน ๑ ต่อ ๕ ฉะนั้นจะต้องอาศัยการเดินทัพให้ดีกว่า
ข้าศึก ถ้าหากว่าไปเล่นต้องสู้รบกับกำลังข้าศึกที่ทำการ
พร้อม ๆ กัน ก็อาจจะแพ้ ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องแบ่งตัวเป็น
สองคราว

แต่เดิมมา การยกทัพเข้าสู่ทราวยลอมบาร์ดนั้น ฝรั่งเศส
 เคยยกข้ามภูเขาสแอลป์ ในสมัยก่อนโตเคยมีการขุดกร
 แควนน โดยข้ามยอดเขาอาียงตแอร์ (Argentiére) มงต์
 เบแนฟ (Mont Genève) และมงต์เซนนิซ (Mont Cenis)
 ส่วนการเดินทัพมาทางทิศใต้ ข้ามเขาลิกเรียนนั้น เห็นกันว่า
 เป็นทางเดินที่เลียบเปรียบ เพราะว่าต้องเดินทัพมาทางถนน
 สำคัญสายเดียว ซึ่งเลยระหว่างทะเลกับภูเขา และถนน
 สายนั้นซึ่งเป็นเส้นทางเส้นเดียวของกองทัพ ก่อเป็นแนวตั้ง
 ฉากกั้นการเดินทัพเลยข้ามเขา ซึ่งจะต้องเลี้ยวเดินไปทาง
 ทิศตะวันตกเฉียงเหนือข้ามภูเขาสแอลป์ทาง
 ทิศตะวันตก คอยอดเขาอาียงตแอร์ มงต์เบแนฟและ
 มงต์เซนนิซนั้นเดินทางยากมาก เพราะมีหิมะปกคลุมในตอน
 ทุนของปี และถึงแม้ว่าการคมนาคมของฝรั่งเศสทาง
 บ้านหลังของการเดินทัพนั้น จะปลอดภัยดึกตาม แต่ตอนท
 ยกลงจากภูเขาสแอลป์ ไปสู่ทราวยลอมบาร์ดนั้นเป็นทางเดิน
 ทางเดียว และทางเดินทุกทางไปสู่ทราวยลอมบาร์ดนั้น

ยกทัพข้ามเขาฉกัฏเรย

๓ ๕

ซึ่งผ่านไปยากลำบากมาก อาจจะถูกตรงทัพอยู่ที่นั่น และ
เมื่อเดินลงไปถึงทรายแล้ว ก็ยังมีเมืองขอมค้ายกคขวางอยู่
แต่เหตุที่สำคัญที่สุด ในการที่ไปเปลี่ยน ไม่ใช่การเดินทัพ
ทางนี้ ก็เพราะเหตุว่าต้องการจะแบ่งแยกกำลังของชาศึก
ซึ่งมีอยู่เหนือกำลังของตนไปเปลี่ยน กำลังของสัมพันธมิตร
ทั้งสองนั้นรวมกัน ๖๐,๐๐๐ คน และเมื่อรวมกันเข้า
เพื่อโจมตีฝรั่งเศสแล้ว ยังอาจจะยกกองทัพมาเพิ่มเติมได้อีก
แต่ถ้าหากว่าเดิน ทัพ ขนมาจาก ถนนชายฝั่ง ทะเลข้ามเขา
ฉกัฏเรย ไปเปลี่ยนจะสามารถเจาะช่องตรงแนวทหารของ
ออสเตรียและบิเชตมองต์โค ได้แล้วแบ่งแยกกำลังศึกออกเสีย
เป็นสองส่วน

เหตุใดที่ไปเปลี่ยน จึงหวังว่าจะมาพบชาศึก ทั้งแนว
ทำเป็นแถวยาว เปิดโอกาสให้เขาแบ่งแยกออกจากกันได้
มีเหตุผลสองประการ เหตุแรกก็คือว่า สัมพันธมิตรแต่
ละฝ่ายนั้น จะต้องทิ้งแถวคอยคุ้มครองเมืองหลวงของตน
คือเมืองตูรินเมืองหลวงของบิเชตมองต์โค มลันเมืองหลวงของ

แคว้นลอมบาร์ดี อันเป็นของออสเตรีย เหตุประการที่สอง
ก็เพราะสมัยนั้นแผนการยุทธ นิยมในการวางทหารเป็นแนว
กล่าวคือยกกำลังกองทัพออกเป็นเหล่า หนึ่งหน้าเข้าสู้ศึก
ข้าศึกจะมา และรวมกำลังกันเข้า เมื่อปรากฏว่ามีการสู้รบ
ที่ตรงไหน

นักเขียนสมัยใหม่ โดยมากก็เห็นเหตุผลสองประการ
นี้ ว่าเป็นการกระทำที่ไม่ถูก และพากันตำหนินายพลคอซลิ
และนายพลโบลีเออ ซึ่งยังหลงใหลวิธีกองทัพเป็นแถวแนวยาว
ปล่อยให้ถูกตัดเป็นสองส่วนได้ ในสมัยก่อนนโปเลียน
มาแล้ว ก็ใดเป็นหลักการยุทธศาสตร์ที่ไม่ควรจะต้องเสียภัย
เพื่อจะคุ้มครองเมืองหลวง และเป็นหลักการว่าไม่ควรจะจัด
กำลังทัพให้แบ่งกระจายกำลังออกจากกัน เพราะเหตุว่าการ
แยกแนวของทัพเหล่านี้ เปิดโอกาสให้ข้าศึกรวมกำลังทำการ
เข้าชัยชนะตรงจุดหนึ่งจุดใดได้ แต่ในสมัยนั้น การกระทำ
เช่นนั้น ก็มิเห็นผลอยู่มาก การตั้งทัพของกนเมืองหลวงนั้น
เป็นของสำคัญ เพราะถ้าข้าศึกเข้ายึดเมืองหลวงได้

ยกทัพข้ามเขาฉกรรจ์

๔๑

ประชาชนพลเมืองซึ่งยังไม่ทันตัวในการรักษา หรือรู้สึก
ในความเป็นชาติ ก็อาจจะทำให้เป็นการพ่ายแพ้ทั้งประเทศ
ได้ บรรดากระทรวงทบวงการที่สำคัญ ๆ ก็อยู่ในเมืองหลวง
ถ้าข้าศึกยกทัพได้แล้ว ก็จะต้องทำตามคำสั่งของข้าศึก อนึ่ง
ในสมณนการเดินทางข้ามเขา และไม่มีใครคิดที่จะอพยพ
รัฐบาลในเวลาปัจจุบันทันด่วนไปทีอื่นได้

ส่วนการจกทัพเป็นแถวยาวนาน เช่นฉกรรจ์ทัพเดียว
อันตรายน้อยที่สุด ถ้าหากว่าคงแถวยาวกายนเมืองหลวง
การคมนาคมของกองทัพทางบกพลอดภัย และถ้า
หากว่าเริ่มประทะข้าศึก รัฐบาลก็ควรรวมกำลังอยู่ที่ไหน ก็จะมี
เวลาพอที่จะหัดแนวรบ เพื่อบรรวมกำลังต่อสู้ข้าศึกทัน
ถ้าหากว่าในชั้นแรกไม่รวมกำลังอยู่ที่ใดที่หนึ่ง ปล่อยให้
ทางเดินเข้าสู่เมืองหลวงเปิดอยู่แล้ว ก็เป็นการเสี่ยงโชคอยู่
และถ้าหากว่าคาดคะเนการเดินทัพของข้าศึกผิด ข้าศึกก็
อาจจะรู้โจมตีเข้าที่เมืองหลวงได้

๑๕๖
วิธีคิดแถวทหารเป็นแนวนนเป็นผลดี ถ้าหากว่า
กองทัพพิเศษญ่หนากนน ท้าการเคลื่อนไหวช้าเช่นเคยวกน
แต่ถ้าหากว่าไปต่อสู้กับศัตรู ซึ่งท้าการอย่างรวดเร็วเป็น
พิเศษแล้ว เท้ากยเป็นการเปิดโอกาสให้แพ่ง่าย ๆ ถ้านายพล
คอลลและโบลเชอ ทำการรบกับแม่ทัพ ซึ่ง มีลักษณะ
ความสามารถคล้ายกับเขาแล้ว ก็อาจใช้วิธีการรบแบบนั้นได้ก็
แต่ว่าคนทั้งสองจะต้องต่อสู้กันไปเสีย น ผู้ซึ่งยังไม่มีใคร
รู้จักความสามารถ นั้นไปเลียนเองก็ยังไม่วราตัวของเขาจะ
ท้าการรบเก่งกาจสักเพียงไร

ทหารออสเตรียได้เริ่มเคลื่อนไพร่พลออกจากทาง คอส-
ตังของทัพส่วนหนึ่ง ไปยังจุดแห่งหนึ่ง บนชายทะเลซึ่งอยู่
ใกล้กับกองทัพหลักของเขา คือ ณ จุดแห่งเมืองโวลทรี
(Voltri) ความคิดของออสเตรียกคอบอกกับฝรั่งเศส
รุกไปยังเมืองเจนัว (Genoa) แต่ว่าฝรั่งเศสหาได้มีความ
ประสงค์ที่จะทำเช่นนั้นไม่ ฝ่ายออสเตรียรู้สึกหวาดหวั่นกลัว
เจนัวจะเป็นอันตราย เพราะเหตุว่าเมืองเจนัวเป็นเมืองท่า

ยกทัพข้ามเขาลูกเรย

๔๓

สำคัญ ชงออสเตรียจะมีทางไต่รบเสบียงอาหารและสิ่งอื่น ๆ
ทางทะเลจากกองทัพเรืออังกฤษ ด้วยการเคลื่อนทัพผดพลาต
เช่นนี้ จึงทำให้กำลังของออสเตรียหย่อนลงไป เหลือทหาร
ไม่พอจะทำการรบซึ่งจะเกิดขึ้นต่อไปได้ นโปเลียนได้ยก
กองทัพขึ้นไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ตรงไปยังเมือง
คาคาร์ (Carcare) ตามถนนซึ่งมาจากเมืองซาโวนา
(Savona) ข้ามเขามา

นโปเลียนยืนอยู่บนเขาเหนือเมืองคาคาร์ ขึ้นบนที่
ตั้งซึ่งคมแข็งคนแม่นำทางหลายอยู่ ณ เบื้องหน้าเขานี้ กคือ
ต้นแม่น้ำอาโร (Erro) และแม่น้ำฮอร์มิตานอย ทางซ้าย
ของนโปเลียนคือต้นแม่น้ำฮอร์มิตาใหญ่ ซึ่งอยู่ ณ เมือง
มิลเลสสิโม (Millesimo) กองทหารภายใต้บังคับบัญชาของ
นโปเลียนนั้น ก็อยู่ในบริเวณรอบ ๆ นั้น ทุก ๆ หน่วยก็จะ
รุกไปข้างหน้าหรือ ถอยกลับมา ตามความ ประสงค์ ของเขา
โดยรวดเร็ว

ฝ่ายออสเตรียเมื่อได้รู้ว่า ได้ส่งกองทัพไปยังเมือง
 ไวลทรี เป็นการผิดพลาดแล้ว ก็เริ่มแปรชวาททันที แต่ว่า
 เคลื่อนชวาทช้าเกินไป การโจมตีครั้งแรกนั้น ได้มุ่งไป
 ยิงลุ่มแม่น้ำอาโร ได้ปะทะกัน ณ เมืองมองเตนอนตตรงที่
 หุบเขาแม่น้ำอาโร และหุบเขาแม่น้ำยอร์มิตานอยแยกออกจากกัน
 วันนั้นเป็นวันที่ ๑๑ และ ๑๒ เมษายน ฝ่าย
 ออสเตรียได้ปะทะกับกองหน้าฝรั่งเศส อันเป็นกองย่อย
 กองหนึ่งซึ่งกำลังยกทัพมียอดทัพเดินทางผ่านระหว่างหุบเขา
 แม่น้ำอาโรกับหุบเขาแม่น้ำยอร์มิตานอย การสู้รบได้ดำเนิน
 ตลอดทั้งวัน ในเวลาต่อมาเมื่อฝ่ายฝรั่งเศสได้ส่งกองทหาร
 เพิ่มเติมเป็นส่วนใหญ่ มาปะทะกับการรุกของฝ่ายออสเตรีย
 ฝ่ายออสเตรียก็พ่ายแพ้ มีทหารเพียงหนึ่งในสามเท่านั้น
 ซึ่งอาจยังโค (Argenteau) แม้ทัพภายใต้บังคับบัญชาของ
 ไบลเออท์เคลื่อนมาต่อสู้ได้ ฉะนั้นแม้ทัพของนโปเลียนชื่อ
 ลาฮาป (La Harpe) ซึ่งได้เปรียบกว่ามาก ณ จุดที่ปะทะ
 กันนั้นก็พ่ายฝ่ายออสเตรียอย่างรวดเร็ว และกองหน้าของ

ยักทัพข้ามเขาลูกเรย

๔๕

ออกสเตรียทรุกเขามานัน กเสียหายเกือบครึ่ง เสียหายถึง
๒,๕๐๐ คน ภายหลังที่ถูกโจมตีอย่างเด็ดขาดจนแล้ว
ฝ่ายออกสเตรียก็ต้องหยุดชะงักการรุก และทนโดนถูกลูก
ปืนไปเลียนเข้าโจมตีอีก ประมาณหนึ่งในสามของทหารของ
ปืนไปเลียนภายใต้บังคับบัญชาของโอเยโร (Augereau) ก็ไต่
รุกขึ้นไปทางเหนือ ทรงไปยังเมืองมิลเลส์สโม โจมตีกับชาย
ศึกของกองทัพแคว้นบิเอดมของตชงอยู่ใต้บังคับบัญชาของ
นายพลโปรเวรา (Provera) การเคลื่อนทัพทกล่าทางทั้งสอง
แห่งนั้นทำอย่างรวดเร็วมาก ฉะนั้นทางฝ่ายบิเอดมของตชงไม่
สามารถจะหัดแนวเข้ามารวมกำลังได้ทัน กำลังทหาร
ฝรั่งเศส ๑๐,๐๐๐ คน ซึ่งเข้าโจมตีทางกับชายศึกคน ก็ปะทะ
กับข้าศึกชงอยู่ห่างเปล่าเปลี่ยวจากกองทัพใหญ่ และนายพล
โปรเวราก็ตองรับสังส่วนหนึ่งของ กำลังของเขา กลับคืนไป
ทงนเพื่อให้นายพลคอลลิสามารถย่นแนวรวบรวมกำลังของเขา
ส่วนนายพลโปรเวรานั้นคงเหลือทหารอยู่เพียง ๑,๕๐๐ คน

และยกที่มั่นอยู่ในปราสาทเก่า ๆ แห่งเมือง คอสเสเรีย
(Cosseria)

การที่โปรเวร่ายคตมนน นยวามโอกาส ถ้าหากว่า
สามารถจะรักษาไว้ได้ เพราะเหตุว่าคอสเสเรียนน ตั้งอยู่
บนเนินเขาระหว่างแม่น้ำฮอร์มิคาใหญ่และน้อย จึงสามารถ
จะคุมเชิงหุบเขาทั้งสองไว้ได้ คราวใดที่สามารถจะยึดของกัน
เมืองคอสเสเรียไว้ได้ ก็จะสามารถจะยึดของกันถนนซึ่งผ่าน
เมืองนั้นได้ ซึ่งถนนนั้นไปเลียบก็จะต้องใช้สำหรับเดินทัพ
ไปโจมตีบเอคตมองต์ ฉะนั้นจึงนับว่าเป็นการเปิดช่องทางเดิน
ระหว่างแม่น้ำฮอร์มิคาทั้งสอง แต่การที่จะยึดไว้ให้ได้นั้น
นายพลคอลลีจะต้องสั่งทหารขนมาทันเวลา ซึ่งก็ไม่สามารถ
ทำได้ ด้วยเหตุนี้โปรเวร่าในปราสาทคอสเสเรีย จึงไม่
สามารถจะยึดไว้นานกว่า ๒๔ ชั่วโมง ด้วยขาดอาวุธและ
เสบียง และการที่เขาตกสันใจเขายกตนน ก็ตกตคสันใน
เวลากระชั้นนั้น และเป็นการกระทำอย่างไม่รู้ว่าจะทำอะไร
แน่ ในวันที่ ๑๔ ก็จำเป็นต้องยอมแพ้

ยกทัพข้ามเขาฉกูเรีย

๔๗

ขัตนินไปเยือนใต้คงทพอยู่ทรงทฤคคณย์กลาง อัน
เป็นทเชอุมคอรระหว่างหยาเขาทั้งหลาย อยู่ในฐานะพรหมท
จะโจอมทไปทางใต้ทางหนึ่ง และเขากไคเคลื่อนทกของทพ
ครงท ๓ ในวนทปราสาทคอสเสเรยยอมแพ การเคลื่อนทพ
ครงนรวคเร็วเหมือนกขการเคลื่อนทพครงแรกทมองเทอนอก
ขบวนทหารฝรั่งเศสเข้าโจอมทครงกลางของข้าศึก ณ หยาเขา
ขอมมคานอย และเข้าปะทะเมื่องเตโก (Dego) ฝ่ายนายพล
โบลีเออกรบสังทหารมาของกนเมองนน์ แต่กไม่ทนเวลา
เพราะว่าการทจะเคลื่อนพลชนไปตามหยาเขานนไม่เพียงพอ
เขาจะทองเคลื่อนพลจนกระทั่งสามารถจะมีทหารอยู่ทง ๒
ฟากของหยาเขา แต่ว่าไม่มีทางทควรข้ามเขาไค และการจะ
ยื่นอ้อมเขาไปทางทิศเหนือและตะวันออกเลากไค นายพล
โบลีเออถูกกล่าวหาว่าเป็นผู้เฉื่อยชา แต่แท้ทจริงแล้วเป็น
เพราะว่าการเคลื่อนทพของเขา ครองแรก ๆ นั้นเป็นการ
ผิดพลาด และเนื่องมาจากการเกินทพของนไปเลี่ยนนน์
รวคเร็วอย่างผิดคาค และทำอย่างอื่น ๆ เข้าไปทางขวา

ทางซ้ายตรงกลาง นโปเลียนเมื่อได้โจมตีเมืองเตโกในวัน
 ต่อจากที่ปราสาทคอสเตเรย์ได้ แท้จริงเขาได้เคลื่อน
 ไปยังเมืองเตโก ในขณะที่เกี่ยวกับที่เคลื่อนไปสู่ปราสาท
 คอสเตเรย์ และทหารของนโปเลียนได้ทำการสู้รบโดย
 ไม่ได้หยุดพักเหนื่อย คล้าย ๆ กับว่าจะสามารถทนอยู่ได้
 ทั้ง ๆ ที่เครื่องแต่งกายไม่ใคร่สมประกอบ แต่ด้วยความ
 กระตือรือร้นติดตามแม่ทัพหนุ่มของเขาผู้ซึ่งรู้จักปลุกใจทหาร
 ในวันก่อน ที่ปราสาท คอสเตเรย์ จะยอมแพ้ คือในวันที่
 นายพลโปรวเวยายัง พยายาม ยึดต่อสู้ไปอย่างจนตรอก นั่นเอง
 นายพลโบลีเออว์ก็ได้ส่งทหาร ๖,๐๐๐ คนเข้าไปเมืองเตโก
 พร้อมด้วยปืนใหญ่ ๓๐ กระบอก แต่ว่าในเมืองก็ยังไม่มีท
 หารเตรียมการดี เมื่อกองทัพทหารฝรั่งเศสตรงเข้าโจมตี
 และยกจับได้ทั้งกรมทหาร และทหาร ๓,๕๐๐ คน และ
 ปืนใหญ่ ๑๘ กระบอก นโปเลียนให้นายพลมัสเซนาร์ว็
 ร์รักษาอยู่ด้วยกำลังทหารพอสมควร และในเวลา ๘ นาฬิกา
 ของรุ่งอรุณวันที่ ๑๕ นโปเลียนก็ได้เรียกทหารชุมนุม

ยกทัพข้ามเขาเล็กูเรีย

๔๕

เข้ามาทั้งหมด ยกเว้นแต่ กรมทหาร ของ มัสเซนา (Massena) ณ เมืองเตโก ครั้นแล้วนโปเลียนก็ยกทหาร ถอยหลังกลับมายังเมืองมิลเลส์ลีโม นโปเลียนคิดว่าเขา อาจทรงทหารออสเตรียไว้ได้ชั่วคราวแล้ว ฉะนั้นตัวเขาเอง ก็ขอตั้งที่จะจัดการฝ่ายออสเตรียโดยลำพังได้

โดยเหตุนี้เอง เป็นตอนทวิหวัหวัของระยะเวลา อาทศยนนเกิดขึ้น นโปเลียนได้กระเณการศึก จึงอยู่ฝ่าย ออสเตรียปราบอย่างรุนแรงที่เตโก แต่ว่ามีกำลังทหาร เกือบพอที่จะยกตนกลับมาได้ กองทหารฝรั่งเศสออกจาก เตโกเวลา ๘ นาฬิกา และในเวลา ๑๑ นาฬิกาวันนั้นเอง กองทหารออสเตรียก็ได้ยกขึ้นมาตามหุบเขาแม่น้ำบอร์มีตา นอย แล้วกลับยกเอาเตโกกลับคืนได้ นโปเลียนเมื่อทราบ ก็ยกทหารย้อนกลับมา มีกำลังทหารพอที่จะทำการได้ และยกเอาเมืองเตโกกลับคืนมาได้ ครั้นแล้วจึงเริ่มเคลื่อนไหว ทัพไปยังมิลเลส์ลีโมใหม่เมื่อเวลา ๑๔ นาฬิกา และใน การรบครั้งนี้ นายพลลันซ์ (Lannes) ก็เริ่มมีชื่อเสียง

เป็นครั้งแรก เมืองเตโกเมื่อใดถูกยึดกลับคืนมาได้ พร้อม
 ด้วยชนใหญ่ ๑๘ กระบอก ถ้าหากว่าเข้าไปอีกสัก ชั่วโมง
 หนึ่ง ข้างที่จะไม่อาจเอากลับคืนมาได้ และถ้าเข้าไปครบวัน
 ๘ ข้างจะถึงทำให้การรบครั้งนี้แพ้ เพราะเหตุว่าออสเตรเลียคง
 จะสามารถส่งกำลังทหารเพิ่มเข้ามาในเมืองเตโก และจาก
 จุดนั้นก็จะไต่ส่งทหารอย่างมากมายเข้ามาตามหุบเขาแม่น้ำ
 ขั้วมตานอย แล้วตรงนโปเลียนไวคย ท้าการรบอยู่
 ณ ยอดเขาสูงแห่งหุบเขานั้น และป้องกันมิให้นโปเลียน
 กลับเข้าโจมตีเมืองมิลเลส์โมได้ และถ้าออสเตรเลียทำไ้
 ดังนั้น นายพลคอลลิจจะมีเวลาพอที่จะขยกระหนาบฝรั่งเศส
 ไว้ตรงกลาง

ทหารฝรั่งเศสซึ่งเห็นตเห็นอย เนื่องจากต้องเดิน
 ย้อนไปย้อนมาถึง ๖ ชั่วโมง และทำการสู้รบภายหลัง
 ที่เคนทพอกันน ก็ไ้รบการพกผอนคืนหนึ่ง ในวันที่ ๑๖
 ทหารฝรั่งเศสก็หวนกลับมา ณ ต้นแม่น้ำอกและยคน
 ซึ่งเป็นการพยายามครั้งที่ ๓ นโปเลียนก็ทุ่มเทกำลังทั้งหมด

ยกทัพข้ามเขาลูกูเรีย

๕๑

ลงที่เมืองมิลเลสลีโม ถ้านับเวลาที่เริ่มโจมตีเมือง
มิลเลสลีโมแล้ว ก็ห่างจากการประทะกษชาติครั้งแรก
ที่เมืองมองเทอนอกเพียง ๘๖ ชั่วโมงเท่านั้น

นายพลคอลลิจาเป็นต้องถอยบกซ้ายของเขาและเข้าไปพักอยู่ที่เมืองเซวา (Ceva) และในวันที่ ๑๖ นั้นเอง
นโปเลียน ก็ได้ขึ้นไปอยู่บนยอดสูงของ ถนน ณ ยอดเขา
มองต์เซโมโล (Mt. Zemolo) ซึ่งตรงเห็นอหอบเขาของ
แม่น้ำทานาโร ได้ย้ายลงไปสู่ที่พินรายเบื้องล่างและเห็น
ทรายแห่งยเอค่มองต์ และนโปเลียนได้ชี้ให้ทหารของเขา
มองดูทรายแห่งยเอค่มองต์

ทรายนบนทรายนรณใหญ่ ยศยาวไปทางทิศเหนือ
และทางทิศตะวันตก และไกลออกไปนรกมองเห็นกำแพง
ใหญ่ของภูเขาแอลป์ซึ่งมีหิมะเป็นประกายในท้องฟ้า ยอดที่
กำหนดยหนงคเหมอนจะเป็นส่วนหนึ่งของอากาศ และ
ยอดเขา นั้น เป็น ประกาย เค้น อยู่ใน ท้องฟ้า ครันแล้ว

นโปเลียนก็พูดแก้หากรอย ๆ เขาว่า ชนนิบาลได้ข้าม
ภูเขาสแอลป์ แต่ว่าเราไ้เลยวอชมภูเขาสแอลป์

ภาพนั้นเป็นภาพซึ่งจับหัวใจของทหารฝรั่งเศสได้ทำการ
รบในระหว่าง ๖ วันนั้น แต่ว่าทั้งนี้สำเร็จโดยการนำของ
นโปเลียน ด้วยความเข้มแข็งของเขาอนจะหาที่เปรียบ
ไม่ได้ในระยะ ๔ วันที่ผ่านมา และยศทหารก็มองเห็น
จุดมุ่งหมาย คือคืนแดนที่เขาจะไปโจมตีนอนอยู่เบื้องล่าง
และนอกจากนั้นแล้วทั้งทางยุทธศาสตร์ กันขว่าสำคัญ
มากคือ

นโปเลียนได้แบ่งแยกสัมพันธมิตรทั้งสองออกจากกัน
ฝ่ายหนึ่งก็ไม่สามารถจะเขามารวมกับอีกฝ่ายหนึ่งได้ นอก
จากจะต้องทนทพ้อมเขาเป็นเวลาสิบวัน ฝ่ายออสเตรียอยู่
ทางขวา คือทางทิศตะวันออกก็ตรงอยู่ ส่วนนเยอรมัน
นั้นซึ่งไ้รบ ความเสียหายมากเหลืออยู่ ไ้คิดเพียงพอที่จะ
ประทะกับกองทัพฝรั่งเศสซึ่งกำลังเห็นอกว่า และผล

ยกทัพข้ามเขาฉกรรจ์

๕๓

ของการรบกับองเหินไคว่าเป็นสิ่งที่แน่นอนและจะต้องเกิด
ขึ้นโดยเร็ว

กองทัพนั้นไปเลียนพอกวาศ่วนย่อยซึ่งคอยระวังทาง
หุบเขาขอรรมคาตอนบนและตอนล่างแล้ว ส่วนใหญ่ใน
บังคับบัญชาของนโปเลียนก็ไ้รอกหน้าต่อไป ทิ้งกำลัง
เหินอกว่าไค เขาโจมตีทัพยี่เอคมองต์ และ เขายี่ค ทุก แห่ง
นายพลคออลลิเเห็นจะสู้ไม่ได้ก็เคลื่อนพลถอยทัพไปเป็นลำดับ
นโปเลียนก็พากองทัพตามตบตบ ๆ และยกทุกแห่งที่นายพล
คออลลิไ้ถอยหนีไป การยุทธกำลังเช่นตอเป็นรอง แคว้น
ยี่เอคมองต์กำลังจะอยู่ในกำมือของนโปเลียน ทหารร่วมรบกับ
กำลังใจชน คอยหวังแนในชัยชนะที่จะไ้มาในเวลาอัน
รวดเร็ว นโปเลียนเองก็คอยมานำทหารอยู่โดยมิไ้
ทอดย มีบูเรียน (Bourrienne) ตามอยู่อย่างใกล้ชิด
และในท่ามกลางแห่งเสียงสู้รบ และเสียงบันทาททางยิงปืน
ในระหว่างผู้หนึ่งกับผู้หนึ่ง นโปเลียนรู้สึกตัวว่ากระอัก

รูปของโยเซฟีนที่ใส่ไว้ในกระเป๋าสีนั้นแตก จึงหยิบขึ้นมา
และพลิกขยべยเห็นว่า “กระจกั้กรูปแตก ภรรยาของข้าพเจ้า
คงป่วยหรือไม่ก็นอกใจ”

การหน้และไล่ไ้ไ้สันตศกลงในวันที่ ๒๓ พฤษภาคม
๑๗๙๖ คอในช่วเวลาไม่ถึงสัปดาห์ กองทัพบนไหล่เขา
ต่าง ๆ ก็ถูกกองทัพนโปเลียนกวาดล้างหมด ครั้นเมื่อเขา
ยึดไ้โดยอคเขาเลิกสู้ท่ายแล้ว ทหารฝรั่งเศสก็พากันเปล่ง
เสียงไ้ร้องสนั่นหวั่นไหว

หลังจากที่ไ้เห็นคเห็นอยมาอย่างแสนสาหัสในการ
รบทัพตามหยเขาแคบมาแล้ว บั้คนก็ไ้เห็นทราชลุ่มแห่ง
แควนยเอดิมองตเลินโล้งอยเบองล่าง ยั้ยาวไปสุดสายตา
ทุ่งหญ้าเขียวช่อ้เหมือนพรมสีเขียวปลาคไ้ไว้ มีทุกสิ่งทุก
อย่างททหารไ้ซัดสนกันมานาน แลเห็นแม่น้ำโพ(Po)และ
ลานาสายอน ๆ อีกไหลคคเคียวเหมือนงเลอย เห็นไ้ไกลไป
จนจรคขอบฟ้า ส่วนแผนพนหมีะเลากชาวโพลงเหมือนปยุ
ผายอยเบองหลัง

ยกทัพข้ามเขาเลกูเรีย

๕๕

รุ่งขึ้นจากวันที่ ๒๓ พฤษภาคม นโปเลียนก็ได้นำ

ขบวนให้เข้าศึกคอกษัตริย์แห่งแคว้นซาร์ดิเนีย ของสเปน

ยอมยกทุกสิ่งทุกอย่างให้ตลอดจนยอมให้ยกเมืองสำคัญ ๆ

คือเมืองโกนิ (Coni) อาเลสซันเดรีย (Alessandria)

ทอร์โทนา (Tortona) และส่วนเส้นทางผ่านข้ามภูเขาแอลป์

ก็ต้องเปิดไว้ให้กองทัพของฝรั่งเศสข้ามมาได้ตลอดเวลา

นโปเลียนได้เจรจาสงบศึกด้วยความฉลาดเฉลียว

และลงข้อสัญญาเป็นอย่างงดงาม ยิ่งแถมว่าถ้าไม่ยอมแพ้

ก็จะยกกองทัพมาเข้าโจมตีอีก ซึ่งความจริงแล้ว

นโปเลียนไม่มีทหารอย่างมหิมา แม้ขณะนั้นเลิกพัก

พักอยู่ในระหว่างศึกกระหนาบจากออสเตรียเสียอีกด้วย

พวกทหารของนโปเลียนเองต่างก็พากันพลั้งแม่ทัพ

เป็นคนทำผิดจริงเหมือนปากพูด ในช่วงระยะเวลาเพียง ๑๕

วัน ได้พินาศจากการระดมของทหารนอกมอญเพื่อส่ง

อาหารนั้นเสีย

๒๕ / ๑ / ๑๔๘ ๖๖ ๖๖ ๖๖ ๖๖ ๓๖
แคว้นยเอนคิมของตกเขนอนนตของตก สัมพนอ ไม่ตร กข

ข้อ ๑๕. ^๑คำสั่งกรมของ ^๒ไป ^๓โดย ^๔นั้น ^๕จะมี ^๖แต่ ^๗เฉพาะ ^๘ข้อ ^๙๑๕ ^{๑๐}ของ ^{๑๑}ข้อ ^{๑๒}๑๕ ^{๑๓}ของ ^{๑๔}ข้อ ^{๑๕}๑๕ ^{๑๖}ของ ^{๑๗}ข้อ ^{๑๘}๑๕ ^{๑๙}ของ ^{๒๐}ข้อ ^{๒๑}๑๕ ^{๒๒}ของ ^{๒๓}ข้อ ^{๒๔}๑๕ ^{๒๕}ของ ^{๒๖}ข้อ ^{๒๗}๑๕ ^{๒๘}ของ ^{๒๙}ข้อ ^{๓๐}๑๕ ^{๓๑}ของ ^{๓๒}ข้อ ^{๓๓}๑๕ ^{๓๔}ของ ^{๓๕}ข้อ ^{๓๖}๑๕ ^{๓๗}ของ ^{๓๘}ข้อ ^{๓๙}๑๕ ^{๔๐}ของ ^{๔๑}ข้อ ^{๔๒}๑๕ ^{๔๓}ของ ^{๔๔}ข้อ ^{๔๕}๑๕ ^{๔๖}ของ ^{๔๗}ข้อ ^{๔๘}๑๕ ^{๔๙}ของ ^{๕๐}ข้อ ^{๕๑}๑๕ ^{๕๒}ของ ^{๕๓}ข้อ ^{๕๔}๑๕ ^{๕๕}ของ ^{๕๖}ข้อ ^{๕๗}๑๕ ^{๕๘}ของ ^{๕๙}ข้อ ^{๖๐}๑๕ ^{๖๑}ของ ^{๖๒}ข้อ ^{๖๓}๑๕ ^{๖๔}ของ ^{๖๕}ข้อ ^{๖๖}๑๕ ^{๖๗}ของ ^{๖๘}ข้อ ^{๖๙}๑๕ ^{๗๐}ของ ^{๗๑}ข้อ ^{๗๒}๑๕ ^{๗๓}ของ ^{๗๔}ข้อ ^{๗๕}๑๕ ^{๗๖}ของ ^{๗๗}ข้อ ^{๗๘}๑๕ ^{๗๙}ของ ^{๘๐}ข้อ ^{๘๑}๑๕ ^{๘๒}ของ ^{๘๓}ข้อ ^{๘๔}๑๕ ^{๘๕}ของ ^{๘๖}ข้อ ^{๘๗}๑๕ ^{๘๘}ของ ^{๘๙}ข้อ ^{๙๐}๑๕ ^{๙๑}ของ ^{๙๒}ข้อ ^{๙๓}๑๕ ^{๙๔}ของ ^{๙๕}ข้อ ^{๙๖}๑๕ ^{๙๗}ของ ^{๙๘}ข้อ ^{๙๙}๑๕ ^{๑๐๐}ของ ^{๑๐๑}ข้อ ^{๑๐๒}๑๕ ^{๑๐๓}ของ ^{๑๐๔}ข้อ ^{๑๐๕}๑๕ ^{๑๐๖}ของ ^{๑๐๗}ข้อ ^{๑๐๘}๑๕ ^{๑๐๙}ของ ^{๑๑๐}ข้อ ^{๑๑๑}๑๕ ^{๑๑๒}ของ ^{๑๑๓}ข้อ ^{๑๑๔}๑๕ ^{๑๑๕}ของ ^{๑๑๖}ข้อ ^{๑๑๗}๑๕ ^{๑๑๘}ของ ^{๑๑๙}ข้อ ^{๑๒๐}๑๕ ^{๑๒๑}ของ ^{๑๒๒}ข้อ ^{๑๒๓}๑๕ ^{๑๒๔}ของ ^{๑๒๕}ข้อ ^{๑๒๖}๑๕ ^{๑๒๗}ของ ^{๑๒๘}ข้อ ^{๑๒๙}๑๕ ^{๑๓๐}ของ ^{๑๓๑}ข้อ ^{๑๓๒}๑๕ ^{๑๓๓}ของ ^{๑๓๔}ข้อ ^{๑๓๕}๑๕ ^{๑๓๖}ของ ^{๑๓๗}ข้อ ^{๑๓๘}๑๕ ^{๑๓๙}ของ ^{๑๔๐}ข้อ ^{๑๔๑}๑๕ ^{๑๔๒}ของ ^{๑๔๓}ข้อ ^{๑๔๔}๑๕ ^{๑๔๕}ของ ^{๑๔๖}ข้อ ^{๑๔๗}๑๕ ^{๑๔๘}ของ ^{๑๔๙}ข้อ ^{๑๕๐}๑๕ ^{๑๕๑}ของ ^{๑๕๒}ข้อ ^{๑๕๓}๑๕ ^{๑๕๔}ของ ^{๑๕๕}ข้อ ^{๑๕๖}๑๕ ^{๑๕๗}ของ ^{๑๕๘}ข้อ ^{๑๕๙}๑๕ ^{๑๖๐}ของ ^{๑๖๑}ข้อ ^{๑๖๒}๑๕ ^{๑๖๓}ของ ^{๑๖๔}ข้อ ^{๑๖๕}๑๕ ^{๑๖๖}ของ ^{๑๖๗}ข้อ ^{๑๖๘}๑๕ ^{๑๖๙}ของ ^{๑๗๐}ข้อ ^{๑๗๑}๑๕ ^{๑๗๒}ของ ^{๑๗๓}ข้อ ^{๑๗๔}๑๕ ^{๑๗๕}ของ ^{๑๗๖}ข้อ ^{๑๗๗}๑๕ ^{๑๗๘}ของ ^{๑๗๙}ข้อ ^{๑๘๐}๑๕ ^{๑๘๑}ของ ^{๑๘๒}ข้อ ^{๑๘๓}๑๕ ^{๑๘๔}ของ ^{๑๘๕}ข้อ ^{๑๘๖}๑๕ ^{๑๘๗}ของ ^{๑๘๘}ข้อ ^{๑๘๙}๑๕ ^{๑๙๐}ของ ^{๑๙๑}ข้อ ^{๑๙๒}๑๕ ^{๑๙๓}ของ ^{๑๙๔}ข้อ ^{๑๙๕}๑๕ ^{๑๙๖}ของ ^{๑๙๗}ข้อ ^{๑๙๘}๑๕ ^{๑๙๙}ของ ^{๒๐๐}ข้อ ^{๒๐๑}๑๕ ^{๒๐๒}ของ ^{๒๐๓}ข้อ ^{๒๐๔}๑๕ ^{๒๐๕}ของ ^{๒๐๖}ข้อ ^{๒๐๗}๑๕ ^{๒๐๘}ของ ^{๒๐๙}ข้อ ^{๒๑๐}๑๕ ^{๒๑๑}ของ ^{๒๑๒}ข้อ ^{๒๑๓}๑๕ ^{๒๑๔}ของ ^{๒๑๕}ข้อ ^{๒๑๖}๑๕ ^{๒๑๗}ของ ^{๒๑๘}ข้อ ^{๒๑๙}๑๕ ^{๒๒๐}ของ ^{๒๒๑}ข้อ ^{๒๒๒}๑๕ ^{๒๒๓}ของ ^{๒๒๔}ข้อ ^{๒๒๕}๑๕ ^{๒๒๖}ของ ^{๒๒๗}ข้อ ^{๒๒๘}๑๕ ^{๒๒๙}ของ ^{๒๓๐}ข้อ ^{๒๓๑}๑๕ ^{๒๓๒}ของ ^{๒๓๓}ข้อ ^{๒๓๔}๑๕ ^{๒๓๕}ของ ^{๒๓๖}ข้อ ^{๒๓๗}๑๕ ^{๒๓๘}ของ ^{๒๓๙}ข้อ ^{๒๔๐}๑๕ ^{๒๔๑}ของ ^{๒๔๒}ข้อ ^{๒๔๓}๑๕ ^{๒๔๔}ของ ^{๒๔๕}ข้อ ^{๒๔๖}๑๕ ^{๒๔๗}ของ ^{๒๔๘}ข้อ ^{๒๔๙}๑๕ ^{๒๕๐}ของ ^{๒๕๑}ข้อ ^{๒๕๒}๑๕ ^{๒๕๓}ของ ^{๒๕๔}ข้อ ^{๒๕๕}๑๕ ^{๒๕๖}ของ ^{๒๕๗}ข้อ ^{๒๕๘}๑๕ ^{๒๕๙}ของ ^{๒๖๐}ข้อ ^{๒๖๑}๑๕ ^{๒๖๒}ของ ^{๒๖๓}ข้อ ^{๒๖๔}๑๕ ^{๒๖๕}ของ ^{๒๖๖}ข้อ ^{๒๖๗}๑๕ ^{๒๖๘}ของ ^{๒๖๙}ข้อ ^{๒๗๐}๑๕ ^{๒๗๑}ของ ^{๒๗๒}ข้อ ^{๒๗๓}๑๕ ^{๒๗๔}ของ ^{๒๗๕}ข้อ ^{๒๗๖}๑๕ ^{๒๗๗}ของ ^{๒๗๘}ข้อ ^{๒๗๙}๑๕ ^{๒๘๐}ของ ^{๒๘๑}ข้อ ^{๒๘๒}๑๕ ^{๒๘๓}ของ ^{๒๘๔}ข้อ ^{๒๘๕}๑๕ ^{๒๘๖}ของ ^{๒๘๗}ข้อ ^{๒๘๘}๑๕ ^{๒๘๙}ของ ^{๒๙๐}ข้อ ^{๒๙๑}๑๕ ^{๒๙๒}ของ ^{๒๙๓}ข้อ ^{๒๙๔}๑๕ ^{๒๙๕}ของ ^{๒๙๖}ข้อ ^{๒๙๗}๑๕ ^{๒๙๘}ของ ^{๒๙๙}ข้อ ^{๓๐๐}๑๕ ^{๓๐๑}ของ ^{๓๐๒}ข้อ ^{๓๐๓}๑๕ ^{๓๐๔}ของ ^{๓๐๕}ข้อ ^{๓๐๖}๑๕ ^{๓๐๗}ของ ^{๓๐๘</}

บทที่ ๑๒

สนามรบโลดี (LODI)

ขีเฒ่าของโตโตสังขศึกและลูกพี่ลูกน้องไปนอกวงสงคราม
แล้ว ขีคนนั้นไปเลียนักสามารถที่จะจัดการกับนายพลโบลีเออ
แห่งกองทัพออสเตรียซึ่งไม่มีสัมพันธมิตรช่วยเหลือ และ
ทหารของโบลีเออก็กลับมีจำนวนน้อยกว่าลงไปเสียลงไปแล้ว
แต่ถ้าหากว่าโบลีเออรู้จักใช้ทหารด้วย ความเฉลียวฉลาดก็
อาจจะสามารถรบกองทัพฝรั่งเศสได้ และแนวที่เหมาะสม
สำหรับท่านท่านก็คือแม่น้ำโพ ซึ่งเช่นแม่น้ำกว้างไม่มี
สะพานข้าม นอกจากในตอนต้นแม่น้ำ และโอกาสที่จะข้าม
นั้นก็ไม่มากนัก และเรือที่มีอยู่ตามลำแม่น้ำก็ไม่ใหญ่พอที่
จะขนทหารจำนวนมาก ๆ ได้รวดเร็ว มีเพียง ๒-๓ ลำ
ซึ่งใหญ่พอที่จะบรรทุกปืนใหญ่ข้ามแม่น้ำไปได้

นายพลโบลีเออร์ได้ลอยทัพเขายกแนวต้านทานนันท
 ละทงภูเขาและโอกาสที่จะเซอมนคมนามคม ตกตกกับ ผงทะเล
 และเมืองเยนัวเสีย นายพลโบลีเออร์ต้องการจะรักษากองทัพ
 ของเขาไว้ และได้กระทำการรบตามแบบฉบับในสมัยนั้นคือ
 ตั้งทัพเป็นเส้นแนวยาวอย่างเดิม โดยจัดวางทหารบนผ
 ่นของแม่น้ำซงพรอม ที่จะ หักแนวรบ รวมเข้า มาตรงจุด
 ซึ่งฝ่ายข้าศึกพยายามจะข้ามแม่น้ำนั้น

เหตุซึ่งทำลายการ ยิงกัน ของ นายพลโบลีเออร์ ทัพ
 จากตะวันออกไปตะวันตก และ หนีหน้าไป สู่ทิศใต้ ก็คือเหตุ
 เดียวกับที่โคเคียทำลายเส้นทางทัพของสัมพันธมิตรมาแล้ว
 คือความรวดเร็วของนโปเลียน ซึ่งเริ่มประจักษ์สายฟ้าแลบ
 นโปเลียนสามารถจะเคลื่อนพล และจัดทหารจำนวนมาก ๆ
 ด้วยความเข้มแข็งเด็ดขาดและนโปเลียนสามารถที่จะออก
 คำสั่งบัญชา งาน จาก สูงสุดลงไปถึง ต่ำสุดได้รวดเร็วโดย
 ยืนยันทันที นโปเลียนจะต้องแก้ปัญหาว่าจะข้ามแม่น้ำ
 โปได้อย่างไร ในเมื่อทหารอดสเตรียกำลังเฝ้ามองอยู่ขณะที่

ทหารฝรั่งเศสกำลังจะข้าม ทหารออสเตรียก็จะสามารถ
หกดแนวรบ รวมกำลังเข้ามาปะทะตรงจุดที่ทหารฝรั่งเศส
ข้ามได้ และกวาดล้างทำลายผู้ข้ามไปในัน

นโปเลียนได้เริ่มต้นกระหนาบหลอกฝ่ายออสเตรีย คือ
หลอกจะไปทางซ้ายตรงตามแม่น้ำซังมัสซาน ๗ ชั่วโมง และ
อาจ จะ ข้ามได้ง่าย กว่าที่อื่น ข้าง ๗ เมืองวาเล็นซา
(Valenza) และคัมโบ (Cambo) นายพลโยลิเชอก็คิดว่า
น่าจะข้ามตรงนั้นจริง ๆ เพราะว่ามันง่ายที่สุด และเป็น
ที่สะดวกที่จะทำได้ ฉะนั้นโยลิเชอจึงได้ชุมนุมทหารเข้าไว้
เพื่อยกกันตรงที่อาจจะข้าม

ขณะที่ยาคักกำลังคอยระวังบกขาวายันนั้น นโปเลียน
ก็รีบดำเนินการอย่างรวดเร็ว ขณะนั้นทหารนโปเลียนมี
เครื่องแต่งกายสมบูรณ์ มีเสบียงอาหารพร้อมและได้รบ
ชนะใหญ่เพิ่มเติมมาใหม่อีก และนับตั้งแต่ได้ปราบปรามเขตมืองค์
แล้ว ก็ไม่ไ้มีการรบอย่างหนักเลย จนกระทั่งมีคนทหาร
ฝรั่งเศสมีเวลาพักผ่อนมาแล้ว ๑๐ วันเต็ม ถึงนั้นจึง

พร้อมที่จะทำการ และก่อนปลายสัปดาห์แรกของเดือน
พฤษภาคม นโปเลียนก็เริ่มออกคำสั่งเกณฑ์พล ความสำเร็จ
ของเขานั้นไม่ใช่เกิดแต่การวางแผนการรบเท่านั้น ยังเกิด
จากการรวดเร็วทางศึกไม่ทันจะระงับตัวอีกด้วย

นโปเลียนได้คัดเลือกทหาร และกองทหารพิเศษมี
กำลังประมาณ ๖ กองพัน ซึ่งคัดเลือกว่ามีความอดทนดี
กองพันพิเศษนี้ เขาได้สั่งให้โจมตีทางทิศตะวันออกไปตาม
ถนนซึ่งขนานไปกับแม่น้ำ ทหารพวกนี้ต้องเดินถึง ๔๔ ไมล์
ภายในเวลา ๓๖ ชั่วโมง และในตอนเช้าวันที่ ๖ พฤษภาคม
ทหารทุกรูปก็ไปถึงเมืองบิอาเซนซา (Piacenza) ซึ่งนับว่า
ได้ผ่านเลยแนวสำคัญของโบลีโอบไปแล้ว และอยู่ตรงข้ามกับ
กำลังของข้าศึกที่ดอนแอเพราะว่าเป็นปลายชายสุดของข้าศึก

กองทหารได้ถึงบิอาเซนซาเวลาเช้า ๘ นาฬิกา
กองระวังหน้าได้รายงานว่า ไม่มีอะไรตรงปากตรงข้าม
นอกจากกองทหารม้าเล็ก ๆ น้อย ๆ ของออสเตรียคอยดู

เหตุการณ์ทางปีกซ้ายของโบลิเชอ และไม่มีกองทหาร
ใหญ่เลย การที่เดินทัพได้รวดเร็วเช่นนั้น ฝ่ายออสเตรีย
ย่อมไม่สามารถจะรวมกำลังมาต่อสู้กัน ถึงแม้ว่ากอง
บัญชาการออสเตรียจะทราบข่าวเรื่องนี้แล้วก็ตาม

นายพลโบลิเชอผู้ซึ่งมีอายุ ๗๐ เศษแล้ว ก็พลาคพลัง
เสียทำไปอย่างไม่มีทางแก้ตัว เพราะว่าแนวของเขานั้น
อาจจะถูกทำลายโดยสิ้นเชิง ถ้าหากว่าไปเลียนมี
สะพานลอยสำหรับข้ามลำน้ำ ซึ่ง เหนือ ทุ่งใหญ่เขียวและ
กว้าง ๕๐๐ เมตร แต่ว่าฝรั่งเศสจำเป็นต้องใช้แพซึ่งทำ
ขึ้นอย่างกระทันหัน ทองคำเรือซึ่งไปเกณฑ์มาจากตาม
ฝั่งแม่น้ำ และทองอาศัยเรือจ้างประจำท้องถิ่น ซึ่งอาจจะ
ข้ามแม่น้ำไปมาเที่ยวหนึ่งภายในเวลากว่าครึ่งชั่วโมง ด้วย
เหตุนี้เองทำให้ข้ามแม่น้ำได้ช้า แต่ก็ไม่ช้าเกินไป ที่จะ
ให้ฝ่ายออสเตรียชุมนุมกำลังได้ทัน เป็นวันแรกของการ
ข้ามแม่น้ำ นายพลลานซ์ผู้ซึ่งนำกองแรกข้ามไปก็ได้ถูก
ขับไปตามถนนโค้ ๗ ไมล์ ถึงเมืองฟอมบิโอ (Fombio)

นายพลโบลีเออร์จึงจำเป็นต้องรวบรวม กำลังของเขาโดยเร็ว
ที่สุด และถอยแนวของเขาไปอยู่หลังแม่น้ำแอดดา (Adda)

ส่วนใหญ่ ของ ทหารของ โบลีเออร์ นั้นเกินทัพใกล้กว่า
ทหารของนโปเลียนมาก เพราะเหตุว่าแนวแม่น้ำแอดดา
นั้นเยื้องไปทางทิศตะวันออก ในตอนที่ไหลผ่านทราย
ลอมบาร์ดี และโดยเหตุที่สามารถจะทำให้ฝรั่งเศสต้อง
ล่าช้าในการรุกท่อยกซ้ายของเขานั้น โบลีเออร์ก็สามารถที่
จะถอยกองทัพของเขาไปได้โดยปลอดภัย ก่อนหน้านั้น
นายพลโบลีเออร์ได้ส่งนายพลลิปเตย์ (Liptay) ไปทาง
ทิศตะวันออกเพื่อจะคอยประทักกับการรุกของฝรั่งเศส แต่ว่า
มีทหารไม่พอ และแนวอันยาวของทหารออสเตรียก็
สามารถจะหนนเข้ามาช่วยทันเวลา และถึงแม้จะสามารถ
โจมตีฝรั่งเศสไปได้ ชั่วขณะ ก็ตาม แต่ว่าในวันที่ ๘
พฤษภาคม ทหารของนโปเลียนก็ข้ามไปอยู่ฟากนี้ พอที่จะ
ขับไล่ทหารออสเตรียได้ นายพลลานซ์ไดเออชียชนะ
นายพลลิปเตย์ที่เมืองฟอมบีโอ จับเชลยได้ ๓,๕๐๐ คน

ฝ่ายออสเตริชแพ ก็ถอยกลับไปยึดคอมมิชชีกเก็ตโทเน
(Pizzighettone) ลีปเตยก็ตั้งมั่นอยู่ที่นั่น

ในระหว่างตอนกลางคืนวันที่ ๘ ถึง ๙ พฤษภาคม
นายพลโบลีเออตกัสสินใจถอยไปตั้งอยู่หลังแม่น้ำแอคตา เพื่อ
จะประคองรักษากองทัพซึ่งมีกำลังน้อยกว่าชาวศึก แต่การที่
ทำเช่นนั้นก็เท่ากับเปิดเมืองมิลาน (Milan) ไว้ให้แก่ฝรั่งเศส
แต่ถ้าไม่ทำเช่นนั้น ก็จำเป็นจะต้องถูกขับขยงโดย
กองทหารฝรั่งเศสที่มีกำลังเหนือกว่า และอาจจะถึงกับ
เสียหายหมด เมื่อเป็นเช่นนั้นจึงจำเป็นต้องรบถอยข้าม
แม่น้ำแอคตาไป

การไล่ติดตามไป ยัง ทำข้าม ทรงหัว สะพานเกอชกิง
กลางแนวกองทหารของโบลีเออตัน คือตรงเมืองโลดี (Lodi)
กว่าทหารฝรั่งเศสคนสุดท้ายจะไต่ข้ามฟากเหนือแม่น้ำโพโน
ตอนเย็นวันที่ ๙ พฤษภาคม และในขณะนั้นกองทัพของ
ออสเตริชเข้าตั้งมั่นอยู่ในเมืองโลดีเสียแล้ว

ก่อนรุ่งสว่างวันที่ ๑๐ นโปเลียนก็เร่งทหารกองหน้า
ให้รุกขึ้นไป และในตอนเที่ยงกองทหารก็ไปถึงเมืองโลดี
ทหารออสเตรียตลอดแถวบนเนินโคข้ามสะพานไปยังฝั่งแม่น้ำ
ตรงข้ามหมดแล้ว ในตอนบ่ายทหารฝรั่งเศสก็เข้าเมือง
โลดี และในตอนจวนจะค่ำทหารฝรั่งเศสก็รุกขึ้นไปมองเห็น
แม่น้ำและสะพานได้

ทางเข้าตรงสะพานเมืองโลดี

ตอนนั้นเองที่นโปเลียนตัดสินใจ ซึ่งตามความจำเป็น
ทางยุทธศาสตร์แล้วยังไม่ควรจะทำ เพราะว่าจะเป็นการ

สนามรบโลด

๖๕

เสียหายเปลืองทหารมากในเชิงยุทธวิธี แต่ก็จะได้ผลทาง
จิตใจเป็นอันมาก เป็นโอกาสดีที่ไปเลียนจะได้ทำให้ทหาร
รู้จักผลและเช็ดฉอดทอเขามากจน เขาตกลงใจที่จะข้าม
แม่น้ำแอคคาตรงสะพานเมืองโลดนั้น ถึงแม้ว่าจะเป็นที่
ซึ่งทหารออสเตรเลียเตรียมไปใหม่ ๆ และคงจะได้เตรียม
รักษาของกันไว้เข้มแข็งมากก็ตาม

เขาจะข้ามแม่น้ำตรงทอนใต้ และส่วนหนึ่งของทหาร
ฝรั่งเศสก็ไปข้ามทอนเหมือนกัน กองทหารฝรั่งเศสได้รุก
อย่างรวดเร็ว จนกระทั่งทหารออสเตรเลียไม่มีเวลาทันที่จะ
ทำลายสะพาน แต่การข้ามสะพานนั้นก็เป็นสิ่งที่ยากเหลือเกิน
เพราะทหารกองระวังหลังของออสเตรเลียอยู่บนฝั่งตรงข้ามวาง
แนวยิงกันไว้ มีทหาร ๑๑ กองพัน และปืนใหญ่ ๑๔
กระบอก พร้อมที่จะปราบปรามที่จะข้ามมาได้ทันที สะพาน
ยาว ๑๐๐ เมตร กว้างพอที่จะเดินเรียง ๘ ไร่ ปืนใหญ่
ทั้ง ๑๔ กระบอกก็พร้อมที่จะยิงคอยยิงทหารฝรั่งเศสที่จะ
ข้ามมา ยิ่งกว่านั้นเนื่องจากเวลานั้น เป็นเวลาใกล้ค่ำ

นโปเลียนได้คาดคิดว่า กองทหารออสเตรียส่วนใหญ่ยังม
 อยู่ และคอยเตรียมรบมอเขาอยู่ทนทน ซึ่งความจริงมี
 แต่กองระวางหลังเท่านั้น อย่างไรก็ตามก็ นโปเลียนได้ลอง
 พยายามดูและได้เกิดผล ซึ่งทำให้พวกทหารทั้งฝ่ายฝรั่งเศส
 และออสเตรีย มีความประหลาดใจเป็นอันมาก กองหน้า
 ของทหารฝรั่งเศสถูกสั่งให้วิ่งเข้าไป ซึ่งวิ่งขึ้นไปบน
 สะพาน ทางวิ่งโซโยให้แก่มหาชนรัฐ ฝ่ายออสเตรีย
 ก็ยิงกราดแถวหน้าล้มตายหมด พวกที่ลมหกตกขวางทาง
 ข้ามสะพานก็แคบอยู่แล้ว ให้ยิงคืบแคบยากแก่การรุก
 ไปอีก ซึ่งจำเป็นต้องเหยียบย่ำข้ามไป และบางคนก็ลื่นไถล
 ตกลงไปในแม่น้ำ และเมื่อไหลชนมาจากนั้น ก็ถูกทหาร
 แม่นบนยิงยิงเอาออก

นายพลลันซ์และแบร์ทเธอร์ (Berthier) ได้เข้านำ
 ทหารวังตรงข้ามสะพานไปได้ในที่สุด และได้เข้าประชุมยาน
 ครัวภายในค่ายบนกองทหารออสเตรีย ผลก็คือว่าซึ่งสะพานได้
 และรอดพ้นจากอันตรายของข้าศึกไป มีสะพานข้ามสะพาน

สนามรบโลด

๖๗

ไท่พรอมกับกองทัพใหญ่ ฝ่ายออสเตรเลียยกทัพแนวรว
หลังสำหรับกองทัพใหญ่ของเขาไป เสียหายทหารประมาณ
๒,๐๐๐ คน เสียชนใหญ่ทั้งหมด อีก ๒ วันต่อมาเมือง
บิชชกเกิดโศกนาฏกรรม ซึ่งเป็นจุดสุดท้ายบนฝั่งแม่น้ำแอตคาแก
และแนวลำน้ำตกอยู่ในมือของฝรั่งเศส ส่วนโบลีเอ
นไนต์ถอยร่นไปทางตะวันออก เพื่อหาสถานที่มั่นชนเป็น
ที่กำบังต่อไป

กองทัพใหญ่ของชาตินักรบหนีออกไป ไท่ เมืองโลด
ซึ่งเป็นเมืองที่มีเหตุการณ์ประหลาดใจของคนรุ่นหลัง
ความจริงไม่มีผลสำคัญในการรบเท่าใดนัก ทหารฝรั่งเศส
ในแนวรบ ซึ่งให้อภัยความผิด เพื่อยุติการรบ
ฝรั่งเศส ขณะทวงเข้าไปใน ทางที่ไท่เสียสละชีวิตเพ
การสงคราม แต่ชาวออสเตรเลียและเยอรมันประท้วงของคน
เหล่านี้คงคง กระทั่งโลกอยู่เวลานาน เริ่มจาก
เมืองโลดตนเอง จะเป็นทีเริ่มกันของสมัยแห่งความรุ่งโรจน์
ในคนวนน หลังจากไท่มีชัยชนะที่เมืองโลดแล้ว

นโปเลียนได้เข้ามาเที่ยวเยี่ยมเยียนกองทัพ ทหารไทย
ทหารเรือเรียกชื่อใหม่ คือ ทหารปากนเรียกว่า “นายสิบโท
น้อย ๆ”

อย่างไรก็ดี นับแต่นั้นต่อไป ทหารก็เชื่อมั่นใน
นโปเลียน นโปเลียนก็มิใช่ชื่อสกุลเป็นภาษาอิตาเลียนว่า
“บอแนปาร์ต” (Bounaparte) แต่ครั้นมิชชี่ในคราวนั้นแล้ว
ก็มิใช่ว่าเขียนเป็นภาษาอิตาเลียนอีก จึงเริ่มใช้ชื่อสกุลเป็น
ฝรั่งเศสแท้ ๆ คือเขียนเสียใหม่ว่า “โบนปาร์ต”
(Bonaparte) ดังนี้

นโปเลียนได้เขียนรายงาน ไปยังคณะกรรมการธิการที่
กรุงปารีสว่า “ข้าพเจ้าได้ทำสัญญาสันติภาพกับแคว้น
ซาร์ดิเนีย (Sardinia) ของท่านแล้ว ทั้งกองทัพก็ได้
เห็นพ้องตกลงกันด้วย เมื่อคณะกรรมการธิการได้อ่านรายงาน
นั้นแล้วก็สะอึก ในขณะนั้นมีความยินดีทุกกองทัพนโปเลียน
ได้ชัยชนะหลายครั้ง แต่ครั้นได้อ่านรายงานนั้นเขาแล้ว
ก็สะอึกใจ เพราะว่าไม่เคยมีนายพลคนใดที่ทำการรบ เคย

พคอย่างห่าวหาญกษคณะรัฐบาลไท่เซนน เฉพาะผู้เป็น
 ศักรของนโปเลียน ก็พากันให้ความเห็นว่า การทกลา
 เขียนมาเป็นถ้อยคำห่าวหาญเซนน ควรจะไ้จับตัวมา
 ยิงเป้าเสีย แต่ว่ากิตติศัพท์แห่งชัยชนะในแคว้นลอมบาร์ด
 ไ้ทำให้หัวใจของประชาชนนิยมชมชื่นนโปเลียน จนไม่มี
 ใครกล้าทำร้ายนโปเลียน ในระยะเวลานั้น รัฐบาล
 ก็ไ้ส่งซาลิเซตติ (Salicetti) ซึ่งเป็นคนชาวคอซิกกัน
 เช่นเดียวกับนโปเลียนมาตรวจกองทัพ แต่ว่านโปเลียน
 ไม่ไ้เอาใจใส่ต่อผู้แทนของรัฐบาลคนนั้น และตัวเองเป็นผู้
 เช่น สัญญา สงบศึก กับ แคว้นซาร์ ดินแดนเอง โดยตลอด
 นโปเลียนไ้แสดงตัวให้เห็นชัดว่า มีความเป็นนการทก
 ลาคัญคนหนึ่งด้วย ถ้าฝ่ายซาร์ก็จะเกียงงอนตลอดถ้อย
 นโปเลียนก็หยิบเขานาฬิกาขึ้นมาแล้วพูดว่า “เมื่อไรจะ
 เริ่มโจมตีอีก” เว้นเสียแต่คำสั่งญาจะตกลงตามความ
 ต้องการ “ข้าพเจ้าอาจจะแพ้สงคราม แต่ว่าข้าพเจ้า
 ไม่ยอมเสียเวลาไป ด้วยความเชื่อมั่นจนเกินไป หรือ

ด้วยความเกียจคร้าน” และโดยสัญญาส่งขัศกดยชน
 นโปเลียนกริบทรพยจบเซสยของกษัตริชน ได้ตามความ
 ปรารธนา และได้ทำการตกลงเจรจากับเจ้าผู้ครองนคร
 ในแคว้นต่าง ๆ อีก อนึ่ง ในเวลาอีกไม่ช้าไม่นานจากนั้น
 นโปเลียนก็จะได้เข้าจัดการกับโป๊ปต่อไปอีกด้วย

คณะกรรมการทางการเมืองปารีส ได้เกิดความคิด
 ขนว่า ควรจะส่งนายทหารชนนายพลออกไปอีกสักคนหนึ่ง
 เพื่อเข้าร่วมบัญชาการทัพกับนโปเลียนด้วย จึงได้ส่ง
 นายพลเกลแลร์มัน (Kellermann) มา ส่วนการเจรจา
 ฝายการเมืองนั้น ได้มีขอมบายให้ชาติเซตเป็นผู้ตกลง
 ทวไป คำสั่งดยชนโตมาถึงนโปเลียนที่เมืองโลตในวณ
 นโปเลียนกำลังทำการรบอยู่

ชยชนะที่เมืองโลตเป็นมูลฐาน ทำให้นโปเลียนรู้สึก
 เป็นครั้งแรกในชวต ที่เขามองเห็นความกว้างใหญ่ไพศาล
 ของอนาคต ได้พคกับมารมองว่า “ข้าพเจ้ารู้สึกว่ามี
 ทงหลาย ช่งกำลังรอข้าพเจ้าอยู่ และช่งคนในร่นนยง

สนามรบโลด

๗๑

มองไม่เห็นว่าจะเป็นเรื่องอะไร” ในภายหลังก่อมาเมื่อน
 ไปได้เลยในไคหวนระลอกถึงเหตุการณ์ในทอนนชน ยังไค
 พุดว่า “ในคณวนน คอหลังจากไคชยชนะทเมืองโลด
 แล้ว ข้าพเจ้าไคเรมรู้สึกว้าข้าพเจ้าเป็นคนพิเศษ และ
 ตงแต่ยคณนมา ข้าพเจ้ากรัสกว้าความความทะเยอทะยานที่จะ
 ทำการใหญ่โต ซึ่งแต่ก่อนนข้าพเจ้าเคยยนก แต่ว้ามนเป็น
 แต่เพียงความนกกทคล้ายความผนเท่านั้นเอง”

กำลังทอามณพงชานอยู่กัยความมกใหญ่ไผ่สูงเช่น
 กพยคคาสั่งจากกรุงปารสมาถึง นไปเลยนกำลังคคจะ
 ปราบปรามทวปตง ๒ - ๓ ทวปี แต่ยคณคณะรฐบาลไคสั่ง
 นายพลแกลแลร์มนมารวมทว นไปเลยนรู้สึกกลุมใจ จึง
 เขียนทอยเบนคำชาคไปยังรฐบาลว่า “ถ้าท่านมากคขวาง
 หนทางของข้าพเจ้า และถ้าท่านทำให้ข้าพเจ้าตองเสนอ
 การกระทำของข้าพเจ้าคตอผแทนรฐบาลเสยกอนทกคราวแล้ว
 ท่านจะหวังผลอะไรทคจากข้าพเจ้าไผ่ไคอก ท่านจำเป็น
 จะตองมีความไว้วางใจอย่างเต็มทในผู้นำท ถ้าหากว้า

ข้าพเจ้าไม่ได้รับความไว้วางใจเช่นนั้นแล้วข้าพเจ้าก็คิดว่าควร
 จะไปรับตำแหน่งอื่นเสียดีกว่า ทุกคนย่อมจะมีวิสาหการ
 ศักของเขาสอง ท่านนายพลเกลแลร์มนมีความชำนาญใน
 การศึกมากกว่าข้าพเจ้า และอาจจะรบได้ดีกว่าข้าพเจ้า
 แต่ถ้าเราทำด้วยกัน ๒ คน ก็กลัวจะเสียการไป ข้าพเจ้า
 ไม่อาจจะรับใช้ประเทศของข้าพเจ้าได้นอกจากจะได้รับความ
 ไว้วางใจอย่างเต็มที่ ข้าพเจ้ารู้สึกว่าจะต้องปลุกกำลังใจให้
 กล้าเป็นอย่างยิ่ง แล้วจึงได้กล้าสามารถเขียนรายงานมา
 ถึงท่านได้ เพราะว่าท่านอาจจะหาว่า ข้าพเจ้าเป็นคนมี
 ความมักใหญ่ใฝ่สูง และมีความทะนงตัว แต่ว่าท่านเอง
 เป็นผู้ทำให้ข้าพเจ้ามีความรู้สึกเช่นนั้น ข้าพเจ้าไม่สามารถ
 จะทำการรวมรบกับขบถซึ่งถือตัวว่า เป็นแม่ทัพที่ดีที่สุดใน
 ทวีปยุโรป แต่อย่าลืมนะว่า นายพลที่เลวคนหนึ่ง ก็ยังค
 กว่านายพลที่ดี ๒ คน”

ถ้าหากว่าคณะรัฐบาลในกรุงปารีส ยังขึ้นจะบังคับ
 ให้มีนายพล ๒ คนแล้ว ก็แน่นอนว่า นโปเลียนคงจะนำ

ทพออกไปรบโดยไม่ฟังคำสั่งอีกต่อไป และเมื่อมีชัยชนะแล้ว ก็คงจะยกกองทัพกลับขึ้นมาโจมตีประเทศฝรั่งเศสอีก และคว่ำรัฐบาลลง ตั้งคณะรัฐบาลขึ้นใหม่ เช่นนั้นคณะรัฐบาลควรระกิดว่า สัมควรระยอมตามนโปเลียน ด้วยเหตุนี้ เมื่อนโปเลียนได้ชัยชนะอย่างง่ายดาย ต่อคณะรัฐบาลอย่างนั้นแล้ว ก็เกิดความรู้สึกกันว่า ไทเป็นฝ่ายที่เป็นต่อ ตั้งแต่นั้นต่อไป นโปเลียนก็ประพฤติทวเหมือนหนึ่งว่า เป็นพระเจ้าแผ่นดิน ผู้ซึ่งเป็นแม่ทัพในกองทัพของเขาเอง แต่ ว่าก็ยังงอนงอชอกของหนุน และเคืองยุทธสัมีการเลียบง อาหารต่าง ๆ จากคณะรัฐบาลอยู่เสมอ นโปเลียนยังเขียน รายงานประพฤติเหตุที่เป็นไปทุกระยะ ไปยังคณะรัฐบาลใน ฐานผู้นอຍมาถึงผู้บังคับบัญชาเหมือนดังที่เคยมา แต่ถาว่า เวลาปฏิบัติการจริง ๆ แล้ว นโปเลียนก็วางทวเหมือนหนึ่ง ว่า เป็นพระเจ้าแผ่นดินเสียเองอย่างนั้น

ไทมการฉลองชัยชนะชนในเมืองมิลาน และในการ หนุนไปเลียนไทแต่งพิธีการ เอาอย่างพวกนายพลชาวโรมันใน

การฉลองชัยชนะ คือชักชวนให้พวกเซลยเดินนำไปข้าง
 หน้า แต่ความชอบแตกต่างกัน คือพวกเซลยเหล่านี้ไม่ต้อง
 ล่ามโซ่ แล้วกองทัพทหารหน้าจำนวน ๕๐๐ เดินตาม
 พวกเซลยไป พวกชาวเมืองต่าง ๆ เคยได้เห็นแต่ทหาร
 เค้นแถวแต่งเครื่องแบบทศกโลงดงาม เมื่อได้มาเห็นอย่าง
 นี้ก็ประหลาดใจ พวกทหารฝรั่งเศสชักชวนสวมเสื้อเก่า
 กระรุ่งกระรังสีตกกระดำกระด่าง และยิ่งกว่านั้นเมื่อเห็น
 คนผอมร่างเล็กขึ้นมาขาว ก็ไม่ค่อยมีสง่าราศีอะไร นำ
 ชนวนกองทัพเหล่านี้ไป เมื่อไปถึงประตูเมืองมิลานแล้ว
 ทานอาหารชบชอมดื่มเมา พรองพรอมด้วยขนานางราชบริพารชั้น
 สูงก็พากันนอนหลับไปเสีย นโปเลียนได้ก้าวลงจาก
 หลังม้า แต่ความโศกเข้ามาใกล้คณะผู้ต้อนรบนั้น เพียง
 แต่หุคยคนนั่ง สังขฟังกววยความสับสนต่อถ้อยคำต้อนรบของ
 คณะขุนนางนั้น ประชาชนผู้มุงดูอยู่นั้นต่างก็พากัน
 ประหลาดใจ และนึกว่าเขาจะกล่าวตอบว่าอะไร นโปเลียน
 หุคปากนิ่งสนิท ครั้นแล้วก็กล่าวเพียงประโยคสั้น ๆ

ประโยคเดียวว่า “ประเทศฝรั่งเศสมีความตั้งใจขอให้ชาว
ลอมบาร์ดมีความสุขความเจริญ” ครั้นแล้วไปเลียนก็
ขึ้นมานำขบวนทหารเดินต่อไปด้วยความสงบ - สุภาพ

บรรดาพวกขุนนางและประชาชนต่างพากันประหลาด
ใจมาก โดยที่ท่านแม่ทัพนั้นไม่มีความเย่อหยิ่งอยู่ในตัวเอง
หากแต่เป็นผู้ลึกลับ มีความตั้งใจเด็ดเดี่ยว นโปเลียน
ได้พักอยู่ในวังของท่านอาร์ชบิชอป ในตอนเย็นวันนั้นได้มีการ
ฉลองต้อนรับ ซึ่งนโปเลียนได้พูดว่า “ท่านทั้งหลาย
จะได้รับความเสวยภาพ มีท่านจะได้เป็นเมืองหลวงแห่ง
สาธารณรัฐใหม่ ซึ่งมีประชาชนพลเมือง ๕ ล้านคน
จะมีขนาดใหญ่ ๕๐๐ กระบอก มีความคุ้มครองของประเทศ
ฝรั่งเศส ข้าพเจ้าจะเลือกจากท่าน ๕๐ คน เพื่อปกครอง
ประเทศนี้ ในนามของประเทศฝรั่งเศส ท่านจงเอา
กฎหมายฝรั่งเศสไปใช้ดัดแปลงให้เหมาะแก่ประเพณีของท่าน
จงตั้งอยู่ในความสามัคคี และปกครองอาณาประชาราษฎร์
ด้วยความสงบราบคาบ ทุกสิ่งทุกอย่างก็จะเป็นไป

ควยก็ ถ้าหากว่าพวกฮับส์บูร์ก (Habsburg) จะมาโจมตี
 กลอมบาร์คแล้ว ข้าพเจ้าขอให้สืบทอดปฏิญญาว่า ข้าพเจ้า
 จะช่วยเหลือและไม่ละทิ้งท่าน ถ้าแม้ว่าดินแดนของท่าน
 ของลุ่มจมไป ข้าพเจ้าก็จะไม่มีสวทศอยู่ต่อไปอีก

ตลอดคนเมืองมิลานนี้ ก็เต็มไปด้วยประทีปโคมไฟ
 สลบลี เลียงคนตรับรเวงครกกรนเขนทราเวง แม่ทัพ
 หนุมไคยบายไปอยู่ทวงปาลัสโซเซอร์เบลโลนิ (Palazzo
 Serbelloni) การเลียงกตชนรบไคสท์กลันลงแล้ว แต่
 นโปเลียนกำลังคิดจะนั่งอยู่ทหน้าทาง นโปเลียนพุกย
 ฝั่วยของเขาวา “ชาวปารีสจะยื่นถึงเรว่ากระไรบ้าง
 ท่านนกว่าเขาจะมีความพอใจหรือไม่” เมื่อมารมองตคอบว่า
 เป็นการแน่นอนทชาวปารีสจะตองทใจ แล้วนโปเลียนก็
 ไทกล่าวชนอก “แต่ชาวปารีสก็ยังไม่เห็นอะไรมากนัก
 อนาคตยงมชยชนะทยงใหญ่กวาน เทพเจ้าแห่งโซคไคยม
 ทอนรบข้าพเจ้า เอยงชวยข้าพเจ้ามากเท่าไรข้าพเจ้าก็ยง

ขอรับรองเพื่อบอกท่านในไม่ช้าเราจะถึงแม่น้ำอาดิก
(Adige) และอีกสักจะโตะหิมอบรายคายแก้ว แล้วเราอาจ
จะข้ามแม่น้ำนั้นต่อไปอีกก็ได้ ในยุคสมัยแห่งเรานี้ยังไม่มี
ปรากฏอะไรที่เด่นรุ่งโรจน์เลย ข้าพเจ้าต้องการจะให้เป็น
ตัวอย่างไว้

บทที่ ๑๓

มูลนิธิแห่งชัยชนะ

นโปเลียนได้ประสพแต่ชัยชนะเกือบทั่วทุกแคว้นแล้ว
ในอิตาลี และทำความมั่งคั่งให้เป็นอย่างที่น่าอัศจรรย์ ฟังแล้ว
ก็เกออบ ๆ จะเป็นเรื่องทเกินความเป็นจริงอันมนุษย์คนหนึ่ง
สามารถจะทำให้ได้ดังเช่นนั้น

ในการทัพครั้งนี้ ว่าเฉพาะ ตัว นโปเลียนเอง
นโปเลียนเป็นคนแข็งแรงทั้งกำลังกาย เข้มแข็งทั้งกำลังใจ
สุขภาพ ส่วน ร่างกาย กำลัง สมบูรณ์ อยู่ในวัยหนุ่ม เต็มตัว
๒๗ ปี สามารถที่จะทนนั่งอยู่กับขานบนหลังม้าได้นานเป็น
พิเศษกว่าคนอื่น โดยมีเหตุเกิดจากความเหน็ดเหนื่อยเมื่อยล้า
ก็อย่างหนึ่ง นโปเลียนมีเป็นพิเศษอยู่ด้วย คือสามารถ
ที่จะหลับสนิทได้ในทุก ๆ ขณะ ทุก ๆ โอกาส และโดย

มูลฐานแห่งชัยชนะ

๗๕

ท่านเองเคยวณ จะคนชนโคตนทเมอทองการตน บางครั้ง
บางครั้งวในระหว่างปฏิบัตการอยู่นั้น ถ่านไปเลียนทองการ
จะหลับในฉบัพลนทนทนโคเมอโค ก็ฉวยโอกาสหลับได้
ในฉบัพลนทนทนนั้น เป็นการหากำไรหอมแรงโคคทสุด
อีกประการหนึ่งเล่า เรืองอาหารการกิน นไปเลียนกินโค
ทุกอย่างง่าย ๆ ไม่พิถีพิถันในอาหารเท่าโคนัก สำคัญที่สุด
ในเรอณักคือว่า นไปเลียนยังมีสุขภาพส่วนของค คอ
สามารถย่อยอาหารทุกชนิดโค และแม้ว่าจะอดข้างโคกินข้าง
ฝักปรกค้อย่างโคก็ไมเกิดอันตรายหรือไข้เจ็บ เป็นฝทม
คงทาแหม่มใส่มองเห็นทุกสิ่งทุกอย่างโคชทช่วง เกษสังท
เขามาสัมผัสโคละเอียคตลอด ซึ่งเป็นเหตุช่วยสนับสนุน
ประกอบคุณสมบัตในทางสังเกทโคอย่างคี่มาก

แต่เป็นความจริงอยู่อีกอย่างหนึ่งว่า ถ้าแม้ว่าเป็น
สมัยก่อนการปฏิวัติแล้ว โอกาสแสดงความสามารถ
โคอย่างเต็มทนจะไม่ปรากฏแก่นไปเลียนเลย การปฏิวัติทำ
ให้ความรู้สึกนึกคคของนไปเลียนเป็นเสรี ก่อให้เกิดความ

รู้สึกเลื่อมใส และประชาชนก็นิยมคนเก่งที่สามารถจะ
ทำการใดจริง ๆ โดยไม่ต้องเลือกว่าจะเป็นคนในตระกูลต่ำ
หรือสูงอย่างใด ชนชั้นปัญญาชนของการปฏิวัติที่แก่นโปเลียน
มากมายได้แก่การที่นโปเลียนได้รบตำแหน่งสูง มีอำนาจ
เต็มและเด็ดขาดอันเกินกว่าการบังคับบัญชางาน การทำศึก
ครั้งนั้น นโปเลียนจึงบัญชาการทัพได้เป็นอย่างดีประสิทธิภาพ
ด้วยความเด็ดขาดของนโปเลียนเองด้วย

ทหารร่วมรบในโรงงานของนโปเลียนแล้ว ทั้งหมด
ด้วยคนมีคุณสมบัติคนเดียวคือ แปรตเชร ที่เป็นอย่างแก่กล้า
คือมีอายุ ๔๒ ปี ชื่อนโปเลียนได้รบชว่งมาจากแม่ทัพ
ภาคอิตาลีคนก่อน แปรตเชรผนวชบวชในประเทศในแคว้น
ทั้งหลายภาคอิตาลีเป็นอย่างดี และนโปเลียนได้ชว่งใช้
บุคคลผู้เฉลียวฉลาด ทั้งได้เป็นตำแหน่งหัวหน้าคณะทหาร
ฝ่ายเสนาธิการของนโปเลียนอยู่ถึง ๒๐ ปีเศษ คนที่ ๒
ต่อมา มีชื่อว่าคุณมีความรู้ลึกซึ้งแรงร้อนรน คน ๆ นั้นเดิม
เป็นเด็กพเนจรร้อนเร่ และได้เคยเป็นเด็กกรีซไธประจำเรือ

มูลนิธิแห่งชัยชนะ

๘๑

เคยเข้ารับราชการทหารในสมัยสมบูรณาญาสิทธิราชย์ครั้ง
วงศ์บรรพของ แต่มีตำแหน่งยศยังไม่ถึงชั้นจ้านายสืบ ต่อมา
เป็นคนภายในเวลาเพียง ๒ - ๓ สัปดาห์ตนเอง ได้กลับกลายเป็น
เป็นนายทหารชั้นนายพลไป อีกคนหนึ่งเป็นคนที ๓ คน
ชื่อโอเบโร นิสัยคุยโอ้เป็นกระล่อน เคยเป็นทั้งนักผจญ
ภัยและมหาโจร และเคยหนีทัพมาแล้วแต่ครั้งก่อน เหล่า
นซงแต่ละลวนทีใดคนผิดชนมาจากถิ่นแหวแห่งสังคม และ
นไปเลียนซงหนุ่มแน่นได้ทำให้ใด เป็นนายทหารชั้นนายพล
ไปตาม ๆ กัน อนึ่งในการต่อสู้ไปแล้ว ก็ยังได้แต่งตั้งให้เป็น
ถึงเจ้าชาย เป็นคู่กับประจำแคว้นต่าง ๆ อีกด้วย

ในรายงานทุก ๆ ฉบับ ที่นไปเลียนส่งไปยังคณะ
กรรมการบริหารราษฎร นไปเลียนได้เสนอความดีความชอบ
และขอตำแหน่งยศคนเหล่านี้หลังจากได้ทำการรบมา ๓ ครั้ง
แล้วด้วยความกล้าหาญชาญชัย แม่พลทหารแม่นยนัก
ใดเลือนยศขึ้นเป็นนายพันเอก ทั้งยังมีหวังใดออกว่าจะใด
เลือนในตำแหน่งที่สูง ๆ ขึ้นไปอีก แต่ก็ได้มีชนนายพล

หลายคนทรงชวงมาจากแม่ทัพคนเก่าถูกปลดไปพร้อมทั้งให้
 ขอพิจารณาอย่างรุนแรงว่า คนเหล่านี้สำหรับจะนั่งประจำ
 ทำงานอยู่กับโต๊ะไม้รักการศึก จะขอกรบในสนามไม่
 สมควร ในบรรดานายทหารแม้ว่าได้ทำการพ่ายแพ้มา
 นโปเลียนก็มิไต่ถามกล่าวเป็นท่อนแรง นโปเลียนเคยพูดกับ
 มีสเซนว่า “วิธีแห่งโชคชะตาในการสงครามย่อม
 ผันแปรเปลี่ยนแปลงไปทุกวัน พรุ่งนี้หรือวันต่อไป เราก็คะ
 ไล่ซัยชนะและเอาสิ่งทแพ้นกลบคนมา แต่ถากองพลไหน
 ปฏิบัติงานไม่ดีจะก็เรียกมาแนะนำสั่งสอน นโปเลียน
 ได้กล่าวเกริ่นไว้ในทำนองว่า จะเขียนคำเบาะเยียดคไวท
 องประจำกอง กองทหารทั้งหลายต่างก็เชอพงขบขญชา
 นโปเลียนเป็นอย่างดี ได้พากันเปล่งเสียงอย่างเดียวกันว่า
 “พรุ่งนี้เดี๋ยวเราจะขอนำหน้าทัพไปรบ” และถอยค้ำอน ๆ
 อีกจนลวนแต่แสดงถึงความมกาลัยใจของเหล่าทหารทั้งสิ้น
 เมื่อทหารเหล่านั้นมีชรบชนะมา นโปเลียนก็สรรเสริญ
 และนับถือว่าเป็นเพื่อนร่วมตายของนโปเลียน เมื่ออย่างน

มูลฐานแห่งชัยชนะ

๘๓

แล้วกองทัพภายใต้บังคับบัญชาของนโปเลียนจึงเข้ากองทัพ
ทัพเหล่าทหารบกทั้งหลายสามารถ ประกอบด้วยกำลัง
ใจเข้มแข็งแตกเดี่ยวแทบทั่วทุกตัวคน พร้อมที่จะหักโหม
โรมรันเข้าเอาชัยชนะได้ในทุกโอกาส และก็ได้โดยวิธี
นโปเลียนก็ได้เป็นผู้ควบคุม และเป็นผู้นำของทหารแห่ง
สาธารณรัฐ

ทนลงหนีไปทุกทางฝ่ายชาติก กงทัพอดดีเตรย
นั้น จำจะต้องใช้ทหารอย่างกระหน่ำกระแหม่นและประหยก
ทัสดี เพราะเหตุว่าลวนแต่เป็นทหารจ้างทั้งสิ้นและต้องจ้าง
มาเป็นราคาค่าตัวแพง ๆ งามเมื่อตายลงแล้วก็ยากที่จะหา
ใหม่มาเพิ่มเติมได้ง่าย ๆ ส่วนมากของทหารจ้างเหล่านั้น
เลือกคึกมาจากแคว้นต่าง ๆ ในเยอรมัน ท้ายยังเข้าไป
อีกก็คือ ใช้ภาษาพูดกันถึง ๖ ภาษา แม้แต่คนทรวนกัน
ในกองทัพก็แยกต่างกันไปถึง ๖ ภาษาเช่นนั้น ในส่วน
ความคิดความเห็นจึงเกิดไม่ค่อยจะลงรอยทวกัน ทงกองทัพ
เพราะพวกมันไม่ค่อยจะรู้เรื่องนั่นเอง เป็นการตรงกันข้าม

กับทพฝ่ายฝรั่งเศสก็ทำการรบอย่างมวนย คอพรอมที่จะ
 ยนหยกเป็นเหมือนคน ๆ เทียบกัน ต่อสู้ในท่ามกลางศึกทว
 ทง ๓๐ ล้านคน แลร์กองทพฝรั่งเศสยังมีทางที่จะเรียกคน
 มาเป็นทหารเพิ่มเติมได้เรื่อย ๆ อีกถึง ๒๐ ปีก็โตไม่ยาก
 ฝนาทพฝ่ายออสเตรีย มีทานฮารชดิกซาร์ลส์ผู้ซึ่งมี
 ล้นจุมกึ่งดงามตามแบบของเจ้านายในราชวงศ์ฮับบวร์ก เคย
 ใ้รับการศึกษามาอย่างดีมีความรู้สูง แต่ไม่ค่อยพยายาม
 จะลวงรู้ใจคอของคนในบังคับบัญชา คอชาตลิกษณะในการ
 กำหนดในบุคคลในฐานะของคนที่จะบังคับบัญชาคนมาก ๆ
 เช่นนั้น ล้วนโบลเซอร์แมทพออสเตรียเล่า ก็เป็นคนแก่
 อายุถึง ๗๒ ปี นายพลอีกคนหนึ่งชื่อ คอลลิ ก็เป็นโรค
 ขคอเหมือนคนอื่นทพพลภาพ ต้องคอยมีคนพยุงไปในระหว่าง
 บัญชาการรบ อลวันชกอีกคนหนึ่งอายุก็ลวงพนวนย ๖๐
 เศษ ถึงแม้พระเจ้าแผ่นดินแห่งแคว้นซาร์ดิเนียเองก็ทรง
 พระชราแล้ว ยังมีนายพลวมแซร์กเป็นคนเหินห่างทางเงะเงะ
 ทางงมงาม ทางมีอายุลวงเขาสู่เกณฑ์ทพพลภาพ แล้วยังเป็น

มูลนิธิแห่งชัยชนะ

๘๕

คนรอบคอบไปเสียทุกสิ่งทุกอย่าง “รอบคอบ” จนกลายเป็น
 เป็นจกจกตลึ่งใจโอเซ่ ทำอะไรไรรรอ ไม่ทันกัน อย่าง
 หรือจะไปสู้รบตบมือกับนายทัพพทหนมแน่นและลวันแต่หนมๆ
 ทงกองทัพ มีแกทสัดในกองทัพฝรั่งเศสคนเดียวเท่านั้น
 กคือนายพลแบรทเชอร์ ซึ่งมอายุ ๔๒ ปี กระนั้นก็ยังท
 หน้าที่ฝ่ายเสนาธิการร่วมองโตดี ด้วยประการฉะนี้การทัพ
 ของทั้งสองฝ่ายในครั้งนั้นจึงเป็นตอเป็นรองกันอยู่
 ยังมีส่วนตางเป็นประโยชน์ฝ่ายนั้นไปเลยน อัยอิกค
 ประชาชนพลเมืองในแคว้นลอมบาร์ตอันเป็นชาติกโตกลนไ
 ของเสรีภาพและเสรีมอากาศจากฝรั่งเศส ก็พากันนิยมชมชอบ
 ใครทจะมีสภาพเป็นเช่นนั้นบ้าง นไปเลยนเมื่อขณะกำลัง
 ปรายปรามแคว้นลอมบาร์ตอยู่ โตออกแถลงการณประกาศ
 แก่พลเมืองหลายฉบับข้อความเป็นไปในทำนองว่า ทนไปเลยน
 มารบนกเพื่อปรายปรามสมบูรณาญาสิทธิราชย์ ช่วย
 พลเมืองพ้นจากอำนาจของราชวงศ์ฮบส์บวร์ก จากกษัตริย์
 แห่งซาร์ดิเนียและจากพวกพระรวมทงเจ้าผู้ครองนครอน ๆ

ทั้งหลาย ฉะนั้นพวกพลเมืองที่ใคร่ความเคียดครอน ทั้งโค
กลั่นใจเลิกราพ้ออย่างแล้ว เมื่อทราบความชอบเขากพา
กันพลอยยินดีชมชื่น เพราะถวายเป็นเหตุปลุกแอกอัน
หนักจากราชาธิปไตยออกไปพ้นไปจากปากนเสียด แท้จริง
พลเมืองเหล่านั้นต่างก็เคยเคียดเคืองกระแสนกระสายของการ
ปฏิวัติมาอย่างแล้ว เคยมีพวกนักเรียนและพวกของกร
อัสภาพคนต่าง ๆ ก็ควรจะรวมอิทธิพลไปแตกแยกเป็น
แคว้นเล็กแคว้นน้อย ให้รวมเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันอยู่
แล้วจึงพร้อมที่จะคอยต้อนรับกองทัพนโปเลียนที่กรอกเข้ามา
โดยเชื่อว่าคงจะไ้มาเพื่อให้พวกเขาได้รบไ้เรียนรู้งความ
อิสระเสรีตามทีปรารถนาไว้

อีกประการหนึ่งเล่านโปเลียนมีสายเลืดเป็นอิตาเลียน
ชื่อ “นโปเลียน” ก็เป็นภาษาอิตาเลียน ทั้งคำพ้องเป็น
ภาษาอิตาเลียนแท้ ๆ ฉะนั้นจึงเป็นอีกเหตุหนึ่งทำให้พวก
อิตาเลียนลุ่มไปเลืว่า นโปเลียนนั้น แท้ก็คือนั้เทพ
ฝรั่งเศสซึ่งเป็นชาติกักขัอิทธิพลโดยตรง แต่อย่างไรก็

มูลฐานแห่งชัยชนะ

๘๗

นโปเลียนได้บังคับบัญชาทหารฝรั่งเศสที่โตเข้าไประยะในแคว้น
นั้น ๆ ด้วยลักษณะที่ระเบียบและวินัยเป็นอย่างดีที่สุด
เป็นเหตุให้พลเมืองของแคว้นนั้นนิยมและเลื่อมใส

การศึกเป็นต่อเป็นรองกันอยู่มาก ทั้งโตก็กล่าวแล้ว
เชิง ชน ของ กองทัพ ทาง ฝ่าย นโปเลียนได้เปรียบ ทาง ฝ่าย
กองทัพอิตาลีเป็นหลายแห่งหลายประการ

นโปเลียนก็โต ประสยแต่ ชัยชนะ เกือบทั่ว ทุกแคว้น
แล้วในอิตาลี โตทำความมีชัย ประสยความสำเร็จโต
อย่างน่าพิศวง ซึ่งนับว่าเป็นการเกินวิสัยของสามัญมนุษย์
จะทำได้ นอกจากมนุษย์มีความสามารถเป็นพิเศษกว่ามนุษย์
อื่นทั้งหลายเท่านั้น แต่เพียงศึกเท่านั้น เพียงครั้งนึ่ง
ไม่หนักนักสำหรับคนอย่างนโปเลียน ข้างหน้าสงครามยัง
ใหญ่ยิ่ง เป็นสงครามที่นโปเลียนจะต้องรบกับชัยผลญไป
ด้วยความสามารถทุก ๆ ระยะศึก

การพากองทัพเข้าเมืองเซลดอร์นนั้น ในตอนต้น ๆ
พวกทหารในกองทัพของนโปเลียนก็ได้มีเรื่องไปเที่ยวก่อเหตุ

เกออร์จนแก่ประชาชนในแคว้นทอยโคไนน์อยู่ข้าง โคยเทบว
 โคยปล้นปล้นภรรยาพยสัมพันธ์กับคณาของราษฎร แดกเป็นอยู่
 ชั่วระยะหนึ่งเท่านั้น นโปเลียนโคเขียนจดหมายถึง
 ครอบครัวยาวถึงเหตุการณ์ในระยะนั้นว่า "การปล้นปล้นภ
 ไรโคยปล้นคนขยลงทุก ๆ ระยะ ความกระหายของกองทัพซึ่ง
 โคยเคย ขาดแคลนมา ทกลังทกลอย่าง ทงแต่ตนก็คอยบริบูรณ์
 ขนียง ทจริงกนาเห็นใจพวกตกทุกข์โคยยากเหล่าน เพราะ
 พวกทหารเหล่านโคยเห็นทัพข้ามาเข้ามาด้วยความเห็นอยยาก
 ทจริงกนาร และบอกข้าพเจ้าโคยพาเขาให้เขามาขยบ้านเมือง
 ทอดมสัมพันธ์ทุกอย่างทกลประการแล้ว จึงพวกทหารทเคย
 อดหยากยากแค้นมาแล้วก็ขอมจะกระทำการโคย ๆ ทงหลาย
 เกนเลยไปอันเป็นเหตุทำให้เป็นทนาละอายขยข้างแก่ข้าพเจ้า
 ทงใจว่าจะทำความสงบเรียบร้อยโคยในไม่ช้าน ทงข้าพเจ้า
 เองก็ขมในใจว่าจะไม่ยอมเป็นหัวหน้าพวกมหาโจรทเขา
 ปล้นบ้านเมืองเขาอย่างไรระเบียบวินัยเป็นอันขาด วันพรุ่ง
 น ข้าพเจ้าจะส่งยงเข้าพลทหาร ๒ - ๓ คน กับนายสับบัก

มูลฐานแห่งชัยชนะ

๘๕

คนหนึ่งฐานเข้าปล้นเครื่องเงินจากโบสถ์แห่งหนึ่ง และ
หวังไว้ว่าจากนั้นอีกสัก ๒ หรือ ๓ วัน ระเบียบวินัยของ
กองทัพคงจะตกช่น ๆ โดยลำดับ อีกล้างว้างในความ
กล้าหาญของทหารเราและจะยิงประหลาดใจจนททหารกล้า
ของเราเหล่านั้นมีความประพฤตกดอีกด้วย ทหารของเรา
ทำการอย่างตรงรลกว่าทารณและเหี้ยมโหดเกินไปหน่อย แต่
ถ้าว่าข้าศึกที่ถอยหนีไปนั้น ก็มีความโหดร้ายไม่น้อยไปกว่า
เราเลยคุณ

นโปเลียนออกประกาศ แก่บรรดาทหารว่า "จึง
ปฎิญาณและสาบานว่า จะไม่ทำความเคียดแค้นแก่ประชาชน
ซึ่งพวกท่านได้มาช่วยปลดปล่อย ช่วยให้เขาได้อิสรภาพ
มีละนนท่านก็จะเป็นที่ซึ่งซึ่งและถูกส่ายแส้งจากพวกประชาชน
ชัยชนะของท่าน ความกล้าหาญของท่าน เลือดเนื้อของ
ทหารร่วมสุขของเราก็จะเสียไปโดยเปล่าประโยชน์ ทั้ง
ข้าพเจ้า และ บรรดา นายพล ทั้ง หลาย จะ ไม่ ยอม เป็น ผู้นำ
กองทัพซึ่งชาวระเบียบวินัยอันดีเช่นนี้เป็นอันขาด"

แต่แม้ว่าจะไต่กล่าวประกาศไปดังนี้แล้วก็ตาม การ
ปล้นสดมภ์ก็ยังมิอยู่ประปราย นโปเลียนจึงมีคำสั่งสำคัญ
ให้นายพลมอานาเจียงเข้าทหารทุกคน ที่ไม่นำทรัพย์สิน
ปล้นมาไว้คนให้แก่กองทัพภายใน ๒๔ ชั่วโมง

การ จลา จล และ การ ต่อสู้ของ ชาศึก ยัง มี กระเด็น
กระสายอยู่ คือพวกพระพวกราชนางและพวกผู้แทนของ
เจ้าผู้ครองนครต่าง ๆ ไต่ยื่นให้เมือง ๆ หนึ่งขอช
นโปเลียนก็ยังเสียอย่างไม่วิเคราะห์ เป็นการขอแทนด้วย
ความคร่ำครวญ แต่การกระทำอย่างรุนแรงชนคนก็ไต่ลดน้อย
ลง ๆ ทุกที นโปเลียนเมื่อไต่เข้าไปในเมืองแล้วก็พยายาม
สืบหาผู้เป็นใหญ่ที่เข่นชกของพลเมือง เกลยกล้อมให้
เป็นปากเสียงสนับสนุนนโปเลียน ทั้งนโปเลียนเองก็เป็นผู้
ทรูอุปนิสัยของชนชาวอิตาลีไต่อยู่ ไต่ผูกปลุกปั่นราษฎร
ให้หวงระลึกถึงความยิ่งใหญ่ของบรรพบุรุษในประวัติศาสตร์
ชาวโรมัน “ประชาชนชาวอิตาลีไต่หลาย ทกองทัพ
ฝรั่งเศสมาน ก็เพื่อจะทำลายโซ่ตรวนของท่าน กองทัพ

มูลฐานแห่งชัยชนะ

๕๑

ฝรั่งเกิดเป็นเพื่อนของพลเมืองทุกคน ขอให้ท่านมีความ
ไว้วางใจ ทรัพย์สินสมบัติของท่าน ประเพณีของท่าน
ศาสนาที่เคารพของท่านจะได้รับความเคารพยกย่องจากเรา
เป็นอย่างดีทีเดียว

แท้จริงการศึกครั้งนี้ นโปเลียนได้อาศัยความรู้ใน
วิชาประวัติศาสตร์ช่วยทำประโยชน์เป็นเอกประการ ทำให้
ประชาชนนึกาเลี่ยนหันเข้าร่วมมือสนับสนุนด้วยเป็นอย่างดี
นโปเลียนได้ทิวอย่างต่าง ๆ ในประวัติศาสตร์มาช่วยมโนคติ
จัดการแก้ไขเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น กระทำให้เป็นผล
ความฉวยไหวไหวพริบทันแก่เหตุอยู่ทุก ๆ ระยะ ทั้งได้พยายาม
ทำเอาดีกว่าฝ่ายที่มชื่อเสียงมาแล้วในประวัติศาสตร์ด้วย ชัย
ชนะครั้งแรกของนโปเลียนทั้งหมดนี้ ที่แท้ก็เป็นแต่การสู้รบ
ฆ่าฟันกันอย่างประปรายเท่านั้น แต่ว่า นโปเลียนได้ใช้คำพูด
มาแปลงความมีชัยเหล่านั้นให้กลายเป็นสิ่งรุ่งโรจน์ลวงตาเสีย
มากกว่า ความสำเร็จของนโปเลียนครั้งนี้ ครองหน่งจึง
เป็นการสำเร็จด้วยเล่ห์หลนในเชิงพูดแท้ ๆ ในคำประกาศ

ของนโปเลียนกล่าวแก่ กองทัพซึ่งในขณะนั้นยังอยู่ในเมือง
มิลานว่า “ทหารทั้งหลาย ท่านได้พากันยกพลหลั่งมา
จากภูเขาแอลป์ เป็นแถวเช่นแนวเหมือนกระแสน้ำเซียว
มิลานอยู่ในกำมือของท่านแล้ว พวกเราเป็นเพื่อนของ
ประชาชนแต่ว่าที่ยิ่งใหญ่กว่านั้นคือว่า เราเป็นเพื่อนของ
ทายาทผู้รับมรดกมาจากบรูตัสและสซิปีโอ (Brutus and
Scipio) และวีรบุรุษทั้งหลายแห่งกรุงโรม ท่านทั้งหลาย
สมควรได้รับชื่อเสียงเกียรติประวัติไปชั่วกาลนาน ซึ่งคน
รุ่นหลังจะพากันพิศวงงงงวยในชัยชนะใหญ่หลวงของท่าน
เมื่อท่านกลับไปบ้านแล้ว พวกเพื่อนบ้านของท่านก็จะพากัน
ชื่นชมว่าท่านเป็นคนดีที่เคยไปในการทัพภาคอิตาลี”

ไม่เคยมีผู้นำทัพคนหนึ่งคนใดที่เคยพบแก่ทหารแก่
ประชาชน แก่เพื่อนและแม่แก่ศัตรูเหมือนยกนโปเลียน
นโปเลียนยังรู้จักจะทำให้คนทั้งหลายเห็นด้วยกับตน โดย
การปลุกปั่นอารมณ์ของคนเหล่านั้น นโปเลียนได้รองยก
แก่ทหารที่เมืองอาร์โกลา (Arcola) ว่า “ท่านเป็นคน

มูลนิธิแห่งชัยชนะ

๕๓

ขลุ่ยหรือ พวกท่านนั้แหละเคยเป็นผุ้ชนะที่เมืองโลก
ครั้นเมื่อมชัยที่เมืองอาร์โกลาแล้ว นไปเลียนก็เร้าใจให้พวก
ทหารนตาเนนการค่อไปเหมอนอย่างนอกคกเกี่ยวกัน

นไปเลียนไ้รายงานไปยังคณะกรรมมาธิการว่าเคย
นเขาไ้ข้ามแม่น้ำไฟไปแล้ว และไ้เบ็ดฉากการรบแนวที่๒
จนแล้ว ที่จริงรายงานที่เขียนไปก็เ็นความจริงทั้งหมค
แต่่นไปเลียนไ้ประดับประดาถ้อยคำความจริงน ให้เ็น
พิเศษยิ่งจนไปอีก ฉะนั้นเมื่อชาวการมีชัยน ไ้ไปปรากฏ
ในหน้าหนังสือพิมพ์แล้ว ไม่ช้าไม่นานข่าวก็แพร่สะพัดออก
ไปในต่างประเทศทั่วไปด้วย นับว่านไปเลียนไ้เริ่มส่งเสริม
ชัยชนะจากคมดาบ จากปืน โดยอาศัยถ้อยคำสนับสนุนอีก
โลกหนึ่งด้วย

บทที่ ๑๔

ชิงบ่อมมั่งตัว

นโปเลียน ไต้บนอน อยู่บนแท่น ในวัง ปาลัสโซเซอร
เบลโลนี (Plazzo Serbelloni Palace) ขณะนั้นไต้คิดถึง
โยเซฟิน ชัยชนะและการต้อนรับโฮฟาร์ เช่นนั้นจะมี
ประโยชน์อะไร ถ้าหากว่าไม่มีโยเซฟินรวมอยู่ด้วย

มีดอกไม้วีไฟมืองทิวทำในโยเซฟินจึงไม่มา โยเซฟิน
ป่วยหรือ หรือว่าโยเซฟินมีครรภ์ใหม่ นโปเลียนนอนคิดอยู่
หลายชั่วโมง

นโปเลียนผู้ซึ่งทำให้นายพลแม่ทัพเก่า มีความเชื่อง
ยกระของ นักลยทำให้พวกเหล่านั้นคุกหมั่น โดยที่เขารูปภาพ
โยเซฟินไปอวดเสียทุกคน เช่นขณะที่เขากำลังคุยกันอยู่ถึง
เรื่องเจตยทอสมถาวร เครื่องเสวยของอาหารต่าง ๆ เป็นต้น

นโปเลียน เขียน จดหมาย ถึง โยเซฟีน แทบ ทุก วัน
 ครึ่งหนึ่งเขียนไปว่า “เธอจะมาในไม่ช้าหรือไม่ เธอจะต้อง
 มา ฉันต้องการเธอมาอยู่ในวงแขนของฉัน เร็ว รีบมาช
 นโปเลียนรู้สึกชอบเปลี่ยนรส คิออารมณ์ของ
 โยเซฟีนนั้นเกิดขุ่นง่าย และโยเซฟีนเองก็ชอบของใหม่
 คู่รักใหม่ เหตุการณ์ใหม่ ๆ แก้วานไปเลียนประหลาดใจ
 ว่าอะไรเล่าที่ทำให้โยเซฟีนไม่มา ทั้ง ๆ ที่คาดว่าโยเซฟีน
 จะมาตามเดิมมีลาน เพื่อจะได้ทอรับโยเซฟีนในระหว่าง
 งานอันมหิฬารเช่นนั้น

แก้วานไปเลียนซึ่งเข่น นักคิด คำนวณ อย่างสูงนี้ได
 คาคณิต โดยนโปเลียนเป็นผู้รับทัพ และขณะนั้นเองนโปเลียน
 ก็ต้องอยู่แยกห่างจากโยเซฟีน โยเซฟีนอยู่ที่ปารีสซึ่งเข่น
 เมืองที่เธอชอบมากที่สุด ชอบแสดงตัวเป็นภรรยาของแม่ทัพ
 ผู้ซึ่งมีชื่อปรากฏในหนังสือพิมพ์ทุกฉบับ และเมื่อมีใคร
 กล่าวถึงแทบทุกคน นโปเลียนคิดว่าโยเซฟีนแต่งงานเพื่อ
 ความรักหรือ เมื่อธงของชาติกิตินามมาแสดงแก่ประชาชน

ในปารีสเป็นครั้งแรก โยเซฟีนนั่งรถออกไปท่ามกลาง
ประชาชน มีคนให้ร้อง โยเซฟีนคิดว่าอย่างนั้นดีกว่าไปเที่ยว
ตามประเทศ ซึ่งมีแต่พวกทหารที่มีกิริยาว่าหาหยาดคาย
โยเซฟีนไม่ค่อยได้เขียนจดหมายถึงนโปเลียน แต่นโปเลียน
ขอรับรองรุกรานมากขึ้นทุกที นโปเลียนเขียนมาอีกว่า "เรามี
คู่รักหรือ เธอไปหลงรักคนหนุ่มอายุ ๑๘ หรือ ถ้าเช่นนั้น
จงระวังให้ดี" เมื่อโยเซฟีนอ่านจดหมายนั้นแล้ว ก็หัวเราะ
และพูดกับเพื่อนหญิงคือทูลเลียง ว่าโยนาปาร์ตคนนั้นเป็นคน
แปลกจริง

อีกวันหนึ่ง นโปเลียนเขียนจดหมายถึงการ์โนต์
(Carnot) ซึ่งเกี่ยวข้องกับราชการแท้ ๆ แต่ว่าในกลางจดหมาย
นั้น นโปเลียนกล่าวว่า "ข้าพเจ้ากำลังหมดหวัง ภรรยา
ของข้าพเจ้าไม่มาที่ ข้าพเจ้าเชื่อว่าเขาต้องมึนเมา ไม่
เช่นนั้นแล้ว ทำไมจึงอยู่ในกรุงปารีส ข้าพเจ้าเริ่มรู้สึก
เกลียดชังหญิง เกลียดชังหมดทุกคน" เมื่อโยเซฟีนถูก
รบเร้าหนักเข้า ก็ตกลงใจว่าจะไปหานโปเลียนเสียทีหนึ่ง

จึงเขียนจดหมายไปถึงโปเลียนบอกว่า “โยเซฟีนกำลัง
มีหวัง....” แล้วก็ทิ้งค้างไว้เท่านั้น

เมื่อโปเลียนได้อ่านจดหมายที่ทิ้งไว้ค้าง ๆ เช่นนี้แล้ว
ก็นึกว่าโยเซฟีนมทอง รู้สึกคนเด่นใจเหลือเกินและโกรธ
ตัวเองที่ไปลงโทษโยเซฟีนว่า ทำไมจึงไม่มา โปเลียน
เขียนตอบไปว่า “ฉันรู้สึกเสียใจเหลือเกิน ที่ใครบ่เรา
รุกรานต่อว่าเธอเป็นอันมาก แต่ที่แท้เธอช่วย ความรัก
ก็ทำให้ฉันคิดเหตุผลไม่ออก จึงยกโทษให้ฉันเถิด แล้ว
จึงเขียนจดหมาย ถึงฉันสัก ๑๐ หน้า ชีวิตของฉัน
เป็นความฝันที่ไม่รู้จักจบ ความมั่งคั่งของอนาคตทำให้
ฉันหายใจไม่คล่อง และบางครั้งฉันก็หมดหวังในอนาคต
เหมือนกัน เธอจึงเขียนจดหมายถึงฉันสัก ๑๐ หน้า
เพราะว่าไม่มีอะไรที่จะปลอบใจฉันได้สักวัน เธอช่วย
ชีวิตของฉัน เธอกำลังจะเป็นมารดาของเด็ก และฉันก็
สามารถจะพบเธอได้ ใครจะดูแลเธอ ไม่ช้าเธอก็
ก็จะมีเด็กเล็ก ๆ คนหนึ่ง ซึ่งน่ารักเหมือนตัวของเธอเอง

แต่ถ้าหากว่าฉันเห็นเธอกับชายชรักคนหนึ่งคนใดแล้ว ฉัน
จะเลิกคบชายคนนั้นเสียเป็นชน ๆ ทีเดียว

ในวันเดียวกันนั้น นโปเลียนเขียนจดหมายถึงโยเซฟ
พี่ชายว่า “ภรรยาฉันกำลังป่วย ฉันไม่รู้ว่าฉัน
กำลังเอาเท่าไหน หรือเธอจะระย่นทางเท่า หัวใจของฉัน
รู้สึกมกมในอนาคตของตนเอง จึงเขียนจดหมายถึง
ฉัน ทั้งแต่เล็ก ๆ มาแล้ว เราได้รวมกอดกอดกันมา
ด้วยความรัก และความเอ็นดู จงดูแลภรรยาของฉัน
ทำนุรึกว่าฉันรักเขาเท่าไร โยเซฟเป็นผู้หญิงคนแรก
ที่ฉันรัก อาการป่วยของเขาทำให้ฉันเกือบจะเป็นบ้า เมื่อใด
โยเซฟหายดี และพอที่จะเดินทางได้แล้ว โยเซฟ
ต้องมาหาฉันทันที ฉันจะกอดเขาไว้ใน ระหว่างแขน
ฉันรักเขาจนกระทั่งลมตัว และไม่สามารถจะมีชีวิตอยู่
โดยปราศจากโยเซฟได้เลย ถ้าหากว่าเขาไม่รักฉัน
เขาก็ไม่มีอะไรอีกแล้วสำหรับฉันในโลกนี้ โปรดอย่า
ให้ผู้ส่งข่าวฉันอยู่ในปารีสเกินกว่า ๖ ชั่วโมง จงส่งเขากลับ

มาหาฉัน พร้อม ด้วยคำตอขย ซึ่ง จะ ทำ ให้ ฉัน มี ชีวิต
 ใหม่นี่ ท่านจงมีความสขใจเถิด สำหรับตัวฉันเอง
 ธรรมชาติสร้างให้ฉัน มา สำหรับมีชีวิตนะ แต่ เพียง เปลือก
 ภายนอกเท่านั้น

ในวันเดียวกันนั้น นโปเลียนได้ออกคำสั่งถึงแบร์ทเธียร์
 (Berthier) ให้เขายึดเมืองอาเล็คซันเดรียส่งรายงานไปยัง
 คณะกรรมาธิการ ขอให้ส่งกองหนุนเพิ่มเติมมาอีก ยื่น
 คำขาดไปยังเซเนตของเมืองเยนัว เรืองชาตกรรมทหาร
 จกหมายแนะนำมราต์ไปยังสภาเซเนตนั้น กระแผนการฉันทจะ
 ข่ายบนใหญ่ซึ่งยังเหลืออยู่ทชายฝั่งรเวียรา (Riviera)
 ออกคำสั่งไปถึงมัสเซนา ให้จัดหากระสุนดินดำจากโรง
 คลังแสงในเมืองเวนิส (Venice) ออกคำสั่งถึงลานซ์ให้
 เติบทพข้อไปอีก ออกคำสั่งให้คนที่ถูกส่งลยต่าง ๆ ไปยัง
 เมืองทอร์โทนา ออกคำสั่งให้กองทัพกของหนึ่งยกไปทเมือง
 ทูลอง (Toulon) เขียนรายงานไปยังนายพลเกลแลร์มัน
 (Kellermann) ว่า กำลังส่งกองทหารและเงินมาให้แล้ว

โยเซฟไท่พาโยเซฟขึ้นมาเมืองมิลานทั้ง ๆ ที่โยเซฟ
 ไม่มีความสมัครใจ แต่ไม่มีท่าที่จะหลีกเลี่ยงต่อไป
 ไท่ถอนใจใหญ่ เตรียมเครื่องเสวยแล้วกลาเพื่อนฝูงเดินทาง
 มา อย่างไรก็ตาม วนรุงชนกเบนวนท. ๑๓ มิถุนายน ถูกกาล
 ารเร่งแห่งสังคมก็สุดสิ้นลงแล้ว เพราะฉะนั้นจากมาเสียที่
 ก็นึก โยเซฟพาสนัซตัวไปรคซอ ฟอตเน (Fortuné)
 พรอมกยบโนตซังเป็นคนหนึ่งมรปงาม นอกจากนั้นก็ฮิปโปลิต
 (Hippolyte) นายทหารหนึ่งอีกคนหนึ่งซังเพ่งรจก และ
 ไท่เตนร่ากยโยเซฟนทงแควนนัน ฮิปโปลิตนเป็นคนที
 เลารองสนก ๆ ามาก มีความรเกยวกับวณฒ ผาหมผู้หญิง
 และนอกจากนยงเตนร่าเกง

ขณะที่โยเซฟมาถึงมิลานนั้น นโปเลียนไท่ออกไป
 ทำการศึกที่ใกล้เมืองเวโรนา (Verona) แต่ว่าโยเซฟก็
 ไม่เสียอกเสียใจอะไร เพราะเมืองมิลานความจริงก็เป็น
 เมืองงาม มีพระราชวังที่สวยงาม มีประชาชนแวกล้อมมา
 แลคองความเคารพ ยิ่งกว่านั้น ก็ยังมีฮิปโปลิตซังติดตาม

อยู่ด้วย ไม่เข้าโยเซฟันก็โตช้าว่านไปเลียนกำลังเดินทาง
มาจากเวโรนาแล้ว ตลอด ๒ วัน ๒ คืนขึ้นไปเลียนมาหา
และอยู่กับโยเซฟันนั้น โยเซฟันรู้สึกเหมือนหนึ่งว่า ภูเขาไฟ
โตทำลายมากลยตัวเสียเช่นนั้น

ทั้งคู่ สามิ ภรรยา โตอยู่ร่วมกัน ณ เมือง มิลานนั้น
เพียง ๒ วัน แล้วนไปเลียนก็กลับออกจากเมืองไปสนาม
รบอีก

เหตุการณ์ซึ่งโตสิ้นสุดลง ณ เมือง โลคินัน คล้ายกับ
เป็นบทบาทหนึ่งในชีวิตของนไปเลียน แต่้นไปการสงคราม
ก็จะของเริ่มตงตนบทบาทใหม่ และคืบหน้าไปอีก นับเป็น
เวลาแรมเดือนก็เที่ยว เรืองราวแห่งการสู้รบขนทวายซึ่งอยู่
โตความสูงตระหง่านของภูเขาแอลป์ส ก็จะเป็นเรื่องที่เต็ม
ไปด้วยอันตรายอย่างใหญ่หลวง หลายครั้งหลายหน
นไปเลียนต้องเสี่ยงโชคอย่างหวุดหวัด ด้วยการรุดคืบหน้า
ไปโดยไม่หยุดหย่อน ซึ่งทงนเป็นเหตุการณ์ซึ่งผิดแปลก
กว่าในตอนต้น ๆ มา เหตุที่เปลี่ยนแปลงไปนี้ ก็คือว่า

ไกลออกไป ของหลังภูเขาทางทิศเหนือ ในแคว้น
เยอรมัน กองทัพส่วนใหญ่ของมหาจักรพรรดิฝรั่งเศส ตั้งอยู่
ในระหว่างแม่น้ำดานูบกับแม่น้ำไรน์ อันเป็นสถานที่เหมือน
กับละครโรงใหญ่ ซึ่งจะได้แสดงบทบาทแห่งการชิงชัย เพอ
ชียชนะของการปฏิวัติระบอบการปกครอง ไม่มีใครได้คิดว่า
อิตาลีจะเป็นสนามรบที่สำคัญเลย ไม่มีใครคิดว่าผลลัพธ์
ของการสู้รบระหว่างปฏิวัติกับโลก “ระบอบเก่า” ครองน
จะมากถูกตัดสินกันเด็ดขาดที่ภาคอิตาลี คือควรจะได้ตัดสิน
กัน ณ ภาคแม่น้ำไรน์โนน เพราะฉะนั้นข้อเตรียมใจของ
นายพลโบลิเชอว์ในแคว้นลอมบาร์ดี ด้วยกำลังทหารเพียง
ไม่ถึง ๓๐,๐๐๐ คน แต่ว่าได้จัดทหารไปชุมนุมในฟาก
แม่น้ำไรน์ตอนบนและตอนล่าง มีกำลังทั้งสิ้น ๗ เท่า และ
ฝรั่งเศสก็จัดทหารไว้ทนนานมากพอ ๆ กัน ซึ่งกำลังต่อต้าน
กับข้อเตรียม และผลที่แพ้ผลชนะกันอยู่ ชาร์ลตูกชาร์ลส์
เจ้าชายหนุ่ม ซึ่งเป็นแม่ทัพใหญ่ฝ่ายข้อเตรียมเป็นแม่ทัพ
ชั้นหนึ่ง และขณะที่ถูกครอบงำลี้ลับผ่านไป ความเปลี่ยนแปลง

ของลักษณะการสงคราม ซิงเนองมาจากชัยชนะในแคว้น
 ลอมบารดิกยังประจักษ์ชัดขึ้น ออสเตริชชอยเห็นอกเขา
 แอลป์สได้ขับไล่ทหารฝรั่งเศสออกไป และตกตกกองทัพ
 ฝรั่งเศสออกเป็น ๒ ตอน และเมื่อทำการดังนี้ได้แล้ว ก็จะมี
 ทหารเป็นจำนวนมาก เหลือพอที่จะข้ามภูเขาลงมาทาง
 ภาคใต้และแล้วด้วยจำนวนทหารมากนั้นเอง ก็จะสามารถ
 แก้ไขความปราชัย อันนายพลโบลีเออต้องได้รับจากนาม
 ของนโปเลียนนั้น

โบลีเออกำลังรอความช่วยเหลืออยู่นัย จึงพยายาม
 เข้ายกแนวทมน ณ ล้อมแม่น้ำมัสซิโอไว้

อนึ่ง ในระยะเวลาเดียวกันนี้ ทางกรุงเวียนนา
 พระเจ้าจักรพรรดิฟรานซิสแห่งออสเตรียก็ไม่นั่งนอนพระทัย
 เกรงว่านโปเลียนจะก้าวทัพเข้าโจมตีเมืองมังตัว (Mantua)
 อันเป็นเมืองท่าสำคัญของประเทศออสเตรีย และเพื่จะช่วยคุ้มกัน
 เมืองนี้ ซิงชณะนี้นายพลโบลีเออกำลังบัญชาการรบ และ
 เลี้ยเปรียขนไปเลียน้อย จึงได้ปลดนายพลโบลีเออ แล้ว
 แต่งตั้งให้นายพลลุมแซร์จากภาคแม่น้ำไรน์มาแทน

นายพลวูมแซร์ กำลังยกกองทัพลงมา ข้ามทะเลสาบการ์ดา (Garda) และยังมีกองทหารที่หนุนเพิ่มมาใหม่ ๆ ถ้าหากว่านโปเลียนจะเข้าเผชิญทัพกับวูมแซร์ ก็อาจจะต้องทิ้งเมืองมังตวาเสียชั่วคราว และถอยไปตั้งมั่นอยู่ที่มิลาน แต่ว่าในขณะนั้น ข้าศึกก็ไล่สกกดกันย่นหนทางที่จะถอยกลับไปมิลานเสียแล้ว นับว่ากองทัพฝรั่งเศสกำลังอยู่ในฐานะอันตรายใหญ่หลวง

นโปเลียนรีบเดินทางจากเมืองมิลาน จากโบเซพินผู้เป็นทรก นาพลขึ้นมาข้ามทรายภายใต้แสงอาทิตย์อันรอนแรง แห่งเดือนกรกฎาคม ค.ศ. ๑๗๙๖ ทรวางกองทัพต่างๆ แล้วก็รวบรวมกำลังทั้งหมดเข้าด้วยกัน โชคชะตาของการสงครามกำลังอยู่ในที่รอแะเติมที เป็นเวลาแห่งการคืบคลานและของทำงานอย่างคราเครง แม้อย่างนั้นนโปเลียนก็ยังม่แก่ใจเขียนจดหมายส่งข่าวถึงโบเซพิน ที่กำลังอยู่ที่มิลานใต้ ในจดหมายนั้นว่า “....คงแคว้นใดจากเธอมาแล้วฉันมีความเศร้าใจมาก ฉันจะมีความสุขกับเธอเมื่อใด

อยู่ใกล้ ๆ ครุ่นคิดถึงแก่นาคาของเธอ ความงามอันไม่
วันเปลี่ยนของเธอ นั้น เป็นเหมือนนกกับเชือกที่มาจุกให้เก็ก
เพลงรักชนในหัวใจของฉัน เมื่อไร ฉันจึง จะ มี อสัระ
พ้นออกจากความห่วงใยของหนาท มีเวลาเพื่อจะอุทิศให้แก่
เธอโดยไม่ต้องทำอะไร ๆ ในโลกที่ต้องทำอีก นอกจากรักเธอ
เท่านั้น นัยแต่รักเธอ ฉันก็เ็นยมนับถือเธออย่าง ๆ ชน
ทุกขณะทุกวัน ซึ่งทำให้ฉันคิดไปว่า ท่านปราชญ์
ลายรแยไรได้คาดคิดเพียงไร เมื่อท่านกล่าวว่า “ความรัก
นั้นเกิดชนทนทนทนใด และทุก ๆ สิ่งในโลกนี้ ย่อมเกินไป
ตามกฎธรรมชาติ และธรรมชาติจะลอมชีวิตชนทุกวันเวลา”
ในใจฉัน ฉันอยากให้ เธอ สวย น้อย ลง และ มีความ
อิศานน้อยลง นาคาของเธอ นั้นเป็นเหมือนสิ่งททำให้เลือก
ในอกฉัน รุมร้อน เป็นไฟ.... ขอให้เธอรีบมาหาฉัน
โดยเร็ว เพื่อว่าในกอนที่เราจะตาย เราจะได้สามารถพบ
ไ้ไ้ว่า เรามีความสุขอยู่ร่วมกันหลายวัน....”

นโปเลียนเคยขึ้นถึงสนชตัวโปรก คือเจ้าฟอกแนของ
 โยเซฟินเสมอ ๆ ยิ่งใดเคยกล่าวกับพลโทลชคว่า “ข้าพเจ้า
 จะต้องเลือกกว่า จะยอมนอนกับเจ้าสนชตัวหรือไม่เช่นนั้น
 ก็ไม่ได้นอนกับภรรยาของข้าพเจ้าเลย ข้าพเจ้าจำเ็นจะต้อง
 เลือกเขาอย่างใดอย่างหนึ่ง ข้าพเจ้ายอมแพเจ้าสนชตัว
 มันเองก็ไม่ได้ชอบข้าพเจ้านัก แผลรอยกัดที่ขาเป็นพยานว่า
 เจ้าฟอกแนมนรสก้อย่างไรกับข้าพเจ้า”

ในระยะเวลาที่กำลังฉกฉวยแห่งการสงครามที่เมือง
 มงทวน นโปเลียนเห็นว่าเขาไม่สามารถจะกลับม้านได้
 เพราะศึกกำลังล้อมประชิดอยู่ จึงได้ส่งคนให้รับโยเซฟิน
 ไปพบกันที่เมืองเบรสเซีย (Brescia) คราวนั้นเป็นเวลา
 ระหว่างปลายเดือนกรกฎาคม ค.ศ. ๑๗๙๖

โยเซฟินได้ติดตามไปที่เบรสเซียตามคำสั่ง แต่สาม
 ภรรยาก็ใคร่จะมีความสุขเหมือนนอนกับพลโทม้าน เพราะ
 นายพลวมแซร์ได้คอยจะปองร้ายอยู่ทุกขณะ คือเมื่อวมแซร์
 ยกกองทัพมายึดหน้ามายังขอม เมืองมงทวนน ฝ่าย

ชิงบอมมั่งตัว

๑๐๗

เจ้าหนาทพฤษยาเสียบงทเมองเบรตเซียไคคตททรยคนไปเลียน
 หวงจะชวยเหลือทพฝายออสเตรีย แล้วชอกอขายเชณ
 นไปเลียนกับโยเซฟันไปรียประทานอาหาร ซึ่งไคจคเลียง
 คอนรบชน นไปเลียนเองก็ส่งสยความชอนอยู่ในใจ แต่
 เฉพาะโยเซฟันนั้นไคปฎิเสธค่าเชณเลียงนั้น อย่างแข็งแรง
 ทงทกทวงไมยอมไปในการเลียงนั้น จงไคพากนรบออกจาก
 เมืองเบรตเซียไป

ทงสองพันจากเมืองเบรตเซียไปไคไมทนถง ๔๐๐ เส้น
 กองทพออสเตรียก็ยกทัมเท เขาไปในเมืองเหมอนคองนาซา
 ถาแมนไปเลียน และโยเซฟันยงรบเลียงอยู่ ก็เขนทแนว่า
 จะตองถูกจยประหารเสยแล้วทงค

นไปเลียน-โยเซฟันกับทหารดวยอกเพียง ๒๐ คน
 ก็ไคเขาถงเมืองเวโรนา (Verona) และไคจคส่งให้โยเซฟัน
 ไปยงคำยลทเห็นว่าจะพนอนตราย ไคยให้เกนแยกไปทาง
 ริมฝั่งทะเลสาบการคา ไคถูกทหารออสเตรียชงเขาเรอเล็ก
 มาชุมออยู่ริมฝั่งทะเลระคมยงในระยะไกล มาเทียบมรดค

ถูกกระสุนตายคาที่ทั้ง ๒ ทวิ โยเซฟีนจำต้องทิ้งรถม้าหนี
ไปขอพึ่งเกวียนคนหนึ่ง ซึ่งกำลังเดินทางมุ่งไปเมือง
คาสติกลีโอน (Castiglione) ภายหลังนโปเลียนก็ติดตาม
ไปพบกัน ณ เมืองนอก

ในระยะเวลาที่กองทัพออสเตรีย ยกเมืองเบรสเซียอยู่
นั้น ทำให้การติดต่อส่งข่าวสารกับเมืองมิลานขาดตอนไป
โยเซฟีนเองตกใจกลัวตั้งหน้าตั้งตารอให้อยู่ ส่วนนโปเลียน
เล่า ว่ากันถึงกับขบขันออกมาว่า จะต้องให้นายพล
รวมแซร์ฟัน ไซห์นค่านำตาของโยเซฟีนให้ได้

แต่ในท้ายที่สุด ก็ได้พยายามเล็ดลอดออกไปเมือง
มิลานจนได้ โดยเดินทางช่องทางที่ทพฝรั่งเศสกำลัง
ล้อม บริเวณขอมมิงตัวอยู่นั้น ออกไป แต่อย่างไร ก็
โยเซฟีนก็ต้องฝากกระสุนบนท้าวกระดมยิงลงมาจากกำแพง
ขอมมิงอย่างน่ากลวอนตรวยยิ่ง

โยเซฟีนก็ได้ไปถึงมิลานได้โดยสวัสดิภาพ

ในทันทีทันใดนั้น นโปเลียนก็ได้ออกคำสั่งให้จกหมายไป

ถึงโยเซฟที่มณฑลนอกคอ เมอวนท์ ๑๐ สิงหาคม ค.ศ.

๑๗๙๖ ความในจดหมายนั้นว่า “..... คุณได้เข้าใจ

เมืองเบรส์เซอแล้ว ทราบของฉันท่านทำอะไรขึ้น สิ่งแรก

ที่ฉันนึกถึงคือ เขียนจดหมายถึงเธอ ความสุขสวัสดิ

ของเธอได้เวียนกรออยู่ภายในใจ ตลอดเวลาเดินทาง หัวใจ

ของฉันท่านยังไม่ได้ จักว่าจะได้รับจดหมายตอบจาก

เธอแล้ว ฉันกำลังตั้งใจคอยอยู่ด้วยความกระวนกระวาย

รู้สึกว่าเป็นการพนวลสบาย เธอจะรู้สึกถึงความร่าเริงอัน

แท้จริงของฉันท่านได้ ฉันท่านได้ปล่อยให้เธอเห่หงาหงอย ได้

รับความลำบากอยู่เบื้องหลัง แต่ถ้ามั่นใจว่าความร่าเริงอัน

สุกซึ้งที่สุด และสุขภาพที่สุดของฉันท่านสามารถจะอำนวยให้

เธอมีความสุขด้วยประการใดก็ได้แล้ว ก็แน่ที่สุดว่า เธอจะไ้รับ

จากฉัน ขณะที่กำลังมีการกักหนกอยู่ ขอยุติทรา และ

ขอให้เธอจงรักฉันและคิดถึงฉันบ่อย ๆ.....”

อนึ่ง เนื่องจาก เหตุอันตราย ที่เบรตเซีย ครอง น
 เบียงหน้าต่อไป โยเซฟนั้นก็มิยอมติดตามไปในกองทัพอีก
 ครองโคทน์ไปเลียนชวนให้ตามไป โยเซฟก็มีข้อแก้ตัว
 เสมอ โดยยกเหตุอันตรายครองนขึ้นเป็นข้ออ้าง

ตลอดเวลา ๒ - ๓ สัปดาห์มาแล้ว นโปเลียนได้
 รู้สึกเหมือนกษัตริย์กำลังแรง และดูเหมือนจะขาดความ
 กล้าหาญลง แต่การคิดท้อแท้ในใจนั้น เป็นไปชั่ววันละ
 ๒ - ๓ ชั่วโมงเท่านั้น แล้วก็กลับกำลังใจใหม่มาที่จะ
 ทำศึกสงครามต่อไป

แทนที่นโปเลียนจะออกคำสั่งใด ๆ ไป กลับเรียก
 ประชุมคณะนายทหาร ซึ่งทำให้พวกเหล่านายพลของ
 นโปเลียน แปลงใจมาก ในระยะการหิวเลี้ยวหัวต่อแห่ง
 การศึกสำคัญ นโปเลียนเสนอว่าควรจะถอยกองทัพข้าม
 แม่น้ำโฟไป แต่นายพลไอเยโรผู้มทะลุ ใต้ท้ายโต๊ะและ
 ว่า "เพื่อเห็นแก่ชื่อเสียงของท่าน ข้าพเจ้าขอเสนอ
 ว่า เราควรจะเข้าโจมตีข้าศึก" แล้วกลุกออกจากห้องไป
 และที่ประชุมนั้นทางกมความเห็นแบ่งแยกกันอยู่

นโปเลียนคร่ำเคร่งและหมกมุ่นกับแผนการสงคราม
 อยู่คนเดียว มกปลวกกำลังบินเล่นไฟรอบ ๆ เทียนไข
 และเผาไหม้ตัวเองตายไป ๆ อากาศในกลางท้องของคน
 วนนอยฮ้าว แว่วเสียงร้องตะโกนและเสียงกลองข้างนอก
 เป็นระยะ ๆ รุ่งอรุณแล้วทจะเป็นวันซึ่งเหมือนหนึ่งว่า
 นโปเลียนจะตกตกลัน จะยังมีอำนาจเห็นแคว้นลอมบาร์ดิ
 อยู่อีกต่อไปหรือไม่ ความรู้สึกอันเวียนอยู่ดีกว่า บางทีใน
 ครึ่งนั้นแหละทจะเป็นจุดสำคัญในโชคชะตาของชีวิต ควร
 จะลองเสียงโชคใดเพียงไหน ถ้าแม้ว่ากำลังทัพของ
 วมแซมมมากกว่าทหารสังฆาวยอกนั้น ควรจะสู้รบไต่
 เพียงใด และบัดนี้ คือกำลังตกตกลัน โยเซฟนีกอง
 กำลังหลยสันทอยบนเตียงทนกรรมลาน หรือว่าคงกำลัง
 หัวเราะเล่นอยู่กยเจ้าสุนัขฟอกเนทัวไรรค ความคิดของ
 นโปเลียนวนวายอยู่ ทงเรื่องการสงครามและความรัก
 กงน

ครั้นแล้วนโปเลียนก็ไต่คิดสันใจ ทำการสู้รบและใน
 วนรุงชนนนักโคมชยททายลคาสทกลโชน ท่อมมาไม่ซา
 จากนั้น นโปเลียนก็ไต่ส่งจดหมายถึงโยเซฟีนว่า “ฉัน
 ไม่เคยได้รบจดหมายจากเธอเลย ๕ วันแล้ว แต่ฉันเขียน
 ถึงเธอทุกวัน การที่เราอยู่แยกกันนี้ ทำให้ฉันกลุ้มใจ
 มาก รู้สึกว่าเวลากลางคืนมันหมดครส และกลางวันก็
 น้าเบื่อ แทนที่โยเซฟีนจะเขียนส่งไปถึงนโปเลียน แต่
 โยเซฟีนกลับใช้เวลาฉัน เขียนไปถึงเพื่อนหญิงทั้งหลายซึ่ง
 อยู่ในปารีส ใจความก็อ้างว่าโยเซฟีนนั้นแสนจะเบื่อเป็น
 ทลศ เพราะนโปเลียนม้วยงอยู่กับการรบราฆ่าฟันและ
 ชยชนะ โยเซฟีนก็คอยแต่รับฉลองชยชนะ ทั้งโยเซฟีน
 ทรนโปเลียนต่างคนต่างเบื่อหน่ายชีวิต แต่มีการ “เบื่อ”
 เป็นคนละทาง คือนโปเลียนเบื่อเพราะอยู่ไกลโยเซฟีน
 แต่โยเซฟีนเบื่อเพราะรู้สึกว่ายู่ไกลนโปเลียนเกินไป สามี
 ทรพยายามรู้สึก ซึ่งกลับตรงข้ามกันอยู่เช่นนั้นอย่าง
 ประหลาด

อีก ๓ วันต่อมา นโปเลียนก็ได้เขียนถึงโยเซฟีน
 อีกว่า "ทรกของฉฉน ซาคักไคพายแพไปแล่ว จัซเซลย
 ไค ๑๘,๐๐๐ คน นอกฉนยังมตายและบ้วยเจบอิก
 นายพลววมแชรยงมแตกวเมืองมั่งตัวเหลอชยู่เทานน นบว่า
 แควนอतालนปลอชกภยสำหรับมหาชนรฐฝรั่งเศส อิก ๒-๓
 วันน เราจระไคพยกันอิก"

อนง เพอที่จะไคทวายแผนการรบละเฮยคในครงน
 จาเบนจระทองหันไปคทางสนามรบคอเมืองมั่งตัวนน โยลิเออกำลัง
 เทรยมการรบของกันชยู่ และกำลังรอคอยกกองทัพออสเตรีย
 จระมาช้วย

ความหยคเงยบหลังสนามรบที่เมืองไลคมีลัน ทำให้
 โยลิเออมีเวลา โยลิเออไคแต่งช้อมค้ายเมืองมั่งตัวอย่าง
 เทมท มกำลัง ๑๑,๐๐๐ คน จักวายเป็นช้อมค้ายทแข็งแรง
 ในบริเวณนนมทะเลสาบกว้างใหญ่ ล้อมอชยู่เกอชครงเมือง
 ในทะเลสาบนนมแม่น้ำไหลลงมาส และมบ้นใหญ่ ๓๐๐
 กระบอชคชอยของกันชยู่ จากเมืองมั่งตัวชนไปตามลำแม่น้ำ

จนกระทั่งถึงเซงกาเซีย และหัวลำานาของทะเลสาบการคาเป็น
ระยะทางกว่า ๒๐ ไมล์ โบลีเออคงมน้อยหลังแม่น้ำมินชีโอ
(Mincio) ด้วยกำลังทหารที่เหลืออยู่คงเป็นแนวอย่างเดิม
อีก แต่ว่าเมื่อยอมมั่งคั่งแข็งแรงซึ่งทำได้โดยยาก และ
แม่น้ำมินชีโอ (Mincio) ซึ่งนำไหลมาจากหิมะละลาย
เต็มฝั่งจึงหวังว่าสามารถคงมน้อยได้

แต่โบลีเออก็คาดผิดอีก คือปลายเดือนนั้นเอง ใน
ตอนเช้าแห่งวันที่ ๓๐ พฤษภาคม หน่วยกองหน้าของ
นโปเลียนซึ่งขบวนกำลังเพิ่มเติมหนุนมาจากตะวันออก ก็คง
มน้อยภายใต้บังคับบัญชาของนายพลคิลแมน (Kilmaine)
ณ เมืองยอเกตโต ซึ่งเป็นระยะทางเกินประมาณหนึ่งจาก
ทะเลสาบการคา ทหารฝรั่งเศสได้ข้ามแม่น้ำมินชีโอ
และโบลีเออก็ต้องถอยหนีเพราะมีกำลังน้อยกว่า โดยกล่าวว่า
ข้าศึกจะส่งกองทหารข้ามไปทางทิศเหนือของทะเลสาบไปกัก
แนวคมนาคมของเขาที่บิชตาเลีย ซึ่งแนวคมนาคมนั้นเกิน
ผ่านช่องเบรนเนอร์ (Brenner) ข้ามภูเขาแอลป์ไป

โบลีเออได้ถอยไปตามถนนลงไปยังเมืองเทรนต์ (Trent)
ซึ่งตั้งอยู่ในภูเขา เป็นอันว่าสะพานที่ระบายลมबारคิไป
เสีย และปล่อยให้ทหารที่อยู่ในเมืองมั่งทวคอยชงกันไว้
จนกว่าจะมีกองหนุนมาใหม่ ฝรั่งเศสก็เดินทัพมุ่งไปยัง
เมืองเวโรนา

เมื่อถึงเมืองเวโรนาแล้วกันข่าวว่าทหารฝรั่งเศสได้ย่าง
ใกล้เข้ามาในแคว้นดินแดนของเวนิส เลียงไซโยของ
ประชาชนในแคว้นมีลานว่า ฝรั่งเศสเป็นผู้นำเสรีภาพมา
ให้แน่ บัดนี้ก็มีพวกประชาชนชาวไร่ชาวนาก่อการกบฏ
จลาจลมากขึ้น เนื่องจากขาดแคลนเสบียงอาหารต่าง ๆ
ในดินแดนแคว้นเวนิส ทหารฝรั่งเศสเมื่อได้เป็นผู้นำเผยแพร่
เสรีภาพ แต่ถูกถือว่าเป็นผู้กบฏ รัฐอิตาลี
รัฐหนึ่งซึ่งประชาชนในรัฐนี้มีความรักชาติกันมาหลายชั่วคน
แล้ว จึงมกยทนายจะของระวางทั้งจากดินแดนชาวชนบท จาก
พวกชาวเมือง โดยเฉพาะในเมืองเวโรนาเอง ยิ่งกว่านั้น
ยังมีมกยทใหญ่ยังขึ้นไปอีก คือกองทัพอิตาลีที่มาจากทิศเหนือ

ซึ่งคาดไม่ถึงกว่าจะมีกำลังเท่าไรอันอาจจะมาสมทบ กับทหาร
ของโบลีเออร์ซึ่งได้ถอยไปยังเมืองเทรนต์น

ตลอดเดือนมิถุนายนเต็มไปด้วยชัยชนะหลายในกอง
กลางเดือน นโปเลียนพร้อมกับด้วยคณะนายทหารฝ่ายเสนา-
ธิการได้ประชุมกัน ณ เมืองโรเวอร์เบลลา (Roverbella)
พิจารณาถึงกำลังทหารออสเตรียซึ่งจะสู้รบกันในขั้นต่อไป

นโปเลียนมีทหารซึ่งมีเสบียง และเครื่องยุทโธปกรณ์
พร้อมมล ๔๒,๐๐๐ คน แต่ว่าเขารู้ว่าจำนวนของข้าศึก
ซึ่งอยู่ในเทือกเขานันคงจะมีอย่างน้อย ๖๐,๐๐๐ คน นอก
ข้าศึกยังมีทหารอีก ๑๑,๐๐๐ คนในเมืองมณฑล และมี
ปืนใหญ่พร้อม ในตอนปลายเดือนมิถุนายนนั้น ขอมแห่ง
เมืองมิลานก็ยอมแพ้แก่ฝรั่งเศส ความจริงเมืองมิลาน
เฉพาะตัวเมืองนั้นได้อยู่ในกำมือของฝรั่งเศส ตั้งแต่ฝรั่งเศส
มีชัยชนะที่เมืองโลคแล้ว เมื่อชนะทันแล้วก็ได้รบทหาร
เพิ่มเติมมา และมีปืนใหญ่เพิ่มเติมมาอีกเพื่อจะโต้ต่อสู้กับ
ข้าศึกที่เมืองมณฑล และจำเป็นเหลือเกินที่จะต้องช่วงชิง

ชิงบ่อมมั่งตัว

๑๑๓

เขาเมืองมั่งตัวเสียให้ไต กอนททหารฮอสเตรียจะพุ่งลงมา
จากภูเขาแอลป์ แต่ว่ามั่งตัวของกนรกีขามันไวไต

การเข้าประชิดข้อมมั่งตัวนั้น ไตเริ่มต้นอย่างขมก
เขม้นในอาทิตย์แรกของเดือนมกราคม การพยายาม
ที่จะช่วงชิงเอาทางนั้นไม่เป็นผล และไตทำการรอกคร่งหน่ง
ในตอนกลางคืนวันที่ ๑๘ และ ๑๙ แต่ว่าต่อจากนั้นก็
ไม่ได้ทำอะไรอีก

นอกจากจระเข้ที่ยังด้วยขนใหญ่
นไปเลียนมัยนใหญ่ ๑๕๐ กระบอก แต่ว่ามั่งตัวมั่ง

๓๑๖ กระบอก ในตอนปลายเดือนนั้นการติดต่อกะหว่าง
กองหน้าของฝรั่งเศสขนไปตามหยาเขา ไตประทะกับกองทหาร
ฮอสเตรีย ซึ่งอยู่บนช่องทางเบรนนเนอร์ ในวันที่ ๒๙

กรกฎาคม หลังจากไตลอมเมืองมั่งตัวมา ๓ อาทิตย์

กว่าแล้ว กองทหารฝรั่งเศสขนลำน้าอาทิตย์ตอนบนซึ่งคอย
ระวังทางเดินไปสู่เมืองเทรนต์นั้น ก็ถูกขยไล่โจมตีเสียหาย

๑,๖๐๐ คน ทหารฮอสเตรียซึ่งนับจำนวนพัน ๆ นั้นมีจำนวน
มากกว่าทหารฝรั่งเศส นไปเลียนไตทราบว่านายพลรวมแซร์

๒๕
ใครบ่แคงทงเป็นแม่ทัพแทนโฮลเฮอ ๓๑
คอสักขสมทมความสามารถยงชนไปอก และวณแซรชงเคม
เป็นนายทหารมา ๔๐ ไต่ทำการรบมีชัยชนะทหารฝรั่งเศสใน
แคว้นเขอรมนนมาใหม่ ๆ เป็นนายทัพซ่งเคยทำการรบมา
๖๕ ตงแก้ศทวรรมที่ ๑๘ และในสมัยสงคราม ๗ ปี เขาได้
นำทหารมาใหม่ ๒๕,๐๐๐ คน หาไต่มาได้มาถึง ๖๐,๐๐๐ คน
ตงทนไปเลยนาคาไม่ แตกกระนนกมรวมทงสิ้นกว่า
๕๐,๐๐๐ คน และยังมกของทหารในเมืองมั่งทวอก

เพราะฉะนั้น ไปเล่นกีฬาเป็นจะต้องถอยกลับมา
ฝ่ายออสเทรียคิดว่า ยศคนผ่ายคนโตมาทางอยู่ปากทางของ
ห้วยเขาแล้ว นับวันจะยิ่งเสียเปรียบมากขึ้น ความจริงไป-
เล่นนกเห็นว่า ฐานการศึกเสียเปรียบมากลงทุกทีเตรียมจะ
ถอยกลับไปเมืองมิลาน แต่ว่าทางอนันตกิจขอความพ่ายแพ้
อย่างมหันต์ เขาพบว่า “เราอาจจะเขายศทบทเราเสีย
ไปแล้ว” แต่กระนั้นก็น่าจะไปเล่นนกกองเทือนนายทหาร
เหล่านั้นให้เตรียมสำหรับการถอยด้วย ถ้าหากว่าจำเ็น

ในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อ บางขณะไปเยือนไต่เขาคะเพียง
ความนึกคิดของเขาและปรึกษากับพวกนายทหาร แม่ทัพ
นายกอง แต่ว่าโอกาสเช่นนั้นไม่ค่อยมีบ่อยนัก และ
เป็นคนเป็นครั้งแรกที่เขาเริ่มกระทำการปรึกษาแม่ทัพนายกอง
นไปเยือนสั่งเกณฑ์ว่าบรรดาพวกแม่ทัพนายกองเหล่านั้น ต่างให้
ความเห็นว่ ควรจะถอยทัพและไม่ควรจะขึ้นคอรบต่อไป
แต่ความคนเคี้ยวคอโฮเยโรซึ่งเขื่อนกเสียงไซค เห็นว่
ควรจะถอยยัคทมนต่อไป ส่วนคลแมนนั้นเขื่อนคเห็นว่
ควรจะถอยอย่างทสค โฮเยโรก็ค่านว่ไม่ควร และผล
ทสคนไปเยือนกตกกลงใจว่ คงจะยัคมนต่อไปแต่ก็เห็นว่
เป็นการเสียงไซคอยู่มากเหมือนกัน

นไปเยือนไต่คัคคสันใจโดยกระทันหันว่ จะเลิกการ
ล้อมเมืองมั่งตัว และยกกองทหารทงหมคชนมาทางเหนือ
เพอมาตอสู้กับพวกฮอสเตรย ฝ่ายทหารฝรั่งเคสคมีกาลง
เทียบกับฝ่ายฮอสเตรย ๔ ทอ ๖ นอกจากนนยงมเมือง
มั่งตัวซงยงทงมนอยูซางลางอก ในคั่นวันสคท่ายของ

เดือนนี้ ระหว่างวันที่ ๓๑ กรกฎาคมถึงวันที่ ๑ สิงหาคม
 ยืนใหญ่ซึ่งไคร้คมยังเมืองมงทวักหยก กระสุนดินดำ
 ทำลายเสียหมด ยืนใหญ่ที่หลวงเสียหมด นโปเลียน
 ได้กล่าวว่าขณะที่เขากำลังอยู่ที่นั่น ยืนใหญ่เหล่านั้นเขาอยาก
 จะพยายามเอาไปด้วย แต่เขาไม่ใช่เป็นนายทหารยืนใหญ่
 เท่านั้น เขาเป็นแม่ทัพซึ่งเขาจะต้องช่วยทหารทั้งกองทัพ
 กองทัพ ออสเตรียซึ่งรุก ลง มา จาก ภูเขาแอลป์ส นั้น
 อยู่ใต้บังคับของนายพลวูมแซร์ ทรงปากช่องหุบเขา
 ซึ่งคดคดอทรายนั่น กองทหารจำเป็นจะต้องยกลงมาเป็น
 แถวเดียว เพราะฉะนั้นนายพลวูมแซร์จึงตกสิ้นใจว่าจะ
 แบ่งกำลังทหารของเขาเป็น ๒ ส่วน และทำการรบทั้งสอง
 ปากของทะเลสาบ นายพลซึ่งรองจากเขาไปชื่อควอสดา-
 โนวิช (Quosdanovich) ให้เดินทัพลงมาจากทิศตะวันตก
 ของทะเลสาบมาถึงที่ราบตรงปลายทะเลสาบการดา นายพล
 วูมแซร์เองเดินทัพมาจากทิศตะวันออก ซึ่งเดินลงมา
 ตามหุบเขาของแม่น้ำอาคิซ กองทหารทั้งสองนี้จะมารวมกัน

ทางทิศใต้ของทะเลสาบที่เมืองเวโรนา แต่ว่าความรอบคอบ
 เฉลียวฉลาดของนายพลวอมแซร์นั้นก็ไม่ใช่ผลอะไรขึ้น เพราะ
 ความรวดเร็วของนโปเลียน นโปเลียนได้ส่งทหารเข้า
 ทะลวงกันมิให้กองทัพทั้งสองมาพบกันได้ เมืองมั่งตัว
 อันเป็นระยะทางเกิน ๑ วัน กว่าจะมาพบกับนายพล
 ไควสคาโนวิชทางทิศตะวันตก และพบกับนายพลวอมแซร์
 ทางทิศตะวันออก แต่การที่จะเข้ามาอยู่กึ่งกลางระหว่าง
 กองทหารออสเตรียทั้งสองนั้น อาจจะทำได้ นอก
 จากว่า นโปเลียนจะสามารถทรงหรือทำลายกองทัพลงเสีย
 ข้างหนึ่งก่อนแล้วหันไปต่อสู้กับอีกข้างหนึ่ง เพราะฉะนั้น
 ความรวดเร็วเป็นสิ่งสำคัญเหลือเกิน และความรวดเร็วของ
 นโปเลียนก็สามารถทำได้ สามารถโจมตีไควสคาโนวิช
 ทำให้เขาต้องถอยกลับขึ้นไปตามถนนริมทะเลสาบ เพื่อไป
 รวมกับนายพลวอมแซร์ โดยข้ามทะเลสาบลงไปทางหุบเขา
 แม่นาอาดีเจ แต่ขณะที่ไควสคาโนวิชกำลังถอยนั้น และ
 ก่อนที่จะมาทันนายพลเพื่อรวมกำลังกันนั้น ฝรั่งเศสก็ได้

หันมาโจมตีนายพลวูมแซร์ ขณะที่เขากำลังนำทัพพองมาตามหุบเขาแมนาอาคิจ และทำลายทัพพอสส์เตรียมตกไป ฉะนั้นทั้ง ๆ ที่กองทัพพอสส์เตรียมทั้งสองรวมกัน มีกำลังพลมากกว่าฝรั่งเศส แต่ถ้ามแยกกันต่อสู้คนละคราวเช่นนั้นแล้ว ก็กลับมีจำนวนน้อยกว่าฝรั่งเศส จึงพ่ายแพ้

การรบ ๒ คราวนเรียกกกันว่า สนามรบแห่ง คาสทิลลิโอน โดยนำชื่อมาจากชื่อเมืองเล็ก ๆ ซึ่งอยู่ในบริเวณทะเลสาบนั้น แต่เวียงทกเรียกกกันว่า การรบ ๕ วัน ฝ่ายพอสส์เตรียมเสบียงอาหาร ๑๒,๐๐๐ คน ถึง ๑๕,๐๐๐ คน บินใหญ่ ๗๐ กระบอก แต่กระนั้นกิตนายพลวูมแซร์ก็สามารถจะส่งทหารอีก ๗๐ กองทัพเข้าไปในเมอญังทว ส่วนความเสียหายของฝรั่งเศสในการรบนั้น คือเสบียงอาหาร ๕,๐๐๐ คน ซึ่งนับว่าเป็นความเสียหายมากเหมือนกัน

นายพลวูมแซร์ได้ถูกขับไล่ให้ห่าง ออกไปจากแนวธรรมชาติของการถอยทัพ คือไม่สามารถจะยกลำแม่น้ำอาคิจได้ และ กำลัง ถอยไป ยัง หุบเขา แม่น้ำ เบรนคา

จับบอมมั่งตัว

๑๒๓

(Brenta) ส่วนทหารฝรั่งเศสก็ติดตามอย่างรวดเร็วจนไม่มีเวลาให้พักผ่อน ในการติดตามทหารออสเตรียนั้นมัสเซนาได้เดินทัพกว่า ๑๐๐ ไมล์ ใน ๕ วัน โอเบโรเดินทัพได้ ๑๑๐ ไมล์ ยิ่งกว่านั้นยังต่อสู้กับข้าศึกกระหว่างทางถึง ๓ ครั้ง ในระหว่างชั่วระยะเวลาขึ้นจากการโจมตีข้าศึกอย่างสำคัญในวันที่ ๕ สิงหาคม ไปจนถึงตอนเช้าวันที่ ๘ สิงหาคม ซึ่งเป็นระยะเวลา ๖๐ ชั่วโมง มัสเซนาได้เดินทัพถึง ๕๐ ไมล์ และยังทำการรบอีก ๒ ครั้ง

นายพลวูมแซร์ได้พาพยาบาลชาวโน (Bassano) ซึ่งนับว่าเป็นการเปิดฉากแรกของการรบที่ตรงนั้น การรุกใหญ่ของออสเตรียซึ่งได้รบกับกองทหารอย่างมหาศาลก็แตกสลายลง และฝรั่งเศสก็กลับไปล้อมขอมเมืองมั่งตวอย่างเดิมอีก

หลังจากนั้นก็ไม่มีความหยุดพักมากนัก ก่อนที่ฉากที่ ๒ การรบของกนเมืองมั่งตวหรือการรบจะเริ่มต้น ออสเตรียได้ส่งทหารหนุนเพิ่มเติมมาช่วยเมืองมั่งตวออกทั้ง ๆ ที่กำลังรบกับฝรั่งเศสทางเหนือภาคภูเขาแอลป์ก็ยังคงกำลังดำเนิน

กันไปอย่างเต็มที่เหมือนกัน ในการยกทัพหันลงมาจาก
ทิศเหนือออก และคราวนี้นายพลรองของนายพลวูมแซร์ช
ดาวิดโดวิช (Davidovich) ก็ให้ยกทัพลงมา ตามหีบเขา
แม่น้ำอาคจ ก็เดินทัพลงมาจากเมืองเทรนต์ลงมาตามหีบเขา
แม่น้ำเบรนต์ และเมื่อลงมาถึงที่ราบแล้ว นายพลวูมแซร์
ก็จะแยกจากทิศตะวันออกไปยังทิศตะวันตก ถ้าหากฝรั่งเศส
ยกมาทางทิศตะวันออก เพื่อประทะกับวูมแซร์ เขาก็เชื่อว่า
ดาวิดโดวิชซึ่งมีทหารอยู่มากจะยกมาชนภายหลัง ถ้าหาก
ว่าฝรั่งเศสหันไปต่อสู้กับดาวิดโดวิชก่อน วูมแซร์ก็จะตี
ชนภายหลังได้ จึงหวังว่าฝรั่งเศสจะตั้งอยู่ในระหว่างถูก
ชนภายหลังทั้งสองข้าง ยิ่งกว่านั้นยังมีจำนวนทหารมาก
กว่า ฉะนั้นถ้าหากว่าฝรั่งเศสหันเขาแบ่งสู้ทั้งสองข้างแล้ว
ก็จะต้องพ่ายแพ้เช่นเดียวกัน

สิ่งที่ทำลายแผนการฉกฉวย การรุกรบอย่างรวดเร็ว
และกระหน่ำของมัสเซนา ซึ่งนโปเลียนได้ส่งออกไป
ทางทิศเหนือของทะเลสาบ เพื่อให้เดินทัพไปตามถนนแนว

ชิงบ่อมมั่งตัว

๑๒๕

แม่น้ำอาคิจ เพอชิงมิให้ตัวโตวิชทำการรูก นายพล
มัสเซนาโตมาถงเมืองเทรนต์ในวนท ๕ กนยายน ชงเขน
เวลา ๑ วัน ภายหลังกโตเรมออกเตนทัพของนายพล
วูมแซร์ ทหารออสเตรียชงอยบนลำน้าอาคิจจะโตตรง
การรูกของฝรังเศสไว้โต กอนที่จะเสียบเมืองเทรนต์ ทาง
รัฐบาลออสเตรียทกใจกลั้วจะเสียบทางเตนผ่านภูเขาเบรนเนอ
ร์ แก่ฝ่ายซาคัก ฉะนันตัวโตวิชจึงโตรับคำสั่งให้ถอยกลับ
ไปยักชองผ่านเบรนเนอ (Brenner) ฉะนันกอนทนไปเลียน
จะโตรูกมาอย่างเตมทชนไปตามลำน้าอาคิจ นไปเลียน
ก้อยู่ในระหว่างกลางของทหารออสเตรียทง ๒ ข้าง แต่
ว่ากองทหารทางเหอนอนนถูกชนาบทมหคกำลังเสียบแล้ว ส่วน
ทางโตชงอยที่ลำน้าเบรนตากมีทหารไม่มากกว่า ๒๐,๐๐๐
คนและมาโตคเตยว ฝรังเศสโตยกลงไปตามลำน้าเบรนตา
โตยรวกเร็วทสึด ยคทโตยอย่างรวดเร็ว นายพลวูมแซร์
ถูกรูกโดยกระหนหันไม่ทนเตรยมตัว และเมื่อโตทรายว่า
ฝรังเศสโตรูกชนไปทเมืองเบรนต์ เขาก็คิดว่านไปเลียน

คงมุ่งหมายจะไปโจมตีช่องเขาเบรนเนอร์ แต่แทนที่นโปเลียน
จะทำเช่นนั้น นโปเลียนกลับหวนกลับลงมาทางหลังของ
นายพลวูมแซร์ และซึ่งเป็นทางเดียวซึ่งนายพลวูมแซร์
เองได้เกณฑ์พลมาเพื่่อมุ่งลงมาในทราย

เมื่อปราศยเช่นนี้แล้ว นายพลวูมแซร์ก็มีทหารอยู่
เพียง ๑๒,๐๐๐ คน และไม่มีทางคมนาคมติดต่อไป
ด้านหลังไปยังอิตาลีและไม่มีเสบียงอาหาร นอกจากที่เหลือ
อยู่กับกองทัพของเขา ฉะนั้นจึงไม่มีทางจะทำอย่างไรได้
นอกจากจะรีบเดินทัพไปยังเมืองมงทัว ซึ่งเป็นเมืองที่เขาจะ
แผนการณไว้ว่า จะกระโดดพหรรษมด้วยทหาร ๔๕,๐๐๐ คน
เพื่อไปช่วยเหลือ แต่ว่าความจริงนั้น เขามีทหารเหลือไป
เพียง ๑,๐๐๐ คนเท่านั้น ฉะนั้นฉากที่ ๒ แห่งการรบของกัน
เมืองมงทัวก็จบลง

ในระหว่างการหยุดรบชั่วคราวครั้งนี้ นโปเลียน
ได้เขียนจดหมายถึงพระเจ้าจักรพรรดิฟรานซิสแห่งออสเตรีย
มุ่งหมายเพื่อฉวยโอกาสชวนหยุดรบในขณะที่ฝ่ายออสเตรีย

พ่ายแพ้น นไปเลียนไตกล่าวไปในจดหมายนั้นเป็นเชิงว่า
สงครามไ้มีการเสียเลือดเนอกันมากมายแล้ว ควรจะไ้
หยุดรบสังบคักกันเสียท อนงถาแมนว่าพระเจ้ากรพรรดิ
จะไ้ยินยอมตามคำชักชวนนแล้ว กจะทำลายล้างอำนาจ
ของท่านเสียให้หมดตลอดแคว้นอิตาลี และแม่กระทง
กินแดนของออสเตรียโบราณ ชงอยู่บนชายฝั่งทะเล
อาเดรียติกด้วย นไปเลียนว่าจะบิศาทำเรือเมืองตรีเอสท์
(Trieste) เสีย แต่อย่างไรกคิ ว่ากันทจริง ๆ แล้ว
นไปเลียนเองไ้มีกำลังทัพพอ ทจะกระทำไ้คงทว่านนเสีย
เป็นการกล่าวขู่ไปคิอ ๆ เช่นนนั้นเอง

ในระยะเวลาพร้อมกันน กไ้มีหนังสือรายงาน
ไปยังรัฐบาลฝรั่งเศส ขอให้ส่งทหารเพิ่มเติมมาเป็นการท่วน
และไ้กำชัยไปในจดหมายด้วยว่า การสู้รบทางกองทัพ
ภาคเยอรมันน แม่นาโรนและทางทิศเหนืออนนพ่ายแพ
อยู่ ฉะนั้นเยอรมันนอาจจะแบ่งทหารส่งมาช่วยรบในกองทัพ
ภาคอิตาลีเป็นแน่นอน อนงบคนทหารในภาคอิตาลีมอยู่

๑๒๘

นโปเลียน เล่ม ๒

ทั้งสิ้น ๑๘,๐๐๐ คน และในจำนวน ๑๘,๐๐๐ คน
๘,๐๐๐ คน ก็ต้องทำการล้อมเมืองมั่งคั่งอยู่ กระเนว่าอก
สัก ๒-๓ สัปดาห์ฝ่ายข้าศึกคงจะทนไม่ไหวกำลังทหารมาก
จนแล้ว ข้าพเจ้าจะสู้รบกับข้าศึกจนมากมายนั้นใดด้วย
อย่างไรกัน

บทที่ ๑๕

ความรัก - สงคราม

แม้ว่าการรบจะโหดเหี้ยมลงข้างในระบอบนี้ นโปเลียนก็ต้องใช้ความสามารถ แห่งการ วางตั้งไปใน ทาง ปรับปรุงการเมืองอีก โดเรียกประชุมผู้แทนรัฐต่าง ๆ มาที่เมืองโมเดนา (Modena) ณ ที่ประชุม นโปเลียนได้มอบรัฐธรรมนูญการปกครองให้ เพื่อที่จะให้รัฐต่าง ๆ ที่แตกแยกได้รวมกันเป็นรัฐเดี่ยว เป็นสาธารณรัฐใหม่ขน นโปเลียนสนใจในการที่โดเป็นผู้สร้างรัฐขึ้น แต่ในใจอีกด้านหนึ่งก็คิดไปว่า ภรรยาของเขาในเมืองมิลาน คงจะกำลังรักใคร่กับใครคนหนึ่ง ถ้าไม่เช่นนั้นแล้ว โยเซฟีนก็ควรจะเขียนจดหมายมาถึงบ้าง

จากโมเดนา นโปเลียนได้เขียนจดหมายไปถึงโยเซฟีนว่า “...จดหมายของเธอโดอ่านแล้ว รู้สึก

เยือกเย็นเหลือเกิน ทำให้คิดว่าเราควรจะได้แต่งงานกัน
มาเสียแต่เมื่อ ๕๐ ปีมาแล้ว ฉันจะหวังอะไรกับเธออีกเล่า
เธอเกลียดฉัน เธอได้หย่ากับฉันเสียแล้ว แต่ฉันก็ทำอะไร
เธอไม่ได้ นั่นแหละทุกสิ่งทุกอย่างย่อมมีการเสื่อมจางไปได้
เว้นแต่ดวงความคิดอย่างเดียวเท่านั้น...

ครั้นแล้วนโปเลียนก็ต้องเดินทางไปทางทิศเหนือออก
และในการรบทางภาคนี้ นโปเลียนต้องถอยอยู่ตลอดเวลา
ขณะนั้นเป็นเดือนพฤศจิกายน โชคชะตาของนโปเลียนก็
เหมือนกับเขวียนอยู่ในลักษณะเห็นอันตราย

นโปเลียนต้องระดมทั้งกำลังกายกำลังความคิดทำงาน
คล้าย ๆ กันว่าโตมรหวัสมองส์ ๓๐ ชั่วโมง แต่กระนั้นก็
ยังได้เจ็ดเวลา จดหมายไปถึงโยเซฟีนอีก ฉันไม่รักเธอ
อีกแล้ว เธอเป็นคนที่น่าเกลียดน่าชัง และโง่เขลาที่สุด
เธอไม่มีจดหมายถึงฉัน ไม่มีความรักในสามีของเธอเลย
อยากรู้ว่า เธอทำอะไรอยู่ตลอดเวลา มีอะไรอะไรที่สำคัญ
จนทำให้เธอไม่สามารถเขียน จดหมาย ถึง คน ที่รักเธอได้

หรือมีใคร เจ้าชายโต ซึ่งมาเป็นเจ้าของเวลาของเธอ
เสียหมด ทำให้ไม่อาจจะเขียนจดหมายถึงคนที่เป็นสามีของเธอ
เธอ อย่าลืมนะว่าวันใดวันหนึ่งประตูจะเปิดและฉันจะเข้ามาหา
จริง เขียนจดหมายที่หวาน ๆ ถึงฉันสัก ๔ หน้า เพื่อจะได้
ทำให้หัวใจของฉันชุ่มชื่นด้วยความสุข อีก ๒-๓ วัน
ฉันหวังว่า ฉันจะได้เธอมาอยู่ในอ้อมแขน

นโปเลียนไม่แน่ใจเลยว่าจะไว้วางใจโยเซฟีน
ได้เพียงใด ต้องคอยสงสัยทั้งคักในอกและคักภายนอกความ
รับผิดชอบ ความไม่แน่นอนในใจเผาผลาญความรักของเธอ
นโปเลียนอยู่ วันนักรรยาไม่ชอบตรงเป็นเหตุให้เสียชื่อ
และพรุ่งนี้อาจจะแพ้สงคราม พระวักพระวนอยู่ในความรัก
นักคิดอย่างนี้

หลังจาก วันที่เขียน จดหมายถึงโยเซฟีนได้ ๒ วัน
นโปเลียนก็เดินทางเข้าไปใกล้ ๆ กับเมืองอาร์โกลา ที่บน
สะพานข้ามแม่น้ำอาดีเจ กองทัพข้าศึกกำลังระดมยิงสะพาน
ทหารฝรั่งเศสต้องถอย และเกือบ ๆ จะไม่มีทางที่จะข้าม

แม่น้าอยู่แล้ว เลียงทหารร้องบอกกันว่า ท่านนายพล
ท่านจะถูกยิง อย่าก้าวต่อไปอีก นโปเลียนได้หันกลับมาคิดว่า
จะมีใครตามมาบ้าง ก็ได้เห็นนายพลมารมองต์ (Marmont)
กำลังถูกปากเจ็บล้อมอยู่ในวงแขนของทหารผู้ช่วย รอบ ๆ
ข้างใกล้กันนั้น ก็มทหารที่ถูกยิงนอนกลิ้งเกลือกอยู่

เมื่อแนวหน้าได้ถูกตรงหน้าอยู่เช่นนั้น กองทหาร
ก็พยายามหาที่ซุ่มซ่อนกำลังตามริมฝั่งแม่น้ำ ทวนไปเลี่ยน
เองถลางกลงไปในคูข้างท่านบกันนา หลุยส์ (Louis)
น้องชายและนายพลมารมองต์ ได้ช่วยกันฉุดนโปเลียนขึ้น
มาได้ มารมองต์ได้เอาตัวเขากายงนโปเลียนและได้ถูกยิง
ล้มลง แต่ผลสุดท้ายก็ไต่ปากกันขึ้นมาได้

กลับมาถึงค่ายเย็นวันนั้น นโปเลียนมีความทักใจ
มาก การรบล่วงเขาวนที่ ๘ แล้ว และการโจมตีทมน
ชาติก็ยังไม่ไต่ผล เพราะมีแม่น้าขวางหน้าอยู่ จนวันที่ ๓
การรบก็ยังไม่ปรากฏผลอีก แต่ในชั่วโมงสุดท้าย นโปเลียน
ได้อุบายให้ทหารแตรเดินออกมาทางที่ตงมนชาติ และ

ความรัก - สงคราม

๑๓๓

เข้าแตรตกลงเป็นสัญญาณรกรบชน ทหารออสเตรเลีย
ไต่ย่นเสียงแตรมาจากข้างหลัง ก็พากันตกใจวุ่นวายชน
ทหารฝรั่งเสด็จควยโอกาสรุกไล่ โดมเข้าไปในระหว่าง
ความตกใจของข้าศึกนั้น นโปเลียนเองไต่ย่นไบกรงอยู่
บนสะพานข้ามธารโกลาฝั่งแม่น้ำอาคิจ ชัยชนะของนโปเลียน
ครั้งนั้น มีชนใดช่วยอาศัยขยายกับความกล้าหาญตกสิ้นใจ
แน่นอน ชัยเสียงของตำบลอาร์โกลาน ชนชอโคงตง
ติดปากคนอยู่ชั่วกาลนาน ในปารีสถึงกับได้คิดทำ
เหรียญกล้าหาญตำบลอาร์โกลานขึ้นเป็นอนุสาวรีย์

จุดอันตรายไต่ผานพ้นไปอีกครึ่งหนึ่ง กองทัพ
ออสเตรเลียทยอยมา ณ เมืองมังตวักได้ถอยกลับไป อีกไม่ช้า
นักเมืองก็จะต้องแตก นโปเลียนได้จับกองทัพทหารกองหนึ่ง
แล้วยกเดินทางกลับไปเมืองมิลาน

แต่ว่าการโจมตีโยเซฟิน ยากเสียกว่าการโจมตีขอม
มังตวัก คือเมื่อยกมาถึงมิลานแล้ว โยเซฟินไม่อยู่
ไต่เดินทางไปแล้วที่เมืองเยนัว โดยได้รับเชิญจากคณะ

รัฐบาลสหประชาชาติแห่งเนว ที่นั้นโยเซฟีนได้สำราญ
 อดิภงานรณเร้งประจำบจนตลอดงานเล็ก จึงกลับมาไม่ทัน
 นโปเลียน

นโปเลียนได้จดหมายจากมิลานไปถึงโยเซฟีนที่เนว
 เป็นใจความว่า “.....เมื่อมาถึงมิลานรีบเข้าไปในห้องของ
 เธอ ประรณจะไ้เห็นหน้าและกอดไว้กบอกของฉัน
 แต่.....เธอหาไ้ชย่เหมือนอย่างทีหวังไม่ เธอกลับมาเที่ยว
 หวเมองเสยกับพวกทองเที่ยว เธอหนั่นทง ๆ ทรวาฉัน
 จะกลับมาถึง เธอเถก เธอไม่จำตของคิถงนโปเลียนตรก
 ของเธอออกตอไปกไ้ไ้.....” ในตอนจบเขียนไว้ว่า “.....ฉัน
 จะอยู่มลานนจนถงวันที่ ๙ ขออย่ากังวลในทวฉันเลย
 จงสนกสนานไป ตามความ ประรณ และพอใจของเธอเถก
 ความสุขสำราญ ทงหลายมไ้พรอม สำหรับ แก่ เธอเท่านั้น
 เธออาจจะมีคามรณเร้งใจไ้เท่าทีใจประรณ ส่วนผลของ
 เธอฉัน.....เขาจะไ้มีความสุข หรือไ้มีความสุขบายใจ
 อย่างไ้ และเพียงไ้ฉัน ก็ข้างเขาเถก....”

ความรัก - สงคราม

๑๓๕

แต่ในวันรุ่งขึ้น จดหมายที่นาส่งสารมายบนนักไต่ถูก
คล้ออกใหม่ เขียนใส่ไว้ในตอนจบอีกว่า “ฉันไต่กลับคล
จดหมายนอกกรง เพื่อส่งมายให้เธอด้วยขยหนง.....”

เมื่อโยเซฟีนกลับมาถึงมิลาน ตอนแรก ๆ นโปเลียน
ก็แสดงกริยาหงุดหงิดอยู่บ้าง แต่ไม่ช้าก็จนกให้อภัยแก่
โยเซฟีนหมดสิ้น ความรักอันดกตมที่ไต่แก่โยเซฟีน
เป็นเหตุให้ไปเลี่ยนลมนกถึงอะไร ๆ ที่แล่วมา นอกจาก
คำพุดลอเลาะและอ่อนหวานของโยเซฟีนเท่านั้น ความ
ช่างลอเลาะของโยเซฟีน ทำให้ไปเลี่ยนหลงเชื่อโยเซฟีน
ไต่สนิทสนม อนนงนบจากนนมาความพิสดมย์ในระหว่าง
คนทั้ง ๒ น ก็ไต่มีชนบรยรณตงเค็มและคูประหน่งว่าจะ
ไม่มีอุปสรรคใด ๆ มาขัดขวาง หรือบตยงแสงสว่างแห่ง
ความรักที่เกษมสข อนไต่มีอยู่ครงเมื่อพกอยู่ทีปราสาท
มองต์แบลโลนไต่

นโปเลียนไต่เคยเรียกช่างเขียนมาเขียนรูป ช่าง
เขียนไต่จกให้ไปเลี่ยนถอองประจำองตง ๒ มอ ยน

ทำท่าโบกอยู่บนสะพานโลดี (Lodi) ทำท่าจะวิ่งนำ
กองทัพ แต่ข้างเข็มนยังไม่ทันจึกเรียบร้อย พอโยเซฟีน
มาถึงก็ทรุดนั่งลงบนเก้าอี้ใกล้ ๆ กันนั้น และเอามือ
ไปกึ่งตัวนโปเลียน ให้นั่งลงเห็นเข้า ของโยเซฟีน
ข้างเข็มนเลยเปลี่ยนท่าเข็มน มาเริ่มเข็มนในท่าใหม่

แท้จริงประพฤติ ของโยเซฟีนที่ แสดงก่อน นโปเลียน
ประหนึ่งว่าโยเซฟีนมีอำนาจเข้าไปนั่งในหัวใจ นโปเลียนได้
ทั้งนโปเลียนเองก็ลุ่มหลง และตามใจซึ่งเป็นการผิดมาก
นโปเลียนอยากให้โยเซฟีนคอยตามใจตัว และทำตาม
ประสงค์ของนโปเลียนทุกอย่าง แต่โยเซฟีนเป็นคนฉลาด
รู้จักเอาใจ แม้เมื่อท้าวทำผิดพระนอเลี่ยประเคียว นโปเลียน
ก็หายโกรธ และกลับตองงอนง้อเอง เลี่ยเชิงโยเซฟีน
อยู่อย่างนั้นเสมอ ๆ และพอดีกินเข้าได้ โยเซฟีนก็เที่ยววิ่ง
ไปตามความโลภเล่นของใจคนที่เคยแก่การระแวงร้อนคอ ๆ
ไปอีก พอ นโปเลียนแสดงความไม่พอใจ ก็ประจบพระน้าว
พระนอออกแล้วก็คั่นอก ตงนความรวบรวนในชีวิตของคน

ทั้งสองจึงมีสลับสับสนอ้อยเย็นปรกติ ทั้งจะไต่เห็นต่อ ๆ ไป
โดยลำดับ แต่แท้จริงแล้ว ถ้านโปเลียนจะใช้อำนาจ
เหมือนกบฏที่โคไซอัยกับทหารนั้นแล้ว โยเซฟนั้นก็จะเป็น
อย่างนั้น จะผิดกลับกันเป็นคนละคนทีเดียว ถึงไม่เคารพรัก
กตของเกรงกลัวกันไปอย่างใดอย่างหนึ่ง แต่ไม่เช่นนั้น
นโปเลียนใช้วิชาแล้วกลับประหลาด โยเซฟจึงรู้เช่นเลย
ไต่ใจ

ในขณะเดียวกัน ทางกรุงปารีสกำลังสงบอยู่ด้วย
ความสข พลเมืองต่างพากันขยนิติ ที่ใดมีวรบุรุษ
เป็นทนายถือ อินไต่ไปกระทำชัยชนะในดินแดนอิตาลี ตาม
ร้านค้าพาณิชย มีรปนโปเลียนติดประทับร้านอยู่ทั่วไป
มีบทกลอนสดกความกล้าหาญของนโปเลียน เทียบกับ
วรบุรุษในสมัยโบราณ ตามโรงละครก็พากันกล่าวขวัญ
และขอเกียรติ ไต่ผูกเรื่องเกี่ยวแก่ชัยชนะชาติก นำเข้า
ไปแสดงในพระราชวงลกแซมมูรก รายงานการสงคราม
ของนโปเลียน ก็ปรากฏในหน้าหนังสือพิมพ์โมไนเตอร์

(Moniteur) ซึ่งเป็นหนังสือพิมพ์ที่มีชื่อเสียงในสมัยนั้น มีผู้
 ประดิษฐ์หรือเรียบเรียงนโปเลียน มีเพลงร้อง มีภาพการ์ตูนล้อ
 ทลกสิ่งทุกอย่างกันไปเพื่อยอเกียรติคุณนโปเลียนผู้กล้าหาญ เป็น
 วีรบุรุษของฝรั่งเศส

นโปเลียนรู้ว่าคุณานิยมชมชื่นของมหาชน ที่มี
 อยู่ในเวลานั้นนั้น ย่อมไม่เป็นที่พอใจ ของคณะ
 กรรมการ ซึ่งก็พอกกับที่คณะกรรมการก็คิดว่า
 ชัยชนะของนโปเลียนที่เป็นที่นิยมอยู่ในหมู่ พลเมือง นั้นกลับ
 เป็นความตาย ของ พวกเขา ฉะนั้นจึงได้มีการ ประชุม
 ทหารองเรือขึ้นโดยเฉพาะ และครั้งใดเห็นพ้องต้องกัน
 ว่า ควรจะส่งนายพลคลาร์ก (Clarke) ไปกำกับการใน
 กองทัพภาคอิตาลีด้วย นายพลคลาร์กนั้นเป็นผู้รอบคอบ
 มีความทะเยอทะยาน มีสง่าผ่าเผยน่าเกรงขาม ขณะ
 เดินทางไปมีลาน นายพลคลาร์กคิดแต่ในใจว่า จะปราบ
 นโปเลียนให้อยู่ และบังคับบัญชาเอาตามอำนาจ และ
 นักหมื่นอยู่ในใจว่า นโปเลียนคนนั้นไม่ใช่จะวิเศษอะไร เคย

เห็นแต่ตัวก็ซอมนซอมน ไม่น่าที่จะมีความสามารถพ้นสติ
ปัญญา และความสง่าผ่าเผยของตัวไปได้

แต่ครั้นเมื่อไปถึงเขาจริง พอได้เผชิญหน้ากันเขา
ความเขินอายของคล้าคกลับเป็นความประหลาดครั้นความ
ประหลาดใจเกรงจะไปเลี่ยนอยู่ ชั่งที่จริงจะไปเลี่ยนก็มีใคร
ร่างกายสูงชันกว่าเดิม ทำให้น้ำเกรงกลัวโต ๆ เคยมี
รูปกายเตี้ยต้อยอย่างไร ก็ยังคงสภาพอยู่เช่นนั้น หาก
แต่ว่ากริยาทนไปเลี่ยนเกินเขาเกินออกในวงทพกนน์ คุ
ผ่าเผยของอาจสัณลักษณะทหารแท้

นไปเลี่ยนเองก็ไม่แสดงท่าทิวาเป็นผู้ชนะ หรือเป็นผู้
ทรงอำนาจ โต ๆ โต ต่อนรับ นายพลผู้แทน ของ คณะ
กรรมวิธีการด้วยอหิยาตย์ไมตรี นายพลคล้าคถึงกับยอมรับ
กับตัวเองว่า คนผืนเป็นคนแห่งอนาคตโดยแท้ มีอำนาจ
สิ่งหนึ่งซ่อนเร้นอยู่ในตัว สามารถโน้มเห็นยวหวัใจคนให้
เลื่อมใสได้ตัวอย่างประหลาด จึงเป็นอันว่านายพลคล้าค
ไม่สามารถจะล่วงรู้ถึงแผนการณ์ในใจของนไปเลี่ยน แต่

นโปเลียนกลับไต่ล้งรู้หัวใจของนายพลคลาค รัตลอคอง
แผนการฉลบบของคณะกรรมาธิการ ทงนโดยเหตุทนายพล
คลาคนั้นเอง เขาไปเบ็คโปงบอกให้แก่นโปเลียนเอง
และคลาคเองก็กลับมาเข้าเป็นพวกนโปเลียนไป ด้วยเหตุ
นโปเลียนจึงแน่ใจว่าขัณฑ์คณะกรรมาธิการกำลังจะใช้ชัยชนะ
ที่อิตาลีไปจัดการเจรจาสงบศึกกับออสเตรียเสียเอง โดย
ไม่ต้องการกินแดนอิตาลี ไม่ต้องการที่จะทำการปฏิวัติ
การปกครองในรัฐต่าง ๆ ของอิตาลี คือคณะกรรมาธิการ
กำลังจะคืบคืบของขัณฑ์คั่นทางนโปเลียนอยู่ นโปเลียนจึงได้
เริ่มคืบคืบจะทำลายล้างแผนการฉลบบของคณะกรรมาธิการนอ
ในใจ

แต่ว่าขณะนั้นนโปเลียนยังจำเป็นจะต้องงอนงอ ขอ
คณะกรรมาธิการอยู่ก่อน เพราะต้องการกองหนุนต้องการ
ยุทธสัมภารบางอย่างมาเพิ่มเติมอีก ไต่เขียนรายงานขอ
กองหนุนไปว่า “ กองหนุน กองหนุนไม่ใช่แต่เพียง
ขอทเขียนในแผ่นกระดาษ ไม่ใช่เพียงแต่ขอเท่านั้น ต้อง

สังคนทมชวทเลอคนเนอ ทหารทคทลคของข้าพเจ้าเจ็บป่วย
และบาดเจ็บ พวกนายทหารชนนายพลและนายทหาร
ฝ่ายเสนาธิการพากันลมน่วยบาดเจ็บ ไม่มีจะทำการสงคราม
ได้ต่อไป ที่ใดมาใหม่ ๆ ก็ยังไม่ล่นทคกยล่นามรบ ทง
กองทพชณะนเหลอชยก็แต่พวกททราคกเห็นคเห็นอยและ
อคโรยกันทงน ถาครงนทานไม่ล่งกองหนนเพมเติมอก
พวกทหารทกลาหาญทงเหลอชยขง กคงจะทองพากน
ล่นตายหมค ไม่ซาโฮเยโร มลเชนา และแบรตเชอ
รวมทงทวข้าพเจ้าเองก็จะทองตาย เมอชยงนแล้ว ข้าพเจ้า
กจาทองระมคระว ข้าพเจ้ารลกว่าข้าพเจ้าไมกลาทจะเลียง
ชวท เพราะเหตุว่าถาหากข้าพเจ้ามอชนบนอะไรล่งไปแล้ว
ผทอยู่ในความค้มครองของข้าพเจ้า ก็จจะพากนชวญเลียง
ไม่เป็นอนจะทำการต่อไป

นโปเลียนมักจะใช้ช้ไปอย่างน หรือไมก็มักจะล่ง
ของทค ๆ ไปเป็นก่านลพวคคณะกรรมาธิการ ชงเขาพอใจ
มาก ไคเคยล่งทองคำไปให้ล่สมอ ๆ ทองค่านนไปเลียง

ไ้มาจากรัฐต่าง ๆ ที่ทำสัญญาสงบศึกกันและมีส่วนไ้ด้วย
 เองนใจของสัจญานน ๆ เมื่อไ้มากไ้ส่งไปให้ ทำคณ
 ขย่เสมมา ความจริงนโปเลียนเป็นแม่ทัพคนแรก ที่ไ้
 ส่งของเงินทองจากสนามรบไปให้รัฐบาล แทนที่รัฐบาล
 จะส่งให้กองทัพในสนามรบ นอกจากนไ้แล้วยังเคยมีของกำนล
 ที่แปลก ๆ เล็ก ๆ น้อย ๆ ส่งไปให้คณะกรรมาธิการเป็น
 การเฉพาะตัวกม

อนึ่ง ไ้ขอร้องให้คณะกรรมาธิการส่งทหารซึ่งไป
 ตั้งอยู่ทางมณฑลภาคไ้ฝรั่งเศสมา แต่ไ้ใครบดขยี้ชดของ
 มาว่า ทหารเหล่านั้นมีความจำเป็นต้งใช้สำหรับไวของกน
 ดินแดนภายในของฝรั่งเศส ส่งให้ตามท้ขอร้องไ้ไ้ไ้ และ
 ไ้ไ้ให้ไปเลียนมอการเจรจาความเมืองแก่แทนของ
 รัฐบาล นโปเลียนกลับตอบไ้ว่า “.... ในเรื่องเช่นน
 ท่านต้งมอให้แก่นายพลคนเคียวเท่านั้น ไ้ควรรไ้ไ้ใคร
 มากคขวางการงานของเขา แม้ไ้เรามีกองทัพทอนแ
 แต่เรากไ้สามารถขยไ้ทหารเข้าคไ้ไ้ไ้ไ้ และรักษาเส้นทาง

คมนาคมของเราไว้ได้ เราสามารถที่จะข้ามขุ่ เยนัว เวินส์
 ทัสกานี่ โรม และเนเปิ้ล ทั้งยังสามารถแสดง ความ
 แข็งแกร่งของเราได้ทั่วทุกหนทุกแห่ง เหตุนี้จึงจำเป็นจะ
 ต้องรวมกำลังการบังคับบัญชาทางฝ่ายทหาร ฝ่ายการเมือง
 และการเงินอยู่ในคน ๆ เดียวกันทั้งหมด แต่ที่ท่าน
 ไม่มอบอำนาจเด็ดขาดแก่นายพลแต่ผู้เดียวแล้ว ฐานะของ
 ประเทศฝรั่งเศสก็จะอันตราย ข้าพเจ้ามั่นใจว่าคำที่ข้าพเจ้า
 พูดจะไม่ทำให้ท่านเห็นไปว่า ข้าพเจ้าคิดมากเกินไปสูง
 สำหรับตัวข้าพเจ้าเอง ข้าพเจ้าได้รับความยกย่องและ
 เกียรติยศมากเกินไป สติภาพของข้าพเจ้าทรุดโทรมลงมาก
 ไม่ช้าข้าพเจ้าอาจจะต้องให้ท่านหาคนอื่น แต่งตั้งคนอื่น
 มาแทนข้าพเจ้าออก เกยวณข้าพเจ้าไม่อาจจะมาใดเอง
 ข้าพเจ้าไม่มีอะไรเหลืออยู่ นอกจากความกล้าหาญ ข้าพเจ้า
 กำลังพยายามเจรจากับความเมื่องกับรัฐต่าง ๆ ต่อไปอีก ถ้า
 ท่านปรารถนาและต้องการจะรักษาอิตาลีไว้ ก็ขอให้ส่ง
 ทหารเพิ่มเติมมาอีก

นโปเลียนยังมีความนิยมจากมหาชนเท่าไร ก็ยัง
 แกล้งย่นไขลาออกขอยกแทนัน โดยอ้างว่าสุขภาพไม่
 สัมบูรณ์ ซึ่งแท้จริงนั้นสุขภาพของนโปเลียนดีมาก และ
 ชมาทกวนจนกระทั่งมาถึงของลมเพราะเหนื่อยอ่อน เมื่อ
 นโปเลียนได้เพิ่มกำลังของฝรั่งเศสในอิตาลีใหม่นั้นคงทีแล้ว
 เพียงไร ก็เท่ากับนโปเลียนเพิ่มความนิยมชมชื่นของ
 มหาชนในปารีสเพียงนั้น ถึงแม้ว่านโปเลียนจะไม่ใช้
 เป็นผลเชื่อมั่นในเสรีภาพของมหาชนทั่วไปก็ตาม แต่ก็เชื่อว่า
 อตาลันองเวลาแล้วทศวรรษต่อไปจะเสรีภาพของมหาชน
 เพราะฉะนั้นนโปเลียนจึงยินยอมให้ตั้งสาธารณรัฐซิสซาลิน
 (Cisalpine Republic) ซึ่งเป็นการขัดต่อความประสงค์
 ของคณะกรรมาธิการ แม้การโน้ตซึ่งเป็นนักประชาธิปไตย
 อย่างลึกซึ้งก็ไม่ปรารถนาจะให้อิตาลีเป็นเสรีรัฐ นอกจาก
 ว่าจะช่วงชิงอิตาลีไว้สำหรับเป็นเหยื่อหรือเหยื่อหมากรุกในการ
 เจริญจากการเมืองกับประเทศอื่น

ในอนาคตคนไปเลียนก็จะโตเป็นผู้สร้างใหญ่ไ้ปรวมกัน
เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน แต่ในขณะนั้น เขากำลังรวมรัฐ
เล็ก ๆ ทางทิศเหนือของอิตาลี จัดตั้งรัฐธรรมนูญ
แต่งตั้งและไล่เจ้าหน้าที่ออก ตลอดเวลาไปเลียนกระทำตัว
เหมือนนักผู้เผด็จการ แต่เขาก็ใช้เหตุผลและมีได้ทำอะไร
อย่างตงเครียดนัก นโปเลียนออกประกาศซึ่งฟังอย่าง
ชายชังว่า "รัฐทั้งหลายจะต้องมีเสรีภาพทุก ๆ รัฐ และใน
การที่โศกโศกอนนั้นมากจะต้องใช้เงินชดเชยให้แก่ไปเลียน"

นโปเลียนกล่าวว่า "สาธารณรัฐฝรั่งเศสได้ปฏิญาณ
ว่าจะเกลียดชังพวกทงคบกคชพลเมือง หลักแห่ง
รัฐธรรมนูญ นั้นเป็นหลัก ซึ่งกอง ทพเราจะ ยกดอเป็น หลักไว้
ใครผู้ใดที่ใดกคชแคว้นลอมบาร์ดไว้ ผู้นั้นก็เท่ากับทลาย
แก่ประเทศฝรั่งเศสด้วย กองทพซึ่งมีชัยชนะของกษัตริย์ผู้
อวดคึกจาเป็นต้องชมขวัญประชาชนพลเมืองผู้แพ แต่
กองทพของสาธารณรัฐนั้นถึงแม้ว่าจะต่อสู้จนตัวตายก็จะเป็น
เพื่อนของมหาชน และจะยกให้มหาชนได้รับเสรีภาพ

หลักของเราก็คือเคารพต่อทรัพย์สินเงินทองของเอกชน ต่อ
 มนุษยธรรม ต่อศาสนา ต่อชาวลอนดอนบาร์ตันเป็นหนแรกซึ่ง
 เป็นพันธมิตรกัน ก็จะต้องตอบแทนโดยสนับสนุนเราด้วย
 กำลังอาหารและกำลังทรัพย์ เราต้องการเสียยิ่งเพราะ
 เหตุว่าประเทศฝรั่งเศสอยู่ไกลเหลือเกิน จนเราไม่สามารถ
 จะหาเสียยิ่งมาจากที่นั่นได้ เพราะฉะนั้นถึงแม้ว่าเราจะมี
 สิทธิที่จะไต่รับโดยทำการรบมีชัยชนะ แต่ว่าความเป็นเพื่อน
 ของท่านก็คงจะทำให้ท่านรีบเอามาให้เรา เราจะต้องขอเงิน
 ชดเชย ๒๐ ล้านฟรังก์จากแคว้นนี้ แต่แคว้นนี้กรรรว
 สมบูรณ์อยู่ จึงไม่น่าจะไต่รับความลำบากอะไรนัก

นโปเลียนได้เก็บภาษีเพื่อให้ได้จำนวนเงินที่ของการ
 และเก็บมาจากโรงคลังแสงอาวุธ จากโรงทหาร และจาก
 ทศคนต่าง ๆ ในการทำสัญญาส่งขีปนาวุธคราว นโปเลียน
 เรียกกรรเงินและรูปภาพงาม ๆ นโปเลียนส่งรูปภาพสวย ๆ
 และภาพขบไปกรุงปารีสถึงแม้ว่าจะไม่ทำให้เงินมีราคาคชน
 แต่กทำให้ชาวปารีสรู้สึกภาคภูมิใจและนิยมชมชื่นในตัวเขา

ในสมัยที่ฐานะการเงินยังยากลำบากนั้น นโปเลียนมิชิตาเลีย
เป็นถึงเงิน และได้นำภาพวงจรซึ่งเป็นชิ้นศิลปะต่าง ๆ ไป
ให้ไว้ในพระราชวังลูฟว์เรอ ซึ่งนับว่างานยิ่งกว่ากษัตริย์
ใด ๆ แต่ก่อนมาใดเคยทำไว้

ตลอดเวลาที่ นโปเลียน ได้เรียก ร้อง เงิน จาก ชาว
มิชิตาเลีย แต่แม้กับคนชาวฝรั่งเศสเองถ้าผู้ใดทำการโดย
เห็นแก่ตัวแล้ว นโปเลียนก็มีไฉมความปรานีเลย ในรายงาน
ฉบับหนึ่ง เขาเขียนถึงคณะกรรมการว่าการว่ากองทัพของ
โซเฟียสันเปลิอง ๕ เท่าของทศวรรษเป็น เพราะเหตุว่า
นายทหารพลธิการได้ทำบุญเพื่อ ความ ฟูเฟื่อง ความ
คึกคักของเหล่าคนมีระบาคทุกแห่งหน มีทางเดียวเท่านั้นที่จะทำ
คือแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งมีจำนวน ๓ คน มี
อำนาจในระหว่าง ๓ วันถึง ๕ วัน ให้ยิงเข้าผู้หนึ่งผู้ใด
ที่ทำการทุจริต

เมื่อปรากฏว่าจำนวนฟางที่ส่งมาให้กองทัพนั้นขาด
 นำหนัก นโปเลียนก็รายงานวามนเป็นการจำเป็นอย่างย้ง
 ที่จะไม่ยอมให้พวกทุจรตเหล่านั้นไปใด กองทัพและ
 ประเทศฝรั่งเศสใดเป็นเหยื่อแห่งความโลภนั้นมานานแล้ว
 นอกจากนั้นยังมีรายงานอีกหลายฉบับ ซึ่งนโปเลียนได้กล่าว
 อ้างไทยพวกผู้ร้ายเหล่านั้น เมื่อมีพวกผู้หญิงมาเขียนเขียน
 ค่ายทหารกันมากมาย เขาออกคำสั่งว่า ผู้หญิงคนหนึ่ง
 คนใดปรากฏว่า อยู่ในกองทหารโดยไม่มีใบอนุญาตภายใน
 ๒๔ ชั่วโมงหลังจากประกาศนั้นแล้ว จะถูกเอาคนหม้อทาตัว
 และประจานไว้ในที่สาธารณะ ๒ ชั่วโมง

แต่ว่านโปเลียนถึงแม้ว่าจะเคร่งครัดในเรื่องวินัย
 เพียงใด ก็มิใช่เมตตาการุณาที่จะพยายามลดเล็กรวการ
 ปรายปรามด้วยความเคียดเคียดเยียน ซึ่งเป็นลักษณะของ
 การสงครามในสมัยนั้น เขาออกคำสั่งว่าการเขียนคน
 เพื่อให้อยอมบอกความจริงนั้นจะต้องยกเลิก การททรมาน

ความรัก - สงคราม

๑๔๕

คนเช่นนั้น ก็คิดว่าคนที่ถูกทรมานจำเ็นและยอมที่จะพูด
เรื่องอะไร ๆ ก็จะเป็นที่พอใจของผู้ที่ทำโทษเขา โดยอาจจะ
ไม่มีความผิดเลย เพราะฉะนั้นจึงห้ามและให้ยกเลิกการใช้
วิธีซึ่งไม่ชอบด้วยเหตุผลและไม่ชอบด้วยหลักมนุษยธรรม
สงครามได้ว่างลงเป็นเวลาเพียงเล็กน้อย ครั้นแล้ว
ก็ไปเล่นกันที่กองเตรียมตัวออกเดินทางรบอีกเป็นการรบซึ่งขม
มึงตัว และเป็นสงครามครั้งสุดท้ายในภาคอิทาลัน

ราชสำนักวาติกัน และจักรพรรดิฟรานซิส

คณะกรรมการธิการสภาของวังซียอง ประสงค์จะปราบ
อำนาจทางการเมืองของโป๊ป เพราะว่ารัฐบาลของโป๊ปเป็น
ศูนย์กลางของศาสนา ซึ่งฝรั่งเศสในสมัยปฏิวัตินั้นปฏิเสธ
ไม่ยอมรับนับถือ คณะนั้นถ้าหากว่าโป๊ปเลียนกล้ำสามารถ
ปราบโป๊ปและลดอำนาจลงเสียได้ก็จะดีมาก ยิ่งไปกว่านั้น
ยังอาจจะไ้รวบรวมทรัพย์สินอันมีค่าของสำนักวาติกันอัน
ฟุ่มเฟือยมาเสียบ้าง ด้วยประการฉะนี้ จึงได้เร่งรัดไปยัง
นโปเลียนให้รีบจัดการยกกองทัพเข้ากรุงโรม

นโปเลียนเมื่อเป็นเด็ก เคยศึกษาประสาเด็ก ๆ ว่า
กรุงโรมนี้หมายถึง อำนาจความยิ่งใหญ่ไพศาลและความ
โอ้อ่าโอฬารทั้งหลายทั้งปวง เป็นที่ใ้คงตั้งอยู่ เคยศึกษา

ราชสำนักวาติกัน และจักรพรรดิฟรานซิส ๑๕๑

อยากเป็นเหมือนอย่างซซาร์¹ เคยคิดจะทำการเพื่จะได้
พวงมาลัย เป็นเครื่องหมายแห่งชัยชนะ ครั้นมาใน
กาลครั้งนั้นไปเยือนก็ไต่กระทำสิ่งที่เคยคิดฝันไว้ประจักษ์
โดยว่กบการกระทำของซซาร์ฉะนั้น คือไต่เขาเจรจา
การเมืองใน สำนักวาติกัน ด้วยความเฉลียวฉลาด สามารถ
อย่างยิ่งยวด

แต่เมื่อก่อนจะเข้าทำการรุกรานกรุงโรมนั้นไปเยือน
ไต่รรออยู่ด้วยเห็นว่า ไปเป็นตำแหน่งที่มอทธิพลเหลือล้น
เหนือประเทศทั้งหลายทั้งฝรั่งเศสและตลอดทั่วยุโรป ถ้าไป
ทำอันตรายแก่ไปไปเขาจะเป็นการผิดร้าย อย่างใหญ่หลวง
แทนไปเยือนก็ไต่ทำหาคอย เลยมเล็ม ชูขวัญ ไปด้วย อูบาย
อันสงบ

นไปเยือน ไต่เดิน ทพิ โฉม หน้า ลงไป ทางไต่ มุ่งไป
กรุงโรม แต่แล้วก็หยุดเขาเชิงอยู่ เป็นที่ข่มขวัญไปไปด้วย
กำลังทพทแข็งแรงกว่า แล้วยกย่นเส้นขอข้อสันตภาพ และ

1 Julius Caesar ผู้สถาปนาจักรวรรดิโรมัน

มิได้ยืดยายเข้าไปแตะต้องเรื่องใด ๆ อันเกี่ยวกับการปกครอง
 ของคณะพระเลียบ ท่านโป๊ปปิอุสที่ ๖ (Pope Pius) ได้
 ยินยอมและให้สัญญาว่าจะชดใช้เงินจำนวนหลายล้าน ให้แก่
 ฝรั่งเศสและยอมให้รูปภาพทางาน ๆ ๑๐๐ รูป ตลอดจน
 รูปปั้นแจกัน ภาพหุ่นอื่น ๆ ซึ่งผไทนฝ่ายฝรั่งเศสต้องประสงค
 เพียงเท่านั้นเรื่องก็เบ็นอนลิตกลงไปแล้ว แต่่นโปเลียนได้
 เต้นขอขอเรียกรองพิเศษอกคิอ คองการรปยนของยูนอสบรุตส
 (Junius Brutus) กับมารคัส บรุตส (Marcus Brutus)
 โดยอ้างตัวเองว่า เป็นชาวโรมันคนหนึ่งซึ่งมาจากเกาะ
 คอรัลิกา ได้ข้ามแม่น้ำรบบิคอน (Rubicon) ล่วงเขตแดน
 โรมเข้ามาแล้ว แต่หากมิได้กระทำอันตรายใด ๆ เลย ทง
 มิได้ลวงลาเหยียบเข้ามายังใจกลางเมืองควีย เพียงแต่จะ
 ร้องขอรปยนของวีรบุรุษทง ๒ ของโรมันอกเป็นพิเศษจาก
 สัญญาสันติภาพนั้นเท่านั้น เมื่อปรากฏว่าโป๊ปไม่สามารถ
 ปฏิบัติตามได้ นโปเลียนก็ค้อยเขยอนพลเกินกองทัพจะเข้า

ราชสำนักวาติกัน และจักรพรรดิฟรานซิส ๑๕๓

กรุงโรมเป็นครั้งที่ ๒ และก็ได้หยุดทำเชิงอยู่เพียงเขตนอก
เมืองโตมมีการสู้รบกันอย่างเล็กน้อย แล้วนโปเลียนก็ยื่น
ข้อเสนอสันติภาพอีก การที่นโปเลียนมิได้หักโหมให้
แตกหักลงไปด้วยกำลังกองทัพเช่นนี้ ก็เพื่อที่จะได้ประหยัด
กำลังพลลงไว้ใช้ต่อไปอีก หรือว่าฉวยทางฝ่ายไปป์แพก็จะ
อพยพหนีไปเสียก่อนแล้วเก็บเอาสิ่งสินสมบัตินั้นมาไปเสีย
หมดทุกอย่าง แล้วกรุงโรมจะมีอะไรเหลือให้แกฝรั่งเศสหรือ
แม้ให้แก่พวกสภาของวังซีของ

การได้ชัยชนะจากแคว้นต่าง ๆ ที่แล้วมานั้น พวก
พระทงหลายที่ไม่ยอมเห็นด้วยกับนโปเลียนได้พากันหลบหนี
มาซุ่มซ่อนอยู่ในกรุงโรม ซึ่งในขณะนั้นนโปเลียนก็ได้
ยอมยกโทษแก่พวกพระนั้น ทั้งยังทำตัวให้เป็นเพื่อนสนิท
กันขึ้น เกิดประโยชน์แก่การเจรจาความเมืองแก่นโปเลียน
อีกเป็นอันมากประการ.

ในที่สุดไปป์พิอุสที่ ๖ (Pope Pius) เกรงภัยที่
คุกคามอยู่ก็เตรียมการจะหนีออกจากกรุงโรมไป แต่

นโปเลียนได้พุดผากไปกับผู้ส่งข่าวให้ไปทูลพระคุณท่านว่า
ขออย่าไทม่อนเกรงกลัวสิ่งใด ๆ เลย

ในการเซ็นสัญญาสันติภาพครั้งใหม่ ไทม่อน
โอเอรร์อยู่ข้าง นโปเลียนก็ทำอาการตึงตังเช่นกับทหาร
แท คอฉกร่างสัญญาเผ่าไฟพูดว่า เรามีไทม่อน
ข้อตกลงแห่งสันติภาพ เราเป็นแต่เพียงพิกربกันชั่วคราว
เท่านั้น ทางฝ่ายไทม่อนก็ตกใจและยินยอมด้วยดี นโปเลียน
ก็กลับเรียกรองส่งทหารไทม่อนขึ้นไปอีกเป็นทวีคูณ ซึ่ง
เป็นอันว่านโปเลียนได้แล้วทุกสิ่งทุกอย่างใจตามที่ต้องการ
เมื่อไปเองก็ยงส่งสาส์นมาขอพรแก่นโปเลียนเสียอีกด้วย

ในการเจรจาความเมืองในสำนักวาติกันครั้งนี้
นโปเลียนได้สำแดงความเป็นนักการทูตไว้อย่างเต็มตัว อนึ่ง
ในระหว่างแห่งการเจรจานั้น บางครั้งก็เกล็ดงทาเป็น
ทหารแท ไม่รู้จักพูด บางครั้งก็ยกยอและหลอกล่อ
ทั้งการพุดพูด พุดจริง สลับกันไป เอาตัวรอดได้และได้
เปรียบคู่เจรจาเป็นอย่างดี

ราชสำนักวาติกัน และจักรพรรดิฟรานซิส ๑๕๕

ภายหลังจากการศกฺกรณแล้ว นโปเลียนได้แสดง
ความเป็นผมความเชอมนในตัวเอง และกระทำการด้วย
ความรอบคอบสขมมาก ต่อมาในเดือนมีนาคม นโปเลียน
ได้เคลื่อนกองทัพออกจาก แคว้นลอมบาร์ดี และปลายเดือน
มีนาคมนั้นได้เคลื่อนพลเข้าแคว้นสตีเรีย (Styria)
ซึ่งระยะทางจากนั้นไปเพียงเก้าเดืนทัพสก็ ๒-๓ วันก็จะถึง
กรุงเวียนนา และถ้ามาตรแม้นว่ากองทัพของนายพลยติง
ทางภาค แม่น้ำไรน์ ได้ทำการมีชัย โดยล้าคืบเช่นเดีวกับ
นโปเลียนแล้ว อันตรายใหญ่หลวงก็จะไ้แก่จักรพรรดิ
ฟรานซิสแห่งออสเตรียเป็นแนแท้ และชัยชนะชนสดีทาย
อันเป็นจุดประสงค์ยิ่งใหญ่ก็จะไ้แก่ฝรั่งเศส แต่ว่าใน
ระยะเดีวกันนั้น กองทัพของยติงยังอยู่ห่างไกลออกไปมาก
ออสเตรีย - ซึ่งการก่กลางระคมพล ตรีเตรียมการเป็นการ
ใหญ่อยู่ ถ้าหากจะบุกขึ้นห้กใหม่เข้าไปทันที ก็จะเป็น
การยกหย่นเสีย สายการลาเลียงจะตกตอถึงกนลาซาก
และที่สำคัญที่สุดกองทัพที่จะช่วยหนุนอนกไม่ จะหวังพง

กองทัพทางภาคแม่น้ำไรน์ของบูตังก็ไม่เป็นผล เพราะอยู่
ห่างไกลคงกล่าวแล้ว นโปเลียนจึงตั้งมั่นอยู่ในระยะซึ่ง
เห็นว่าพอจะเป็นการข่มขวัญออสเตรียได้

อนึ่ง ด้วยฝีมือของเห็นว่า เป็นการสมควรแก่เวลา
แล้วที่จะยื่นสัญญาสงบศึกกันเสียที เพราะยิ่งรบไปก็ยิ่ง
เป็นเหตุให้ประชาชนพลเมืองเคียดกรอน เมืองพลเมือง
เคียดกรอน นโปเลียนก็ยอมเป็นทาสเกลียดชังทั่ว ๆ ไป อีก
ประการหนึ่งถาชนรุกรานเข้าไปจนถึงกรุงเวียนนาแล้ว ผล
เสียหายอาจจะมีไต่ถากกล่าว ฉะนั้น นโปเลียนจึงแต่ง
จดหมายไปถึงข้าราชทูตยกवारลสันชาของพระเจ้าจักรพรรดิ
ฟรานซิสแห่งออสเตรียความว่า

“ เรนทานแม่ทัพ ทหารผู้กล้าหาญของเรากำลัง
ทำการสงครามสู้รบกันอยู่ แต่ว่าปรารถนาจะไต่มีการ
สงบศึกกันเสียที เพราะสงครามโดยยืดยาวมานานแล้วได้
ทำให้ผู้คนพลเมืองล้มตายกันไปมิใช่น้อย ก่อความลำบาก
ยากแค้น เคียดกรอนกันแทบทุกเส้นหญ้า ในททว ๆ ไป

ราชสำนักวาติกัน และจักรพรรดิฟรานซิส ๑๕๗

ขณะเล่าประชาชนได้มีความประสงค์เป็นอันเดียวกัน ใน
อนที่จะได้เห็นความเป็นมนุษย์ธรรมของสงคราม อนึ่ง
บรรดาข้าศึกของมหาชนรัฐฝรั่งเศส ต่างก็ไต่ถามข่าว
และพิกรบกกันแล้วแทบทุกแห่ง ยกเว้นแต่ประเทศของท่าน
อยู่ประเทศเดียว การจะทำสงครามต่อไปอีกนั้นเห็นว่า
จะเป็นผลเหตุทำให้ประชาชนพลเมืองจมจมนในความเป็นอยู่
เป็นอย่างยิ่งถึงแม้ว่าจะมีการแพ้ชนะกันไม่ข้างใดข้างหนึ่ง
ก็จริง แต่กจากของล้มตายข้างละไม่น้อย แล้วอย่างไรเสีย
สงครามก็จะต้องสงบเช่นกัน ทั้งนี้ย่อมเป็นไปตามหลัก
ความจริง คือทุกสิ่งทุกอย่างต้องมีการสิ้นสุดลง ท่าน
แม่ทัพ ท่านเป็นผลอยู่ใกล้ศตกบราชบัลลังก์ทุกที ลอย
เด่นอยู่เหนืออารมณรายทางมวล ดวงความคดีย่อมเป็น
เสร็จ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านคงจะปรารภนาเป็นผลขอ
ว่าใดเป็นผู้ไปรตมณย์ เป็นผู้ใดช่วยให้เยอรมันพ้นจาก
ภัยพยับ ชาวเยอรมันใจและถือว่าท่านมีความสามารถ
ที่จะช่วยประเทศชาติ และประชาชนทรกของท่านใดเป็น
อย่างคด้วยการรบศึก หากแต่ว่าถ้าหากท่านช่วยด้วย

วชิรขแล้ว

เสียหาย

ข้าพเจ้าคิดว่าคนแดนเยอรมันนั้นจะชอบข้า
อนเป็นสังขงบุคคลเช่นท่านยอมไม่ฟังกระทำ

จากจดหมายฉบับนี้สามารถจะช่วยเหลือคนไท แม่
แต่เพียงสักคนเดียวแล้ว ข้าพเจ้าจะภูมิใจเป็นอย่างยิ่ง
ที่ใคร่ความเห็นสอดคล้องของตองกัน ทางกันยอมชมชื่นใน
ความสงบเช่นกันมากกว่า จะนิยมปรารภนาชอเสียใน
ทางการเป็นฝูรบชนะ

จดหมายฉบับนี้ ทำให้ข้าราชทกขารลัสสนใจมาก
ความจริงข้าราชทกขารลัสสก็ควรจะทำเช่นนั้น เพราะถ้า
ปฏิเสธจดหมายเสีย นโปเลียนก็จะนำจดหมายนั้นไป
ทพมพ พรหมทองคำปฏิเสธของออสเตรียออกประกาศ เป็น
การประจานออสเตรียต่อประเทศในยุโรปว่า เป็นผู้กระหาย
สงคราม ยิ่งกว่านั้นนโปเลียนก็จะกรธาทัพเข้ารุกราน ต้อง
รบกันนองเลือดเปรี๊ยะเขอนไปด้วยแผลของคมดาบ และ
ประกายเพลิงของกระสุนปืน เพราะขณะนั้นเองกองทัพของ
นโปเลียนก็เข้าไปตั้งมั่นอยู่ใกล้ ๆ แล้ว ทงไทเขายกเมอง
ลีโอเบน (Leoben) ไว้ในครอบครองแล้วด้วย

ราชสำนักวาติกัน และจักรพรรดิฟรานซิส ๑๕๕

จึงในที่สุด

ททของจักรพรรดิฟรานซิสก็มาถึง

นโปเลียนได้ออกมาทอนรบอยู่ถึงที่เชิงบันได ทั่วอริยาศัย
ไมตรี ไต่พุดถึงพระเจ้าจักรพรรดิและท่านอารชคฤกด้วย

ความเคารพ

ททของออสเตเรียได้เสนอขอให้มีการส่งบักชัวคราว
๑๐ วันก่อน ซึ่งนโปเลียนเห็นว่าเป็นการประวิงเพื่อเตรียม
รบมากกว่า จึงได้เชิญททออสเตเรียรับประทานอาหาร
และได้อนุญาตตกลงส่งบักชัวคราวตามขอเสนอแนะ แต่
ให้เป็นเพียง ๕ วัน

นโปเลียนในวันทำสัญญาสันติภาพ

การทำสัญญาตั้งขัณฑ์กรณียกเขามาก แทบไม่รู้จัก
 สันติ แต่ท้ายที่สุดก็เห็นอนเซ็นกันได้โดยเร็วร้อย
 คอ ไกลถึงซอในสัญญาสันติภาพที่เมืองคัมโปฟอร์มิโอ
 (Campo Formio) เมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ค.ศ. ๑๗๙๗
 ตามสัญญาครั้นนั้น ฝรั่งเศสได้ประเทศเบลเยียมกับดินแดน
 ผงชายของแม่น้ำไรน์ และอดส์เตรียมของยอมให้นโปเลียน
 รวบรวมลอมบาร์ดกับบริตตานีของแคว้นนอร์ม็องดี ยก
 ขึ้นเป็นประเทศซิสซัลปีน (Cisalpine) ให้ปกครองโดย
 ระบอบประชาธิปไตย

อนึ่ง ในระหว่างที่พำนักอยู่ ณ นครมิลานนั้น หลังจาก
 การรบที่โบอาบางลงแล้ว นโปเลียนรวมทั้งนายพลอื่น ๆ
 ได้เข้าพำนักอยู่ ณ ปราสาทมงต์แบลโล ได้ถือโอกาสรวบรวม
 วงศ์าคณาญาติมาพร้อมเพรียงกัน ณ ที่นั้นชั่วระยะเวลาหนึ่ง
 ก่อนกลับเขากองปารีส

บทที่ ๑๗

ในหมู่บ้านติและภรรยา

ห้องเพดานสูงโค้งในปราสาทมอนด์เบลโล (Monte-bello) มีกำแพงสีนวล ลายทองคำ บนเก้าอี้ยาวซึ่งบุ
แพรสีเขยว่น มีเออเยน (Eugene) ร้อยโทหนุ่มอายุ
๑๖ ปี กำลังนั่งอยู่ในระหว่างหญิง ๒ คน คนหนึ่งใน ๒
คนนั้นคือหญิงผู้เป็นแม่ของนายทหารหนุ่มที่กล่าวมาแล้ว และ
เออเยนหนุ่มน้อยนั้นเป็นบุตรชายโยเซฟีน คนเดียวที่ไปขอ
คืนดาบจากนโปเลียนครั้งโน้น โยเซฟีนมีบุตรชาย - หญิง
นอกจากสามคนแรก ๒ คน คนพี่เป็นชายคือ เออเยน
คนน้องเป็นหญิงชื่อฮอซอติงส์ (Hortense)

นโปเลียน ได้เรียกเออเยน มาอยู่ที่นครมิลานนี้ ด้วย
และตั้งให้เป็นนายทหารคนสนิท มียศนายร้อยโท ประจำ
กองบัญชาการ

ขณะนั้น โยเซฟีนหญิงผู้เป็นแม่กำลังเพ่งมองไป
ทางหมู่คนหมู่หนึ่ง ในลักษณะของคนที่ชอบมองคนด้วย

ความสนใจอย่างใดอย่างหนึ่ง ทำให้เห็นเป็นเครื่องแสดง
 ออกแห่งกริยาว่า เธอสนใจในสิ่งแวดล้อมมอมนมากกว่า
 ความเป็นผมหนาทของมารดา มนายพลรปร่างงดงาม
 คนหนึ่ง ยืนอยู่เบื้องหลัง กำลังชะเงว่หน้าลาลงเห็นอ
 ัทรยะเธอ เพื่อประสงค์ที่จะมองลงไปให้เห็นไตคอเสื้อ
 คนผืนคอสีเซนา ซึ่งเป็นนายทหารที่ชอบทำการรุกราน
 ้วยความเก่งกาจ โดยไม่ระวังว่าจะเสียหยาใจใด ๆ ทั้งสิ้น
 ันความกล้าหาญชาญชัยของเขา บางครั้งบางครั้งก็เป็น
 ึ่งช่วยกำลังใจของทหารร่วมรบได้อย่างคียง เป็นผม
 ุปนิสัยกระตือรือร้น แต่ก็มีกระดูกไขในสัทรอยมากกว่า
 ัรรวมตา โดยปรกติเขามักจะมีสัทรอยจำนวน ๒ คนเสมอ
 คนที่มลักษณะตรงกันข้ามกับมสเณานัน เป็นคน
 รางเล็ก แต่ศีรษะโต ขณะกำลังยืนคอยยกยัสัทรยงทำ
 ให้เป็นคนมีรปร่างน่าเกลียด ทำทางซุ่มซำกำลังปล่อย
 ความรู้สึกภาคภูมิใจ ในชัยชนะเหนือผู้หญิงสวย ๆ ใน
 ัทรกลวของต เขาผืนคอสี แบรตเชอร์ หวหน่านายทหาร

ในหมู่ญาติและภรรยา

๑๖๓

ฝ่ายเสนาธิการ ผู้ซึ่งทำงานอย่างไม่มีหยศหย่อน สามารถ
เป็นพิเศษ ทว่าอุปถัมภ์งานการชดเชยนอนเกลียวแก่เสนาธิการ
ทงวน พวกรุ่งชนกออกไปทำการรบไต่ เป็นนักศึกษา
ในเรื่องแผนที่ และมีความรู้ในหลักวิชาการทหารเป็น
อย่างดี

มูราต (Murat) แต่งตัวโกศวเสื่อผ้าซาตัสเขียว
แก่ กำลังขีดยกหมวกชนกใบใหญ่ที่ถ้อยอยู่ในมือ พนเพเต็ม
ไม่ใช่เป็นคนชั้นสูง เช่นเดียวกับคนอื่น ๆ ชอบพูด
กระซิบกระซาบ แต่หัวเราะตลกสนั่นอยู่กับโอเยโรโลก
ชาวนา โอเยโรโลกเล่าเรื่องตลกให้ฟังอยู่ แต่ในทันตนเอง
มูราตผู้ลือชื่อน่าไม่กลัวกระสุนปืนใหญ่หรือสัณหาของเครื่อง
ของใคร ๆ แม้กระทั้งชนพวกเจ้าชายเลย แต่ในขณะนั้นเอง
เขากำลังมีอาการตกใจขึ้นเนื่องจากโยเซฟีนได้ร้องเรียกมา
จากห้องทางคานตรงข้าม ด้วยเหตุเพียงว่า โยเซฟีนมี
ประสงค์จะใคร่ฟังเรื่องตลกไปกษา ที่ ๒ คนนี้กำลังคุย
สนทนากันอยู่นั่นด้วย แต่ก็เป็นขณะเดียวกับที่ตนไปเล่น

กำลังเดินมาและใกล้จะถึง และด้วยเขาวนไวไวหวพรึบใน
การเป็นคนรู้จักโลกนี้ โยเซฟินได้พยักหน้าบอกไข้ไปทาง
มราควัยทองที่จะทำให้มราครุได้นิยพลันว่า ให้สังเกต
เสียงสักหนอยก่อน

นโปเลียนกำลังเดินคู่มากับฮาโนลต์ (Arnault)
นักประพันธ์บทละครลือนามของปารีส นโปเลียนกำลังพัก
ไต่ตอยถงเรื่องการทัพ และเรื่องราวของการสงครามที่
กระทำมาโดยละเอียดถี่ถ้วน ทั้งนี้โดยที่นโปเลียนรู้ว่า
จากคำที่เขาพูดไปแล้ว ฮาโนลต์ก็จะต้อนนำไปลงหนังสือ
พิมพ์ อนึ่ง นโปเลียนได้สนใจพูดในเรื่องที่เกี่ยวกับฐานะ
อันง่อนแง่นของคณะรัฐบาลกรุงปารีส และท้ายที่สุดได้
พูดในเมื่อทางกิตโตเขาถึงห้องรบแขกแล้วว่า “ข้าพเจ้าเอง
ไม่เห็นจะมีวิธีใดอัน ที่จะทำให้พ้นจากความยุ่งยากอันนี้ใด
นอกจากจะมีคนที่มีความเข้มแข็งสักคนหนึ่ง และเราจะหา
คน ๆ นั้นได้หรือไม่”

บรรดานายทหารที่อยู่ในห้องรบแขกนั้น ต่างกลักรุ่น
ย่น และหยุดการสนทนา มองดูนโปเลียนหนุ่มผู้ซึ่ง

ในหมู่ญาติและภรรยา

๑๖๕

ความจริงมีอายุ ๒๗ ปี วัยอ่อนกว่าบุคคลส่วนมากในทันที
ทั้งมรกายเคยต่ำกว่าคนทั้งหลายทั้งหมด

นโปเลียนได้ใช้ปราสาทของคัสแตโลน เป็นสถาน
พักผ่อนหลังสงคราม ขณะนั้นเป็นฤดูร้อน สัญญาสงบศึก
กับออสเตรีย ก็ได้ทำกันแล้วที่เมืองลือเบน ยิ่งเหลือ
แต่จะให้สัตยาบันกันเท่านั้น แท้จริงนโปเลียนควรจะกลับ
เข้ากรุงปารีส เพื่อบริการผลของชัยชนะซึ่งเคยตั้งใจไว้
แต่คงยังเป็นนายทหารชั้นผู้น้อย แต่นโปเลียนยังอยากจะ
อยู่ในอิตาลีไปพลางก่อน จะยังไม่กลับเข้าปารีสจนกว่า
ชัยชนะของนโปเลียนนี้ จะยังผลในทางการเมืองเป็นชน
เป็นอนชน และจนกว่ารัฐใหม่ ๆ ในอิตาลีได้จัดการก่อตั้ง
ขึ้นจะเรียบร้อยไปด้วยดี

ในการตั้งรัฐต่าง ๆ ในอิตาลี นโปเลียนได้วางตัว
เหมือนกันว่าเป็นทายาทแห่งปฏิวัติ ผู้ซึ่งจะสถาปนาสภาพ
แห่งความเสมอภาคและเสรีภาพ นโปเลียนได้แต่งตั้ง
บุคคลสามัญให้เป็นตำแหน่งนายทหาร ซึ่งคงมีคนที่จะ

เป็นโตของเป็นคนชั้นสูง เป็นเชื้อผู้กษัตริย์ การกระทำ
เช่นนโปเลียนมีใ้พระวงศ์ว่า พวกชนเจ้าหรือพวกผู้
กษัตริย์ในอิทาลีจะคิดอย่างไร

นโปเลียน ไ้เรียกประชุม ครอชครวและวงศ์ญาติ
ของเขาให้มาพร้อมกันที่เมืองมิลาน ที่ปราสาทของตแซลโล
น แรกมยุคคือนอกจากญาติ เป็นบรรดาซึ่งหวังใจจะ
ประจบนโปเลียน ต่างก็ไ้พยายามแสดงตัวแก่นโปเลียน
และบรรดาญาติของนโปเลียนเหล่านั้น ด้วยความเคารพ
และเอาใจไ้โดยตลอด ไ้โดยประการนั้น จึงเป็นผลที่มา
จากนโปเลียนเป็นผู้ทอคิดครั้งประเทศอิตาลี และขอเสีย
กกระฉอนคักคัสทรวนวลสมมุขสามัญฉรรมา

แต่นโปเลียนไ้ไม่สามารถจะชักจูงมารดา ผู้ซึ่งเป็น
คนเจ้ายศ และเจ้าระเบียบประเพณีจิตของเขา ให้สนิทสนม
กับโยเซฟีน ผู้ซึ่งมีชื่อเสียงในทางฉาวโฉ่ไ้ด้วยประการใด
นโปเลียนเกรงใจภรรยา ไม่อาจปฏิเสธคำขอรับไ้ ของ

โยเซฟีนมาก่อนเลย ก็จำเข็นบังคับให้โยเซฟีนต้องแสดง
 ภิรยาภายนอก เคารพยำเกรงในมารดาของเขา เลตซีเชีย
 (Letizia) มารดานไปเยือนเคยกล่าวว่า “หญิง
 ชาวเกาะเกรโอน * (Creole) ผู้ชอบพูดเรื่องไม่เป็นสาระ
 แก่ผู้ชายทุกคน หรือจับผู้หญิงทุก ๆ คนไม่ว่าหน้าไหน
 แทนที่จะใช้เวลาไปในการเลี้ยงลูก และการบ้าน”
 มารดาของนโปเลียนมีบุตร ๑๓ คน แต่โยเซฟีนไม่มีบุตร
 กับนโปเลียนเลย ซึ่งทำให้นโปเลียนมีความอับอายมากอยู่
 เมื่อแม่ลูกได้พบกันในครั้งแรกนั้น ผู้เป็นแม่ได้
 กล่าวว่า “ เจ้าผสมซุขลงไปมาก ” นโปเลียน
 ตอบทันทีว่า “ . . . ไม่เป็นไร เพราะฉันยังมีชีวิตอยู่ . . . ”
 และกล่าวต่อไปว่า “ โปรดระวังรักษาตัวของแม่ให้ดี
 ถ้าหากแม่ตายลงไปเสียแล้ว ก็จะไม่มีความอายางเห็น
 ฉันอีก ”

* เกาะเกรโอนนี่ เป็นเกาะหนึ่ง อยู่ในหมู่เกาะมาดากัสการ์

นโปเลียนมีนิสัยรักญาติมาก ซึ่งกคณิสัยทว ๆ ไปของ
ชนชาวเกาะคอรัสกาทั้งหลาย

พวกชาวเกาะคอรัสกาของนโปเลียน มีน้องสาว
๓ คน พี่ชายน้องชายอีก ๓ คน ลูกอีกคนหนึ่งชื่อ เฟซ
ขณะกำลังสนุกสนานกันอยู่ในปราสาท ไปแลต น้องสาว
นโปเลียนนั้นอายุ ๑๖ ปี ไม่สู้จะชอบหน้ากับโยเซฟีนพี่
สะใภ้ เหตุผลก็เนื่องมาจากโยเซฟีนนั้น ได้มีเสียงเข้า
ขัดขวางการแต่งงาน ระหว่างไปแลตกับชายคนรักของ
หล่อน แต่ไปแลตกลับไปถูกแต่งงานกับนายพลเลอแคล็ก
(Leclerc) ซึ่งเหมือนกับถูกขังค้ำจับให้แต่ง

แท้จริงการแต่งงานไปแลตนั้น ก็เป็นการทงใจของ
นโปเลียนแต่เดิมมา ไปแลตอายุ ๑๖ ปีเขารู้แก่ความคึก
ไต่ผู้ใกล้ชิดรักใคร่อยู่กับเฟรร็องชายแก่อายุ ๔๐ เศษ
เฟรร็องเป็นสมาชิกในสภาของวังชียอง เคยไปเป็นข้าหลวง
พิเศษในมณฑลภาคใต้ของฝรั่งเศส เป็นผู้ชำนาญคนหนึ่ง
ในสมัยปฏิวัติ จมูกใหญ่ หน้ากว้าง นัยน์ตาโปนโต แต่มี

เมื่อย่างมากกว่ำปรกต มีลัทธิเกิดมาผิดกฎหมายหลายคน การ
 ทำให้ไปแลตรกไทนนักคงจะเป็นด้วยเฟรรองข้างน้อยช ยก
 อำนาคความเป็นใหญ่โตอวกข้างผู้หญิง ขยยอสาวรุ่นด้วย
 ถอยคำเย็นหุ ไปแลตจรงรกเขาด้วยแบบ “นาเย็นปลาตาย”
 ความลุ่มหลงในเจ้าชู้ชราของไปแลตเป็นอย่างไรนั้น ความ
 ในจดหมายตอนหนึ่งของไปแลตที่มถงเฟรรองช่วยให้รู้ได้
 “.....ฉันได้ตั้งปณิธานในใจ จะขอปฏิญาณตนว่า ฉัน
 จะไม่รักใคร่คนอื่นอีกในชีวิตนี้ ไม่มีใครอื่นในโลก ที่จะมา
 มีหุ้นส่วนในหัวใจของฉัน ซึ่งฉันขอมอบไว้ให้แก่ท่านทั้งสิ้น
 และจะไม่มีใครหรืออำนาจอใด ๆ ในโลกนี้ สามารถมา
 ขกขวางหรือขยแย่งความรักระหว่างเราทั้งสองให้พรากไป
 จากกันได้ มันเป็นความปรารถนาและความสุขสำราญของ
 เราเอง และถ้ากใดประสยความรักซงกันและกันอยู่
 ด้แล้ว ท่านที่รักของฉัน อุปสรรคคงไม่มีสำหรับเราแน่
 คุณแม่หรือคนอื่น ๆ คงไม่สามารถจะปฏิเสธ หรือทำลาย
 ความรักอันศุคตมของเราได้เลย”

เพื่อที่จะช่วยให้ น้องสาวหลุดพ้นจากความล้มเหลวนโปเลียนจึงได้จัดให้แต่งงานเสียกับนายพลเลอแคลก ซึ่งเป็นเพื่อนกันมาแต่ครั้งรบที่ตอลอง อนึ่ง ภายหลังก็ไต่รยยศเป็นนายพลเมื่ออายุเพียง ๒๔ ปี บิดนกาลังดำรงตำแหน่งเป็นปลัดทัพยก เป็นคนมีอุตสาหวรียภาพเป็นอย่างยิ่ง ได้ใช้ความพยายามเจริญรอยตามแบบนโปเลียน ซึ่งเป็นทั้งเพื่อนทั้งผู้บังคับบัญชาของตน และลอกแบบไปคล้ายคลึงเหมือนอย่างนโปเลียนจริง ๆ จนได้สมัญญาว่า “รูปจำลองของนโปเลียน”

พลแต่งงานได้จัดใหม่ขึ้นในโบสถ์เล็ก ๆ ซึ่งอยู่ในปราสาทของคัสแตโล

ในบรรดาน้องสาวของนโปเลียน เอลิซา โปแลตคาโรลีน ทั้ง ๓ นี้ เอลิซากับคาโรลีนได้มีอิทธิพลไม่ตรีต่อโยเซฟีนผู้เป็นพี่สะใภ้ ไม่เคยปรากฏว่ามีความรังเกียจเคียดฉุนทกนเท่าไรนัก แต่ส่วนโปแลตนั้นเหมือนกษัตริย์กษัตริย์น้อย ๆ เหมือนว่าชนชาวฝรั่งเศสยกย่องแล้ว คู่ไหน

จะเกลียดชังกันมาก มายเท่าไป แลตกับโยเซฟนั้นเห็นจะ
หายาก

ในการที่ไปแลตได้แต่งงานกับเลอแคล็กปลัดทพบก
ยังเคยเป็นเหตุให้นางได้รู้การคิดต่อลับ ๆ ของโยเซฟ
พิสะโวกกับนายทหารม้าหนุ่มได้เป็นอย่างดี เพราะนาย
ทหารม้าฮุสซาหนุ่มฮิปโปลิต (Hippolyte) มีตำแหน่งเป็น
ผู้ช่วยเลอแคล็กสามีของนาง ฉะนั้นการเกี้ยวพารห้วง
ฮิปโปลิตกับโยเซฟในฐานะชู้สาวนั้นมีอยู่อย่างอย่างไร จึง
ไม่พ้นไปจากความรู้เห็นของไปแลตได้

ฮิปโปลิตผู้เองที่เคยเห็นเหมือนองครักษ์โยเซฟนำ
พากันไปเที่ยวเมืองเขมวในเคอนพฤศจิกายนครวนั้น

ไปแลตได้นำความเกี้ยวของของคนทั้ง ๒ นัยออกแ
นไปเล่นพิชชาอย่างละเอียดพิสดาร ทำให้ไปเล่นซึ่ง
เคยมีความสงสัยอยู่บ้างแล้ว ครั้นได้ยินคำบอกเล่าจาก
น้องสาว นไปเล่นก็ลงมือเล่นงานกับฮิปโปลิตทันที อนึ่ง
ในขณะเดียวกันฮิปโปลิตหนุ่มผู้นี้ก็กำลังมีคดีถูกฟ้องฐาน

กินนอกกินในกับคนส่งสิ่งของให้กองทัพ ซึ่งประมวญ
ความผิดแล้ว ก็ต้องลงขนาดตกหวตามกฎัยการศึก
เพราะใช้กองทัพของชาติเป็นแดนหากินไม่สุจริต แต่ว่า
นโปเลียนมิได้กระทำการแรงถึงเพียงนั้น เกรงจะเป็น
ข้อครหา เพราะคิดมาประจวบเหมาะเข้าในเวลาเดียวกัน
จึงเพียงแต่ขับไล่ออกจากกองทัพ

แต่ขับไล่ไปลิดหน่่มผู้หนึ่ง ของหน้าต่อไปอีกประมาณ
๒ ปี เขาก็ได้กลับเข้ามาแย่งชิงพวพนักโยเซฟีนอีก เป็น
เหตุมัวหมองถึงกับสามภรรยาคุณ เกือบ ๆ จะต้องหย่าร้าง
กันครึ่งหนึ่ง

การถูกกล่าวหาครั้งนั้น ทำให้โยเซฟีนถึงกับร้องไห้
จะเนืองด้วยความเสียใจในความผิดของตัวเอง ที่มาล่านก
ไควว่าไม่ควรกระทำ หรืออาจเสียใจเพราะเห็นเพื่อนหน่่ม
ของนางถูกทำโทษถึงขับออกจากกองทัพก็ไม่ทราบซัก

แต่ความมัวหมองของโยเซฟีน เกือบกับผู้ชายหนึ่ง
ไม่สุดสิ้น เรืองกายยังไม่ทันสร้างชา ก็มีเสียงลือใหม่

ในหมู่ญาติและภรรยา

๑๗๓

มาอีก ซึ่งมาเข้าหูลงนอนไปเลยนว่านางได้ไปพัวพันเกี่ยวของ
กับนายพลมืธราต นไปเลยนเองก็เพียงแต่สงสัยอยู่-ได้คอย
สังเกตท่วงทีและคากโทษไว้นั้นใจ

อย่างไรก็ตาม ไปแลตใดเป็นศัตรูของ โยเซฟัน
ทั้งต่อหน้าทั้งลยหลังอยู่ตลอดเวลา โดยที่นางอ้างว่าการ
กระทำของนางนั้นเป็นเพื่อจะช่วยเหลือพชาย ผู้ไม่มีความสุข
ของนางทั้งสิ้น

ภายหลังจากการแต่งงานไปแลต กับ เลอแคล็ก ปลัด
ทัพบกแล้ว พวกวงศ์าคณาญาติของนไปเลยนมีนางเลตเซย์
ผู้มารดาเป็นต้น ก็ไปพากันกลยไปยังบ้านเกาะคอรัสสิกา

นับแต่บัดนั้น โยเซฟันก็มีแต่ความสนุกสนานสำราญใจ
เพลิกเพลินชยกับสิ่งของมีค่า ที่บรรดาพวกตองการประจบ
นไปเลยนนำเอามาให้เพื่อเป็นของกำนัล ไม่เคยมีเสียงบัน
ถึงความทุกข์หรือรำคาญใจใด ๆ จากโยเซฟันในขณะนั้นเลย

ต่อมาได้มีเรื่องบังเอิญเกิดขึ้น คือเจ้าสุนัขฟอกเน
ของโยเซฟัน ที่เคยกักขานไปเลยนที่เคียงนอนเมือครึ่ง

แต่งงานใหม่ ๆ ที่ปารีสนั้น ไต่ไปเที่ยว เกิดไปพบสนับของ
พ่อครัวทในสวน แต่พอเห็นกันเข้า เจ้าพ่อคเนกรเข้าใส่
เหมือนกบฏมันเคยทำแก่นโปเลียนไว้ จึงถูกสุนัขตัวใหญ่
ของพ่อครัวกัดตาย โยเซฟินเศร้าโศกและอาลัยเจ้าสนับ
ตัวโปรดนี้เป็นอย่างยิ่ง นโปเลียนเองก็ไม่สามารถจะทำอะไร
ได้ นอกจากแสดงความสงสารและทุกข์โศกไปกับโยเซฟิน
ด้วยอย่างจริงใจ แต่ว่าก็อยู่อย่างหนึ่ง คือ นโปเลียนจะได้
ไม่ลำบากที่เตียงนอนอีก เพราะนโปเลียนจะได้มีสิทธิอิสระ
เป็นเจ้าของเตียงนอนของโยเซฟินแต่เพียงเดียว

อนึ่ง ที่ปราสาทมงต์แบลโลเมืองมิลานนั้นเต็มไปด้วย
บุคคลต่าง ๆ ชนิด มีคนส่อขาว มีทูตโตมาจากที่ต่าง ๆ
แมกกระทงเวยนนา เลกฮอร์น (Leghorn) และเนวัน
นโปเลียนต้อนรับบุคคลต่าง ๆ นี้ด้วยอัธยาศัยไมตรีตบ

บรรดาผู้มาจากสถานที่ต่าง ๆ เหล่านี้ ต่างก็พากัน
ประหลาดใจ ที่แม่ทัพหนึ่งผู้ไม่เคยมีความกระตาค อาย
ใด ๆ เลย เป็นคนทรุสกลัวและวางตัวเป็นอย่างธรรมดาที่สุด

ในหมูญาติและภรรยา

๑๗๕

แต่งตัวกันอย่างง่าย ๆ คนที่มาหานี้โดยมากมีร่างกาย
สูงกว่าไปเลี่ยน นไปเลี่ยนก็รู้สึกประหลาดอะไร แต่ใน
เวลาพบเขาเหล่านั้นมักจะย่อตัวลงในฐานะแสดงความเคารพ
มีผู้หนึ่งในบรรดาคนเหล่านั้นโดยนทกไว้ว่า “ชายผู้
ไม่ตายในสนามรบอีก ๔ ปี ก็คงถูกเนรเทศ หรือก็ไม่คง
เป็นพระเจ้าแผ่นดิน” ซึ่งความจริงผู้ตายผู้ตายผิดไป
ถึง ๓ ปี

นไปเลี่ยนชอบศึกษาชีวิตประวัติของคนสำคัญ ๆ ครอง
โบราณ และถองแท้ว่าการกระทำของบุคคลสำคัญ ๆ นั้น
ย่อมจะทรงรอยปรากฏอยู่ก่อนชนรุ่นหลัง มาบัดนี้นไปเลี่ยน
จึงเป็นผู้ฉลาดในการที่จะเผยแพร่ชื่อเสียงเป็นอย่างดี

ณ ปราสาทมณฑลเบลโลน ไคมนักหนังสือพิมพ์
สามารถมาประจำอยู่ มีหน้าที่เขียนข่าวส่งไปตีพิมพ์ในกรุง
ปารีส ทั้งยังได้ต้อนรับพวกนักประพันธ์ นักกวี นักเขียน
ประวัติศาสตร์ ศิลปินและนักวิทยาศาสตร์ ดูประหนึ่งว่าจะ

เป็นสถาน ที่รวม และ หอม ล้อม ด้วย ผนัง วิทยาคุณ ทั้งหลาย
ณ ปราสาทอันเป็นที่พักของนโปเลียน

เมื่อขาก่อน

คือเมื่อคราวกรรพาพลเข้านครมิลาน

ทั้ง ๆ ที่นโปเลียนมีภารกิจยุ่งเหยิงรอบตัว ก็ยังมีเวลาไป

สนทนากับนักวิทยาศาสตร์ ได้เขียนจดหมายฉบับหนึ่งถึงนักวิทยา

ศาสตร์คนหนึ่งว่า “... วิทยาซึ่งแสดงความจริง

ของใจมนุษย์ คือสิ่งที่ทำให้โลกงกงามและมอบมรดกอันใหญ่

ยิ่งให้แก่คนชั้นลูกหลานจะต้องได้รื้อขุดการเป็นอย่างดีที่สุด

ในวันที่มีเสรีภาพ คนมีสติปัญญาเฉลียวฉลาด คนมีชื่อเสียง

ในทางความรู้ ล้วนเป็นชาวฝรั่งเศส ถึงแม้ว่าจะเกิดใน

ดินแดนต่างประเทศไหน ๆ ก็ตาม เพราะว่าประชาชน

ฝรั่งเศสนั้น ต้องการนักค่านวณชั้นเยี่ยม นักรบชั้นเอก

มากกว่าที่จะอยากได้ดินแดนที่มั่งคั่งสมบูรณ์ และด้วยเหตุนี้

ข้าพเจ้าจึงปรารถนา ให้ท่าน ช่วย ประกาศ ความรู้ สัก ก่อน

ไว้ให้พวกนักปราชญ์ทั้งหลายในนครมิลานทราบทั่วกัน”

ในหมู่ญาติและภรรยา

๑๗๗

ได้มีผู้บรรยายลักษณะของนโปเลียน ในสมัยกำลัง

ทำการรบยกย่นว่า คนฝันทวงทึงเคอะเขินอยู่อย่างบางเวลา
แต่ก็มีอำนาจสั่งหนึ่งตกตึงหวใจคน ให้โน้มน้าวเข้ามา
เกี่ยวของ มีชนแข็งแห่งความเป็นใหญ่เป็นโตอยู่ในอิริยาบถ
ทุกอย่าง ทุก ๆ คนทเกี่ยวของจะตึงเชอฟังคำสั่ง ในท
ประชุมชน นโปเลียนพยายามวางตัว ให้เป็นทเคารพนบถ
แต่ในชีวิตส่วนตัวแล้ว นับว่าไม่มพริตตึงใด ๆ ประพฤติ
อย่างเป็นกันเองโดยตลอด อารมณิก ชอบพคตลกขบขัน
เล่นหัวและร่วมร่นเรงสนุกสนานกับใคร ๆ ใดได้เสมอ เป็นคน
ไม่ทำงานหนักจนเกินไป เมื่อว่างธุระแล้วใครไปหากก็ได้
แต่ถาเวลาทำงานก็ขบตึงปรตึงไม่ยอมพกับใครทงสน ไม่ว่า
จะเป็นคนชนไหน และทวยเหตุทเป็นผุมประสาทไว ฉะนั้น
จึงรู้สึกเห็นคเห็นอยเร็ว และตึงการนอนมาก ในบางคึง
ปรากฏว่านอนคราวหนึ่ง ๆ ทง ๑๐ ถึง ๑๑ ชั่วโมง แต่ว่าถา
จำเป็นจะตึงปลุกชนแล้ว นโปเลียนก็สามารถใช้เวลาทงชน
นั้น ทำงานชคเซยเวลาทเสียไปในการนอนหลับใดทาทเทียม

พอดีกัน ทั้งสามารถจะนอนหลับได้ทุก ๆ เวลาที่ทำการ
จะหลับ เพื่อที่จะออมแรงเอาไว้ใช้งานที่จะทำในต่อไป ชอบ
ขึ้นมาเร็ว ๆ ถึงแม้ว่าจะนั่งมาทวलयกันไม่ค่อยพักหลัง

ระหว่างเวลาที่ นโปเลียน รอการเจรจาสงบศึกกับ
ออสเตรีย โยเซฟีนก็ปล่อยให้พลีกเพลินอยู่ในความ
สนุกสนาน เที่ยวชมสถานที่ต่าง ๆ ตามชนบทใกล้เคียง

เมื่อสัญญาสงบศึกกับออสเตรียได้ตกลงเซ็นกันแล้ว
นโปเลียนได้เดินทางจาก นคร มิ ลาน ไป เมือง รัสตัทท์
(Rastatt) เพื่อเข้าร่วมการประชุมของเกรสที่นั่น

ส่วนโยเซฟีนกับเออเจนียตรชาวย ได้แยกทางกลับเข้า
ปารีส มีการแห่แหนรณรงค์ชัยชนะ ขบวนได้ทงคนทเมือง
ทวีนไปสักระนั้นในเมืองสำคัญ ๆ ทางภาคใต้ของฝรั่งเศสและ
ตลอดระยะเวลาที่ผ่านไป ประชาชนพลเมืองได้คอยต้อนรับ
ให้ร้องแสดถึงความยินดีอยู่ทวหน้า

บทที่ ๑๘

เดินทางกลับกรุงปารีส

ขณะที่โยเซฟพบกับบุตรชาย พร้อมด้วยเพื่อนร่วมเดินทางกำลังเดินทางอยู่ในอิตาลี เพื่อเข้าสู่กรุงปารีสนั้น ไปเยือนได้ไปถึงเมืองรสทาทท์แล้ว และหลังจากที่ได้อาศัยอยู่ที่รสทาทท์ ๕ วัน ได้รับหนังสือจากคณะกรรมการกรุงปารีส เร่งให้ไปเยือนรีบกลับเข้ากรุงปารีสโดยเร็วที่สุด

ตลอดเวลาที่พอกอยู่ที่รสทาทท์ นั้นไปเยือนได้ปรึกษาหารือกับทศของพระเจ้าจักรพรรดิฟรานซิส ถึงรายละเอียดเกี่ยวกับการปฏิบัติตามสัญญาสงบศึก และเกี่ยวกับการถอนทหารออกจากเมืองแมนซ์ (Meinz) การหารือกันไต่ถามไต่สวนจะตกลงกันได้ นั้นไปเยือนได้ใช้วิธีทวงถามอย่างขู่ และบางที่เอาใจพวกคณะทุก ๒ คนนี้ สุดท้ายจะเป็นโอกาส

อย่างไร อนึ่ง ในการเจรจาขอปลักย่อยเบ็คเตล็คกรง
 นโปเลียนได้ให้นาฬิกาแก่ทุกคนหนึ่ง อีกคนหนึ่งให้เข็มข
 รกหมวกประดับเพชรเป็นของขวัญ ทุกทั้ง ๒ นั้นมาก
 จึ่งต่างก็พอใจในของกำนัลนั้น

จะเป็นด้วยมนัสเมตตา กรุณา หรือ ด้วย ความ หยิ่ง
 อย่างใดอย่างหนึ่ง นโปเลียนนิยมการให้ของกำนัลอย่าง
 พมเพื่อยเสมอ มีคนเขื่อนอนมากพากันเห็นไปว่านโปเลียน
 เหมือน ๆ กับกาหลิบ ซึ่งชอบให้ของกำนัล ชอบแสดง
 ความพมเพื่อย แต่ถ้ามหาว่าจำเป็นจะต้องแสดงความชอบใจ
 ในการกระทำของใครสมควรจะได้รับความชอบใจโดยแท้
 จริงแล้ว นโปเลียนก็แสดงความขอบคุณได้อย่างสุภาพที่
 สุกคล้าย ๆ กับเป็นพวกวีรบุรุษสมัยโบราณนั้น

ที่สนามรบเมืองอาร์โกลา ทหารฝรั่งเศสได้ครองประจำ
 กองของข้าศึกไ้มากที่สุด นโปเลียนก็ยกกองนั้นให้เกียไว
 เป็นทหารลิก ไคเคียให้รอนแก่นายพลลานซ์ (Lannes)
 พร้อมกันเขียนหนังสือกำกับไว้ด้วยว่า

เดินทางกลับกรุงปารีส

๑๘๑

“ที่เมืองอาร์โกลา มีบางวันซึ่งโชคชะตาในวันนั้น

ไม่แน่นอน ถ้านอกไปจากความกล้าหาญอย่างยิ่งยวด

ของพวกนายทัพนายกองแล้ว ก็ไม่มีอะไรที่จะทำให้ชัยชนะ

เกิดขึ้นได้ ท่านเองทั้ง ๆ ที่เลิกกำลังไหลออกจากแผล

ฉกรรจ์ ๓ แผล ท่านก็ยังออกจากโรงพยาบาลมาเพื่อจะเอา

ชัยชนะเข้าคัก ข้าพเจ้าได้เห็นท่านอยู่แนวหน้าในกองทหาร

ที่กล้าหาญ ท่านเป็นคนแรกที่ข้ามแม่น้ำแอดดา (Adda) ไป

ฉะนั้น ท่านจึงสมควรที่จะเป็นแม่ทัพและพิทักษ์

เพื่อความรุ่งโรจน์ ของ.....”

นโปเลียนยิ้มสยดขยี้และชอบชมอย่างเปิดเผยอย่างนี้

ที่จริงนโปเลียนเอง ย่อมรู้ว่าคำพูดของนโปเลียนนั้นจะมีผล

กระทบกระเทือนใจทางกรุงปารีส ในเมื่อถ้าหากว่าไต่ยกย่อง

ชมเชยใครอย่างเปิดเผย และในทำนองเดียวกันถ้าหากว่า

จำเป็นจะต้องตำหนิใครแล้ว ชอบที่จะตกเทอนอย่างเปิดเผย

ซึ่งหน้าทุกกัน

ตาลเตงต์

เดินทางกลับกรุงปารีส

๑๘๓

นโปเลียน มุ่งหมาย ที่จะ ปฏิบัติตัว ให้ บุคคล ภายนอก
เห็นว่า เป็น ผู้ อ่อน น้อม ถ่อม ตัว อนึ่ง ในระหว่าง การ เจรจา
สงบศึก กัน นโปเลียน ได้ จัดหมาย ทัก ตัก กับ บุคคล หนึ่ง
ซึ่ง ได้ เข้า มา ร่วม วงการ เมือง ใน คณะ รัฐบาล ชัยชนะ คน นั้น
คือ ทาลเลแรงต์ (Talleyrand) ผู้ ซึ่ง ยศ ณ กาล ึ่ง การ ตั้ง ตำแหน่ง
รัฐมนตรี ว่า การ กระทรวง การ ต่าง ประเทศ

ทาลเลแรงต์ เป็น บิชอป ใน ทรก ลเก่า แก่ แต่ ได้ ค่อย
จำ แล้ง แปร แปลง เปลี่ยน มา ตั้ง แตร ชล สมัย แห่ง กษัตริย์ วงศ์ บรของ
จน ยศ ณ ัก ได้ มา แล้ง ตั้ง ตัว เป็น นัก สาธารณ ธิปไตย ไป ึ่ง ได้
ควา ยาก ติ แล้ง เมื่ อ ระหว่าง ที่ กรุง ปารีส เกิด การ คบ ขาค
ยาก ตาย นน ทาลเลแรงต์ ได้ หลบ หนี ไป ซ่อน ตัว อยู่ แล้ง ที่
สหรัฐอเมริกา แล้ง ได้ กลับ มา ปารี ส พอดี กับ เวลา ที่ คณะ
กรรม การ ได้ เลือก ตั้ง ชน ใหม่ คือ จาก มี กรรม การ
๓ คน เป็น มี กรรม การ บริหาร แล้ง ๕ คน ใน จำนวน น
มี ทง มี ทร แล้ง ศัก ทร ของ นโปเลียน ะ คน ปน อยู่ อย่าง ไร ก็ ตาม
สภา คณะ กรรม การ ที่ ตั้ง ใหม่ น ก็ มี ฐาน ะ ่อน แล้ง

คลอนแคลนไม่มีท่าทีว่าจะเป็นบกแผ่นดินชนใด นโปเลียนเอง
ก็ไม่ค่อยละสายตา คอยสอดส่องพิจารณาความเคลื่อนไหว
ของคณะกรรมการอยู่เสมอ

ศาลเลรังค์ไคถูก เรียก เข้ามารับ หน้าทึบใน ตำแหน่ง
รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ภายหลังที่
ไคเปลี่ยนคณะกรรมการแล้ว

ศาลเลรังค์ยังไม่เคยเห็นหน้าตานโปเลียนจริง ๆ นั้น
เป็นอย่างไร แต่ถ้าวารัตวานโปเลียนเป็นคนที่จะก้าวหน้า
ต่อไป อนาคตของฝรั่งเศสขึ้นอยู่กับโปเลียน เพราะคิด
อย่างนี้ จึงในตอนนั้น ๆ ศาลเลรังค์ยกย่นกษัตริย์ของตัวเอง
ให้เป็นผู้ช่วยเหลือและยอมทำงานเพื่อนโปเลียน

แท้จริงก็เป็นการเหมาะเจาะกันดี คือลักษณะ
ศาลเลรังค์เหมาะสำหรับเป็นคนตกต้อ อันเกี่ยวขกับการ
เจรจาข้อตกลงการทงปวง

ศาลเลรังค์เป็นคนไม่ใคร่จะเชื่อมั่นในสิ่งใดได้ง่าย ๆ
เป็นผู้มีความรู้สึกนึกคิดกว้างขวาง โดยไม่ยึดถือหลักอะไร

เดินทางกลับกรุงปารีส

๑๘๕

เป็นบรรทัดฐาน แต่อารมณ์รุนแรงเป็นปรกตินิสัย มีความโลภ ทะเยอทะยาน พุดเก่ง ทัศนคติของตัวเองได้
เหมาะเจาะแก่กาลสมัย และเหมาะแก่ความรู้สึกของคน
ที่ศาลเล็งเห็นว่าการจะใช่เป็นเครื่องมือ เพื่อดูของตัวเอง
เคยรับใช้แต่เฉพาะแก่คนมีอำนาจราชศักดิ์ถึง ๕๐ ปีมาแล้ว
แต่ไม่เคยทำให้หมกมิดชีวิตตัวเอง ให้ต้องเข้าไปเล่นหมกมุ่นทำ
กับใคร ๆ เป็นอย่างแน่นนอนสักคนเดียว ศาลเล็งเห็นว่าการ
โดยอุบายเหตุทั้งแต่ยังเยาว์ ไม่อาจเป็นทหารได้ จึงต้องไป
เป็นพระ

ศาลเล็งเห็นได้ชัดว่าทำให้ไปเล่นสนใจมาก และก
คนผิวดำแหละ ซึ่งในเบื้องหน้าก็จะเห็นกันว่าเขาทำอะไร
ให้แก่นโปเลียนผู้ยิ่งใหญ่

แต่ก่อน ๆ มา นโปเลียนปรารถนาจะเฉพาะแต่ทหาร
แต่เคยวนนโปเลียนเป็นบุคคลชั้นรัฐบาลแล้ว จำเป็นจะต้อง
ใช้คนที่เป็รัฐบาลด้วย นโปเลียนเห็นว่าศาลเล็งเห็น

แหละ เหมาะสำหรับการเจรจาความเมืองอย่างยิ่ง อนึ่ง
 ในระหว่างนโปเลียน กำลัง ทำการตกลงสัญญาสงบศึก กับ
 ออสเตรีย ไต่คดีต่อกันทางจดหมายอยู่เสมอ และด้วยใจ
 ความในจดหมายของนโปเลียนเอง ได้เป็นเหมือนกระจก
 เงามายให้ศาลเสวตเห็นจุดหลักซึ่งสำคัญ ของ นโปเลียนได้
 ถนัดถื่น “...การจักรเยียบอำนาจปกครองของประเทศ
 ฝรั่งเศสนั้น แท้จริงพึงจะเริ่มขึ้นเท่านั้น ถึงแม้ว่าเราจะ
 เชื่อว่าตัวเรามีความสามารถเพียงไร เราชาว
 ฝรั่งเศสก็ยังอ่อนแก่ความรู้ในทางการเมืองมากนัก เวลา
 นี้เรายัง ไม่รู้ ถึง ความ แตก ต่าง ระหว่าง อำนาจ บริหาร
 ทุลาการ และนิติบัญญัติ ในฐานะที่เราปกครองโดยอาศัย
 อำนาจสูงสุดจากพลเมือง....” และอีกฉบับหนึ่งว่า
 “...มันเป็นเคราะห์ร้ายอย่างใหญ่หลวง ที่ว่าในศตวรรษ
 ที่ ๑๘ ชาติฝรั่งเศส ซึ่งมีพลเมืองถึง ๓๐ ล้านคน
 จำเป็นต้องจับอาวุธเพื่อป้องกันประเทศชาติ การที่ต้องใช้

เดินทางกลับกรุงปารีส

๑๘๓

กำลังทหารเช่นนั้น เป็นภาระหนักแก่มนุษยชาติกฎหมาย
เพราะเหตุว่ารัฐธรรมนูญสำหรับมนุษยชน จำเป็นต้อง
คิดถึงมนุษยชาติของอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญด้วย.... ทำไมเรา
จึงไม่คิดจะยึดเกาะมอลตา (Malta) เสียเล่า ใน
เรื่องนชาพเจามความเห็นว่า เราควรจะได้ยึดทรัพย์สิน
ของพวกเขาในเกาะมอลตา เมื่อเราได้เกาะมอลตาทาง
เกาะคอฟู (Corfu) อีกด้วยแล้ว เราก็อาจจะเป็นเจ้าของ
ในทะเลเมดิเตอร์เรเนียน อีกประการหนึ่ง ถ้าเราไม่
สามารถจะขยไล่กองกฤษให้พ้นไปจากแหลมกู๊ดโฮป เราก็ต้อง
ยึดอียิปต์ ถ้าเรามีทหาร ๒๕,๐๐๐ คน และมีเรือ ๑๐ ลำ
เราก็ควรจะเสียดังไรก็ดี อียิปต์ไม่ใช่ดินของสลต่าน ขอให้
ท่านลองคิดเถิดว่า การยกทัพไปอียิปต์จะมีผลมาก
เพียงไร จักรภพเตอร์กกาถึงจะแตกทลายลง เพราะฉะนั้น
เราจะต้องคิดถึงการค้าของเราในทางทิศตะวันออกด้วย...."

จากจดหมายที่เข้กเผยความคิดเห็นอย่างนี้ ทำให้
ตาเลรงต์คิดว่า นโยบายข้างมีความมกใหญ่ไม่สูง

มากมายถึงปานนั้น ชอเลียงในทางทหารก็เป็นทกกกอง
 อยู่เหลือเกินแล้ว นโปเลียนผู้ยังคิดการใหญ่ไปข้างหน้า
 ไม่มทสันต์ออกเล่า ทาลเลรงตรัสในใจว่านโปเลียน
 คิดการพิชิตกษัตริย์มรคาสามัญคน หากแต่มีสติปัญญา
 กว้างขวาง และหลักแหลมเกินเปรียบ

แท้จริง จิตใจของนโปเลียนนั้นเต็มไปด้วยแผนการอัน
 ใหญ่ๆ เมื่อยังก้าวหน้าไปเท่าไร ก็ยังแลเห็นชอเลียง
 ชัยชนะลอยตักอยู่ข้างหน้า และมองเห็นไกลออกไป
 คล้ายๆ ก็จะมีเรียกร้องชวนเชิญให้นโปเลียนก้าวตามเขา
 ไปหาโดยไม่รู้สิ้นสุด

ณ บัดนี้ นโปเลียนกำลังนั่งอยู่กับบูเรียน (Bour-
 rienne) ในรถซึ่งกำลังออกจากอิตาลี โฉมหน้าเข้าสู่
 กรุงปารีส นโปเลียนได้พิชิตบูเรียนถึงการซึ่งชัยเพื่อ
 ชอเลียงว่า “...ถ้าหากเราได้ทำการรบและชนะอย่างใน
 อิตาลีนอกสัก ๒-๓ ครั้ง เรากจะมีชอเลียงมากจนปรากฏ
 แก่คนรุ่นหลัง...” บูเรียนก็ให้ความเห็นว่าชอเลียงของ

นโปเลียนทรงมากมายถึงขนาดแล้ว แต่่นโปเลียนกลับ
หัวเราะและพูดว่า “....ท่านยกยอข้าพเจ้าเกินไป ความ
จริงถ้าหากว่าข้าพเจ้าตายลงในวันนี้ อีก ๑,๐๐๐ ปี ท่านน
ประวัติการณ์เกี่ยวกบข้าพเจ้า ก็จะไม่เหลือเพียงสักครึ่งหน้า
ในประวัติศาสตร์สากล”

บทที่ ๑๙

แผนการโจมตีอียิปต์

ที่กรุงปารีส ในวันที่ ๑๐ ธันวาคม ค.ศ. ๑๙๔๔
ณ คณะกรรมการการไต่สวนอันรบนไปเยือนชนที่
พระราชวังลักเซมเบิร์ก (Luxembourg) มีลักษณะเป็น
การประชุมครั้งวงกลม สถานที่ต่าง ๆ ก็ไต่สวนแต่งตั้ง
ชาวออสเตรียต่าง ๆ ตลอดจนสิ่งของที่ยึดได้จากอิตาลีมา
แสดง พร้อมทั้งเขียนคำขวัญด้วยตัวทองเป็นคำปลุกใจ
แห่งการปฏิวัติ คือประท้วงอยู่บนกำแพงผนังและที่ตอยุ่ตรง
ที่ซึ่งในครั้งก่อนนี้ พวกขุนนางชาวออสเตรียไต่สวนอยู่รอบ ๆ
ล้อมที่ประท้วงขององค์พระเจ้าแผ่นดิน

ปารีสขณะนั้นกำลังอ่อนหนาฝาดัง ประชาชนต่างก็
แต่งตัวหรูหรา คลายกยวาททุกคนล้วนแต่มีเงิน เพื่องาน

แผนการโจมตีอจีปต์

๑๕๑

ผลของนกน ทง ๆ ที่เป็นฤๅกหนาว ทนงทอนหน้าเต็มไปด้วย
สภาพสตรสว ย ซึ่งส่วนมากเป็นผ๑คนเคยของคณมีอำนาจ
ในแผ่นดินขณะนั้น ค่างคณค่างก็หวังการจะไ้เห็นโฉมหน้า
แม่ทัพหน้มีผู้กล้าหาญให้อนตในระยะใกล้ ๆ

มีเสียงพคในหมู่ประชาชนว่า นโปเลียนไ้เข้ามาถึง
กรุงปารีสเกอยอาทิตยหนงแล้ว แต่ยังไม่เคยมีใครไ้เห็น
หน้าเลย ทำไมเขาจึงหลยช๑นการต้อนรับของประชาชน
และในทณทนน ก็ไ้ยินเสียงพคกันค๑ ๆ มาว่า ไ้มี
อาเนตสัญญาให้คณะกรรมาธิการเข้ามาในที่ประชุมแล้ว
จากนนก็ไ้ยินเสียงขทรงเพลงสด๑คแห่งความเสีรภาพและ
ค่างคณค่างพากนร๑งตามเม๑เสียงเพลงขบลงแล้ว มี
เสียงดาบกระทบกันสลับก๑เสียงเกอยจากส่นร๑งเทำกระทบ
พน ผ่งชนค่างก็พากนเพ่งมอง รวมสายตาไปอยู่ ณ ที่
ๆค๑ ๆ เดียวกัน

นโปเลียนสวมเครื่องแข๑สนาม ซึ่งเป็นเครื่องแข๑
ไม่สู้จะโอ้โง่นัก สีน้หน้าเคร๑งคร๑ก ก้าวเดินด้วยอาการ

กระฉับ กระเฉง ชนสู้ภัยพบน ในมือ มีแผ่น กระดาษ
 ม้วนหนึ่ง และมีนายทหารผู้ช่วยเดินตามชยุด้วยใกล้ชิด
 ๓ คน ทาลเลรังค์ในเครื่องแต่งกายที่ประดัดด้วยไหมทอง
 เติมไปทั้งตัว สวมถุงเท้าแพรเดินกระโดดกระเผลกเป็น
 ผืนน้ำเข้ามา ขณะนั้นมีเสียงบันใหญ่ยิ่งสุด เป็นการ
 แสดงความเคารพ เสียงโหร้องของประชาชนกึกก้องไปทั่ว
 ทั้งพระราชวัง ตลอดไปจนบรรดาพวกที่อยู่ภายนอก ก็
 ชานให้ชนรบเป็นมโหฬารเอิกเกริกยิ่งนักในวันนั้น

ครั้นแล้วเสียงโหร้องสงบลง ทาลเลรังค์ รัฐมนตรี
 ว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ได้เป็นผู้นำชนใน
 ท่ามกลางที่ประชุมของผู้ทรงอำนาจทั้งหลาย คำพูดเรียบ ๆ
 แต่มีความหมายลึกซึ้ง ซึ่งน้อยคนจะเข้าใจได้ และ
 ได้กล่าวสรรเสริญความเป็นอยู่อย่างง่าย ๆ ของนโปเลียน
 ผู้ซึ่งได้ช่วยประเทศชาติไว้ แต่ในที่สุดได้จบลงด้วยคำว่า
 “...ฝรั่งเศสจะไ้เสรีภาพ เว้นเสียแต่นโปเลียนคนเดียว

แผนการโจมตีอียิปต์

๑๕๓

เท่านั้น เพราะเหตุว่าไปเลียนนั้น ต้องเป็นทุกแห่ง
ไซคเซตา... ?”

เสียงปรบมือคงชนจากหมู่ประชาชน แต่คนผู้เข้าใจ
ความหมายคำพูดของताललेखकเป็นอย่างดี ก็คอนไปเลียน
เอง ครั้นแล้วไปเลียนก็เดินออกมา และกล่าวตอบสั้น ๆ
ว่า “...ชาติฝรั่งเศสจะต้องต่อสู้กับพระเจ้าแผ่นดินของเรา
เอง เพื่อยุติเขาเสรีภาพมา ศาสนากติ ลทธิเจ้าเผด็จ
นครกติก ลทธิการปกครองโดยพระมหากษัตริย์กติก ไทม
อำนาจเห็นอยู่ในยุโรปเกือบ ๒,๐๐๐ ปีแล้ว ส่วน
ระบอบประชาธิปไตยนั้นเพิ่งจะเริ่มตั้งต้น เป็นความดีอย่าง
ใหญ่หลวงของชาติเรา ที่ไคซายาอาณาเขตไปจนถึงแดน
ซึ่งธรรมชาติได้สร้างไว้ และยังไกลไปกว่านั้นอีก เมื่อ
ไปไคดินแดนที่หน้าชั้นชม ๒-ประเทศในภาคอิทาลี ซึ่งมี
ชื่อเสียงเป็นเลิศในทางศิลปวิทยาการ ประกอบด้วย
พลเมืองเฉลียวฉลาดรักเสรีภาพ ข้าราชการอนาเลสนอ
งานทั้งหลายด้วยสัญญาสันติภาพ แห่งเมืองคัมโปฟอร์มิโอ

ซึ่งพระเจ้าจักรพรรดิฟรานซิสได้ให้สัตยาบันแล้ว เมื่อ

โชคชะตาของชาติเราได้ฝังรกรากลงบนระบอบการปกครอง
ตกแล้ว ยุโรปทั้งทวีปก็จะไถ่รับเสรีภาพถวาทกกัน...."

ไม่ใช่เป็นสุนทรพจน์ที่บอกว่าไฟเราจะไม่ได้เป็นคำพูด
ที่พูดถูกหลักของนักพูด เมื่อคุณไปเยือนหยุคพูดแล้ว
ประชาชนก็ส่งขอยุ่ครั้นนี้ จึงเปล่งเสียงให้ร้องขึ้น แต่
ไม่ใช่เป็นการให้ร้องด้วยความพอใจในสุนทรพจน์นั้น หาก
แต่ได้ให้ร้องขึ้นเพื่อยินดีแก่คุณไปเยือนเอง ทุก ๆ คน
พากันประหลาดใจ และสนใจนิยมเคารพในตัวคุณไปเยือน
ส่วนคุณไปเยือนนั้นเคยพูดแต่ในสนามรบ พดกัษทหารใน
บังคับบัญชา และเคยพูดกับประชาชนในเกาะคอร์สิกา
แต่ถ้าว่าไม่เคยเลยในชีวิตที่จะได้พูดในสถานที่ และแก่คน
ที่ส่งส่งมีอำนาจอยู่ในสมาคมการเมืองพรรคต่าง ๆ อย่าง
ในขณะนี้ปัจจุบัน

พวกคณะกรรมมาธิการทั้ง ๕ เข้าใจดีว่านโปเลียน
มีความมุ่งหมายมากใหญ่ใฝ่สูง ในทางการเมืองอย่างไร

แผนการโจมตีอียิปต์

๑๕๕

ถ้าหากว่าไปเยือนมีความรู้สึกที่จะเยอทะยานในการเมือง
แล้ว มหาภัยใหญ่หลวงก็ย่อมจะมีแก่คณะกรรมาธิการ
ปัจจุบันเป็นแน่แท้ แต่ว่าบาราสเป็นผู้ใกล้ชิดกับ ไคกลัว
สันทรพจน์ต่อจากกันไปเยือน แล้วไคเขาสวุมกอดคนไปเยือน
ซึ่งเป็นการสวุมกอดเป็นครั้งแรกและครั้งสุดท้าย

งานรับรองซึ่งไคจัดขึ้นโดยคณะกรรมาธิการนั้นว่าโดย
ที่แท้แล้ว ผลสุดท้ายศาลเลรังคเป็นเจ้ากจากการเสียคน
เที่ยว ศาลเลรังคมีความปรารถนาที่จะทำตัวของตัวให้
เป็นที่สนทนาคือชอบกันไปเยือนผู้ชนะศึก นไปเยือนเองก็มี
ความพอใจในศาลเลรังคอยู่ด้วยทุกกัน การประจบประแจง
ของศาลเลรังคคน แม่คณะกรรมาธิการ ก็ไม่มอำนาจ
อันชอบธรรมใดๆจะไปขัดขวาง ศาลเลรังคเคยขายพระเจ้า
เคยขายศาสนา ทั้งเคยขายกษัตริย์ และการจะขาย
คณะกรรมาธิการอีกนั้น คงไม่เป็นของยากในเชิงหน้า
เม้นไปเยือนเองก็ไม่พ้นจะถูกคนผูกเอาไปขายอีกต่อไปด้วย

เสร็จจากงานของคณะกรรมการมาแล้ว ทาลเลอร์กิตกลงว่า จะจัดงานรับรองเป็นพิเศษชนบทบ้านของเขา แต่เพื่อที่จะให้เป็นที่ถูกใจนโปเลียนยิ่งขึ้น ทาลเลอร์กจึงคอยวันที่โยเซฟินจะกลับมาถึง เพราะระหว่างที่นโปเลียนมาถึงปารีสแล้วถึงเคอนหนึ่ง โยเซฟินจึงได้มา

อนึ่ง ในระหว่างนี้ก็มีหญิงคนหนึ่งผ่านเข้ามาในชีวิตของนโปเลียนอีก เป็นคนรูปสวยเฉลียวฉลาด แต่ว่าฉลาดเกินไป จนนโปเลียนเองก็ไม่ชอบหญิงผู้นี้ คือ มาดามเดอส์ตาเอล (Madame De staël) บุตรีของเนกเกอ (Necker) มาดามเดอส์ตาเอลเป็นคนช่างพูดคุยสนุก กว้างขวางในสมาคมชั้นสูง และมาดามเดอส์ตาเอลผู้นี้เอง ที่ได้เป็นผู้สนับสนุนให้ทาลเลอร์กได้เข้ามาบริหารการเมืองของประเทศ ในตำแหน่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงนโปเลียนได้ระมัดระวังตัวอย่างยิ่ง ที่จะไม่ให้การคบหากับมาดามเดอส์ตาเอลนี้สนิทสนมจนเกินไป

มาตามเดอस्ताเอล

ศาลเลรงค์โตจิทำการงานต้อนรับ นโปเลียน ที่บ้านพัก
เฉพาะที่ออกเงินเป็นค่าตกแต่งสถานที่เงินถึง ๑๐,๐๐๐
ฟรังก์ จึงนขวางงานภูมิฐานใหญ่โต ยิ่งในสมัยนั้น
บรรดาแขกที่เชิญมาทั้งหมด ๔,๐๐๐ คน เมื่อเย็น
นั้นโตใหญ่ ก็ไต่ขึ้นเสียงดนตรี ซึ่งต่งมาจากเรือนกระเจก
ชั้นบน ภายในห้องประดับปลั๊กเครื่องถ้วยของยุโรป ซึ่ง
นโปเลียนได้ให้ไว้นานมาแล้ว ส่วนภายนอกบริเวณก็
สว่างไสวด้วยแสงประทีปโคมไฟ มีกองทหารเหล่าต่าง ๆ
ทรงขอยืนเป็นกองเกียรติยศ

นโปเลียนกับโยเซฟีน มาถึงทันเวลา ๑๖ นาฬิกา
เศษ ทั้งสองมิได้ห่างกันเลยตลอดเวลา

โตมีการ รับประทานอาหาร กัน อีก ใน ตอน เที่ยงคน
ครั้นเสร็จจากการรับประทานอาหารแล้ว นโปเลียนก็พา
โยเซฟีนกลับ งานเลี้ยงรับของศาลเลรงค์โตจิสิ้นสุดลงด้วย
ความสนุกมโหฬาร สมเกียรติสมัยคของนโปเลียน
ผู้ชนะศึก

แผนการโจมตีอจีปต์

๑๕๕

นโปเลียนได้ซื้อบ้านเล็ก ๆ หลังหนึ่ง ซึ่งโยเซฟิน เคยอาศัยอยู่ก่อน ณ บ้านหลังนี้เอง นโปเลียนได้มีความ เป็นอยู่อย่างเรียบง่าย ๆ มีคนในครอบครัวทอຍรวมด้วย คือ พี่ชาย น้องชาย และเพื่อนผู้ไปมาหาสู่ทุกคนเคยอีก ๒-๓ คน ตามธรรมเนียมตามไปเยือนชอຍแบ่งของขวัญแลก นักรถ ออกไปเที่ยวโดยลำพังเสมอ ๆ และพยายามหลีกเลี่ยงจากการไปสมาคมตามสโมสรต่าง ๆ

นโปเลียนชอຍใช้เวลา ที่อยู่ กับบ้านให้ เพลิดเพลินไป ด้วยการสนทนาปราศรัยกับผู้ทรงวิทยาคุณ ได้เคยเชิญ พวกนักปราชญ์ที่มีความรู้มาทักขาน ทงพยายามหาโอกาส ไปนั่งฟังการประชุมของสภาการวิทยาศาสตร์เสมอ บางครั้ง ก็ยอมรับเชิญให้เป็นผู้ไปอ่านบทประพันธ์ ณ ที่สภาวิทยาศาสตร์นั้นด้วย

อย่างไรก็ดี นโปเลียนได้สนใจเป็นพิเศษในวิถีทาง แห่งการเมืองของคณะกรรมาธิการอยู่เสมอ และรู้ควา อำนาจของกรรมาธิการคณะนี้กำลังเสื่อมลงทุกวัน ทงรู้

ตลอดไปด้วยว่าคนเหล่านี้ทั้งทวเป็นศัตรู นโปเลียนได้
พยายามตีคนออกห่างจากคนพวกนี้ ปล่อยให้พและน้อง
คือ โยเซฟและลูเซียง คอยสอดส่องความเคลื่อนไหวอยู่
อย่างใกล้ชิด นโปเลียนคิดว่ากรุงปารีสประชาชนทำอะไร
ไม่ได้มานาน ชอเสียงใหม่ก็ย่อมกลบขบชอเก่า ของเก่า
ค่อยละลายหายสูญไป ของใหม่เกิดขึ้นมาทย หวัค
หวัชอันของชาวปารีสชน ๆ ลง ๆ ชอกนเป็นพก ๆ ฉะนั้น
ถาชนอยู่ในปารีสเฉย ๆ โดยไม่ได้ทำอะไรให้เป็นของใหม่
ชน ไม่ชานกชอเสียงทคนลอนน ก็เซ่งซาไปเหมอน
คลนกระทยผง เลือมความนิยมลง ทางทคทลต นโปเลียน
คิดว่าต้องไม่อยู่ในปารีส เคราะห์คทอายุไม่ถึง ๕๐ จึง
ไม่ได้เข้าร่วมเป็นคณะกรรมาธิการชคนกยเขา เพราะ
กฎหมายของสมัยนั้น ระบคุณสมัยคของผู้จะเป็นกรรมา
ธิการ ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า ๕๐ ปีชนไป ฉะนั้นในระยะ
นี้จะต้องกระทำการใด ๆ อันจะก่อให้เกิดประชาชนนิยมเลื่อมใส
ไม่ชากระยะ

แผนการโจมตีอียิปต์

๒๐๑

แต่จะทำอย่างไร เพราะขณะนั้นกิติมสันตภาพ
ทั่วทั้งทวีปยุโรปแล้ว คู่แข่งในชาติเดียวกันเท่าที่มีอยู่ก็ไม่มี
ทั้งที่จะนำกลวอะไรเลย การโน้ตได้ถูกกันออกจากอำนาจ
มอโร (Moreau) ก็เป็นคนรบแพ้ แม่โอะเยโรเป็นแม่ทัพ
ภาคแม่น้ำไรน์ มีความอิจฉาริษยาอยู่ข้างนั้น ก็ไม่น่าจะ
วิตกอะไรนัก ถึงแม้ว่าไปเลียนจากไป กรุงปารีสก็ไม่น่า
มีอันตรายจากคนอื่น ซึ่งถึงอย่างไรก็จะพินมอไปไม่ได้
ฉะนั้นทางที่ควรจะต้องออกจากปารีสเสียชั่วคราวก่อน แต่ว่า
การจะไปขึ้นเกาะอังกฤษ ทำสงครามกับอังกฤษนั้น เป็น
วิบัติกิจจริงอยู่หากแต่ฝรั่งเศสไม่มีกองทัพเรือที่พอ หลังจาก
การตีเมืองทูลองครังโนนแล้ว ได้เคยรบไว้ให้คณะรัฐบาล
แห่งกรุงปารีสลงมือบูรณะปรังปรุงกองทัพเรือขึ้น แต่ค้นหา
เป็นไปดังปรารภนาไม่

ถึงอย่างไร ก็จะต้องออกจากกรุงปารีสชั่วคราว
เมื่อไม่สามารถจะขึ้นเกาะอังกฤษได้ ก็จำเป็นต้องต้องไป
ทางทะเลเมดิเตอร์เรเนียน ทางทิศตะวันออกไปเจริญรอย

ตามพระเจ้าอเล็กซานเดอร์ มหาราช ทอจปต์ และ แมทอจปต์
 นเอง ก็อาจสามารถจะโจมตีจุดสำคัญจุดหนึ่งของอังกฤษ
 ด้วยในทวี

เพื่อที่จะให้ เป็นการ แน่ใจขึ้น ถึงการ ที่ใดก็ตาม จะเข้า
 โจมตีเกาะอังกฤษ ในวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ค.ศ. ๑๗๙๘
 นโปเลียนจึงได้ออกเดินทางไปด้วยเรือทางภาคเหนือ
 จากเมืองบลอญ (Boulogne) ไปถึงเมืองคันทีก ด้วย
 เวลา ๘ วันแห่งการโดยสารจึงได้ทำให้ นโปเลียนคิดว่า
 แผนการฉกฉวยกองทัพชาวช่องแคบไปชนกับกรรเกาะอังกฤษ
 นั้นเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ไม่แท้จริง ๆ

มีเรื่องเกี้ยวพาราสีโยเซฟินในระหว่างเวลาที่นโปเลียน
 ออกไปเที่ยวสำรวจอยู่ทางตามฝั่งเหนือของ มงต์มาแยจาก
 โยเซฟินถึงบาราส อันเป็นเครื่องล่อถึงความมเลศมณย
 ระหว่างชายหญิงทั้ง ๒ คน จำหน้าของถึงเลขานุการของ
 บาราส ใจความในจดหมายนั้นว่า “.....นโปเลียน
 มาถึงในคันทีก ไพรตชกกับบาราสด้วยว่า ฉันเสียใจ

เพียงไรที่ฉันไม่สามารถจะมารับประทานอาหารค่ำได้ โปรด
บอกอย่าให้เขาลมฉันเสีย ที่จริงท่านก็รู้ดีอยู่แล้วว่าฐานะของ
ฉันนั้น ก็เป็นแค่เครื่องประดับของนโปเลียน....”

บาราสซีน ทั้งเกลียดทั้งไม่ไวใจนโปเลียนผู้

อำนาจ และการที่นโปเลียนได้กลายมาอย่างกระทันหันใน
คำวนั้น ก็ยังทำให้บาราสเพิ่มความรู้สึกไม่พอใจยิ่งขึ้น ใน

วันรุ่งขึ้นนโปเลียนได้เขียนจดหมายถึงบาราส และคณะ
กรรมการคนอื่น ๆ เป็นรายงานไปในตัวดังนี้ “....ถึง

แม้ว่าจะพยายามอย่างที่สุดเพียงไร ก็จะต้องเสียเวลาหลาย
ปีที่จะมีอำนาจเหนือทะเล การบุกกรุกเกาะอังกฤษนั้นเป็นการ

เสี่ยงโชคอย่างน่ากลัวอันตราย แต่ก็อาจจะทำได้สำเร็จ
ถ้าหากว่าเราทำการโจมตีโดยรวดเร็วขึ้นทันด่วน และ

ต้องใช้ฤกษ์ที่กลางคืนยาวกว่ากลางวัน คือฤดูหนาว ฉะนั้น
การจะบุกเกาะอังกฤษได้ก็จะต้องคอยฤดูหนาวในปีหน้า แต่

กว่าจะถึงฤดูหนาวปีหน้า เหตุการณ์ในยุโรปก็อาจจะผันแปร

ไปแล้ว ซึ่งเราอาจจะพลาดโอกาสอันงามที่จะบุกเกาะ
อังกฤษ คือว่าโอกาสที่ควรจะทำ การได้ก็จะล่วงเลยไป...

นโปเลียนได้ปฏิเสธแผนการบุกเกาะอังกฤษ แล้ว
แสดงเลยไปถึงวิธีการที่จะเอาชนะเหนืออังกฤษด้วยวิธีอื่น ๆ
ได้เสนอแผนการรบทางทะเล ๗ แห่ง เริ่มตั้งแต่สเปน
จนถึงซอลแลนด์ พร้อมทั้งวิจารณ์ถึงสถานการณ์ต่าง ๆ ไป
ถึงแสดงผลของการกระทำอย่างพึงพิเคราะห์ ผลที่สุด
ได้มาสรุปลงว่าวิธีที่ควรจะทำใดก็ควร โจมตีแหล่ง
การค้าของอังกฤษเริ่มตั้งแต่จิบรอลตาร์ไป

แผนการ โจมตีจิบรอลตาร์ไม่ใช่เป็นของใหม่ ทาลเลแร็งก็
เคยได้นำชนพมามาครุ่นแล้ว และตนเองได้วิจารณ์ไว้ว่า
ผู้จะเป็นแม่ทัพไปจิบรอลตาร์นั้นไม่จำเป็นต้องเป็นผู้มีความสามารถ
เป็นเยี่ยมในทางทหาร ซึ่งการที่ทาลเลแร็งกล่าวอย่างนั้นไม่มี
ใครรู้ว่าได้พดชนโดยประสงค์อย่างไร จะเป็นเพื่อประสงค์
จะเร่งด่วนไปเลยในไว้ในกรุงปารีส หรือว่าเพื่อเป็นการ

แผนการโจมตีอียิปต์

๒๐๕

เขาระย่นไปเลี่ยน แต่อย่างไรก็ตาม เมื่อนไปเลี่ยนได้
อ่านคำวิจารณ์แล้ว ก็เขียนความเห็นลงไปว่า "ข้า"

เมื่อนไปเลี่ยนแถลงรายงานแล้ว พอคณะกรรมาธิการ
ไคยน์คำว่าอียิปต์ ก็รีบตกลงทันทีแต่งตั้งให้ไปเลี่ยนเป็น
แม่ทัพไปอียิปต์ และให้คำแนะนำช่วยเหลือทุกสิ่งทุกอย่าง
เท่าที่สามารถจะช่วยให้ คณะกรรมาธิการเห็นว่าคนที่
น่ากลัวอย่างนไปเลี่ยนนั้นไปอยู่เสียให้ห่างไกลไคไคเพียงไคยงค์
หรือถ้าตายเสียเสียไคก็จะโล่งอก

นไปเลี่ยนไคไค คำสั่งแต่งตั้งให้ เป็น แม่ทัพ ในภาค
ตะวันออก มีอำนาจเต็มท ๆ จะทำการรบตเกาะมอลตาและ
อียิปต์ ขยับไล่พวกอังกฤษออกไปให้พ้นจากทะเลแดง และ
ให้ทำการซุกคลองทะเลซุซของแคบสุเอซ เพื่อว่าฝรั่งเศสจะได้
แผ่อำนาจควบคุมทะเลแดงไคไคสะดวก

นไปเลี่ยนไคไคลงมือเตรียมงานใหม่น อย่างเต็ม ทซง
แท้จริงไคไคไคไคครวญเป็นทเจนจกตแล้วในขณหา การโจมตี
อียิปต์นั้น อนงเลา ทะเลเมดิเตอร์เรเนียนนั้นเป็นถิ่นเกิดของ

นโปเลียนเอง จะเห็นการเดินทางในทะเลหลวงจึงไม่มี
ปัญหา และในระหว่างแห่งการเตรียมการนั้น นโปเลียน
ได้คิดค้นที่จะทำการให้ใหญ่โต เหมือน กับพวกที่มซอเสียง
ครั้งโบราณ ได้พิจารณาสถานการณ์ปัจจุบันเทียบกย
สถานการณ์ที่ แล้ว มาใน อดีตเพื่อจะ ได้ คิดแปลงโครงการ
สงครามครั้งนี้ให้เหมาะสมกับกาลเวลาเป็นอย่างดี

บทที่ ๒๐

เข้าสู่อีกปี

นโปเลียนได้เขียนจดหมายถึงพี่ชายว่า “.....ฉันกำลังเดินทางไปทิศตะวันออกพร้อมด้วยเครื่องมอทุกอย่างที่จะช่วยให้เป็นผลสำเร็จ ถ้าหากว่าฝรั่งเศสเรียกของฉันหรือว่าเกิดสงครามขึ้นจนพ่ายแพ้แก่ข้าศึกฉันก็จะกลับมาซึ่งกรุงนันทมาสคงจะสนับสนุนเลื่อมใสฉันมากกว่าที่เป็นอยู่เคยวน แต่ว่าถ้าสงครามเป็นผลฝรั่งเศสสมัย โดยแม่ทัพคนอื่นเก่งกล้าสามารถเท่ากับฉัน ปราภวชน ในกรุงปารีส ฉันก็คงอยู่ทางตะวันออกต่อไป.....”

นโปเลียนได้ออกเดินทางในตำแหน่ง แม่ทัพ แห่ง กองทัพภาคตะวันออก ออกจากกรุงปารีสในคืนวันที่ ๓ พฤษภาคม ค. ศ. ๑๗๙๘ พร้อมด้วยโยเซฟีนและลูกตาม

มี มารมองค์ บเรียน, เป็นต้น เดินทางล่วงหน้าไปอยู่
 ที่เมืองตูลอง ๘ วัน เมื่อการทุกอย่างพร้อมเพรียงกันแล้ว
 ในวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ค.ศ. ๑๗๙๘ กองทัพแห่ง
 ภาคตะวันออก ก็ได้เคลื่อนขบวนออกจากท่าเมืองตูลอง
 ของแห่งราชนาวใต้ชกชนปลิวสะบักอยู่บนเสากระโคง เรือ
 ค่อยเคลื่อนออกจากท่า โยเซฟันโยกมอสส์ลากขึ้นไปเลียน
 ทุก ๆ คนอยู่บนตาคพาเรือ ทางทอดสายตามองฝั่งฝรั่งเศส
 ซึ่งค่อย ๆ เลื่อนหายไป นโปเลียนอยู่บนเรือออรองต์
 (Orient) ยืนอยู่ใกล้กับเสากระโคงหัวเรือในกลุ่มที่วาง
 ขนใหญ่ ทอดสายตามองไปสู่ทิศตะวันออกเฉียงใต้
 หมายถึงเกาะมอลตาเป็นจุดหมาย มีไต้มองลงมาทางฝั่งทะเล
 ภาคยุโรปเลยจวบจนกระทั่งปากฝั่งยุโรปถูกทงอยู่เบื้องหลัง
 ในชั่วโมงเดียวกันนั้น จอมทัพเรือเนลสัน แห่ง
 ราชนาวอังกฤษ พร้อมด้วยนายพลเรืออังกฤษอีก ๓ คน
 กำลังยืนอยู่บนตาคพาเรือรบ ตรวจดูบริเวณน่านน้ำใน

ทองทะเลเมดิเตอร์เรเนียนด้วยกลอง เพื่อจะหากองทัพเรือ
ฝรั่งเศส เนลสันคาดคะเนว่ากองทัพเรือฝรั่งเศสคงจะแล่น
ตรงไปยังหมู่เกาะชชิล

กองทัพเรือในบังคับบัญชาของเนลสันได้ถูกพายแตก
กระจัดกระจายไปเมื่อวันก่อน กว่าจะรวบรวมกันได้ต้อง
เสียเวลามิใช่น้อย และประจวบเหมาะที่พายุ้ตก วันเดียว
กันนั่นเอง เป็นเหตุให้ไปเล่นนคอยเวลาออกจากท่าคลอง

การเขายดเกาะมอลตา

ถึง ๒๔ ชั่วโมง กองทัพเรืออังกฤษก็นโปเลียนจึงคลาไคล
ไปอย่างขงเขิญ กองทัพเรือฝรั่งเศสได้ไปถึงเกาะมอลตา
ก่อนกองทัพเรืออังกฤษ นโปเลียนได้เข้ายึดเกาะสำคัญนี้ไว้
ได้โดยฉับพลันทันเวลา และจัดการให้ไวบัวร์ (Vaubois)
เป็นผยงคยการพร้อมด้วยทหารจำนวน ๔,๐๐๐ คนรักษา
เกาะไว้ ครั้นกองทัพเรือของเนลสันมาถึง นโปเลียนได้
ออกเรือไปแล้ว เนลสันเร่งรีบย้ายหัวเรือมุ่งไป
ประเทศอียิปต์ แต่ก็มีได้พบกองทัพเรือฝรั่งเศส เพราะ
นโปเลียนได้แยกไปยังชายฝั่งทะเลซีเรียน แม้กระนั้น
เนลสันก็ไม่ทงความพยายาม ได้หวนกลับมาทางเกาะชชิล
แต่ก็ไม่พบกองทัพเรือฝรั่งเศส

นโปเลียนเมาถึงนอนอยู่ตลอดเวลา คุประหนึ่งว่าจะ
เขา ชยชนะ จาก พน นา เหมอน กยภาค พนตนเสียมไคเลย
กองทัพเรือฝรั่งเศสได้เดินทางอยู่ในท้องทะเลถึง ๔ สัปดาห์
แล้ว นโปเลียนนอนอยู่บนเตียงในเรือ มขเรียนนั่ง
อ่านหนังสือให้ฟังอยู่

เข้าสู่จีปต์

๒๑๑

ในกองทัพเรอน นโปเลียนได้พาเอาพวกนักปราชญ์
ผู้ทรงวิทยาศาสตร์ไปเป็นจำนวนมาก พร้อมด้วยปืนใหญ่
๒,๐๐๐ กระบอก ทวพมพอกษรแบบอาหารบ หนังสืออ่านอก
นานาชนิด

นโปเลียนได้พากองเรือเข้าเทียบท่าในอ่าวอาบกร
(Aboukir) แล้วให้ทหารขนบก จัดเป็นกองทัพสรรพด้วย
กำลังอาวุธยุทธภัณฑ์ ครั้นพร้อมเพรียงกันทุกหน่วย
ตกกองแล้ว ก็เข้าโจมตีและยึดเอาเมืองอาเล็กซานเดรียได้
ด้วยการเข้าโจมตีเพียงครั้งเดียวเท่านั้นและจากนั้นจุดที่หมาย
อย่างใหญ่ยิ่งกคช การเคลื่อนไหวเพื่อเข้าสู่นครไคโรแห่ง
จีปต์ต่อไป

นโปเลียนขมาเหยาะย่างนำทัพข้ามทะเลทราย หยค
มองรูปสฟิงซ์ ณ บคณนยันทาทประหนึ่งว่าทาควยเหล็ก
ของนโปเลียนก็ได้ประสานกับตาหินแห่งรูปสฟิงซ์นั้น จึง
มองเห็นอยู่

นานมาแล้วพระเจ้าอาเล็กซานเดอร์ได้เคยมาขนอนอยู่
ณ ที่น และจอมนกรบชชาวกริเคยนอนอยู่ตรงนเหมือนกน

๒๑๒

นโปเลียน เล่ม ๒

คนทั้ง ๒ คนมี มศวทอปปเมอ ๒,๐๐๐ ปี ภายหลังที่
 ปรปณสพงชนโคสรางชนแลว ไคเกศกรภพอนกวางใหญ่
 ไพศาลชนรอบ ๆ ลุ่มแม่น้ำไนล์ ประชาชนนยลานทาง
 พงคามญชาของบุคคลคนเดียว กษตรยรบสังสังโคชน
 บรรดาทาสผวตากกระทำตามรบสัง ปรสพงชนสาเรจชน
 ครอบคาสังของกษตรย และควยนาแรงของพลเมือง
 อีกในไมช้าไม่นานข้างหนาน และห่างไปจากทน
 ไมกไมลนก นโปเลียนกครองเตรยมการต่อสู้กับเหล่าทหาร

การเขยคเมืองอาเล็กซานเดรีย

เข้าสู่อียิปต์

๒๑๓

มาเมลุก (Mamelukes) อันมีกำลัง ๘,๐๐๐ คน ล้วน
เป็นเหล่าทหารมาชนเยม ซึ่ง ณ บัดนี้ก็ได้เตรียมพร้อมที่จะ
จะเข้าโจมตีฝ่ายมกรุกให้พินาศไป

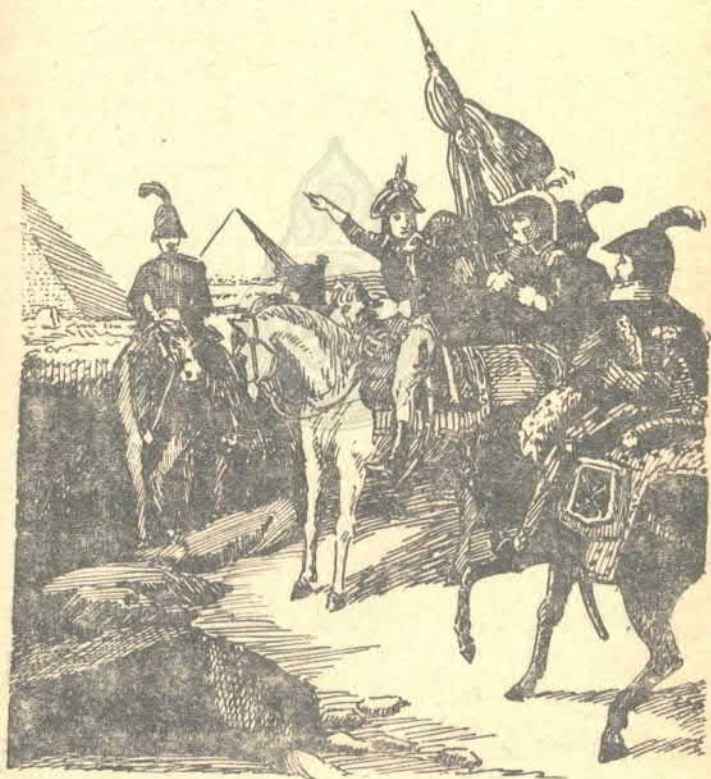
ที่ประเทศอียิปต์ และในขณะที่นั้นไปเลียนกำลังมุ่ง
หน้าไปทำสงคราม อียิปต์ขึ้นอยู่กับความปกครองของ
ประเทศเตอร์ก แต่ทางเตอร์กให้คนชาติมาเมลุกเป็น
ผู้ปกครองรักษาเมืองอยู่ มีหัวหน้าอยู่ ๒ คน เป็นพี่น้อง
กัน คือ มูเรต เป็นผู้นำการฝ่ายทหาร และอิบราฮิม
เป็นผู้นำการฝ่ายพลเรือน ชาติมาเมลุกนี้มากองทัพมาก
เก่งกาจสามารถยิ่ง และมีอยู่เป็นจำนวนมาก

จึงในขณะที่ มูเรตได้เตรียมกองทัพที่จะ
ไปเลียนทเมืองเฮมบาเซห์ ริมฝั่งแม่น้ำไนล์ด้านตะวันตก
และที่ๆ ตั้งขร้ามถนนอยู่ทางด้านใต้ของเมืองเฮมบาเซห์
ตัวเมืองเฮมบาเซห์นั้น อยู่ในระหว่างขร้ามคกบนครโคโร
ส่วนนครโคโรนั้นอยู่ริมฝั่งแม่น้ำไนล์ข้างทิศตะวันออก

๒๑๔

นโปเลียน เล่ม ๒

มูเรต มกาสงซัง เป็น เหล่าทหาร มา ล้วน จำนวน
๑๐,๐๐๐ คน พร้อมทวยชนใหญ่ ๕๐ กระบอก เตรียมการ
สู้ทฝรั่งเศสอยู่ทุกขณะ

นโปเลียนกำลังยืนอยู่หน้าป้อม

เข้าสู่จีปต์

๒๑๕

นโปเลียน ชี้นำ ทหาร โฉม หน้า เข้าสู่ รั้ว รามิค
 ที่มองเห็นอยู่เบื้องหน้า ไต่กล่าวแก่กองทหารในบังคับ
 บัญชาว่า “.....ทหารทั้งหลาย รูปประหลาดแห่งกาล
 ๔,๐๐๐ ปี กำลังมองดูท่านอยู่.....” แต่ว่าในทันทีทันใด
 นั้น กองทัพมาชาติมาเมลูกที่เตรียมการพร้อมอยู่แล้วก็
 โถมเข้าโจมตีทัพฝรั่งเศส ไต่สู้รบกันเป็นสามารภ ทางฝ่าย
 กองทัพฝรั่งเศสได้ชัยชนะใหญ่ยิ่งช่วย จึงทำให้ฝ่ายมาเมลูก
 ต้องแตกถอยกระจัดกระจายไป นโปเลียนได้คุมทัพเข้ายึด
 ที่มั่นของฝ่ายมาเมลูกได้ กองทัพมาเมลูกในบังคับบัญชาของ
 มูแรค ซึ่งเดิมทีโคหวังจะสู้รบได้ แต่ต้องแตกพ่าย
 ยับเยินไปเช่นนั้น มูแรคจึงคุมกองทหารเท่าที่เหลือแยกหน
 ขนไปทางทิศเหนือของจีปต์

ส่วนอียิปต์ ผู้ว่าการฝ่ายพลเรือนอยู่ที่นครไคโร
 ครั้นได้ทราบว่ากองทัพของตนมูแรคยังคงบัญชาการรบอยู่
 นั้นแพ่แก่เขาคึกแล้ว มิได้นอนใจและไม่คิดจะตั้งหน้าสู้รบ
 คอยมอดอก จึงสั่งให้ชนทรพยสมบัติเงินทองอพยพหนีไปยัง

ประเทศชเรย ส่วนทรพียสมยตบางสิ่งที่ไม่สามารถจะ
รอนไปในทันทันใด ก็ให้เผาเสียเช่นอันมาก

นโปเลียนไคยাত্রาทัพเข้านครโคโร และจัดให้
กองทหารกองหนึ่งเร่งติดตามมแรกไป ส่วนนโปเลียนเอง
ได้พักอยู่ในนครโคโร เพื่อจัดการวางระเบียบการปกครอง
บรรดาเมืองที่ยึดได้ และได้พยายามเกลี้ยกล่อมพวกป้าชา
พวกหัวหน้าชาวอาหรับ ให้เข้าอันนอม อยู่ในบังคับบัญชา
ไคกกล่าวอวดอ้างตัวเองว่า พอใจและนับถือพวกเคอริกทั้ง
สุลต่านทั้งหลาย และไคยอนัยตรงกันข้ามก็ได้ผูกพัน
พวกบรรดาชาติมาเมลก ที่เขามามีอำนาจปกครองชนชาติ
อิรักอยู่ นโปเลียนไคเตรียมการล่วงหน้าไว้แล้ว แต่
ครังกำลังเดินอยู่ในทะเล คอให้ล้ามเขียนหนังสือถึง
ป้าชาแห่งอิรัก ซึ่งนโปเลียนไคเอามาอ่านให้ฟังว่า
“.....ท่านผชงจะเป็นผู้มีอำนาจสูงสุด แต่ว่าความจริงไม่มี
อำนาจหรือเกียรติภูมิอยู่ในกรุงโคโรเลย ท่านควรจะยืนตัว
ในการมาของข้าพเจ้า ขอท่านจงเชื่อเถิดว่า ข้าพเจ้า

ไม่เคยที่จะกระทำการใด ๆ อันจะเป็นการทำลายท่าน
 สุตท่าน หรือเป็นการลบหลู่คณาคณิกมกรุกรานแห่งพระเจ้า
 เลย ฉะนั้นขอจงมาช่วยกันขบไล่พวกที่ไม่เชื่อพระเจ้าให้
 พ้นไป.....”

นโปเลียนได้กล่าวคำยกย่องคณิกมกรุกราน และอ้างว่า
 คณิกมกรุกรานก็เช่นโอวาทของพระเจ้าเช่นเดียวกับ คณิกใน
 ศาสนาคริสต์เหมือนกัน และศาสนาของประเทศฝรั่งเศส
 นั้นมีลักษณะละม้ายคล้ายกันกับศาสนาอิสลาม มีขุนนาง
 ในนครโคโรคนหนึ่งท้วงที่ไม่เป็นที่ไว้วางใจ ชินละไว้น่าจะ
 เป็นอันตรายชน จึงได้ขบไล่ออกไปเสีย แล้วนโปเลียน
 ก็อ้างตามเหตุผลในคณิกมกรุกรานว่า ทุกสิ่งทุกอย่างที่ท
 ย่อมมาจากพระเจ้าเป็นเจ้าผู้ทรงประทานชัยชนะ และทุกสิ่ง
 ทุกอย่างที่เขาทำก็กระทำโดยสำเร็จ ทุกคนที่เขาเจ้า
 ถือเป็นผู้ยอมเป็นผู้อยู่นาน แต่ถ้ามองคนคนหนึ่งคนใดเอาใจใส่
 ช่วยเหลือแก่ศัตรูของเขา เขาก็ยอมตอลง

ถ้าหากว่า นโปเลียนได้เกิดในประเทศอิตาลีเมื่อ
 สัปดาห์ ๔,๐๐๐ ปี โน้นแล้ว ก็คงจะทำการมีชัยชนะโดยอาศัย
 เพียงแต่คำพูดเท่านั้น แต่สำหรับสมัยนั้น แม้แต่ชาวอิตาลี
 เองก็ไม่ใครจะเชื่อนัก นโปเลียนเอง ที่จริงก็กดขี่ชนชาว
 อิตาลี แต่ก็พยายามยกยอพวกอิตาลีด้วยประการต่าง ๆ
 แต่บางครั้งก็ใช้วิธีทำเป็นขู่ จะเอาโทษอย่างรุนแรงที่สุด
 บางทีก็ปล่อยโยนหว่านล้อมเอาด้วยคำพูด สักแต่เหตุการณ์
 เฉพาะหน้าที่เกิดขึ้น แต่ส่วนมากก็ใช้ขยายเอาข้อพระ
 อธิษฐานอันเย้ยอา้งเป็นสำคัญจนกระทั่ง สามารถเป็นผู้ทรง
 วัชระอำนาจภายใน ๑ สัปดาห์ ซึ่งนโปเลียนเองก็ภาคภูมิใจ
 ใจว่า บุคคลใดเป็นผู้ยิ่งใหญ่ผู้หนึ่งในทิศตะวันออกกันแล้ว

เหตุการณ์ในกรุงโคโคไนซ์ว่ากำลังจะเข้าปรี๊ดเรียบร้อย
 แล้วว่าพอการทิ้งป่วงเป็นผลสำเร็จขึ้น เรืองหนหลังจากกรุง
 ปารีสก็มาผดขานออก คอยในตึกโตรบจกหมายฉบบหนึ่งมาจาก
 กรุงปารีสเล่าพาตฟงดงโยเซฟีน บังเอิญเหลือเกินที่จกหมาย
 ฉบบนั้นลอกจากกองเรือลาดตระเวนอังกฤษมาได้ เพราะ

การส่งข่าวสารจากกรุงปารีสถึงอิตาลีในขณะนั้นลำบากมาก
 ยูโนต์ เมื่อได้รับจดหมายแล้ว ก็รู้สึกเป็นหน้าที่ของเขา
 ที่จะต้องบอกแก่นโปเลียน ในจดหมายนั้นอ้างถึงฮิปโปลิต
 กับโยเซฟีนว่า ได้มีการเกี้ยวพาราสีกันในฐานะสามีภรรยา
 โยเซฟีนได้ไปพบกับฮิปโปลิตที่โรงเรียนเต้นรำแห่งหนึ่งและ
 นางได้ช่วยเหลือให้เขามาพักอาศัยอยู่ในบ้านด้วยกัน ทั้งยัง
 ได้แนะนำสนับสนุนให้เขาทำงานร่วมกับผู้รับเหมาผูกขาด
 สิ่งของแก่กองทัพฝรั่งเศส

ข่าวจากโยเซฟีนนี้ ก่อความวิตกกังวลแก่นโปเลียนเป็น
 อย่างยิ่ง ระหว่างที่เขากลับไปกลับมา มอติบหน้าผาก
 ขยันทัน เขาได้กำหนดระเบียบว่า ข้าราชการเหมือนกันไม่ใช่เป็น
 เพื่อนแท้ของเขา เพราะข้าราชการควรจะบอกแก่เขาเสียก่อน
 แล้ว โยเซฟีนนั้นยังคงอยู่ห่างไกลกับเขาถึง ๒,๐๐๐ ไมล์
 ยิ่งกล่าวยังไม่ได้ข้อยุติชัดใดเช่นนั้น และถ้าหากว่า
 ความเรื่องนี้เป็นจริงอย่างที่เขาโน้มน้าวแล้ว ก็จำเป็นจะแยก
 กันเสียกับโยเซฟีน ไม่ยอมเป็นคนจะให้ใคร ๆ เขาหัวเราะ
 เยาะเย้ยหยันเล่นได้

นโปเลียนพยายามที่จะเอาอกเอาใจนโปเลียน และไต่
 ขอกนโปเลียนว่า “ข้อเสียมันมันสิ่งสำคัญกว่าความสุข
 ทางครอบครัวมากนัก” แทนนโปเลียนก็ว่า “ข้อเสีย
 มันหรือ มันจะมีราคาสักเท่าไร ข้าพเจ้ายินดีจะสละ
 ทุก ๆ อย่างในโลกนี้เพื่อความรักของโยเซฟีน ข้าพเจ้า
 ยากเหลือเกิน อยากจะให้ชาวทัยโนท์ไทรบนเป็นชาว
 เหลวไหล ไม่จริงอย่างทว่าน

นโปเลียนได้เขียนจดหมายถึงโยเซฟฟชายทันทีหาก
 แต่จะไม่ คลาที่จะ พุดถึง เรื่องที่ เกี่ยว กับ ความ ยุ่ง ยาก ใน
 ครอบครัวลงไปนัก เพราะเกรงว่าองค์กษัตริย์จะไต่
 ข้อความในจดหมายนั้นจึงมีว่า “.....ไม่มีประเทศอื่นใด
 ในโลกนี้จะสมควรเหมือนกันกับออสเตรีย มีทั้งชาวโปต ชาวเจ้า
 ผูกและเนอ แต่ความขำเถื่อนก็เป็นที่สุดในโลกอีกเหมือนกัน
 ตนเขาไม่ใช้เงินกันแม้กระทั่งจะจ่ายให้แกทหารก็ไม่ใช้เงิน
 อีก ๒ เดือนข้างหน้าฉันจะกลับมาฝรั่งเศสแล้ว ไปรุดคแล
 เรืองของฉันทวย ฉันทมเืองลำบากใจมาก ทางบ้านฉันไม่มี
 ใครเหลือในโลกอีกแล้ว นอกจากท่าน ความรักของท่าน

เข้าสู่จีปต์

๒๒๑

มีความสำคัญสำหรับฉัน และจะมีอยู่ถึงเคยวแทนนทระเพม
ความขมขื่นในแกฉนกกคอ ถ้าหากว่าฉันจะคงเสียท่าน
ไปเสียอกคนหนึ่ง ฉันนข้างอาภัพจริง ๆ ที่ชอบจะรักอยู่
เฉพาะคนคนเดียว ท่านเข้าใจความที่ฉันพูดหรือไม่ โปรด
จัดการเรื่องทาง ๆ ของฉันให้เรียบร้อย เพื่อดูว่าฉันกลับมา
ถึงบ้านแล้ว ฉันจะไต่มีบ้านอยู่ใกล้ ๆ ปารีส หรือใน
แคว้นเบอร์กนดี (Burgundy) ซึ่งเป็นที่ที่ฉันอาจจะใช้
พักผ่อนในฤดูหนาวโดยไม่มีใครรบกวนได้ ฉันเริ่มรู้สึก
เบื่อหน่ายมนุษย์ อยากจะพักผ่อนอยู่ตามลำพัง ความ
เป็นผู้ใหญ่ยังทำให้ฉันเบื่อหน่าย ความรู้สึกทั้งหลาย
ของฉันดูเหมือนจะกลางเหือกแห้งไปหมดแล้ว ฉันได้ไปถึง
ที่สุดในทุกสิ่งทุกอย่างแล้ว ถ้าหากว่าฉันจะไปอีก ฉันก็จะ
กลายเป็นผีเสื้อตัวเองอย่างเช่นพระเจ้า ฉันจะมีบ้าน
สักหลังหนึ่งในปารีส และจะไม่ยอมยกให้แก่ใคร ฉัน
ไม่เคยอยู่ที่ธรรมดาแก่ท่านเลย หวังว่าท่านคงจะเข้าใจ...

ความรู้สึกที่ ถูก ก่อ กวน กระทบ กระเทือน ให้เป็น
 อารมณ์ร้ายขึ้น เป็นเหตุทำให้ไปเล่นเปลี่ยนลักษณะ
 เป็นคนเคร่งขรึม เจ้าทุกข์ เคยอย่างนั้นมาแล้วเมื่อครั้ง
 ยิงเขาวัววัยอายุ ๑๒ จนกระทั่งตน ลักษณะในครั้งนั้นก็
 ตกตามมาอยู่คนนอก ความมชยชนะ ชอเลียง ความ
 ปรารถนา เป็นเหมือนเช่นพระเจ้าอเล็กซานเดอร์ทรงหลาย
 เหล่านไศลมเหลวละลายเป็นอากาศไปหมดแล้ว ชณะ
 นโปเลียนเริ่มทรงตนจดหมายด้วย เขย่งขาว ผกและ
 เนอ แต่กลยจบลงด้วยถ้อยคำทอเทเห่นอยหนายทอ
 ชีวิต ทอความเป็นไปของโลก

บทที่ ๒๑

สุลต่าน เอล. เกบรีร์ - นโปเลียน

ไม่ช้าไม่นานนัก นโปเลียนก็ค่อยกลับกลายเป็น
คนกระปรี้กระเปร่าสร้างคลาญจากความวิตกกังวลแลท้อแท้
และกำลังครุ่นคิดที่จะเตรียมการเดินทัพไปตีตามอียิปต์
ทันที แต่วาทะภายหลังกลับมากจากการชมในทะเลทราย
ไคโรเข้าไปในเต็นท์ที่พักของมารมองค์ พวกทูกำลังอยู่
ทนนานทางก้นเต็นท์เหตุการณที่เกิดขึ้นใหม่ อันเป็นส่วนได้
เสียของกองทัพนั้นคือว่า ในระหว่างแห่งการจัดการอยู่ใน
กรุงไคโรในทางฝ่ายกองทัพเรือของอังกฤษ เนลสันไคโรโจมตี
ทำลายกองเรือฝรั่งเศสลงเสียย่อยยับ ณ ทอวออายุกรนน มี
ทหารเรือตมอเนลสันไปไคโรเพียง ๔ ลำ นอกนั้นถูกจับ
ไปเป็นเชลยหมด

นโปเลียนได้พดปลุกใจทหารที่อยู่ในที่นั้นว่า “แล้ว
เราถูกตัดขาดให้อยู่ในอียิปต์ เราจักจาจะครองรักษาศรีระ

ของเราไว้ให้อยู่เหนือพินนาทะเล เราอาจจะมีทางหลบเลี่ยง
กลับปารีสได้ในนามของผู้ยิ่งใหญ่แห่งภาคตะวันออก หรือ
มีเช่นนั้นก็อยู่ทน และทำการให้มิชอบเสียเหมือนนก
นักรบในสมัยโบราณนั้น

ความเสียหายพ่ายแพ้ของกองทัพเรือทางทะเลครั้ง
เป็นผลเสียหายมาก นโปเลียนไม่ใช่เป็นแม่ทัพเรือ และ
ไม่ได้ไปประจำทำการบัญชาการรบด้วยตนเอง หากแต่
ผลเสีย นอุม จะ กระทบ กระเทือน ถึง ความ เสีย แยก
นโปเลียนอย่างจะหลกเลียงเสียไม่ได้ เมื่อกองทัพเรือ
อับปางลงด้วยนามของกฤษฎแล้วเช่นนั้น กองทัพฝรั่งเศสจะ
กลับคืนไปฝรั่งเศสบ้านเมืองของทวีปยุโรปจะอาศัยใคร
ของเตอร์กหรือ ก็ไม่แน่นอนว่า สุลต่านอาจจะไม่รักษาทวีป
เป็นกลางไว้ต่อไปอีก เพราะสุลต่านนั้นมีความไม่แน่นอนไวเว
เป็นปรกติ ประเดี๋ยวก็เข็นมิตรประเดี๋ยวก็เป็นศัตรู และ
ความจริงก็อาจจะเป็นศัตรูแก่ฝรั่งเศสได้

ครั้นแล้ว ความจริงก็ปรากฏขึ้น คือ ขณะนั้น
ประชาชน อธิปไตย ในกรุงโคโคโรว์ก็ก่อการกำเริบ เป็น กบฏขึ้น

สูลต่าน เอล. เกบรีร์ - นโปเลียน ๒๒๕

จำเป็นทนไปเลียนต้องจัดการปรายปราม ซึ่งผลสุดท้ายก็ได้อ
เป็นทาสยบเรียบรอยลง มีสภาพเป็นปรกตชนอย่างเต็ม

จากนั้นมา หลายสัปดาห์ล่วงไป เหตุการณ์ไม่
แน่นอนเฉพาะหน้าเป็นฉากสำคัญในระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของ
ชีวิต นโปเลียนจำจะต้องชวนขวายกระตือรือร้น ในระหว่าง
แห่งการรอคอยฟังข่าว ซึ่งจะ ช่วยชี้ ให้ เห็น สถานการณ์ใน
ภาคยุโรปให้ แจ่มใส ขึ้น แต่ว่าการ ส่อข่าวใน น่าน น้ำทะเล
หลวงไม่สะดวก เพราะทัพเรืออังกฤษคอยตัดสายการ
คมนาคมอยู่ และถ้าหากว่าฝ่ายอังกฤษมีความระแวงระวัง
เป็นอย่างจริงจัง ๆ แล้วอาจจะไม่มีจุดหมายใด ๆ จะส่งข้าม
ทะเลที่ก่อกองกันได้เลย ช่วชีวิตทั้งแทแรมเจริญวัยมา ใน
ครั้งแรกครั้งแรก ของชีวิต นโปเลียน ที่เริ่มพิศวง ว่าจะหา
อะไรและทวยวชิไคมาฆ่าเวลาได้ นโปเลียนไม่รู้ว่
ควรจะทำอะไร เพราะการปกครองกองทัพ การปรายปราม
พวกกบฏในกรุงโคโร การก่อสร้างและบูรณะซ่อมค่าย
ที่ทำลายไปเหล่านั้น แท้จริงก็เป็นงานที่เรียกว่าเป็นการทำ

เพื่อฆ่าเวลาไปเท่านั้น เวลาที่ว่างของชายคยาวสำหรับ
 นโปเลียน และนโปเลียนในขณะนั้นเกรงจะเป็นผู้ประสพ
 ไม่ค่อยดี บเรียนได้พยายามปลอบใจให้นโปเลียนเป็น
 ประการที่เท่าที่จะทำได้ และได้พูดกับนโปเลียนว่า “เราควร
 จะรอฟังว่า คณะกรรมการจัดการเขาเห็นว่าควรจะทำอย่างไร
 ต่อไป”

แต่นโปเลียนกลับตอบว่า “คณะกรรมการนี้จะหรือ
 คนพวกนี้เกลียดข้าพเจ้า ประการนั้นจะให้ข้าพเจ้าอยู่ทนจน
 ผู้ตายไปเอง” นโปเลียนชอบขมำออกไปเที่ยว แต่ไม่สะดวก
 เพราะอากาศร้อนมาก เขาได้พยายามแต่งตัวแบบชาว
 อารบ ความร้อนเกินประมาณไม่อาจจะแต่งอยู่ได้นาน ๆ
 ของเล็ก แต่ทั้ง ๆ ที่ร้อนแสนร้อนนโปเลียนก็มักจะขมำ
 ออกไปเที่ยวจนได้ ครั้นเมื่อกลับมาแล้ว เห็นว่าไม่มี
 จดหมายมาถึงเลยก็เกิดความทุกข์ใจ การสื่อสารขาดลง
 ชาวคราวจากกรุงปารีสเหมือนนกที่ถูกตัดขาตไปแล้ว มี
 ฐานะเหมือนนกที่ถูกปล่อยเกาะได้พูดกับบเรียนว่า “บเรียน

สุดต๋าน เอล. เกบัวร์ - นโปเลียน ๒๒๗

ท่านรู้ใหม่ว่า ข้าพเจ้ากำลังคิดอะไร ถ้าหากว่าข้าพเจ้า
ได้กลับไปฝรั่งเศสอีก ความปรารถนาอย่างยิ่งของ
ข้าพเจ้าก็คือไปทำสงครามในแคว้นบาวาเรีย ซึ่งข้าพเจ้า
มั่นใจว่า ข้าพเจ้าสามารถเอาชนะชนะแก่แคนเบลนไฮม์
(Blenheim) ได้ แล้วจากนั้นข้าพเจ้าก็จะกลับไปอยู่
บ้านนอก ดำรงชีวิตอยู่อย่างเรียบง่าย ๆ สันโดษ

อนาคตของ นโปเลียนอยู่ในลักษณะไม่ ผ่องใสขณะนั้น
เหมือนหนึ่งว่าโคหิมคหนทางที่จะกลับไปสู่ปารีสได้ แม้
ปารีสเอง ที่บ้านของนโปเลียนเองก็เกือบจะไม่มีอะไร
เหลือไว้ให้เป็นความปรารถนาอันยิ่งใหญ่ของนโปเลียนอีก

นโปเลียนได้เริ่มเจรจากับซาห์แห่งเปอร์เซีย (Shah
of Persia) และทิปโปซาฮิบ (Tippoo Sahib) ซึ่งเป็น
ศัตรูของอังกฤษแต่เดิม ในการเจรจันจุดสำคัญเพื่อตกลง
ข้อทางเดินทัพไปยังอินเดีย พร้อมกันแรกเริ่มจะผูกสัมพันธ์
ไมตรีกับทิปโปซาฮิบไว้อีกด้วย โดยนัยก็ถือว่า เพื่อ
จะช่วยเหลือให้อังกฤษได้หลุดพ้นจากแอกอันหนักของอังกฤษ

นโปเลียนมีความหมายมั่นใน อันจะ จำเวญ รอยตาม
 วัชรบุรุษอาเล็กซานเดอร์มหาราช แต่ว่าเมื่อใดครุ่นคิดลงไป
 อย่างถ่องแท้แล้ว ก็เกิดข้อสงสัยอยู่ในใจว่าจะทำลงไปได้
 สำเร็จหรือไม่ แต่ถ้ามองว่าจะมีทหารตั้งมั่นไว้ในอียิปต์สัก
 ๑๕,๐๐๐ คน และมีอีก ๓๐,๐๐๐ คน สำหรับ
 เกินทัพไปอินเดีย อย่างนั้นแล้ว ความทศกถัมทางสำร็จได้
 ตลอดเวลาที่ผ่านมา นโปเลียนได้ครุ่นคิดและฝึ้นถึง
 เรื่องนี้ ซึงคประหนึ่งว่าเป็นเวลาทมหความสุขที่สุด อนึ่ง
 นโปเลียนได้ใช้ ข้อตัวเองใน ขณะที่อยู่ ประเทศ อียิปต์นั้นว่า
 “สุลต่าน เอล. เกบรี” (Sultan El Kebir)

การคิดฝึ้นอย่างรุนแรง ประกอบกับความเสียใจ
 ในความไม่ซื่อสัตย์ของไบเซพิน ขบด้วยควมร้นแรงของ
 อากาศในประเทศอียิปต์ จึงเมื่อว่างจากภารกิจอัน
 อารมณ์ของนโปเลียนก็เหินไป ข้างความ สนุกสนาน ทาง
 ความรัก อนึ่ง ทกกองทัพฝรั่งเศสนั้นเองมีหญิงส่วย ภรรยา
 ของนายร้อยโท ซึ่งได้ร่วมเดินทางมาพร้อมกัยกองทัพ

สุดาน เฮล. เกบี่ร์-นโปเลียน ๒๒๕

แต่งกายปลอมแปลงเป็นผู้ชายจากท่าเมืองตลองข้างตนเอง
เป็นลูกของพ่อครัว หญิงงามผิวนุ่มที่เคยทำงานเป็นช่าง
ตัดเสื้อ แล้วก็มาไต่ก้นนายร้อยโทในภายหลัง รูปร่าง
สวยกระต๊าก ฝีมือของละเอียดอ่อน นัยน์ตาสีม่วง
ท่วงท่าคาวตองตาคน นโปเลียนไต่หญิงผู้นี้มาเป็นคู่รัก
ความสัมพันธ์สนทนาระหว่างนโปเลียนกับหญิงสาวค่อยๆ
ขยายตัวขึ้นโดยลำดับ จนมีคนเปิดเผยนางสามารถ
แสดงตัวออกนอกหน้าได้และถึงตัวเป็นคนรักของ นโปเลียน
เหมือนกับพระนางคลีโอพัตรา นกินขาวหิวโหย และนั่ง
ร่วมรถออกเที่ยวด้วยกันนโปเลียนอย่างสง่าผ่าเผย และใน
ขณะที่ยายหญิงเที่ยวเตร่เป็นทบเขกขานสำราญใจนั้น เฮอเยน
ก็คอยติดตามขมาสะกดรอยคอยตลอดเวลา
แท้จริงเรื่องอันเกี่ยวกบโยเซฟินผู้มารดา มัตถก
หนายางเพียงไร เฮอเยนเป็นผู้รักอยู่แก่ใจ นโปเลียน
เองก็เคยบอกแก่เขาเอง ทงตัวเฮอเยนเองก็เคยรักวัย
ตนเองแต่ครั้งทำสงครามอยู่ในภาคอิตาลี โยเซฟินผู้เป็น

แม่ช่ายก็ลวงพัน ๓๐ ไปแล้ว แต่มันสยเจ้าชู้ไม่รักเกยรต
 ก่อความทุกข์ให้แก่ นโปเลียน ผู้เป็นพ่อเลี้ยง และเป็นวีรบุรุษ
 ของชาติให้ต้องอับอายขายหน้า โดยไปพระวงรกกยขายหน้า
 ช่งเมอเทยช่ายแล้ว หน้มนักเบยชนลุกชนหลาน
 จะโทษใครไม่ได้ เพราะเป็นแม่บังเกิดเกล้าของเขา
 ประพฤติให้ผิดทางไปเอง

มายกนนโปเลียนพ่อเลี้ยง ครนไม่สนใจในโยเซฟีน
 ฝักรรยา หรือพอกอกอย่างหนึ่งคือว่า มีครอยครวไม่
 ใดคงใจ เกิดความกลตกลุมชน มีหญิงอนฉานเข้ามา
 ในชีวิต ก็ฉวยโอกาสหาความสำราญจากหญิงนั้นเป็น
 การแก่อารมณ์รายทชนมวอนหญิงฝักรรยาใดกอกเหตุไฉ
 เช่นน นโปเลียนพ่อเลี้ยงยอมมเสร์ทพงจะทำใดโดยไม่น่า
 ตาหน ทงนเป็นความไคร่ทรงของเลอเบย ซึ่งเป็นความ
 คึกของคณร่นหน้มน และคึกอย่างคณหน้มน ๗ คึก

นโปเลียนใดทงความปรารณนาจะไคฝสยสกลความ
 ปรารณนามานนนักแล้ว และถาหากว่าหญิงข้างคตเสื่อ
 รูปร่างคณคายนสามารถจะมีบุตรกัยเขาไคแล้ว นโปเลียน

สุลต่าน เอล. เกบรี - นโปเลียน ๒๓๑

ก็อาจจะหย่าขาดกับโยเซฟินเสียเลย ชนง ถึงแม้ว่าหญิงผู้
จะมีฐานะเป็นคนชนตา ก็แต่ว่าบรรดาเหล่านายพลกล้าศึก
ของนโปเลียนเอง ก็ล้วนแต่มาจากตระกูลที่ต่ำต้อย
โดยมาก ซึ่งเทียบกันแล้วก็นับเป็นคนชั้นเดียวกับคนนเอง
ชนงเล่า ถ้ามาไตร่ตรองดูที่มาเกิดมามีเลือดของนโปเลียน
แล้ว ก็ไม่น่าจะปรารมภ์อะไรกับเรื่องเช่นนั้น นโปเลียน
ถึมนในความสำเร็จของคนที่ทุกคน ซึ่งทำงานอยู่ในโลก
และนับถือว่าการเป็นบุตรที่ถูกต้องตามประเพณีนิยมเป็นของ
สำคัญยิ่ง

แต่ว่า จะอย่างไรก็ตาม ต่อจากนั้นมาไม่นานนัก
นโปเลียนได้พบกับคนใกล้ชิดที่ไว้วางใจคนหนึ่งว่า “หญิง
คนนั้นช่างไม่รู้จักกลัวสักที บังเอิญหญิงสาวผู้ใดแอบ
รู้เรื่องเขา จึงตอบเป็นเชิงเย้ยหยันว่า “ทว่าฉันไม่ใช่
เป็นความผิดของฉันทนเลย” ครั้นนโปเลียนได้ทราบคำพูด
นั้นแล้วรู้สึกไม่สบายใจ เพราะเหตุที่ยังไม่มีทางจะพิสูจน์ได้
อย่างไร ว่าตนนโปเลียนเองนั้นเป็นคนที่สามารถจะมีลูกได้
หรือเป็นหมัน

บทที่ ๒๒

กลับเข้าปารีส

นโปเลียนนั่งรวมวงสนทนาด้วยกันเสมอ กับคนอื่น ๆ
ทั้งหลายในบรรดานักปราชญ์ที่ติดตามมาจิปตักวายนั่น โดย
มีโต๊ะถว้แต่อย่างหนึ่งอย่างใด ในวงชุมนุมนั้นล้วนแต่เป็น
พวกนักปราชญ์ราชบัณฑิตผู้ทรงวิทยาคุณ นโปเลียนมักไม่
ใคร่พยายามจะโต้เถียงโดยไม่ใช้เหตุผล การโต้เถียงกัน
ส่วนมากเกี่ยวกับการทหารและเกี่ยวกับสิ่งซึ่งจะต้องปฏิบัติ
กันในปัจจุบันเฉพาะหน้า เช่นวิธีการร่อนำในลำแม่น้ำไนล์เพื่อ
บริโภค การก่อสร้างโรงสี การหาวัตถุดิบที่จะนำมาใช้ทำเป็น
ดินปืน ครองหนงนโปเลียนกำลังรู้สึกสนุกในการโต้แย้ง แด
แบทอลเลต์ (Berthollet) ใดพิศชนในทันทีทันใดว่า ท่าน
เข้าใจผิดไปเสียแล้ว ท่านเถียงไม่คงด้วยเหตุผลเพราะว่า
ท่านกำลังฉุนเฉียว แพทย์ผ่าตัดประจำทัพเรือได้สนับสนุน
ความเห็นของแบทอลเลต์ต่อกันหนึ่ง นโปเลียนจึงตอบว่า

นโปเลียนในอียิปต์

ท่านเหล่านั้นเป็นนักวิทยาศาสตร์ แต่ไม่รู้ว้าวชาคนนั้น เป็น
พ่อครัวของวิชาแพทย์และเป็นผู้ฆาตกรรมวิทยาศาสตร์ ซึ่ง
แพทย์ฆาตคนนั้นกอบโตในทันทีว่า ท่านจะให้คำจำกัด
ความว่า ศิลปะในการเป็นผู้ชนะสงครามได้อย่างไร

ทั้งหมดนี้ จะเห็นว่าในการสนทนาโตเถียงกันทาง
กกระทำการเหมือนอย่างเป็นผู้เสมอคนทั้งหมด ไม่จำกัดว่า
ใครทำใครสูง

ตลอดเวลาที่ล่วงไปหลายวัน นโปเลียนออกแถลง
 การณ์ แต่ว่ามีข่าวจากฝรั่งเศสมาเลย ทุกสิ่งทุกอย่าง
 ดูเหมือนจะหยุดนิ่ง มีแต่ความไม่แน่นอนเกิดขึ้นอยู่ทั่วไป
 และในท่ามกลางแห่งการหยุดนิ่งในกองทัพนั้น ก็มีการโต้เถียง
 กันเป็นการแลกเปลี่ยนความระหว่างผู้ทรงวิทยาคุณ บรรดา
 พวกนักปราชญ์ต่างทำงานอย่างหนักศึกษา ให้ทั้งคำแนะนำ
 และพร้อมที่จะทำการช่วยเหลือ และเห็นกันว่า ในระหว่าง
 ที่อยู่เปล่า ๆ นี้ เป็นโอกาสอันดีที่จะทำการค้นคว้าในทาง
 วิทยาการ ฉะนั้น จึงได้รวมทำการสำรวจภูมิประเทศและ
 ทรัพยากรในท้องถิ่นต่าง ๆ เช่นปลาในแม่น้ำไนล์ แร่ในทะเล
 แดง ซึ่งทุก ๆ สิ่งเหล่านี้ได้ทำการสำรวจกันนับเป็นครั้งแรก
 ฝ่ายพวกแพทย์ก็พยายามค้นคว้า ถึงสาเหตุของโรคระบาด
 ที่เกิดขึ้นในดินแดนตะวันออก และค้นคว้าในเรื่อง
 โรคสัตว์ต่าง ๆ และอื่น ๆ อันเกี่ยวพันกับอันตรายที่เป็นเหตุ
 ทำให้ผู้ช่วยตายอดได้

กลับเข้าปารีส

๒๓๕

อนึ่ง ได้มีการตีพิมพ์พจนานุกรม และพิมพ์ตำรา

ไวยากรณ์ ตลอดจนการขุดค้นโบสถ์วิหารในภาคอียิปต์
ตอนบน และได้ค้นพบข้อนาของโมเสสครั้งโบราณ

วันหนึ่ง นายทหารช่างได้กลับมาจากเมืองโรเซตตา

(Rosetta) พร้อมด้วยถ้อยเขาแผ่นหินแกรนิต (Granite)

ซึ่งมีตัวจารึกเป็นภาษาหลายภาษา เท่าที่พอจะสอบส่วนรู้ได้

๒ ภาษาคือ รอยจารึกเป็นภาษากรีกและภาษาอียิปต์โบราณ

ซึ่งเป็นรูปภาพ ไม่ใช่เป็นตัวอักษรอย่างทุกวันนี้ พวก

นักปราชญ์ทั้งหลายต่างพากันพยายามผสมคำ เพื่อดูว่า

ความหมายของตัวภาพแทนตัวอักษรแปลก ๆ เหล่านั้น

สิ่งที่น่าสนใจเป็นพิเศษก็คือ การพยายามขุด

คลองทรงคอคอดสุเอซ (Suez) นไปเลียนใต้เส้นทางใน

ทะเลทรายไประยะไกล ๆ มาก ซึ่งเป็นการล่อแหลมต่อภัย

ที่อาจจะบังเกิดขึ้นจากพวกอาหรับ ได้พยายามตรวจดูเส้นที่

เป็นร่องรอยของคลองในสมัยโบราณ และได้วางแผน

โครงการที่จะขุดสร้างคลองขึ้นใหม่ แต่ความคาดคะเนของ

นโปเลียนทบทวนการชกคล้องที่คอคอดคัสเซซัน ต่อมา
ภายหลังออกกองทัพรบ กัสศคล้องกับความเห็นของ
เลส์เซปป์ (Lesseps)

มีเรือสินค้าเล็ก ๆ สองสามลำไต่แล่นเล็ดลอดผ่าน
กองเรือลาดตระเวนของอังกฤษเข้ามาได้ ทำให้ไปเลี่ยน
ไค้ทราบข่าวว่า การแตกทำลายของกองทัพเรือฝรั่งเศสที่อาว
ฮาญกรันน ไค้เป็นเหตุให้เกิดผลสะท้อนอย่างใหญ่หลวง
สู่ท่านไค้เริ่มเป็นพันธมิตรกับรัสเซีย และประเทศคู่สมพันธ
ทั้ง ๒ นี้ ได้ร่วมกันประกาศสงครามกับฝรั่งเศส คณะ
รัฐบาลฝรั่งเศสกำลังชว่นแข็งขันแน่น แม้ทัพฝ่ายเตอร์ก
ชีฮ อาคเมต (Achmed) กำลังเดินทัพผ่านซีเรียตรงไปยัง
อียิปต์ พวกที่ไม่ยอมอ่อนน้อมต่อชนโปเลี่ยน ทยิงชอนเรน
อยู่ในกรุงไคโร เมื่อไค้รบทราบความชอนแล้ว ทางกพา
กนลกษอนกการจลาจลเป็นกยว แต่การจลาจลครั้งนี้
ก็ไค้ถูกปราบลงเรียบรายด้วยชนใหญ่ และจับตัวหัวหน้า
พวกกยวคคหวเสียบประจานไว้

กลับเข้าปารีส

๒๓๗

นโปเลียนนั้นรู้สึกโล่งใจมากกว่าจะตกใจ คือถ้าหากว่า กองทัพเคอริกยกทัพมาทางทิศใต้ก็นับว่าเป็นการดี เพราะว่า จะได้อำนาจโอกาสสู้รบกันกลางแปดง

แต่ก็ไต่ซอเรน ความเป็น วิทกกังวล ไว้ในใจอย่าง ง่าย ๆ ขณะเมื่อจะออกเดินทางจากฝรั่งเศสมาเพื่อจะโจมตี อัจปกัน ความมุ่งหมายก็เพื่อจะได้ยึดที่มั่นสำคัญเป็นฐาน ทัพ ชั้นแรกจะไปโจมตีอื่นเสียอีกต่อไปในโอกาสหน้า นโปเลียนได้ยอมเสียเวลา ๑๕ เดือน ที่จะปราบปรามอิจิปต์ แล้วสถาปนาอำนาจให้เป็นมั่นคงลง โดยประสงค์ให้เป็น การเตรียมสำหรับจะยกทัพใหญ่ไปตีอื่นเสียด้วย ซึ่งจะคง ใช้กำลังทหารถึง ๔๐,๐๐๐ คน อัฐ ๔๐,๐๐๐ ทวิ ขึ้นใหญ่ สนาม ๑๒๐ กระบอก และยังจะขอให้มังกองทัพหนุนอีก รวม ทัพเรือและปืนใหญ่ด้วย เพื่อช่วยเหลือการรบทางบก

แต่ว่าในการสู้รบกันที่ฝั่งแม่น้ำในลอน ไต้เป็นเหตุ ทำลายแผนการฉอองงองามของนโปเลียนเสีย เพราะกองทัพ อังกฤษได้ล้อมโอบเข้ามาทางชายฝั่งทะเล สุลต่านกลับไป

เขาข้างของกฤษฎีกาเปลี่ยนเป็นศักราชใหม่ ชาวออสเตรียเองหันมา
 กลับคืนสู่ฝรั่งเศส แต่อย่างไรก็ตามนโปเลียนได้คิดแปลง
 โครงการใหม่ ให้เหมาะสมแก่สถานการณ์อันยังเกิดขึ้น
 เฉพาะหนานั้น และดูเหมือนว่าจะได้รับประโยชน์จาก
 เหตุการณ์ที่แปรเปลี่ยนไปในตัว ทหารเยอรมันและทหาร
 อออสเตรียกำลังจะยกขึ้นขบวนมารวมกันสมทบเป็นทัพใหญ่ ฉะนั้น
 จึงจะต้องโจมตีที่ช่องแคบของกอนสตันซ์ให้ได้อีกตลอดครอตฝั่งไป
 เพราะฉะนั้นเขาเป็นหลักฐานที่จะต้องเข้ายกกระสุนดินดำ และทำ
 เวชเชอร์ก และจะต้องยั้งให้พวกซเวียตชานเซบอวอชคอสต
 ชนออกแรงหนึ่ง ถ้าหากว่านโปเลียนต้องการจะยกขบวนที่
 เมืองฮาคร (Acre) ไว้แล้ว พวกในเมืองโคโรกจะกลับมา
 เขาเป็นพวกฝรั่งเศส ฉะนั้น ในราวเดือนมิถุนายนนี้ ก็
 สามารถจะไปถึงเมืองดามัสกัส (Damascus) แล้วจึงทำการ
 ให้กองระวางหน้า เดินทะลุเข้าไปในเทือกเขาไทรัส
 (Taurus) พร้อมตัวกำลังทหาร ๒๖,๐๐๐ คน ซึ่งเป็นชาว
 ฝรั่งเศส ที่เป็นชาวมามาเมลุกอีก ๖,๐๐๐ คน และเป็นชาว

กลับเข้าปารีส

๒๓ ๕

ครูเสดส์ (Druses) อีก ๑๘,๐๐๐ คน ทั้งหมดมุ่งตรงไปทางทิศตะวันออก ส่วนเดแซ (Desaix) ก็มุ่งตรงมาจากอียิปต์ แล้วกลับท่านก็จะคงตั้งอยู่ในความสงบ

ชาห์ (Shah) แห่งเปอร์เซีย ได้ยินยอมตกลงที่จะให้ไปเยือนดินทพผ่านทางเมืองบาสโซรา (Bassora) และเมืองชีราซ (Shiraz) โดยประการฉะนี้ ภายในระยะเดือนมกราคม กองทัพจะไปเยือนก็จะรุดเข้าไปไกลจนถึงฝั่งแม่น้ำสินธุ (Indus) ดังนั้นไปเยือนจึงเริ่มการเดินทางมุ่งไปยังประเทศซีเรีย (Syria)

เส้นทางที่ผ่านไปในน เกือบจะไม่มีลักษณะเป็นถนนไปเยือนต้องขีมาเป็นระยะทางถึง ๔๘ ไมล์ ในระยะเวลา ๑๕ ชั่วโมง โดยมากใช้เวลากลางคืนเดินทาง ไม่ม่นำรับประทาน และมักจะไปอยู่ในแนวหน้าเสมอ เมื่อใดที่เมืองยัฟฟา (Jaffa) ทหารเคอริกจำนวน ๓,๐๐๐ คนยอมแพ้แล้วไปเยือนก็จะระอิกกระฮวนไม่แน่ใจว่าจะจับไว้เป็นเชลยหรือไม่ เพราะเหตุว่าทหารในกองทัพกษัตริย์แคลน มีจำนวนน้อยอยู่

แล้ว จะเอาทหารที่ไหนแบ่งไปคอยควบคุมเชลย ๓,๐๐๐ คน
 นั้น ครนจะจับส่งเขาไปให้ฝรั่งเคสเล่า ก็ไม่มีเรือจะบรรทุก
 ถ้าจะชวนแลกรเชลยกับเตอร์ก ทเตอร์กก็ไม่เชลยทเป็นชาติ
 ฝรั่งเคสจะให้แลกร แต่ครนจะปล่อยเชลยเตอร์กนไปเสีย ก็คง
 จะไปเข้ากบกองทัพทเมองอาคร ซึ่งเป็นทมนฐานทพชาคก
 ทอยู่ถักไป และไปเป็นกำลังอย่างถอกถวย เมื่อเป็นเช่นนั้น
 นโปเลียนจึงเรียกประชุมนายทพนายกอง ที่ประชุมได้ตกลง
 กันและเสนอว่า ควรจะฆ่าเชลย ๓,๐๐๐ คนนเสียทเดียว
 เพราะเมื่อ ๒-๓ วันนเอง พวกทหารเตอร์กนได้ฆ่าท
 ของฝรั่งเคส ซึ่งพวกทหารในกองทัพฝรั่งเคสพากนโกรธเคือง
 อยู่ นโปเลียนลงเลใจและได้คิการเรอจนอยู่ถึง ๓ วัน
 แต่ผลสุดท้ายก็ไม่มีวชอน ต้องตกลงยินยอมตามขอเสนอ
 ของทประชุม พวกเชลยเหล่านนได้ถูกพาไปยังชายฝั่งทะเล
 แล้วก็ถูกยิงกราคสนชีวิตไปหมดทง ๓,๐๐๐ คน

การล้างชีวิตทหารเชลยเตอร์กครงน พวกนกวพากษ
 วิจารณ์ลงทอมา ซึ่งโดยมากเป็นพวกเยอรมน ได้ลง

กลับเข้าปารีส

๒๔๑

ความเห็นว่ ไม่มัววอนใดที่จะทำไ้ดีกว่าประหารเลียบ
ทั้งหมด

ทมนของทพชาคกถไปกคณเมองอาคร ฅ ทเมอง
อาครนเขนแหลงคลงฮาวรยทรวณทใหม ๆ มาก ถคจาก
เมองนไปมเสนทางเคนชนไปไ้ทางทคเหนอ เคอรกไ้
ประกาสสงครามแลว กองทพนไปเลียบนเองก็ถูกตคชาค
และจําเขนจะตองตอสเพอชวท นหกรยไ้ใหญ่หลวงกาลง
เชญนอย แตทกลงทอยายมจะเขนไปตามเหตุการณ
ทงสน นไปเลียบนเกคความลงเล ไมแนใจวจะทำการค
ชนเคยสําเรจ แตไ้เคยพคถงแผนการคชนเคยนแกยรรดา
นายทหารครงหนงว ถาหากวาสํามารถยคเมองอาคร
ไ้แลว กจะเคนทพไปยงเมองตามสคส และเมองอะเลปไป
(Aleppo) ไ้ไ้โดยตลอด และจากระยะทางเหล่านน ก็หา
วชเพมเคมกาลงกองทพเรอย ๆ ไป พยายามประกาสแก
ประชานพลเมองนในแถบนั้นว ทพฝรงเศสกรรฮาพลมา
กเพอจะทำลายลางพวกปาชา (Pashas) ครนแลวเมอม

กาลังทัพมากชนกว่าทมิอุน ถึงนกสามารถที่จะเขายกเมือง
คอนสแตนติโนเปิล (Constantinople) และเข้าทำลายล้าง
อำนาจเคอร์กี (Turkey) ก่อตั้งจักรภพขึ้นใหม่ จากนั้น
ซอเสียงเกยรตคณก็จะซวรไป และคิครังโลกอยู่ไม่
เลื่อมสญ และชาวเฟากจะกลบยานไค โดยเดินทางผ่าน
เมืองฮาเดรียฮาโนเปิล (Adrianople) หรือเวียนนา
(Vienna) และถือโอกาสทำลายล้างซอสเตรียไปพร้อมกัน
ทเศยว

กองทัพของนโปเลียนไคไปถึงเขตเมืองฮาคร ที่จริง
ก็ไม่ใช่จะมีขอมปรากฏใหญ่โตอะไรนัก แต่ว่ามีอาวุธ
ทันสมัย มีนายทหารองกฤษและนายทหารชั้นใหญ่ชาว
องกฤษเข้าร่วมในกองทัพแข็งแรงอยู่

นโปเลียนไคพยายามเข้าโจมตีเมือง ๓ ครั้งไม่สำเร็จ
พชคกองทัพเรองกฤษมาถึง เขาช่วยเหลือสู้รบกันเอาเมือง
ฮาครไว้ไค และทำการระดมยิงกองทัพนโปเลียนเป็น
สามารถ

ในที่สุดข่าวจากกรุงปารีสก็มาถึง แต่เป็นข่าวซึ่งไม่
ทำให้เป็นที่พอใจไปเลยนเลย ที่ปารีสศาลเลแรงตกไม่ได้ไป
เมืองคอนสแตนติโนเปิลเพื่อเจรจากับสุลต่าน ยิ่งไปกว่านั้น
คณะกรรมการการกรุงปารีสได้ก่อกรรมทำเข็ญจน ถอด
สังหาราชแห่งโรม ถอดพระเจ้าแผ่นดินแห่งแคว้นบอติมองต์
และถอดพระเจ้าแผ่นดินเนเปิลเสีย ขอสัตรีกับรัสเซียจึงได้
ประกาศสงครามกับฝรั่งเศส และแคว้นต่าง ๆ ทั่นไปเลยน
ที่ใดไว้ในครั้งนั้น กลุกขึ้นเป็นศัตรู ฝรั่งเศสต้องให้นายพล
มอโรและโอเยโรเป็นแม่ทัพ

ครั้นไคร่ข่าวแล้ว นโปเลียนก็ไม่นอนใจ ไคร่เร่งรุก
ที่จะทำการโจมตเมืองอาครให้แตกไปโดยเร็ว

นโปเลียนไม่ชอบการล้อมข้อมไว้นาน ๆ โดยให้ข้าศึก
ในเมืองอดอาหารตายแล้วขอมแพ้ นโปเลียนเห็นว่าข้อมน
เหมือนนกขมิ้น ซึ่งจะต้องโจมตอย่างเด็ดขาดและทันที
ทันใด มีฉะนนั้นไม่ควรกระทำการเสียเลย เวลาไม่มีพอที่
จะให้รอคอยการกระทำเป็นอย่างอื่น

นโปเลียนนั่งอยู่ในต้นที่ พยายามใช้ความคิด
ไตร่ตรองถึงเรื่องนี้ นโปเลียนกำลังลงเลใจว่า จะต้อง
ลอมบอมต่อไปอีกเป็นเวลาแรมเดือนอย่างนหรือ ขณะนั้นเล
ทางยุโรปกำลังสู้รบทำสงครามกันอยู่ ถ้าจะหันกลับไปปารีส
โดยไม่ทำการรบให้ชนะเด็ดขาดก็น่าเสียตาย แต่ว่าไม่มี
ทางจะเลือกได้ ฉะนั้นจึงควรจะถอยทัพกลับไปอิตาลี และ
ในการถอยทัพนั้น นโปเลียนได้อยู่ในกองหลัง คอยระแวด
ระวังด้วยจิตใจเป็นวิตกกังวลยิ่ง

การถอยทัพครั้งนี้ เป็นเหตุการณ์ที่น่าสงเวชยิ่ง
ไม่มีอาหาร ไม่มีน้ำ มีแต่โรคระบาด ทหารเจ็บป่วยเกือบทั้ง
กองทัพ นโปเลียนได้ไปเยี่ยมเยียนทหารป่วย และพยายาม
กล่าวปลุกปลอบน้ำใจ มีอยู่ ๕๐ คน ที่อยู่ในอาการร่อแร่
น่าสงเวช ซึ่งนโปเลียนเห็นว่าจำเป็นจะต้องช่วยให้พ้นทุกข์
ไปด้วยอาการสงข จึ่งได้สั่งหมอให้วางยาพิษ พวกหมอเอง
ก็ไม่อยากจะทำ ภายหลังต่อมา นโปเลียนได้พูดถึงเรื่องนี้

กลับเข้าปารีส

๒๔๕

ว่า “แม้ว่าจะเป็นบุตรของข้าพเจ้าเอง ข้าพเจ้าก็ต้องวาง
ยาพิษ”

ทหารในกองทัพช่วยไปเสีย ๒,๐๐๐ คน อีก ๖,๐๐๐
คน ยังพอมีสุขภาพดี ต่างก็คอย ๆ เติบโตขึ้นตามทะเลทราย
ไปอย่างเชื่องช้า ทหารที่ไม่ช่วย ๔ คน ต้องเข้าภพของ
ทหารช่วยคนหนึ่ง ที่เดินไม่ไหวให้คอยเดินไปได้ เพราะมา
มีไม่พอที่จะบรรทุกคนป่วยหรือคนพิการ แม้ นายทหารเอง
ก็ต้องเดินเท้าไปพร้อม ๆ กับทหารอื่น ๆ เช่นกัน

ในที่สุด กองทัพก็เข้าถึงนครโคโร นโปเลียนได้เดิน
นำกองทัพเขาไปอย่างสง่าผ่าเผย เพื่อฉลองในการพิชิตของ
ประจำกองของข้าศึกมาได้เป็นอันมาก ได้พยายามจัดให้มี
การเดินสวนสนาม และประกาศชัยชนะเป็นการตบตา
ประชาชนชาวอิตาลีที่ความซบถกลับมา

นโปเลียนจะไปแก้ตัวที่กรุงปารีสว่าอย่างไร เมือง
สาครก็ไม่ได้ เพราะเหตุว่าเกิดโรคระบาดขึ้นทันที จึงจำเป็นต้อง
ต้องถอยกลับมา นโปเลียนได้เรียกประชุมพวกนักปราชญ์

เพื่อหาผลประโยชน์หลักฐานสำหรับจะไต่เป็นข้ออ้าง แต่ม
 คนหนึ่งเคยขึ้นชนตามกลางที่ประชุมนักปราชญ์นบรอย และ
 กล่าวคำปฏิเสธ ไม่ยอมลงชื่อเข้าร่วมด้วยในความเห็นนั้น
 ซึ่งผลสุดท้าย นโปเลียนก็ของยินยอม และคนผู้นั้นในโอกาส
 หลัง ๆ ต่อมา นโปเลียนไต่เลือนยศและตำแหน่งชนไทย
 ลำดับ

ขณะนั้นเอง ทหารเคอริกก็ไต่ยกเข้ามาทางทะเล โดย
 ทั้งใจจะทำลายล้างทหารฝรั่งเศสให้หมด และก็เป็นอีก
 ครึ่งหนึ่ง ทหารฝรั่งเศสก็ของตกอยู่ในท่อนทรายใหญ่หลวง
 และกองทัพเคอริกก็ไต่ชนยกที่อาวฮาบูกร ที่เดียวกับที่ไต่เคย
 สู้รบกันเมื่อชนลงมาแล้ว

นโปเลียนไต่ปล่อยให้ซาคักยกชนยกจนหมด แล้ว
 ก็ไต่โจมตีแตกย่อยไป ทั้ง ๆ ที่ฝ่ายเคอริกมีกำลังมากกว่า
 เป็น ๒ เท่า ๑ มราตองก็พูดต่อหน้านโปเลียนว่า “ท่าน
 นายพล ท่านเป็นคนเก่งกล้าสามารถ ใหญ่ยิ่งเหมือน

กลับเข้าปารีส

๒๔๗

กับโลก และโลกนี้เล็กเหลือเกินสำหรับท่าน" เป็นความจริง
 ๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐.
 ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐.
 ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐.
 ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐.
 ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.

นโปเลียนได้ทหารชาติมาเมลุก ๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐.
 ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐.
 (Rustam) รูปร่างสูงโตส่วน ๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐.
 ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐.
 ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐.
 ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐.
 ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.
 ๑๐๑. ๑๐๒. ๑๐๓. ๑๐๔. ๑๐๕. ๑๐๖. ๑๐๗. ๑๐๘. ๑๐๙. ๑๑๐. ๑๑๑. ๑๑๒. ๑๑๓. ๑๑๔. ๑๑๕. ๑๑๖. ๑๑๗. ๑๑๘. ๑๑๙. ๑๒๐.

หลังจากโจมตีเคออร์กียเบียน ได้ชัยชนะต่อชายกรแล้ว
 ๑. ๒. ๓. ๔. ๕. ๖. ๗. ๘. ๙. ๑๐. ๑๑. ๑๒. ๑๓. ๑๔. ๑๕. ๑๖. ๑๗. ๑๘. ๑๙. ๒๐.
 ๒๑. ๒๒. ๒๓. ๒๔. ๒๕. ๒๖. ๒๗. ๒๘. ๒๙. ๓๐. ๓๑. ๓๒. ๓๓. ๓๔. ๓๕. ๓๖. ๓๗. ๓๘. ๓๙. ๔๐.
 ๔๑. ๔๒. ๔๓. ๔๔. ๔๕. ๔๖. ๔๗. ๔๘. ๔๙. ๕๐. ๕๑. ๕๒. ๕๓. ๕๔. ๕๕. ๕๖. ๕๗. ๕๘. ๕๙. ๖๐.
 ๖๑. ๖๒. ๖๓. ๖๔. ๖๕. ๖๖. ๖๗. ๖๘. ๖๙. ๗๐. ๗๑. ๗๒. ๗๓. ๗๔. ๗๕. ๗๖. ๗๗. ๗๘. ๗๙. ๘๐.
 ๘๑. ๘๒. ๘๓. ๘๔. ๘๕. ๘๖. ๘๗. ๘๘. ๘๙. ๙๐. ๙๑. ๙๒. ๙๓. ๙๔. ๙๕. ๙๖. ๙๗. ๙๘. ๙๙. ๑๐๐.
 ๑๐๑. ๑๐๒. ๑๐๓. ๑๐๔. ๑๐๕. ๑๐๖. ๑๐๗. ๑๐๘. ๑๐๙. ๑๑๐. ๑๑๑. ๑๑๒. ๑๑๓. ๑๑๔. ๑๑๕. ๑๑๖. ๑๑๗. ๑๑๘. ๑๑๙. ๑๒๐.

ทหารได้นำหนังสือพิมพ์มาให้ ในขณะนั้นนโปเลียนนอนหลับ เมื่อได้ปลุกให้ตื่นขึ้นแล้วจึงบอกว่า “แซเลอร์แพทพ ฝรั่งเศสได้ยึดดินแดนทั้งหมดในอิตาลีไปแล้ว” นโปเลียนกระวักระวักตกจากเตียง รวยหนังสือพิมพ์อ่าน และใคร่ครวญอยู่กับทวหนังสือในแผ่นกระดาษนั้น อยู่จนกระทั่งถึงเวลากลางคืน

วันรุ่งขึ้น นโปเลียนได้สั่งให้เตรียมเรือ และให้ทหารออกอย่างลับ ๆ เป็นเวลาถึง ๒ ชั่วโมง ครั้นแล้วก็ออกเดินทางมุ่งไปยังนครโคโร

นโปเลียนถอยออกจากอียิปต์เพื่อกลับฝรั่งเศส

กลับเข้าปารีส

๒๔๕

เมื่ออยู่กับมารมองค์ ๒ ต่อ ๒ นโปเลียนพูดว่า
“ข้าพเจ้าตั้งใจจะกลับไปฝรั่งเศส ท่านไปกับข้าพเจ้าด้วย
กองทัพของเราในยุโรปใต้แพ่งสงคราม พระผู้เป็นเจ้ารู้ว่า
ข้าศึกยกไปถึงไหนแล้ว ยานันตันแต่นิตาลิกคงจะโค่น
เสียหลุมมือไปแล้ว พวกคณะกรรมมาธิการจะมีบุญญาทำ
อะไรกันใด ข้าพเจ้าเคยแบกภาระหนักของประเทศไทย
และชัยชนะของข้าพเจ้าได้ช่วยพยุงฐานะ คณะกรรมมาธิการ
อยู่ ไม่เช่นนั้นแล้วยานเมืองจะล่มทลายลง พอข้าพเจ้า
จากมาเสีย ทุกสิ่งทุกอย่างก็ค่อยดีขึ้น แต่ว่าถ้าข้าพเจ้า
เริ่มออกเดินทางเคยน ก็จะไปถึงกรุงปารีสทันกับเวลาที่ชาว
การมีชัยในอาชีพของข้าพเจ้ายังแพร่หลายจิตใจคนอยู่ และ
จะช่วยเป็นเหตุสนับสนุนกำลังใจของทหารใต้ดิน และเชอมน
ในตัวของข้าพเจ้าชน ชาวปารีสก็จะมองเห็นอนาคตสว่างไสว
ขึ้น

นโปเลียนได้แต่งตั้งให้นายพลเคลแบร์ (Kléber) เป็น
 ผู้ปกครองประเทศอียิปต์อยู่ พร้อมกับด้วยกองทัพบกทหารเป็น
 อยู่นานมาก และหวังไว้ว่าเมื่อไปถึงกรุงปารีสแล้ว ก็จะต้อง
 กองทัพหนุนมาทำการในอียิปต์อีก แม่ทัพเรือได้เข้ามา
 รายงานว่า ท้องทะเลเมดิเตอร์เรเนียนไม่สะดวกแก่การเดินทางเรือ
 ไปเมืองตุลอง และได้มีเรือลาดตระเวนอังกฤษเที่ยวตรวจตรา
 เพื่อนำผ่านไปอยู่ในท้องทะเลเมดิเตอร์เรเนียน แต่นโปเลียนได้
 ตัดสินใจเด็ดขาด เลี่ยงอันตรายเดินทางเพื่อกลับเขาสู่กรุง
 ปารีสให้โดย

บทที่ ๒๓

แผนการรัฐประหาร

การกลับสู่ปารีสครั้งนี้ ไปเล่นไต่ทำไปอย่าง
เงียบ ๆ มิให้ความรู้แพร่กระจายในกองทัพทงไวในอีกปีใด
เพราะเกรงว่าจะเกิดการปั่นป่วนขึ้นภายใน อันเนื่องจากที่
นโปเลียนมิได้ยู่ควบคุมเอง ไต่แต่งตั้งให้นายพลเคลแบร์
ยังคยบัญชาแทนอยู่ อย่างไรก็ตามความเหงามองคักคงจะ
เกิดขึ้นแก่กองทัพที่อยู่หลัง ไม่เหมือนกยเมือ ๑๕ เดือน
ก่อนโน้น ครึ่งก่อนเมือมาจากปารีสมีเรือถึง ๔๐๐ ลำ
เคยวนมอยู่เพียง ๒ ลำ ทหารในกองทัพบกเล็ก ๆ ก็สูญเสีย
ชีวิตไปในการรบถึงครึ่งต่อครึ่ง น่าสงสัยว่า นายพล
เคลแบร์และกองทัพจะคุ้มครองอีกปีใดไต่ในกานสักเพียงไหน
อนึ่ง ความหวังที่จะโจมตีและปลุกปลองอิทธิพลของอังกฤษ

ก็สูญสลายไปแล้ว จะยังเหลืออีกแต่แผนการจะขึ้นเกาะ
อังกฤษ เพื่อยกกองทัพของโคเวอร

แต่ว่า การจะเป็นไปไ้เพียงไว้นั้น ยังเป็นอนาคต
ที่คาดไม่ถึง

เรือลำที่พา นโปเลียนกลับนั้น คือ เรือ “มูรอน”

(Muiron) ซึ่งโคเวอรใหม่โดยไซซอของนายร้อยโท

ผู้กล้าหาญพลีชีวิตเพื่อช่วยนโปเลียน ณ สนามรบอาร์โกลา
เมื่อครึ่งสงครามภาคตะวันตกแล้ว และโคเวอร

เดินทางจากอียิปต์เมื่อ ๒๒ สิงหาคม ค.ศ. ๑๗๙๙

ตลอดวันและคืน ตลอดสี่ปดาห์และตลอดเดือน

เรือของนโปเลียนต้องเดินทางอยู่ในหว่างแห่งอันตรายและ

ไ้หลบหลีกรอดพ้นกองเรือลาดตระเวนของอังกฤษไปไ้

อย่างหวุดหวิด หลังจากไ้แล่นเรือ ๖ อาทิตย์แล้ว ใน

ตอนเช้าของวันหนึ่ง ในเดือนตุลาคม ไ้มองเห็นเกาะ ๗

หนึ่ง เห็นยอดเขาซิดเจนเป็นสีหม่นปกคลุมด้วยป่า กัปตันเรือ

แผนการรัฐประหาร

๒๕๓

ไตรตรวญคนแผนที่ และนไปเลียนกับบอกว่า นนคช เกาะ
คชรลกา ทางล่งเกทคและล่งลยว่าเกาะคชรลกัน บังจะ
เป็นของฝรังเศสอยู่หรือไม่ แดลัญญาณททาเรอบอกเป็น
เครองหมายให้รู้ไควว่า บังเป็นของฝรังเศส

ครนเรอเทยบผงแลวนไปเลียนไคชนบก ชาวเมือง
อาชคสโธท่างพากันจับกลุ่มล่นหลามอยู่ทีทาเรอ ประชาชน
นบพทเคยแข่งค่านไปเลียนในครงโนน ณ บคณกไคพากัน
ยนคปรคาคอนรบควยควงหนานนยมของผองใส

นไปเลียนไคตรงไปยงบ้านเกคเกาแกของเชา ชง
นารคาคของเชาไคจคเตรยมไวเรยบรอยเลมช แคว่นนารคาค
มีไคยทขานในขณะน

ณ ทน นไปเลียนกไคทราชว่าเมืองม่งคว และมีลาน
ไคลัญเลยแกชาคักไปแลว รวมทงเซคแคว่นล่วนใหญ่
ของอคาลควย ล่วนเมองเอนวนนยงเป็นของฝรังเศสอยู่
แตกคยอยางรวแรวเทมท เกอบ ๆ จะถูกเปลยนมคเป็นอน
คยแลวเหมือนกัน

มีลีเซนาถูกโจมตีต้อง หนีถอย กลับไปใน แคนเมือง
 สวิตเซอร์แลนด์ และกองทัพของฝ่ายอังกฤษได้ยกขนบก
 ทออลแลนด์ ฉะนั้นนโปเลียนจึงตกลงใจว่าจะไปเมืองนีซ
 (Nice) อนึ่ง นโปเลียนได้ทราบข่าวว่าทางกรุงปารีส
 คณะกรรมการสองคนได้ถูกปลด และตงนายพลมูแลง
 (Moulin) กับซีแยส์ (Sieyès) ขึ้นเป็นกรรมการ
 ซ่อมแทน ๒ คนที่ถูกปลดไป ด้วยเหตุนั้น นโปเลียนจึง
 เปลี่ยนความตั้งใจว่าจะตรงไปกรุงปารีสเสียก่อน

๒ วันเต็ม ๆ นั้น นโปเลียนเล่นเรือออกจากเกาะ
 คอรัลิกา ท่องทะเลเมดิเตอร์เรเนียนมุ่งไปยังท่าเมืองตุลอง
 พอใกล้ไคเห็นฝั่ง คนเรือก็เขามาบอกว่า ไคมองเห็นเรือ
 ลาดตระเวนของอังกฤษ และแม่ทัพเรือสั่งให้กลับหลังหัน
 แทนไปเล่นยังคยให้เดินรุดหน้าต่อไป เพราะถ้าเกิดการ
 ผูกฉวนจำเป็นจริง ๆ แล้ว ก็อาจจะใช้เรือกรรเชียงเล็กหนี
 ขนบกได้ไม่ยากนัก การฉกปรากฏเป็นจริงว่า นโปเลียน

แผนการรัฐประหาร

๒๕๕

ได้เล็ดลอดหลบหนีเรือรบอังกฤษไปได้จริง ๆ และรอดไปได้
โดยสวัสดิภาพ แต่ขณะนั้นเป็นเวลาค่าคน ไม่อาจจะ
เขาเทียบท่าขนนกที่คลองไ้ จึงจำเป็นต้องย้ายหัวเรือ
เลียงไปขึ้น ณ เมืองเฟรย (Fréjus) ซึ่งมีหินโสโครกมาก
และน้ำกลวเป็นอันตรายแก่เรือ แต่จำเป็นต้องเลียง และ
วนวนเป็นวนที่ ๔ ตุลาคม

ในคืนวันนั้นเอง นไปเยือนใต้ยัรบออกจากเมือง

เฟรยไปทางทิศตะวันตก หยตที่เมืองเอ็กซ์ (Aix)

ชั่วขณะหนึ่ง ได้ได้ถามข่าวคราวจากทนน ณ ตนเอง

นไปเยือนใต้ยัรบจดหมายฉบับหนึ่ง ซึ่งเป็นจดหมายที่เขียน

ไว้นานมาแล้ว แต่ว่าส่งไปไม่ถึงประเทศอียิปต์ ใจความมี

อยู่ว่า คณะกรรมการกำลังต้องการพบ นไปเยือนอยู่

เพราะในระหว่างนั้น คณะกรรมการกำลังมีสภาพการณ

ทลอแหลมต่ออันตราย ของการความช่วยเหลือจาก

นไปเยือน

ด้วยเหตุนี้ นโปเลียนจึงเขียนจดหมายเพื่อส่ง
 ล่วงหน้าไปยังคณะกรรมาธิการว่า "บุคคลนี้จับอยู่ในมือ
 ของเราหมดแล้ว และปลอดภัยจากการโจมตีของข้าศึก
 ข้าพเจ้าถูกตัดขาดจากชาวคราวต่าง ๆ จนกระทั่งถึงปลาย
 เดือนกรกฎาคม พอข้าพเจ้าได้ทราบข่าวนี้รีบมาทันที
 ข้าพเจ้าต้องเสี่ยงภัยในการเดินทางด้วยประการต่าง ๆ
 ถ้าหากว่าไม่มีอะไรเลย ข้าพเจ้าก็จะเอาเสื้อไหมทอแล้ว
 ก็เล่นโยมาในเปลือกหอย และข้าพเจ้าได้มอบให้นายพล
 เคลแบร์พรอมด้วยกองทัพอยู่ด้วยคนอีกจับคู่ไปแล้ว"

จดหมายฉบับนี้ส่งล่วงหน้าไปกรุงปารีส ประชาชน
 จึงรู้ข่าวโดยตลอด ฉะนั้น การเดินทางของนโปเลียน จึง
 ได้มีการต้อนรับอย่างมโหฬารตลอดทางที่ผ่าน บางแห่ง
 ได้มีชาวบ้านช่วยกันหุ้บคยสองทางให้จนถึงเมืองอาวญอง
 เมืองวาลงซ์ และเมืองลียง (Lyons) ได้พักอยู่ ณ เมืองลียง
 ๑ วัน และได้รับข่าวเพิ่มเติมอีก แต่ว่าเป็นข่าวเกี่ยวกับ
 เรื่องส่วนตัวเกี่ยวกับโยเซฟิน หากแต่ว่านโปเลียนมิได้

แผนการรัฐประหาร

๒๕๗

สนใจต่อข่าวคราวในเวลานั้น แต่รู้สึกแปลกใจที่ไม่พบ
หน้าญาติพี่น้อง และแม่แต่ภรรยามาต้อนรับเหมือนกับ
คนทั้งหลายเขาเลย และแล้วไปเล่นกกระหวดคคอง
โยเซฟัน สงสัยอยู่ในใจว่า โยเซฟันคงจะรอเขาอยู่
ในห้อง ซึ่งมักจะกรอียดานนหรือเปล่า

เมื่อไปเล่นมาถึงประตูชานนั้น ไข่มองเห็นหญิง
คนหนึ่งยืนอยู่หน้าประตู มาตามเล่ห์เหลี่ยมมารดาบังเกิดเกล้า
นั่นเอง

หญิงสาวพมพต่าง ๆ พวกนางสาวการกลัยมาของ
นไปเล่น ในครั้งแรกก็ท้ออกจะเป็นข่าวท้อออกจะเหลือเชื่อ
เพราะรู้ ๆ ก็ผูกขึ้นมาอย่างรวดเร็ว แต่ว่าข่าวนี้โตแพร่สะพัด
ไปตามโรงมหรสพ ในวงการสังคมแม้กระทั่งในโรงสุรา
ชนต่าง ๆ พวกคอเหล้าต่างก็เทียบแถวตาม โดยอ้างว่า
คมเพื่อเฉลิมฉลองการกลัยมาของนไปเล่น ทุก ๆ คน
ต่างพากันเปล่งเสียงต้อนรับนไปเล่นด้วยความยินดี เพราะ

ว่านโปเลียนได้นำความหวังอันใหม่เอี่ยมมาให้ ซึ่งหวังว่า
คงจะมีแต่โชคชัย และความสันติสุขในไม่ช้า

นโปเลียนได้อ่านข่าวต่าง ๆ เหล่านี้ ในหนังสือพิมพ์
แม้ว่าหนังสือพิมพ์ซึ่งแต่ก่อนเคยเป็นปฏิปักษ์กับนโปเลียน
ก็ยังพากันลงข่าวว่า การรบของนโปเลียนทัพพลแตกไปใน
อิตาลีนั้น เขาไม่มีความเสียหายอะไรกลับจะทำให้เรามี
น้ำอกน้ำใจไปกับเขา ในความเก่งกล้าสามารถของเขาด้วย
อนึ่ง เมื่อครั้งนโปเลียนชนะบทเมืองเฟรีย นั้น
โยเซฟีนกำลังรบประทานอาหารเย็นอยู่กับโกเย (Gohier)
คณะกรรมาธิการคนหนึ่ง ครั้นทราบข่าวนโปเลียน
กลับมา ทั้ง ๒ ต่างกอดกอดกัน โโกเยผู้เคยแนะนำให้
โยเซฟีนหย่าขาดกับนโปเลียน แล้วแต่งงานใหม่กับซีปโปลิต
และทั้ง ๒ ก็พัวพันกันตลอดเวลามา ถึงกับซีปโปลิตได้มา
พักอาศัยอยู่ในบ้านโยเซฟีนด้วย ข่าวคราวจากนโปเลียน
ก็เยี่ยมหาย ถึงหากว่าจะส่งจดหมายมายัง ก็คงจะไม่ไ้
มาถึงโยเซฟีนเป็นแน่

แผนการรัฐประหาร

๒๕๕

ทั้ง ๒ คน โโกเยและโยเซฟีนต่างก็ตกลงใจเพื่อแสดง
ความยินดีกันไปเยือนโตเกียวกลับมา ส่วนโยเซฟีนนั้นได้
รีบเร่งกลับบ้าน และจัดแจงสิ่งของต่าง ๆ ภายในบ้านให้
เรียบร้อย แล้วก็เร่งรีบออกเดินทางลงมาทางภาคใต้ของ
ฝรั่งเศส ตรงไปเมืองลียงที่เดียว เพื่อจะรีบหน้าสาม
คน ทนก่อนหน้าญาติพี่น้องของสาม

ส่วนทางฝ่ายวงศาความญาติข้างโน้นไปเยือนมีโยเซฟ
ฟิโฌ ลูเซียง หลุย และเลอแคล็กกับองแซก ก็ออกเดินทาง
เพื่อไปพบกันไปเยือนเหมือนกัน ทั้ง ๒ ฝ่ายต่างมุ่งจะ
ชงตักกันอย่างเต็มที่ เพราะว่าถ้าฝ่ายไหนได้พบกันไปเยือน
เสียก่อน ก็คงได้เปรียบ แต่เป็นคราวเคราะห์ของโยเซฟีน
จึงบังเอิญให้ไปเยือนเลอแคล็กเดินทางเข้ากรุงปารีสเสียทาง
หนึ่ง คือได้เข้าทางบอร์ม็องแนล จึงคลาไคลโยเซฟีนไปไม่
พบกัน นไปเยือนกับเฮอเบินได้แยกชั้นรถไฟเคียวรีบตรงเข้า
ปารีส ได้พบกับโยเซฟ ลูเซียง เลอแคล็ก ในระหว่าง
ทาง

ส่วนโยเซฟนั้นนึกวิต กลัวไปเกินเสียทางหนึ่ง
จึงคลาไคลกันกันไปเลยนไป พอไปถึงเมืองลียง ก็ทราบว่า
นโปเลียนได้ออกเดินทาง แยกไปทางบูร์มองเนสเสียแล้ว
แต่ก็ไม่ลดละความพยายามไ้รีบเร่งออกเดินทางย้อนกลับ
เข้าปารีสโดยด่วน เพื่อให้ได้พบกับนโปเลียนทันทั่วทั้งที่ แต่
ก็ไม่สมหวังอีก นโปเลียนได้มาถึงปารีสเสียก่อน ๒ วัน
แล้ว ความสวาทหลายแห่งของโยเซฟนั้น ก็คงจะได้ถูก
พวกวงศาภคณาตยักชนฟ้องกล่าวโทษเสียพอแรงแล้ว

เป็นความจริง เมื่อได้พบกับพ่ ๆ น้อง ๆ นั้น พวก
พี่น้องต่างก็เล่าถึงความไม่คิดของโยเซฟต่าง ๆ นา ๆ ให้
นโปเลียนฟังเสียอย่างละเอียดลออ ฉะนั้นนโปเลียนจึงได้สั่ง
ให้คนจิตแรงเก็บสิ่งของ ๆ โยเซฟนั้นลงหีบห่อเอาลงไปใน
ชั้นล่าง เพื่อไม่ให้โยเซฟนั้นเข้ามาพบกับเขาได้

ครั้นเมื่อโยเซฟนั้นกลับมาถึง ก็ทะลุแนวของกันของ
นโปเลียนเข้ามาถึงในยาน แต่ตนไปเลยนได้ขังตัวเองอยู่
เสียภายในห้อง โยเซฟนั้นได้ร้องเรียกและวิ่งวอนให้

แผนการรัฐประหาร

๒๖๑

นโปเลียนเข้คปรุ่ทรบ ะหว่างเดินทางกลับเข้ามา
โยเซฟนรุตวาชอเสียงเกยรคคุดของนโปเลียนเคยวนทคชย
กยรมผปากของมหาชน เป็นผยงใหญ่ จึงปรารถนาก
ทจะคนคกบนโปเลียน ให้นโปเลียนเห็นใจและรักใคร
เหมือนแต่เดิมมา จึงไคหารอทุก ๆ ทางสำหรับการ
อชนวอนเพอปรองคองกันครงน โยเซฟนรุตชยว่านโปเลียน
นน เมตทาบราน และ รัก ใคร บุตรชายบุตรสาวของ นาง
ฉะนน นางจึงไคใหบุตรทั้ง ๒ ช่วอชนวอนแทน จึงใน
คณน แมลูกทั้ง ๓ ทางกศรคววญอชนวอนนโปเลียน
ชยแทขานปรุ่ทหองน

ส่วนนโปเลียนนอนชยในหอง หวสมองเต็มไปทวย
แผนการณทาง ๆ ทจะเอาชยชนะแกชาคกคศร ครุ่นคคชย
วาคณะกรรมาธิการและเพอนร่วมสงครามทั้งหลาย ทางก
พยายามหมายมนชนมชทจะกคกน ชยไคใหพนจากอำนาจ
ไคยเข้าใจว่เป็นคศรรายของพวกเขา ยิงซาฟเจาชยไค

ไปเสียเท่าไรยิ่งก็ ยิ่งไม่กลับมาเสียใจเลย ยิ่งเห็นความ
 พอใจใหญ่หลวงของเขา แม้ตลอดกระทั่งพชายนองชายของ
 ขาพเจ้าเองก็เหมือนกันพลอยเฉยเมยกันไปหมด และยัง
 สำหรับโยเซฟนั้นในระยะเวลาหนึ่งที่เขาพเจ้าไม่อยู่ ก็คงจะ
 ไม่เคยคิดถึงขาพเจ้าเลยเป็นแน่ แต่ว่าพอขาพเจ้ากลับมา
 แล้วรู้สึกว่าเป็นคนน่าเอ็นดูอยู่มาก ถ้าหากว่าจะประณ
 ประณอมปรองดองกับ โยเซฟนั้นใน เวลาที่ ขาพเจ้า เป็นที่ อยู่
 เช่นนี้ โยเซฟนั้นก็จะอยู่ในอำนาจในเงื้อมมือของขาพเจ้า
 หนึ่งที่เขาพเจ้าพบในอัมสเตอร์ดัม เมื่อเปรียบกับโยเซฟนั้น
 แล้วคำต้อยกว่าโยเซฟนั้นมากเพียงไร และหญิงผู้นั้นก็
 สามารถจะมิบุตรให้แก่ขาพเจ้าได้ ซึ่งอาจจะเป็นหญิงที่
 ไม่สามารถจะมิบุตรเสียก็ได้ และขาพเจ้าจะหาหญิงที่ไหน
 ที่จะเป็นคนรักและภรรยาที่ดีไปกว่าโยเซฟนั้น โยเซฟนั้นยัง
 เคยมิบุตรและมีแล้วถึง ๒ คน ซึ่งอาจจะมีให้แก่ขาพเจ้า
 อีกก็ได้

แผนการรัฐประหาร

๒๖๓

อย่างไรก็ดี นโปเลียนก็โต้แย้งประตู่ซึ่งออกมา
อย่างเรียบง่าย และไม่โต้ตอบว่าโยเซฟนั้นอย่างหนึ่งอย่างใดเลย
แต่ยังแสดงอาการปรีดาถึงขมเขาที่อยู่ โยเซฟก็พะเนาะด้วย
ถ้อยคำอันอ่อนหวาน ตลอดจนสารภาพว่ากำลังมีหนี้สินอยู่
ประมาณ ๒,๐๐๐,๐๐๐ ฟรังก์ ซึ่งนโปเลียนก็ยินยอม
จะชดใช้ให้ ส่วนหนึ่งของของนโปเลียนนั้น ไม่ยื่นคืนในการ
ปรองคองของสามภรรยานั้นอย่างย้ง แต่ก็นับญญา
ต่าง คน ต่าง กิพากัน หมกหมุ่น ทางที่ จะ ชดชว้าง และแก้ไข
อย่างไร

นโปเลียน ไม่มี เวลา ที่จะ มัว คด หรือ ปรักษาหา รือ
เรื่องราวที่เกี่ยวกบครอຍครวมากนั เพราะเหตุการณของ
ยานเมืองกำลังดำเนินไปอย่างรวดเร็ว พชายและน้องชาย
ทั้ง ๒ คนก็มีไคอยู่เปล่า เมื่อคราวที่นโปเลียนไปอยู่เสียด
ที่อิตาลี โยเซฟก็ไปเป็นทูตไปในกรุงโรมและในบัลขณ
นั้นก็เป็นผู้แทนของกรุงปารีสคนหนึ่ง ลูกเขยของชายเป็น
หัวหน้าคณะคอยชดชว้างคณะกรรมมาธิการฝ่ายตรงข้ามอยู่

ทั้ง ๆ ที่มียาอยู่น้อยเพียง ๒๔ ขีแทนน ลูเซียงพดเก้ง
 เหลือवलลาตในถ้อยคำโวหาร มีคนทั้งหลายครนคราม
 มากในการโต้ตอบต่อปากต่อคำ มีนสยทะเยอทะยานหนน
 พลนแลนและตอตง ขณะนั้นลูเซียงได้กาลงคตแผนการณทจะ
 กระทำรัฐประหารกยชแยะล้อยู่ แต่ว่ายังขาดพวกที่จะมา
 ช่วยจัดการในฝ่ายการทหาร ได้คิดจะหานายทหารที่
 เหมาะสมเข้ามาร่วมด้วยตลอดคน แต่ขยคนนโปเลียนพชาย
 ได้กลับมแล้วจึงไม่จำเป็นและได้ลงบเร่องราวปักยไว้ ไม่
 แพร่งพรายใด ๆ อีก

น้องเขยของโยเซฟ แบร์นาดอตต์ (Bernadotte)
 นั้น มชนเซ่งทนจะเป็นอนตรายแก่นโปเลียนน้อยข้าง
 เป็นคนไว้วางใจไม่ใคร่ได้ ลลาตแกมโกง ไม่ใคร่เต็มใจ
 มาค่อนรยนโปเลียนนั ก เมื่อพยหน้ากน นโปเลียนได้
 พดถงสภาวการณอนงอนเงนของส้าธารณรัฐ แบร์นาดอตต์
 ถวถงอยางนกกต กยงสามารถจะตอด้ทงศัทรภายนอก
 และภายในได้ แล้วนโปเลียนพดเปรยไปถงฐานะการเมื่อง

แบร์นาโดตต์

และอ้างถึงอันตรายต่าง ๆ ที่อาจมีอาจเป็นชนใด ทั้งใด
กล่าวทำหิคนิณะชาโกแยง ทนทิตนใดที่ค่าปรารภของ

นโปเลียนยังไม่ทันจบลง แบรินาตคตทกส่วนคำชนว่า
 “พวกพณองของทานเองเ็นผกชน” นโปเลียนก็ตอบว่า
 “ถ้อย่างนนักตาม ขาพเจาอยางจะอยู่ในบ้านมากกว่าจะ
 อยุ่ในบ้านเมือง ซึ่งไม่มีความปลอดภัย”

แบรินาตคตทตอบว่า “สำหรับทวทานนเ็นจะขาด
 ความปลอดภัยอยุ่อกหรือ?” แท้จริงนโปเลียนรู้สึกโกรธ
 และอยากจะตอบให้สะใจ แต่พอดัโยเซฟีนไคเซมาชัก
 จังหวะและประสานไมครเสีย แต่อย่างไรรก็ตาม โยเซฟีน
 นนเองเ็นทวการททาให้คนทงสองนมาทะเลาะกัน เพราะ
 เหตุว่า แบรินาตคตทไคแต่งงานกับ เดซีเร คลารีย
 (Desirée Clary) ซึ่งเคยเ็นคู่รักเก่าของนโปเลียน แต่
 ว่านางมิไคมีความรักตอบ เพราะนโปเลียนสมีบนนยัง
 ค้าตอบไมเเกยรทคคชอเสียงอะไร และไคหันมาเลือก
 โยเซฟีนในขณะทไคคชะตากาลงถบทวชนสู่ความรุ่งโรจน์
 นโปเลียนจึงไมอาจจะอภัยทวเขาเอง หรือแบรินาตคตทไค
 ทลชคชวคชของเขา แต่ณโปเลียนไคพยายามทจะช่วยเหลือ

ในพระราชวังลูกแซมบวร์ก คนทั้งหลายที่อยู่ที่นี่ต่าง
พากันเป็นวิตกกังวลไม่สบายใจ เพราะว่่านโปเลียนได้กลับ
เข้ามาแล้ว พวกกรรมาธิการไม่ไว้ใจนโปเลียนยังซ้ำไม่
ใคร่จะไว้ใจกันเองแม้ในพวกกันเองด้วย ซึ่งต่างก็มีลักษณะ
เหมือนนวลสันหลังหระอยู่ด้วยกัน จึงต่างคนต่างสงสัยว่า
ใครกำลังจะแถลงอธิบายกันนโปเลียนบ้าง ซีแยส์
(Sieyès) ก็เป็นเพื่อนสนิทกับลูเซียง (Lucien) บาราสก็
สนิทสนมกับโยเซฟีน และโกเบกชอบพอเป็นเพื่อนกัน
ทั้งนโปเลียนทั้งโยเซฟีน ดูกโก (Ducos) อีกเล่า และ
นายพลมแลง (Moulin) ก็ออก พวกเหล่านี้ทั้งหมดก็เป็น
ที่เกรงขามน่าจะไว้วางใจได้ไหม เฉพาะมแลงนั้น
นโปเลียนได้ให้ตามตามัสคัส (Damascus) กำมประคัย
เพชรรงทงาม เมื่อครั้งมาถึงปารีสใหม่ ๆ

นโปเลียนในเครื่องแต่งกายพลเรือน เลือสเซียว
สวมหมวกแขกคาตคาบมาเมลูกคล้าย ๆ กันว่าจะแสดงตัว

ให้ชาวปารีสเข้าใจว่าเป็นปาชา ไต่เข้ามาแสดงความ
เคารพต่อคณะกรรมาธิการ นโปเลียนก็ดีใจมาก
ด้วยต้องการจะให้ประชาชนพลเมืองนิยมว่า เป็นคนไม่มีพริ
วิตของไท ๆ นโปเลียนไต่เข้ามาพร้อมด้วยนายทหารรักษา
ตัวในเครื่องแบบอินทรีหรัสสะกดดา

พวกทมิฬเป็นศัตรูของ นโปเลียน ต่างก็พุดกับพวก
กรรมาธิการด้วยกันว่า “ทำไมจึงยอมปล่อยให้คนคน
มายังคับและข่มขู่ท่าน นโปเลียนก็ไต่ทำการพลาตพลึง
เสียหายในการสงครามที่อียิปต์ ฉะนั้นทางที่ถูกควรที่จะ
สังหารเขาในฐานะที่เขาละทิ้งกองทัพไว้ ข้าพเจ้าเชื่อว่า
นโปเลียนคงจะมีลบลมคมมันยอะไรอยู่บ้าง ในอันที่จะเตรียม
เล่นงานพวกท่าน”

มีพวก หัว หน้า ใน คณะ ซา โก แวง มา เยี่ยม เยียน
นโปเลียน รวมทั้งพวกที่เป็นผู้แทนของราชวงศ์บูร์บองด้วย
นโปเลียนไต่ต้อนรับด้วยอัธยาศัยไมตรีถ้วนทุกคนแต่ว่ามีไต่

เปิดเผยแพร่งพรายความคิดของเขาให้ใครรู้เลย แส่คงทัว
 เป็นผมอารมณ์คดลอคเวลา ในขณะเหตการณ์ชานเมือง
 กกาลงคยชนตงเครยคชนทกวน ภารกชขงรฐบาลกกาลง
 สะทุกหยุคชงก และในระหว่างแห่งการผนผวนเหล่าน
 คณะกรรมมาธิการไม่มีใครจะไว้วางใจใคร ต่างพากันรู้สึก
 สัหระณว่าคงจะไคมีรัฐธรรมนญการ ปกครองใหม่ในไม่ช้า
 น แต่กยงรูไมไคว่าเหตการณ์จะเกคชนและผนแปรไป
 อย่างไร ใครจะเป็นผู้กำอำนาจการปกครองไว้ ใครจะเป็น
 ผยงคยขญชาทหาร จะเป็นมแลง หรือว่านโปเลียน
 ในระหว่างนเอง นโปเลียนไคไปยงสภาการวิทยา
 ศาสตร์ และไคป้าฐกถาถึงเรองรอยเกาขงคตของสุเซต
 ในสมัยโยราณ ในวันที่ ๑ พฤศกียานมีการเลียงขงทาง
 ราชการเพอเป็นการฉลองชยชนะ ชงมีสเซนาไคจคใหม่ชน
 แท่นนโปเลียนไมไคไป เพราะนิสัยไมชอบ

ในกลางคณวนน นโปเลียนไคคตลกคตอยู่กย
 ลูเซียงนองชาย และท่านสมการชแยต ออง ชแยตน

ลูเซียง โบนาปาร์ต

คาลเลรงก็เป็นผู้แนะนำให้รู้จักกัน นโปเลียน เป็นผู้มีความ
 สามารถที่สุดในคณะกรรมมาธิการชุดปัจจุบัน ทั้งซายส์และ
 นโปเลียนนั่งหารอกันอยู่อย่างสงบ ทั้งสองท่านมีความทะเยอ
 ทะยานและเป็นคนมีสติปัญญาที่ว่องไวทั้งคู่ นโปเลียนพูดว่า
 “ฉันเป็นผู้สร้างให้ประเทศเราเป็นมหาอำนาจ” แต่ท่าน
 สมภารซายส์ตอบว่า “ท่านจะไม่สามารถสร้างมหาอำนาจ
 ได้เลย ถ้าหากว่าพวกเราไม่สร้างประเทศขึ้นให้เรียบร้อยด
 เสียก่อน” และทางกบฏทหารอกจนถึงรายละเอียดในการที่
 จะทำการรัฐประหารขึ้น ในวันสำคัญวันนั้น เขาทั้ง ๒ ก็
 จะเปิดเผยแพร่ข่าวว่ามพวกซาโกแยงเตรียมการจะก่อการให้
 สถาปนาการอลเวง และจะย้ายศูนย์กลางของกรุงปารีส
 ไปยังแซงต์ คล (Saint Cloud) และนโปเลียนก็จะได้
 รับแต่งตั้งให้เป็นผู้ควบคุมทหารในกรุงปารีส ซายส์ได้ทำ
 การตกลงกับซาโกแยง ส่วนอีก ๓ คนนั้นก็พยายาม
 ชักชวนโดยดี หรือขู่เข็ญ หรือให้สินบนอย่างใดอย่างหนึ่ง
 เพื่อให้ลาออกเสีย บาราสคงจะยอมรับเงิน แต่โกเยเล่า

แผนการรัฐประหาร

๒๗๓

จะใช้วิธีใดก็ ๑
ขณะนั้นเสียงใดให้ความเห็นว่าควรจะใช้
อำนาจล้มสภาเสียทีเดียว ๒ ๓ ๔
แต่กันไปเลยในชั่วเวลาไป ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐
ทรงกรรของเรือนนอกทรงหง ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐

เมื่อ ๔ ขัมาแลวนน เป็นการ ไร่เซลาเพียงไรทณะ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐

ผู้ทำการกระทำการโดยใช้อำนาจบาตรใหญ่เกินควร ได้เคย ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐
เห็นเป็นยทเรียนมากแลแล้ว ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐
ได้นำเราไปสู่ที่ไหน ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐
กฎหมายไว้ โดยไม่จำเป็นต้องใช้ปืนใหญ่ให้ถึงกับมีการเลือก ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐
ทกยางออก และโดยไม่ต้องจับกุมหรือกักกันใด ๆ ถ้าทำ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐
ได้อย่างนั้น ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐
นั้นแหละจึงจะเรียกว่าเป็นอคมคคของการทำ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐
รัฐประหาร ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐
แต่ถ้าหากว่าใครหวัสมองเสียเห็นผิดเป็นชอบ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐
คะเนการผิดพลาดทำการผิดจากทวานแล้ว ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐
อย่างที่เราจะ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐
ทั้งรัฐบาลอยู่ได้สักยเคียวเป็นอย่างมาก ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐

หลังจากการปฏิวัติใหญ่ ๑๐ ขัมาแล้ว ประชาชนใน ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐

สาธารณรัฐ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐
ต่างก็พากันเขื่อน่าย ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐
ต้องการจะมีประมุข ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐
ที่เข้มแข็ง ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐
ยตนนาจะถึงเวลาทขาพเราควรลงมือทำการ ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐
เพอรบตาแหน่งนแล้ว ๑ ๒ ๓ ๔ ๕ ๖ ๗ ๘ ๙ ๑๐ ๑๑ ๑๒ ๑๓ ๑๔ ๑๕ ๑๖ ๑๗ ๑๘ ๑๙ ๒๐

แท้จะไว้วางใจท่านสมภารชั้ยแต่ได้สักเพียงไหน ชั้ย
 ฝนจากความคึก ประกอบ ด้วย สักขัญญา เฉยๆ แห่ลม
 ทลอดเวลา ๑๐ ขบทแล้วมา เขาเป็นผู้สร้างรัฐธรรมนุญ
 แต่ว่าเขาเป็นนักคิดชำนาญแก่การคิด ถ้าหากว่าใช้อำนา
 ทหารเขาขงคยแล้วคนอย่างชั้ยแต่สักไม่มยญหาอะไร
 อย่างไรก็ค นขว่าเป็นการพอเหมาะแก่เหตุการณ์
 เหลือเกิน ถ้าหากว่าข้าพเจ้าไม่กลับมาทันทองทกยเวลา
 นแล้ว อย่างไรเสียชั้ยแต่สักคงจะไปคบคิดรวมกำลังกย
 มอโรเป็นแน่ ส่วนแบรคเชอร์ มารมองค์ บเรียน มอราท
 เลอแคล็ก พวกเหล่านเียนทไวไฟโค ลเซียงกซอสตย
 แทแบรนาตอชดเลา คนคนนี้จะเบ็นศัทรกยข้าพเจ้า
 ทาลเลรงคกอก ทวงทคคในชองอในกระกุกเบ็นคนทนากลว
 ษนทรายชย แต่ว่าอย่างไกรก็ตาม เป็นการสมควรอย่างยง
 ทระทองเอาเขามาเป็นฝักใฝ่ข้างข้าพเจ้าเสียทกว่า ส่วน
 มแลงนนเบ็นคนคค ทงยงมนายทหารออกมากมายในกรง
 ปารสยงคไม่ออกว่าใครเป็นใคร แต่กัจจะทองระวงทวไว
 สำหรับคนฝนคย

แผนการรัฐประหาร

๒๗๕

ในคอนเย็นวันรุ่งขึ้น นโปเลียนได้ไปหาทาลเลรังก์
 ที่บ้านเพื่อปรึกษาหารือกัน คนวนนนได้อีกจนตัก ใน
 ขณะที่กำลังนั่งกันอยู่นั้น ไคย็นเสียงมาวงเหยาอย่างมา
 หยคอยู่หน้าประตูบ้าน นโปเลียนถึงกับหน้าซ้คเผือด
 ทาลเลรังก์ก็เช่นกัน เพราะทวนว่าจะถูกจับจึงรีบคไฟ
 และต้องออกไปทางหลังบ้านมูช จึงปรากฏความจริงว่า
 เป็นพวกทกลยจากเทยวมตัก ๆ และขมาผานมา

ไคมีการเลียงกันในพระราชวังลกแซมบรูก นโปเลียน
 และมอโร ถูกเชิญเป็นแขกไปด้วยกัน แต่ว่ามอโรได้รัย
 เกียรติในท่งที่เป็นเกียรติกว่านโปเลียน และคณะ
 เจ้าภาพเองก็แสดงกริยามของตนไปเลียงด้วยลักษณะการเป็น
 ทสังสัย นโปเลียนเองก็สงสัยเหมือนกัน และไม่
 พยายามกินอะไรเลย นอกจากขนมปังกับไข่ ซึ่งคนใช้
 ทซอสต์ยได้ส่งมาให้ ต่อมาไคสักครึ่งชั่วโมง นโปเลียน
 ก็ได้อโอกาสขอตัวกลับก่อน และตรงไปหาคณะของเขา
 พุดจากนถึงแผนการณทระไค้นบุคคลซึ่งเขาได้กินข้าวรวมวง
 อยู่เมื่อสักครู่มาน

เยนวันรุ่งขึ้น ทาสเลรงค์ โรเดเร (Roederer) และชแอส ได้มีการร่วมรับประทานอาหารกับนโปเลียน ที่เซญูยุง และแบร์นาคอตต์ มาร่วมเป็นพวกด้วย ทางกักตลงกันว่าจะต้องลงมือทำการใน ๔๘ ชั่วโมง มีอรรถลานซ์ มาร่วมองค์ จะต้องไปบอกพวกนายทหารทั้ง ๓ เหล่า และแบร์ทเธร์มหน้าทีไปบอกพวกนายทหารฝ่ายเสนาธิการ

ลูเซียงรบฮาสาจะเป็นผู้จัดการ กับคณะกรรมมาธิการเอง ลูเซียงได้เป็นประธานสภาผู้ใหญ่มาเดือนหนึ่งแล้ว และในฐานะแห่งประธานสภา ลูเซียงก็จะได้ชักชวนให้สภาผู้ใหญ่ (Ancient) หรือสภาองเซียง เขาร่วมเป็นพวกด้วย ดังนั้นแผนการเผด็จการที่กลั้วจะเข้าปล้ำเรจซัน และเมื่อไรว่า นโปเลียน ได้ รับ แต่ง ตั้ง ให้เป็นผุ้บังคับการทหารกรุงปารีสแล้ว เขาก็จะมอบหมายให้ลานซ์เป็นผู้ควบคุมพระราชวังตุลเลอรีส์ (Tuileries) และมีอรรถเข้าควบคุมพระราชวังบอร์บอน (Palais Bourbon) ส่วนโกเย และ ภรรยา ก็จะได้ รับ เชิญ มา รับประทานอาหารเข้าโดยโอบเชพื้นเวลา ๘ โมง นโปเลียนก็จะเชิญบาราสมา

แผนการรัฐประหาร

๒๓๗

รับประทานอาหารในเวลากลางวัน ทำอภัยให้เผลอตัว
เสีย โยเซฟนักจัดการกับแบร์นาคอตตันองเชยให้ลงบน
อยู่ ถึงแม้ว่าจะไม่เข้าร่วมกระทำการด้วย โรเบิร์ตเขียน
คำประกาศ ก็จะใช้ให้บุตรชายของเขาซึ่งคุ้นเคยชอบพอกับ
เจ้าของโรงพิมพ์แห่งหนึ่ง ให้ช่วยพิมพ์คำประกาศอย่าง
ลับ ๆ เตรียมให้พร้อมเพียงไว้ เมื่อถึงกำหนดในวันที่ ๑๔
พฤศจิกายน ค.ศ. ๑๗๘๘ จะได้จัดการพร้อมกัน
ลงมือกระทำการ ให้เป็นการแตกขาดล่องไปโดยปราศจาก
อุปสรรคใด ๆ มาขัดขวาง

